

SKATTEMINISTERIET

Status over grænsehandel

JUNI 2007

Status over grænsehandel

Juni 2007

Publikationen er elektronisk og kan hentes på www.skm.dk

ISBN: 87-90922-80-8

Indledning	3
Kapitel 1. Sammenfatning	4
1. Resumé	4
2. Elementer i grænsehandlen	5
2.1 Udvikling i danskeres grænsehandel	7
2.2 Udvikling i udlændinges grænsehandel	12
2.3 Skattestop og grænsehandel	14
2.4 Udvikling i forbrug af nydelsesmidler	15
2.5 Virkninger af afgiftsnedsættelser på grænsehandelsfølsomme varer	17
Kapitel 2. Påvirkninger af grænsehandlen fra 2006 til 2007.....	21
1. Afgiftsændringer i og omkring Danmark.....	21
2. Danmark	22
2.1 Nedsættelse af sodavandsafgiften	22
2.2 Passagerafgift	22
3. Tyskland	23
3.1 Momsforhøjelse.....	23
3.2 Ingen håndhævelse af dåsepant	23
4. Sverige.....	23
4.1 Tobaksafgifter	23
5. Norge	24
5.1 Moms.....	24
5.2 Afgiftsforhøjelser	24
6. EU	24
7. Udvikling i grænsetrafikken.....	25
7.1 Landgrænsen	25
7.2 Persontrafik med færger	28
7.3 Øresund	30
7.4 Flytrafik.....	33
7.5 Udvikling i den samlede trafik	34
8. Effekt på grænsehandel	35
Kapitel 3. Udvikling i det afgiftspligtige salg.....	35
1. Afgiftssatser for visse grænsehandelsfølsomme varer	35
2. Udvikling i salg af spiritus	38
3. Udvikling salg af tobak	40
4. Udvikling i det afgiftspligtige salg af øl.....	46
5. Udvikling i det afgiftspligtige salg af vin.....	48
6. Udvikling i salg af sodavand.....	51
7. Udvikling i salg af chokolade.....	54
8. Udvikling i salg af blankbånd	55
Kapitel 4. Priser og incitamenter til grænsehandel.....	58
1. Udvikling i priser på spiritus	58
2. Udvikling i priser på tobak	63
2.1 Cigaretter	64
2.2 Røgtobak	77
3. Udvikling i priser på øl	79

4. Udvikling i priser på vin	89
5. Udvikling i priser på sodavand	91
6. Udvikling i priser på chokolade	99
5. Udvikling i priser på blankbånd	102
Kapitel 5. Grænsehandel	104
1. Grænsehandel med spiritus	104
1.1 Danskeres grænsehandel i udlandet	104
1.2 Illegal handel	111
1.3 Udlændinges grænsehandel i Danmark	111
2. Grænsehandel med tobak	112
2.1 Danskeres grænsehandel i udlandet	112
2.2 Illegal handel	116
2.3 Udlændinges grænsehandel i Danmark	117
3. Grænsehandel med øl	119
3.1 Danskeres grænsehandel i udlandet	119
3.2 Illegal handel	127
3.3 Udlændinges grænsehandel i Danmark	129
3.4 Skatteministeriets skøn over grænsehandel	130
4. Grænsehandel med vin	132
4.1 Danskeres grænsehandel i udlandet	132
4.2 Illegal handel	141
4.3 Udlændinges grænsehandel i Danmark	141
4.4 Skatteministeriets skøn over grænsehandel	142
5. Grænsehandel med sodavand	143
5.1 Danskeres grænsehandel i udlandet	143
5.2 Illegal handel	152
5.3 Udlændinges grænsehandel i Danmark	153
6. Grænsehandel med chokolade	153
6.1 Danskeres grænsehandel i udlandet	153
6.2 Illegal handel	159
6.3 Udlændinges grænsehandel i Danmark	160
7. Grænsehandel med blankbånd	160
8. Grænsehandel med andre varer	163
8.1 Danskeres grænsehandel i udlandet	163
8.2 Grænsehandel med energiprodukter	167
Kapitel 6. Virkninger af afgiftsændringer	170
1. Spiritus	170
2. Tobak	173
3. Øl	179
4. Vin	182
5. Sodavand	183
6. Chokolade	185
7. Dvd'er	188
Litteraturliste	194

Indledning

Denne status er den tredje i rækken af opdateringer af *Rapport om grænsehandel 2004*. De to forrige statusrapporter udkom i juni 2005 og 2006.

Grænsehandlen er på ny undersøgt af analyseinstituttet GfK, dels ved en interviewundersøgelse og dels ved paneldatasættet ConsumerScan. Interviewundersøgelse er foretaget à fire omgange i henholdsvis 1., 2., 3. og 4. kvartal 2006, mens ConsumerScan dækker 1. og 2. halvår 2006.

Ud over opdatering af tabeller er der også foretaget visse korrektioner. Generelt set er metoderne de samme som i rapporterne fra 2005 og 2006. Skatteministeriet har i lighed med de andre år inddraget alle umiddelbart tilgængelige kilder for at få et så præcist skøn over grænsehandlen som muligt. De forskellige kilder kan give modstridende bud på udviklingen i grænsehandlen. Beregningerne af mulige afgiftsændringer viser dog, at selv ved forskellige antagelser om størrelsen af grænsehandlen, er analysens resultater robuste.

Rapporten er opbygget, som følger:

- Kapitel 1. Sammenfatning
- Kapitel 2. Påvirkninger af grænsehandlen fra 2006 til 2007
- Kapitel 3. Udvikling i det afgiftspligtige salg
- Kapitel 4. Priser og incitamentter til grænsehandel
- Kapitel 5. Grænsehandel
- Kapitel 6. Virkninger af afgiftsændringer

Kapitel 1. Sammenfatning

1. Resumé

Danskernes grænsehandel er faldende. Det gælder både grænsehandel med nydelsesmidler og andre varer. Grænsehandel med nydelsesmidler er faldet fra ca. 3.425 mio. kr. i 2005 til ca. 3.200 mio. kr. i 2006 og ventes blive reduceret med yderligere ca. 25 mio. kr. i 2007.

- Grænsehandel med spiritus er faldet fra ca. 6,0 mio. liter i 2005 til ca. 5,5 mio. liter i 2006 og ventes med den tyske momsforhøjelse yderligere at blive reduceret med 0,5 mio. liter i 2007. Grænsehandlen med alkoholsodavand vurderes at være ophørt.
- Grænsehandel med øl og sodavand er reduceret med henholdsvis 10 og 15 mio. liter som følge af mindre ulovlige handel.
- Den illegale handel med øl og sodavand er faldet markant. Specielt er den illegale handel med sodavand faldet.
- Faldet afspejler, at regeringens målrettede afgiftsnedsættelser og styrkelse af kontrolindsatsen til bekæmpelse af grænsehandel og illegal handel har virket. I oktober 2003 blev afgifterne på spiritus og tobak nedsat for at hindre en eksplosion i grænsehandlen med disse varer i forbindelse med ophør af 24-timersreglen. På trods af de lavere afgifter på spiritus og tobak er forbruget faldende. De seneste tiltag overfor grænsehandel og illegal handel kom med finanslovsaftalen for 2007, hvor sodavandsafgiften blev sænket og kontrolindsatsen yderligere styrket.
- Grænsehandel med cigaretter skønnes at være uændret, mens grænsehandel med røgtobak fortsat falder.
- Grænsehandel med chokolade er uændret på 5,75 mio. kg.
- Danskernes samlede forbrug af alkoholholdige drikkevarer er fortsat faldende. Forbruget af cigaretter, herunder hjemmerullede, er faldende, ligesom også piberygning er på retur.

Sammenlignet med *Status over grænsehandel, juni 2006* er danskernes grænsehandel med andre varer end nydelsesmidler faldet. Grænsehandel med andre varer er faldet med ca. 675 mio. kr. Opgørelsen af grænsehandel med andre varer er behæftet med meget stor usikkerhed, hvilket også kan forklare den uforholdsmæssig store stigning i grænsehandlen i sidste års status. Sidste år var det et stort indkøb af planter og frø, som kunne forklare en stor del af stigningen – i dette års status er der tale om et uspecificeret indkøb. På trods af disse store atypiske indkøb, som vægter meget højt i gruppen andre varer,

er den største grænsehandelsvare fortsat tøj. Grænsehandlen med tøj er steget fra ca. 3.125 mio. kr. i 2005 til ca. 3.350 mio. kr. i 2006.

Udlændinges grænsehandel i Danmark er steget fra ca. 9.675 mio. kr. i 2005 til 10.250 mio. kr. i 2006 og ventes yderligere at stige til ca. 10.525 mio. kr. i 2007. Stigningen skyldes både en større grænsehandel med nydelsesmidler og en større grænsehandel med andre varer. Skønnet over grænsehandlen med andre varer er behæftet med stor usikkerhed. Grænsehandlen med de alkoholholdige drikkevarer er set under ét faldende. Specielt falder salget af spiritus og vin til udlændinge, mens skønnet over øl er fastholdt på 25 mio. liter. Derimod er udlændingenes køb af cigaretter i Danmark fordoblet fra 100 mio. stk. i 2005 til 200 mio. stk. i 2006, og det skønnes på baggrund af provenuudviklingen, at grænsehandlen vil stige med yderligere 100 mio. stk. i 2007. Stigningen kommer dels pga. den tyske momsstigning pr. 1. januar 2007, som betød, at prisen på cigaretter i Tyskland er ca. 3,15 kr. pr. 20 stk. højere end i Danmark, og dels at Sverige har forhøjet afgiften på tobak, så cigaretter koster ca. 3,40 kr. mere end i Danmark. Stigningen i grænsehandlen er udtryk for et forsigtig skøn, hvor der ikke er taget højde for tysk og svensk "ketchup-effekten". "Ketchup-effekten" er udtryk for, at en mindre afgiftsændring udløser en uforholdsmæssig stor stigning i grænsehandlen.

Det giver størst effekt på grænsehandlen at nedsætte afgiften på spiritus sammenlignet med en lavere afgift på øl og vin set i forhold til provenutabet. En mindre nedsættelse af spiritusafgiften er ligefrem fuldt selvfinansierende.

2. Elementer i grænsehandlen

Regeringen har i de senere år gennemført en række målrettede initiativer for at reducere grænsehandel og den illegale handel mv. Sammen med Dansk Folkeparti har regeringen bl.a. nedsat afgiften på spiritus og cigaretter i forbindelse med 24-timersreglens ophør. Derudover er den parafiskale afgift på dvd'er nedsat til under en tredjedel. Kontrolindsatsen overfor den illegale handel med bl.a. sodavand er desuden blevet styrket. Det er bl.a. sket ved større bøder og mulighed for beslaglæggelse af varelager i forbindelse med manglende pantmærker mv. Af to omgange er afgiften på sodavand desuden blevet sænket, for at styrke incitamentet til at købe varer i Danmark med dansk moms og afgift. Afgiften på sodavand er senest nedsat pr. 8. januar 2007.

Tiltagene har haft den ønskede effekt. Danskere grænsehandler fortsat færre nydelsesmidler i udlandet, men også danskeres køb af andre varer er faldende. Grænsehandel med nydelsesmidler er faldet med ca. 225 mio. kr. fra 2005 til 2006 og skønnes at blive yderligere reduceret med 25 mio. kr. i 2007. Grænsehandlen med andre varer end nydelsesmidler skønnes at være faldet med ca. 675 mio. kr. fra 2005 til 2006.

Tabel 1.1: Samlet grænsehandel ud og ind af Danmark 2000-2007

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Skøn 2007
	Mio. kr.							
Danskeres køb i udlandet af nydelsesmidler	3.450	3.725	3.975	4.175	3.800	3.425	3.200	3.175
Danskere, andre varer	5.750 ²⁾	5.750 ²⁾	5.750 ²⁾	5.750 ²⁾	5.750	9.675	9.000	9.000
<i>Danskeres grænsehandel i udlandet</i>	<i>9.200</i>	<i>9.475</i>	<i>9.725</i>	<i>9.925</i>	<i>9.550</i>	<i>13.100</i>	<i>12.200</i>	<i>12.175</i>
Udlændinges grænsehandel i Danmark, nydelsesmidler	-1.425	-1.425	-1.425	-1.850	-1.900	-1.675	-1.725	-1.900
Udlændinge, andre varer ¹⁾	-6.900	-6.600	-6.950	-7.300	-7.650	-8.000	-8.525	-8.625
<i>Udlændinges grænsehandel i Danmark</i>	<i>-8.325</i>	<i>-8.025</i>	<i>-8.375</i>	<i>-9.150</i>	<i>-9.550</i>	<i>-9.675</i>	<i>-10.250</i>	<i>-10.525</i>
Nettogrænsehandel for benzin og diesel i udenlandsk favør ¹⁾	+ 250	0	-500	-750	-750	-875	-900	-1.000
Nettogrænsehandel	+1.125	+1.450	+850	+25	-750	+2.550	+1.050	+650

1) Opgørelsen er behæftet med ekstra usikkerhed.

2) Grænsehandlen med andre varer end nydelsesmidler er antaget at være på samme niveau som i 2004 for 2000 til 2003.

Udlændinges grænsehandel i Danmark er steget fra ca. 9.675 mio. kr. i 2005 til ca. 10.250 mio. kr. i 2006 og ventes at stige med 275 mio. kr. i 2007. Stigningen skyldes dels en stigning i grænsehandel med cigaretter og dels udviklingen i trafikallene ind over den danske grænse samt udviklingen i forbrugerpriser. Det betyder, at den seneste undersøgelse af udlændinges grænsehandel i Danmark fra 2001 kan opskrives til 8.525 mio. kr. i 2006. På baggrund af udvikling i prisen på benzin og diesel i Danmark, Sverige og Tyskland er skønnet for nettogrænsehandlen opjusteret for 2005 sammenlignet med *Status over grænsehandel, juni 2006*.

Samlet set er nettogrænsehandlen er faldet fra ca. 2.550 mio. kr. i 2005 til 1.050 mio. kr. i 2006, og udviklingen ventes at fortsætte i 2007. Det kraftige fald skyldes dels en moderat nedgang i danskernes grænsehandel, men specielt en kraftig stigning i udlændinges grænsehandel af cigaretter og andre varer. Dertil kommer det nye skøn over grænsehandlen med benzin og diesel. Det skal bemærkes, at udlændinges grænsehandel med andre varer i lighed

med sidste år er foretaget på baggrund af en mekanisk opskrivning og er be-
hæftet med stor usikkerhed.

2.1 Udvikling i danskeres grænsehandel

Skatteministeriet har igen fået analyseinstituttet GfK til at foretage en inter-
viewundersøgelse af danskernes grænsehandel. Derudover har GfK stillet pa-
neldatasættet ConsumerScan til rådighed. Disse to kilder er de primære kilder
til opgørelse af danskernes grænsehandel, men også oplysninger og undersø-
gelser fra de involverede brancher og Danmarks Statistik indgår i Skattemini-
steriets skøn. Dertil kommer oplysninger fra udenlandske ministerier mv.
Skatteministeriet har desuden analyseret udviklingen i det afgiftspligtige salg,
samt foretaget en mindre prisundersøgelse i københavnske butikker. I skøn-
nene fra Skatteministeriet forsøges det så vidt muligt at tage højde for alle kil-
der til opgørelse af grænsehandel, herunder også den illegale handel.

Danskernes grænsehandel opdeles normalt i nydelsesmidler (alkoholholdige
drikkevarer, tobak, sodavand og chokolade) og andre varer. Tabel 1.2 viser
udviklingen dels i handel med nydelsesmidler og dels i handel med andre va-
rer.

Tabel 1.2: Danskernes grænsehandel i udlandet

Grænsehandel	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Skøn 2007
<i>Vare (mængder):</i>								
Øl	100	95	100	115	120	115	105	105
Vin	25	27,5	28,5	30	24	20	20	20
Spiritus, Tyskland	3	3,5	4	4,25	4,75	4,5	4	3,5
Spiritus "taxfree", Syd- europa og Østeuropa	2,5	3	3,25	2,75	1,75	1,5	1,5	1,5
Alkoholsodavand	0	0	3,5	5,5	4,5	2	0	0
<i>Vare (mængder):</i>								
Cigaretter, Tyskland	450	450	450	375	200	0	0	0
Cigaretter "taxfree", Sydeuropa og Østeuropa	450	450	450	425	425	500	500	500
<i>Vare (mængder):</i>								
Røgtobak	450	475	475	475	450	375	300	300
<i>Vare (mængder):</i>								
Sodavand	30	45	50	100	105	120	105	105
<i>Vare (mængder):</i>								
Chokolade	5	5	5	5,5	5,75	5,75	5,75	5,75
<i>Nydelsesmidler (værdi):</i>								
Øl	650	700	700	725	725	700	625	625
Vin	675	700	725	750	575	475	450	450
Spiritus, Tyskland	325	375	425	450	500	450	425	375
Spiritus "taxfree", Syd- europa og Østeuropa	225	250	275	225	150	125	125	125
Alkoholsodavand	0	0	75	100	100	50	0	0
Cigaretter, Tyskland	475	500	525	475	250	0	0	0
Cigaretter "taxfree", Sydeuropa og Østeuropa	450	450	450	425	425	500	500	500
Røgtobak	225	225	250	250	275	250	200	200
Sodavand	150	225	250	450	475	575	575	575
Chokolade	275	275	275	300	300	300	300	325
<i>I alt nydelsesmidler</i>	<i>3.450</i>	<i>3.725</i>	<i>3.975</i>	<i>4.175</i>	<i>3.800</i>	<i>3.425</i>	<i>3.200</i>	<i>3.175</i>
<i>Andre varer (værdi):</i>								
Mad					375	400	525	
Medicin og kosttilskud					25	25	25	
Kosmetik og parfume					650	1.025	875	
Forbrugerelektronik og IT					700	750	750	
Tøj					3.500	3.125	3.350	
Tilbehør til biler mv.					25	900	200	
Boligudstyr og bygge- materialer					400	550	575	
Øvrige (ofte store) ind- køb					75	2.900	2.700	
<i>I alt andre varer²⁾</i>	<i>5.750</i>	<i>5.750</i>	<i>5.750</i>	<i>5.750</i>	<i>5.750</i>	<i>9.675</i>	<i>9.000</i>	<i>9.000</i>
<i>Grænsehandel (værdi):</i>								
I alt grænsehandel	9.200	9.475	9.725	9.925	9.550	13.100	12.200	12.175
<i>Grænsehandel:</i>								Pct.
- som pct. af BNP	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,8	0,7	0,7
- som pct. af privat for- brug	1,5	1,5	1,5	1,5	1,4	1,7	1,5	1,5
- som pct. af vare- og tjenesteimport	1,8	1,7	1,7	1,8	1,6	1,9	1,5	1,5

1) Fra og med 2003 omfatter øl og sodavand også ulovlige indførsler.

2) Grænsehandlen med andre varer end nydelsesmidler er antaget at være på samme niveau som i 2004. Skatteministeriet har ikke skøn over udviklingen med disse varer før 2004.

Grænsehandel med nydelsesmidler

Danskernes grænsehandel med nydelsesmidler er faldet fra 2005 til 2006 med ca. 225 mio. kr. Der er stort set tale om, at grænsehandlen falder for samtlige

varegrupper undtagen cigaretter, sodavand og chokolade, som er uændret. Målt i mængder er grænsehandlen med sodavand dog faldet, men prisen er til gengæld steget i grænsehandlen, hvorved grænsehandlen opgjort i kroner er uændret.

Grænsehandlen med øl og sodavand er faldende pga. en nedgang i den ulovlige indførsel af disse varer. Den lovlige grænsehandel med øl og sodavand er derimod uændret i forhold til 2005. Afgiftsnedsættelsen på sodavand pr. 8. januar 2007 er endnu ikke kommet forbrugerne til gode i form af lavere forbrugerpriser. SKATs indsats mod det ulovlige salg og det forhold, at der kan være en vis træghed i priserne, betyder, at grænsehandlen med sodavand kan falde i 2007 sammenlignet med 2006. På nuværende tidspunkt er der dog ikke tegn på et fald.

Grænsehandel med spiritus i Tyskland er faldet fra ca. 4,5 mio. liter til ca. 4 mio. liter i 2006. Det skønnes, at udviklingen vil fortsætte med den tyske momsforhøjelse pr. 1. januar 2007, og at grænsehandlen dermed reduceres med yderligere 0,5 mio. liter.

Grænsehandel med andre varer

Grænsehandel med andre varer er primært varer, som der ikke er punktavgift på, men kun moms. Undtagelsen er dog blankbånd, som er omfattet af en parafiskal afgift, og brændsler som f.eks. energikoks, som indgår i kategorien øvrige varer.

Grænsehandel med andre varer er ligesom i *Status over grænsehandel, juni 2006* fortsat på et meget højt niveau, men stikprøven er påvirket af enkelte meget store indkøb. I *Status over grænsehandel, juni 2006* var der tale om, at en person havde købt planter og frø for 75.000 kr., og som opregnet kom til at tegne sig for en grænsehandel på ca. 2 mia. kr. Grænsehandel med planter og frø er da også faldet til et mere normalt niveau i år, men til gengæld er der en person, som har haft et meget stort ikke nærmere specificeret indkøb, som falder i kategorien store særlige indkøb. Denne person står for en selvstændig grænsehandel på 1,1 mia. kr. Det er vanskeligt at estimere grænsehandlen med andre varer, og der vil altid være store udsving i disse tal, da det afhænger af, om analyseinstituttet på interviewdagen rammer ind i en person, som har haft et unormalt stort indkøb. På trods af disse udsving er der dog ingen tvivl om, at topscoreren igen i år er grænsehandel med tøj. Grænsehandlen stiger fra ca. 3,1 mia. kr. til 3,4 mia. kr. Det er vanskeligt at forklare udviklingen, men det kan muligvis være udtryk for, at danskerne køber dyrere tøj, når de er ude at rejse.

Det ventes, at beløbsgrænsen for indførsel af varer fra ikke-EU-lande hæves betydeligt pr. 1. januar 2008. Det vil især betyde, at flyrejsende vil kunne kø-

be for 1.950 kr. mere på en rejse med fly, mens rejsende med bil kan medtage varer for 2.200 kr. I dag er grænsen på 1.350 kr. uanset transportform. Det vil med stor sandsynlighed betyde, at grænsehandlen med andre varer bl.a. tøj og i de kommende år vil stige.

I kategorien andre varer gemmer der sig et par punktafgiftsbelagte varer, som blankbånd og brændsler herunder energikoks. I juni 2006 blev den parafiskale afgift på dvd'er nedsat for en vende udviklingen i grænsehandlen, som var steget betragteligt. GfK's undersøgelse for Skatteministeriet tyder på, at grænsehandel med dvd'er kan være reduceret med så meget som 75 pct. – skønnet er dog behæftet med stor usikkerhed. I modsætning til dvd'er er grænsehandel med brændsler tilsyneladende stigende. Siden 2004 er grænsehandlen fordoblet ifølge GfK's undersøgelse. Brændsler kan dække over mange ting, men i grænsebutikkerne sælges der store mængder energikoks til opvarmning. Prisen i Danmark er ca. tre gange så høj som i Tyskland, og besparelsen og incitamentet til grænsehandel med energikoks er således til stede. Det kan ikke afvises, at energikoks er en ny "sællert" i grænsebutikkerne.

Moms og grænsehandel

Grænsehandel er ikke i sig selv et onde. Handel for en lille åben økonomi er med til at skabe økonomiske værdier og vækst i et samfund, selv om varerne købes i udlandet. Eksempelvis er lønomkostningerne i Danmark betydeligt højere end f.eks. i Kina, mens uddannelsesniveaet er højere her end i Kina. Ud fra en økonomisk betragtning vil det være til alles bedste, at en arbejdskraftintensiv vare produceres dér, hvor der er rigelig og billig arbejdskraft eksempelvis Kina. Det giver billigere varer til gavn for forbrugere og samfund. Hvis der derimod er tale om udvikling af avanceret ingeniørarbejde, vil det være mere rentabelt at udvikling af produktet sker i Danmark, hvor danskerne generelt er højt uddannet sammenlignet med kineserne. Det danske samfund og resten verden (herunder Kina) opnår således store fordele ved at have handel over grænserne frem for, at landene, hver især producerer alt fra tøj til udvikling af vindmøller. Tøjet bliver billigere til fordel for de danske forbrugere, mens kineserne får en mere effektiv og rentabel vindmølle.

Grænsehandel adskiller sig i princippet ikke fra andre former for international handel. Grænsehandel er kun et problem, hvis det er afgiftsforskelle, som driver danskere til f.eks. at købe dansk øl i Tyskland. Hvis avance og afgifter havde været ens i Danmark og Tyskland, ville en dansker alt andet lige købe sin danskproducerede øl i den nærmeste danske butik. På grund af moms- og afgiftsforskelle kører han f.eks. 50 km til grænsen frem for 5 km til nærmeste supermarked.

Den danske stat mister provenu af moms og eventuel afgift ved grænsehandel, mens den danske forbruger, som køber en vare i Tyskland naturligvis sparer

dansk moms og afgift, men betaler tilsvarende tyske afgifter. Danskeren vinder derfor kun forskellen på moms og afgift mellem Danmark og Tyskland¹. Dertil kommer de såkaldte forvridningsomkostninger ved grænsehandel. Som nævnt ville den samme pris i Danmark og Tyskland alt andet lige betyde, at den danske forbruger køber varen i det nærmeste supermarked. Pga. prisforskellen vælger han f.eks. i stedet at køre 50 km. frem for 5 km. Det koster tid, ekstra penge til benzin og slid på bilen. Dertil kommer, at han køber større ind i grænsehandlen, end han ville have gjort i supermarkedet, og at de mange rammer sodavand og øl skal opbevares. Opbevaring og besværet med dét er også en omkostning. Hans gevinst i form af afgiftsforskellen indsnævres dermed. Samfundsøkonomisk er der tale om et samlet tab, da staten mister det fulde afgifts- og momsbeløb, mens borgeren kun vinder forskellen i afgift og moms mellem Danmark og Tyskland og desuden har omkostninger i forbindelse med grænsehandel.

Det samlede tab er dermed afhængig af afgifts- og momsforskellene. Sammenlignet med f.eks. Tyskland er der tale om en relativt lille momsforskel. En lavere dansk momssats vil indsnævre momsforskellen og dermed gevinsten for forbrugeren ved grænsehandel, og danskere vil derfor købe mere i Danmark, men kun til en vis grad. Nedsættes den danske momssats med et procentpoint, vil det reducere de grænsehandelndes momsbesparelse i Tyskland fra 4,8 pct. til 4,0 pct., og de vil derfor stadig have en lille fordel af at handle i Tyskland. Staten vil til gengæld få et relativt stort tab pga. tabte momsindtægter på alt salg i Danmark. Selv om en del af grænsehandlen vender hjem, vil det langt fra være nok til at dække provenutabet, som kan være op mod 6,5 mia. kr. ved nedsættelse af momsen med blot ét procentpoint. Momsforskellen i forhold til Tyskland er dermed for lille til, at det kan anbefales at sænke momsen for at komme grænsehandlen til livs. For en række varer med høj afgift er det samfundsøkonomiske tab så stort, at en vis afgiftsnedsættelse giver overskud for både borgere og staten. Således skønnes f.eks. nedsættelsen af spiritus- og tobaksafgiften i 2003 at have medført et merprovenu for det offentlige.

Illegal handel

I *Status over grænsehandel, juni 2006* blev det skønnet, at den illegale handel med vin udgør 3 pct. af det samlede forbrug, mens spiritus udgør 6 pct. og cigaretter 0-1 pct. Der var også vurderinger af det illegal salg af sodavand og øl, som kunne skønnes til 8 pct. for både øl og sodavand. Skønnene var behæftet med stor usikkerhed. Skatteministeriet har ikke kendskab til nye undersøgelser af illegal handel med spiritus, cigaretter og vin, men SKAT Hovedcenter har i efteråret 2006 foretaget en undersøgelse af danskernes illegale handel

¹ Der er her set bort fra gevinster, som ikke skyldes prisforskelle. Grænsehandleren kan f.eks. få en gevinst pga. andet sortiment, hyggetur med familien osv.

med øl og sodavand. Analysen er dels baseret på en interviewundersøgelse og dels på resultaterne af SKATs kontrolaktioner. SKATs analyse viser, at den illegale handel er faldet markant. For sodavand er den illegale handel faldet fra skønsmæssigt 29 mio. liter i 2005 til 8 mio. liter i 2006, og for øl er det tale om et mindre fald fra 10 mio. liter i 2005 til 8 mio. liter 2006. Det skal bemærkes, at faldet i den illegale handel med sodavand er kommet før afgifts-nedsættelsen pr. 8. januar 2007. Den lavere afgift, i den udstrækning den slår igennem på priserne, vil sammen med SKATs udvidede beføjelser i kampen mod illegal handel, yderligere reducere den illegale handel.

2.2 Udvikling i udlændinges grænsehandel

Udlændinges grænsehandel i Danmark er i kraftig stigning. Det er cigaretter, som er den store grænsehandelsvare. Grænsehandlen med cigaretter skønnes således at være fordoblet fra 2005 til 2006, og der ventes yderligere en markant stigning i 2007. Baggrunden for udviklingen er primært, at den tyske momsforhøjelse sammen med tidligere års tyske afgiftsforhøjelser har betydet, at cigaretter i Tyskland nu er ca. 3,15 kr. dyrere pr. 20 stk. sammenlignet med Danmark. Dertil kommer, at Sverige har hævet afgiften på tobak, således at prisen på cigaretter i Sverige koster ca. 3,40 kr. pr. 20 stk. mere end i Danmark.

Tabel 1.3: Udlændinges grænsehandel i Danmark

Grænsehandel	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Skøn 2007
<i>Mængder:</i>	Mio. liter							
Spiritus	1,75	1,75	1,75	3	4	3,5	3,25	3,25
Vin	10	10	10	12,5	12,5	11	10	10
Øl	30	30	30	35	35	25	25	25
<i>Mængder:</i>	Mio. stk.							
Cigaretter	50	50	50	60	75	100	200	300
Røgtobak	+	+	+	+	+	+	+	+
	Mio. kg							
Chokolade	2	2	2	2	2	2	2	2
<i>Værdi:</i>	Mio. kr.							
Spiritus	400	400	400	625	650	575	525	550
Vin	400	400	400	500	500	450	400	400
Øl	375	375	375	450	450	325	300	300
Cigaretter	75	75	75	100	125	150	325	475
Chokolade	175	175	175	175	175	175	175	175
<i>I alt</i>	1.425	1.425	1.425	1.850	1.900	1.675	1.725	1.900
<i>Andre varer¹⁾</i>	6.900	6.600	6.950	7.300	7.650	8.000	8.525	8.625
I alt	8.325	8.025	8.375	9.150	9.550	9.675	10.250	10.525
Afgiftsindtægter – faktorpriser	2.125	2.050	2.050	2.250	2.425	2.375	2.550	2.675
Afgiftsindtægter – forbrugerpriser	2.650	2.575	2.575	2.825	3.025	2.975	3.275	3.450

1) Grænsehandlen med andre varer end nydelsesmidler er antaget at være på samme niveau som i 2001 for årene 2002 og 2003. Skatteministeriet har ikke skøn over udviklingen med disse varer før 2004.

Opjusteringen af skønnet for udlændinges grænsehandel er forholdsvist forsigtig. Det kan ikke afvises, at den tyske momsforhøjelse pr. 1. januar 2007 har udløst en egentlig ”ketchup-effekt”, hvor en ukendt prisstigning kan udløse en uforholdsmæssig stor stigning i grænsehandlen. Den såkaldte ”ketchup-effekt” kan også have ligget bag udviklingen i sodavandsalget i forbindelse med forhøjelsen af den danske sodavandsafgift i 2001. Selv om afgiften rent faktisk er lavere end i 2001, er grænsehandlen fortsat dobbelt så stor som før afgiftsforhøjelsen. Hvis den tyske forhøjelse har udløst en ”ketchup-effekt”, kan den tyske grænsehandel i sig selv være 315 mio. stk., og hertil skal lægges svenske og nordmænds grænsehandel, således at grænsehandlen kan komme helt op på 475 mio. stk. Dertil kommer en eventuel svensk ”ketchup-effekt”. Den svenske afgift på cigaretter er hævet pr. 1. januar 2007, så cigaretter nu koster ca. 3,40 kr. pr. 20 stk. mere i Sverige end i Danmark. Det kan muligvis udløse en yderligere grænsehandel på ca. 200 mio. stk.

For andre nydelsesmidler end cigaretter er tendensen, at grænsehandlen falder. Udlændinges grænsehandel med øl og vin er faldende, mens skønnet for chokolade er uændret. Grænsehandel med andre varer er i lighed med *Status over grænsehandel, juni 2006* opjusteret i forhold til udviklingen i trafiktal og forbrugerpriser. Der er tale om en stigning i udlændinges grænsehandel med andre varer på 525 mio. kr., hvilket umiddelbart er en meget stor stigning. Der er ingen nye undersøgelser af udlændinges grænsehandel, og skønnene i tabel 1.3 er derfor behæftet med stor usikkerhed.

2.3 Skattestop og grænsehandel

Skattestoppet er medvirkende til, at afgiftsniveauet gradvist udhules og medfører derfor, at incitamentet for danskere til at grænsehandle i udlandet reduceres over tid. For udlændinge vil der omvendt alt andet lige være en større fordel ved at grænsehandle i Danmark. De danske afgifter udgør generelt en forholdsvis stor andel af detailprisen – derfor har et skattestop en større effekt i Danmark sammenlignet med et land med lave afgifter.

I udlandet er der ikke udstedt et egentlig skattestop, men det er ikke nødvendigvis sådan, at de udenlandske afgiftssatser justeres i overensstemmelse med inflationsudviklingen. Det sker ofte punktvis f.eks. som finansiering af diverse tiltag i forbindelse med finansloven.

I tabel 1.4 fremgår den årlige reduktion af realafgiften inklusive moms for en række af de mest grænsehandelsfølsomme varer. Nettoprisindekset (priser uden moms og afgift) er steget med ca. 9,5 pct. siden 2002. Årligt svarer det til en prisstigning på 1,8 pct. eller ca. 2 pct. Der er taget udgangspunkt i en inflation på 2 pct. både i Danmark og i udlandet.

Tabel 1.4: Årlig reduktion af realafgift inkl. moms for nydelsesmidler

		Real nedsættelse af dansk pris ved dansk skattestop og 2 pct. inflation	Real nedsættelse af udenlandsk pris ved udenlandsk skattestop og 2 pct. inflation	Real nedsættelse af afgiftsbetinget prisforskel ved skattestop både her og i udland
Øl	kr. pr. kasse	0,58	0,15	0,43
Bordvin	kr. pr. flaske	0,12	0,00	0,12
Spiritus	kr. pr. flaske	1,05	0,65 ¹⁾	0,40
Sodavand	kr. pr. liter	0,02	0,00	0,02
Slik mv.	kr. pr. kg	0,36	0,00	0,36
Cigaretter	kr. pr. 20 stk.	0,42	0,25 ²⁾	0,17
Røgtobak	kr. pr. 20 g	0,23	0,12	0,11

1) For Tyskland. For Syd- og Østeuropa omkring 0,50 kr.

2) For Sydeuropa med stor spredning.

Skattestoppet betyder, at danskeres besparelse ved grænsehandel med nydelsesmidler reelt bliver reduceret med 20 mio. kr. årligt. Med en samlet besparelse på ca. 1,3 mia. kr. bør danskernes grænsehandel falde med ca. 1,5 pct. årligt.

Staten får årligt indtægter fra øl, vin, spiritus, sodavand, slik, cigaretter og røgtobak på 15,25 mia. kr. inklusive moms. Med skattestoppet bliver indtægterne fra disse varer reelt reduceret med ca. 275 mio. kr. årligt.

Skattestoppet er således med til at reducere danskeres fordel ved at grænsehandle, men omvendt betyder en større rejseaktivitet, at både den danske grænsehandel i udlandet, og udlændinges køb i Danmark i sig selv stiger. Derfor kan grænsehandlen stige, på trods af at afgifts- og inflationsniveau er uændret.

Det skønnes umiddelbart, at effekten af skattestoppet primært begrænser danskeres grænsehandel, og kun i mindre grad fremmer udlændinges grænsehandel i Danmark.

2.4 Udvikling i forbrug af nydelsesmidler

Danskernes forbrug af alkoholholdige drikkevarer har de seneste år udvist en faldende tendens. Udviklingen fra 2005 til 2006 er ingen undtagelse. Det samlede alkoholforbrug reduceres således med ca. 1,2 mio. liter ren alkohol. Set i forhold til 2001 er danskernes forbrug faldet mere end 5 pct. til trods for, at afgifter på både spiritus, øl og vin er sænket i perioden.

Tabel 1.5: Udvikling i danskeres forbrug af alkoholholdige drikkevarer 2001-2007

	Øl	Vin	Spiritus	I alt
<i>Dansk salg:</i>	Mio. liter ren alkohol			
2001	25,0	20,4	6,1	51,4
2002	24,5	19,6	6,2	50,2
2003	25,2	19,8	6,8	51,9
2004	23,0	19,3	8,1	50,5
2005	22,4	19,9	8,1	50,4
2006	21,8	20,0	8,1	49,8
2007 skøn	21,8	19,9	8,2	49,8
<i>Grænsehandel:</i>				
2001	5,2	3,3	2,6	11,1
2002	5,5	3,4	3,1	12,0
2003 ¹⁾	5,9	3,6	3,1	12,6
2004	6,1	2,9	2,9	11,9
2005	5,9	2,4	2,5	10,8
2006	5,3	2,4	2,2	9,9
2007 skøn	5,3	2,4	2,0	9,7
<i>Salg til udlændinge:</i>				
2001	1,6	1,2	0,7	3,5
2002	1,6	1,2	0,7	3,5
2003	1,9	1,5	1,2	4,6
2004	1,9	1,5	1,6	5,0
2005	1,4	1,3	1,4	4,1
2006	1,4	1,2	1,3	3,9
2007 skøn	1,4	1,2	1,3	3,9
<i>Danskeres forbrug:</i>				
2001	28,5	22,5	8,0	59,0
2002	28,4	21,8	8,5	58,7
2003	29,3	21,9	8,7	59,9
2004	27,3	20,7	9,5	57,4
2005	26,9	21,0	9,2	57,1
2006	25,8	21,2	9,0	55,9
2007 skøn	25,8	21,1	8,9	55,7

1) Fra og med 2003 omfatter grænsehandel med øl også ulovlige indførsler.

Det er specielt ølforbruget, som falder. Skatteministeriet skønner, at ølforbruget falder med ca. 1,1 mio. liter fra 2005 til 2006, heraf er 0,6 mio. liter pga. en lavere dansk grænsehandel. Siden 2001 er ølforbruget faldet med ca. 9 pct.

Salget af vin skønnes at falde med ca. 0,1 mio. liter ren alkohol i 2007, mens grænsehandel og udlændinges køb er uændret. Set under ét er vinforbruget rimeligt stabilt omkring 21 mio. liter ren alkohol. Grænsehandel med spiritus

er faldet, og det er udlændinges køb af spiritus i Danmark også. Der er tale om en lille stigning i det danske salg, mens forbruget forventes at blive reduceret med 0,1 mio. liter, pga. at grænsehandel med spiritus efter den tyske momsforhøjelse yderligere skønnes reduceret med 0,5 mio. liter.

Danskernes forbrug af cigaretter vurderes at være uændret i forhold til 2006. Det kan ikke afvises, at forbruget er faldet mere, end det umiddelbart fremgår af tabellen, og rygeforbuddet i det offentlige rum, som træder i kraft i august 2007, vil sandsynligvis også betyde, at danskernes forbrug yderligere falder. Danskernes cigaretforbrug, herunder også hjemmerulning skønnes at være ca. 9.525 mio. stk. Forbruget af pibetobak er ligeledes faldet fra ca. 350 mio. gram i 2005 til 325 mio. gram i 2006 – og det skønnes, at forbruget fortsætter den nedadgående tendens.

Tabel 1.6: Udvikling i cigaretforbrug 2000-2007

År	Salg af cigaretter i DK	- heraf til udlændinge	Samlet grænse- handel cigaretter	Salg af grovskåren tobak	Salg af fin- skåren tobak	Til pibe- rygning ²⁾	Grænse- handel røgtobak	Samlet hjemme- rulning	Danskeres samlede for- brug af ciga- retter ⁴⁾
	Mio. stk.			Mio. gram			Mio. stk.		
2000	7.050	50	900	1.025 ¹⁾	1.050 ¹⁾	475	450	2.050	9.950
2001	7.200	50	900	925 ¹⁾	925 ¹⁾	450	475	1.875	9.925
2002	7.150	50	900	825	900	425	475	1.775	9.775
2003	7.875 ³⁾	75	800	725	850	400	475	1.650	10.250
2004	8.175 ⁵⁾	85	625	675	725	375	450	1.475	10.190
2005	7.975 ⁵⁾	100	500	550	575	350	375	1.150	9.525
2006	8.225	200	500	475	550	325	300	1.000	9.525
2007	8.475	300	500	450	525	300	275	950	9.525 ⁶⁾

1) Korrigeret for hamstringer op til afgiftsforhøjelse januar 01, idet 2 x 75 mio. gram er flyttet fra 2000 til 2001.

2) Forbrug til piberygning er skøn især for tidligere år, mens niveauet i 2003 er bekræftet af Tobaksindustrien.

3) Cigarettsalget bør måske reduceres med 150-175 mio. stk. i 2003, heraf ca. 100 mio. stk., der måske bør overføres til 2004, og resten på grund af engangslagerforskydninger mv.

4) Eksklusive danskeres forbrug i udlandet, men inklusive udlændinges forbrug og køb i Danmark. Også eksklusive forbrug af indsmuglede cigaretter.

5) Der bør måske korrigeres for ca. 105 mio. stk. for hamstring i 2004 før afgiftsforhøjelsen pr. 9. januar 2005.

6) Der er ikke taget højde for, at trenden i tobaksforbruget er nedadgående. Lov om røgfri miljøer, lov nr. 512 af 6. juni 2007, træder i kraft den 15. august 2007, og må formodes at have en effekt på tobaksforbruget. Der er stor usikkerhed om, hvor stor effekt rygeforbuddet vil få, men det kan reducere forbruget med skønsmæssigt 50 mio. stk. i 2007 – der er tale om et meget konservativt skøn med betydelig usikkerhed. Selvfølgelig er graden i tabel 1.7 er på den baggrund sandsynligvis lidt undervurderet.

2.5 Virkninger af afgiftsnedsettelse på grænsehandelsfølsomme varer

I tabellen herunder fremgår det, hvorledes afgiftsændringer på en række grænsehandelsfølsomme varer påvirker provenu, sundhedsomkostninger og samfundet som helhed. Der er tale om robuste resultater.

Tabel 1.7: Virkning af lavere afgift på grænsehandelsfølsomme varer

	Øl	Vin	Øl+vin	Spiritus	Soda- vand	Slik	Tobak
	Fald i detailpris ved afgiftsnedsettelse						
	- 5 kr. pr. kasse	- 1 kr. pr. fla- ske	- 5 kr. pr. kasse og - 1 kr. pr. flaske	-10 kr. pr. fla- ske	- 50 øre pr. liter	- 5 kr. pr. kg	1 kr. pr. 20 stk./g
	Mio. kr.						
Provenu uændret mængde	- 201	- 180	- 384	- 235	- 188	- 402	- 379
Ændret adfærd	+ 59	+ 49	+ 111	+ 211	+ 15	+ 40	+ 251
Netto provenu	- 142	- 131	- 273	- 24	- 173	- 362	- 127
Selvfinansierings- grad	30 pct.	27 pct.	29 pct.	90 pct.	15 pct.	10 pct.	67 pct.
Ændret dansk grænsehandel mv.	- 83	- 31	- 114	- 156	- 72	- 44	- 102
Helbredsvirkning	- 37	- 29	- 66	- 26	< 0	< 0	- 22
Mindre forbrugs- forvridning	+ 8	+ 10	+ 18	+ 31	+ 9	+ 22	+ 28
Mindre grænse- handelsforvridning	+ 42	+ 23	+ 65	+ 165	+ 22	+ 13	+ 83
Udlændinge	+ 1	+ 3	+ 4	- 16	< 0	- 7	+ 129
Ulovligt salg	> 0	> 0	> 0	> 0	+ 1	+ 8	> 0
<i>Netto samfund</i>	+ 14	+ 7	+ 21	+ 155	+ 34	+ 36	+ 218
- heraf staten	- 142	- 131	- 273	- 24	- 159	- 362	- 127
- heraf borgere	+ 193	+ 168	+ 361	+ 205	+ 193	+ 398	+ 367
- heraf helbreds- virkning	- 37	- 29	- 66	- 26	> 0	> 0	- 22

Anm.: Forudsætningerne fremgår af kapitel 6.

Pga. EU-regler skal en lavere afgift på øl følges af en tilsvarende lettelse af vinafgiften. En afgiftsnedsettelse på 5 kr. pr. kasse øl og 1 kr. pr. flaske vin vil medføre et provenutab på ca. 273 mio. kr. Selvfinansieringsgraden er relativt lav på ca. 29 pct. Den lavere afgift vil betyde, at grænsehandel med øl og vin falder med henholdsvis 83 mio. kr. og 31 mio. kr. En lavere afgift betyder, at danskere vil drikke mere. Omkostningerne ved et stigende alkoholforbrug kan opgøres til ca. 66 mio. kr. Samfundet som helhed vinder dog 21 mio. kr., heraf har staten et provenutab på 273 mio. kr., mens de danske borgere vinder 361 mio. kr. Af *Status over grænsehandel, juni 2006* fremgår det, at det har en langt større effekt på grænsehandlen i forhold til provenutabet at sænke emballageafgiften for øl og sodavand frem for at sænke øl- og sodavandsafgiften.

Sammenlignet med øl er det ud fra et samfundsøkonomisk synspunkt mere interessant at reducere afgiften på spiritus med 10 kr. pr. flaske. Det fremgår, at

selvfinansieringsgraden er 90 pct. Af kapitel 6 fremgår endvidere, at en ned-sættelse på 2,50 kr. pr. flaske vil være fuldt selvfinansierende. En lavere afgift på spiritus vil ligesom lavere afgift på andre alkoholholdige varer medføre en stigning i alkoholrelaterede omkostninger. En lettelse på 10 kr. pr. flaske koster 26 mio. kr. i øgede sundhedsmæssige omkostninger. Samfundet som helhed vinder 155 mio. kr., heraf får staten et provenutab på 24 mio. kr., mens de danske borgere vinder 205 mio. kr. dels pga. den lavere afgift og dels pga. mindre forvriddning af forbruget.

For slik og sodavand er der tale om meget lavere selvfinansieringsgrader på henholdsvis 10 pct. og 15 pct. Den samfundsøkonomiske gevinst er ca. 35 mio. kr., men der er ikke taget højde for, at et stigende forbrug af slik og sodavand har sundhedsmæssige konsekvenser, som i givet fald vil reducere den samfundsøkonomiske gevinst.

I sidste søjle af tabel 1.7 fremgår, at en parallelforhøjelse af cigaretter og røgtobak vil betyde et provenutab på ca. 127 mio. kr., mens selvfinansieringsgraden kan beregnes til 67 pct. Det skal bemærkes, at der ikke er taget højde for eventuel svensk og tysk "ketchup-effekt", som muligvis er igangsat. Hvis "ketchup-effekten" regnes med, vil provenutabet i stedet være ca. 146 mio. kr. Af tabellen fremgår, at en lettelse på 1 kr. pr. 20 stk. cigaretter og 20 gram røgtobak vil resultere i en samfundsøkonomisk gevinst på ca. 218 mio. kr., heraf vinder de danske borgere 367 mio. kr., mens sundhedsmæssige omkostninger stiger med 22 mio. kr.

Der er i tabellen taget udgangspunkt i en parallelforhøjelse af cigaretafgiften og røgtobakken. De seneste afgiftsændringer har udelukkende været forhøjelser af cigaretafgiften. Hvis kun afgiften på cigaretter sænkes, vil det give et større incitament til at ryge fabriksfremstillede cigaretter, hvilket ud fra et samfundsøkonomisk synspunkt er ønskværdigt. Omvendt kan en isoleret afgiftsforhøjelse på cigaretter give rygerne incitament til i højere grad at hjemmerulle cigaretter, hvilket ikke er samfundsøkonomisk ønskeligt, da helbredsomkostningerne ved en hjemmerullet og fabriksfremstillet cigaret må formodes at være den samme. Den gavnlige helbredsvirkning ved en højere afgift er således betydeligt mindre ved en isoleret stigning i cigaretafgiften sammenlignet med en parallelforhøjelse. Desuden er provenugevinsten også væsentligt mindre.

Det skal bemærkes, at en afgiftsforhøjelse vil kunne udløse en dansk "ketchup-effekt". Ved udgangen af 2008 bliver det muligt at grænsehandle cigaretter i Polen, og alle rejsegodsrestriktioner for de nye EU-lande bliver ophævet med udgangen af 2009. Dermed kan en dansker købe 800 stk. cigaretter på en tur til Polen, hvor cigaretter sandsynligvis vil koste ca. det halve af, hvad en pakke Prince koster i Danmark. Cigaretter vejer ikke særligt meget og be-

sparelsen er meget stor – derfor er specielt grænsehandel med cigaretter særlig følsom overfor afgiftsændringer. Sverige har tidligere haft erfaring med at hæve afgiften på cigaretter det ene år for året efter at måtte sænke den igen pga. en kraftig stigning i grænsehandel og smugling. På det tidspunkt var det for sent, og den illegale handel og grænsehandel er aldrig kommet ned på samme niveau igen. I Danmark har vi også stiftet bekendtskab med den såkaldte ”ketchup-effekt” i forbindelse med forhøjelse af sodavandsafgiften i 2001. Selv om afgiften på nuværende tidspunkt er lavere end før forhøjelsen i 2001, er grænsehandlen alligevel dobbelt så stor. Cigaretter er alt andet lige en vare, som er betydeligt lettere at grænsehandle, og besparelsen er betydeligt højere, sammenlignet med sodavand. Risikoen for ”ketchup-effekt” er dermed afgjort tilstede.

Kapitel 2. Påvirkninger af grænsehandlen fra 2006 til 2007

1. Afgiftsændringer i og omkring Danmark

Siden *Status over grænsehandel, juni 2006* er der i Danmark sket følgende ændringer, som har indflydelse på grænsehandlen:

Danmark

- Nedsættelse af sodavandsafgiften.
- Bortfald af passagerafgift på flyrejser.

I Danmarks nabolande er der siden *Status over grænsehandel, juni 2006* sket følgende ændringer i afgiftssatser og regler, der kan påvirke grænsehandlen:

Tyskland

- Forhøjelse af momssats.
- Ingen håndhævelse af pantregler på øl og sodavand.

Sverige

- Markante forhøjelser af tobaksafgifter.

Norge

- Forhøjelse af afgift på spiritus.
- Forhøjelse af afgift på cigaretter.
- Forhøjelse af afgift på diesel.
- Forhøjelse af afgift på chokolade og sodavand.
- Omlægning af læskedriksafgiften.
- Moms: Reduceret sats hævet med 1 procentpoint (omfatter bl.a. sodavand og chokoladevarer).

EU

- Forhøjelse af cigaretafgiften i størstedelen af de nyeste medlemslande.
- Uændrede cigaretafgifter i de lande, der udgør danskernes populæreste feriemål.

2. Danmark

2.1 Nedsættelse af sodavandsafgiften

I forbindelse med aftale om finanslov 2007 blev det vedtaget at nedsætte afgiften på sodavand med 24 øre fra 1,15 kr. pr. liter til 0,91 kr. pr. liter. Nedsættelsen svarer til 30 øre pr. liter inkl. moms.

Nedsættelsen er vedtaget med henblik på at mindske incitamentet til at købe ulovlige sodavand samt grænsehandle sodavand.

I bemærkningerne til lovforslaget blev det skønnet, at den lavere afgift ville udløse et nettoprovenutab på 80 mio. kr. Det blev forudsat at nedsættelsen af sodavandsafgiften slår fuldt ud i priserne, hvilket giver et bruttoprovenutab på 105 mio. kr. Omkring 25 mio. kr. ventes dog at vende tilbage i form af øget forbrug af sodavand samt deraf afledte højere momsindtægter og indtægter fra emballageafgiften. Mindskelsen af incitamentet til grænsehandel forventes at føre til, at nettogrænsehandlen med sodavand vil blive reduceret med ca. 45 mio. kr. Den lavere afgift er dog endnu ikke slået igennem i forbrugerpriserne.

Tabel 2.1 Mineralvandsafgiftens udvikling

	Afgiftssats
	kr. pr. liter
1. januar 1984	1,60
1. juli 1991	0,80
1. januar 1998	1,00
1. januar 2001	1,65
1. oktober 2003	1,15
8. januar 2007	0,91

2.2 Passagerafgift

Fra d. 1. januar 2007 er passagerafgiften bortfaldet efter at være blevet halveret pr. 1 januar 2006. Bortfaldet forventes at medføre lavere priser på flyrejser og øge antallet af lavprisruter, hvilket igen forventes at føre til flere rejsende med fly.

Derved øger bortfaldet af passagerafgiften alt andet lige muligheden for, at foretage "tax-free" indkøb og anden grænsehandel.

3. Tyskland

3.1 Momsforhøjelse

Tyskland har pr. 1. januar 2007 som forventet hævet normalsatsen for moms fra 16 pct. til 19 pct., mens den reducerede sats på 7 pct. forbliver uændret. Momsforhøjelsen forventes slå igennem til forbrugerne i form af prisstigninger, og da de traditionelle grænsehandelsvarer med undtagelse af chokoladearter samt andre varer, som for eksempel campingvogne, er omfattet af normalsatsen, betyder det, at danskernes incitament til at grænsehandle i Tyskland mindskes, mens tyskernes incitament til at grænsehandle i Danmark til gengæld vil stige.

De forventede virkninger af den tyske momsforhøjelse er nærmere beskrevet i *Status over grænsehandel, juni 2006*.

3.2 Ingen håndhævelse af dåsepant

Delstatsregeringen i Slesvig-Holstein håndhæver fortsat ikke de tyske pantregler overfor grænsekøbmændene, se *Rapport om grænsehandel 2004* og *Status over grænsehandel, juni 2006*. Dette hindrer en mindskelse af danskernes incitament til at grænsehandle øl og sodavand på dåse i de tyske grænsehandelsbutikker i og med, at panten ville føre til højere priser og mere besvær med at aflevere emballagen igen. Der er ikke umiddelbart tegn på, at delstatsregeringen vil bøje sig på nuværende tidspunkt.

4. Sverige

4.1 Tobaksafgifter

Sverige har pr. 1. januar 2007 hævet tobaksafgifterne. Stykafgiften på cigaretter forhøjes fra 0,20 SEK pr. stk. til 0,28 SEK pr. stk., mens værdiafgiften fastholdes på 39,2 pct. af detailprisen. Det betyder, at 20 stk. Prince, som før kostede 41 SEK, stiger til 45 SEK. Samtidig forhøjes minimumsafgiften til 1,14 SEK pr. cigaret.

Derudover fordobles afgiften på cigarer og cigarillos fra 0,56 til 1,12 SEK pr. stk. Afgiften på røgtobak stiger til 975 SEK fra 630 SEK pr. kg og afgiften på snus og skråtobak fordobles til henholdsvis 246 SEK fra 123 SEK pr. kg og 402 SEK fra 201 SEK pr. kg.

Svenskeres incitament til at grænsehandle tobaksvarer er altså steget betydeligt.

5. Norge

5.1 Moms

Pr. 1 januar 2007 er den reducerede norske momssats blevet hævet til 14 pct. mod 13 pct. i 2006. Det er anden gang på to år, at Norge hæver den reducerede sats, da den pr. 1. januar 2006 blev forhøjet fra 11 til 13 pct. Da den reducerede sats gælder for næringsmidler, øger satsforhøjelsen nordmændenes incitament til at grænsehandle fødevarer, herunder chokolade og sodavand, i Danmark.

5.2 Afgiftsforhøjelser

De norske punktafgiftssatser justeres årligt i henhold til prisudviklingen. Der ved vil de norske punktafgifter på grænsehandelsfølsomme varer som spiritus, øl, vin, tobak, chokolade, sodavand, benzin og diesel være steget sammenlignet med *Status over grænsehandel, juni 2006*.

Satsforhøjelserne fra 2006 til 2007 for de grænsehandelsfølsomme varer varierer fra få øre op til 3 kr., svarende til 1,6-2 pct. Den gennemsnitlige stigning i afgiftssatserne har været på 1,76 pct. Herudover er den norske afgift på alkoholfrie drikkevarer blevet ændret således, at der nu kun betales afgift af alkoholfri drikkevarer, som er tilsat sukker eller sødestof.

6. EU

Der har i størstedelen af medlemslandene været ændringer i cigaretafgiften siden udarbejdelsen af *Status over grænsehandel, juni 2006*. På danskernes traditionelle feriemål som Grækenland og Spanien, er afgifterne dog uændret. Dog har Portugal hævet sin afgift.

I mange af de nyere EU-lande (Letland, Slovenien, Slovakiet, Tjekkiet, Ungarn og Polen) er afgiften blevet sat op, men også sammensætningen af afgiften er ændret, og tendensen er hovedsageligt, at værdiafgiftsdelen af den samlede cigaretafgift hæves. Niveauet er dog fortsat væsentligt over det danske.

Fra den 1. januar 2007 er Bulgarien og Rumænien optaget i EU. De to lande har fået en overgangsordning, som betyder, at de indtil udgangen af 2009 ikke behøver at have minimumsafgifter på cigaretter på samme niveau, som i de øvrige EU-lande. Samtidig er der indført en rejsegodsrestriktion for cigaretter, så den maksimalt indførte mængde fra disse lande er på maksimalt 200 cigaretter. Overgangsordningen udløber pr. 31. december 2009 for Bulgarien og Rumænien. Allerede fra udgangen af 2007 udløber overgangsordningen for Tjekkiet og Slovenien, hvilket betyder, at danskerne lovligt vil kunne medbringe ubegrænsede mængder tobak fra disse lande.

Tabel 2.2 Rejsegodsrestriktioner som følge af overgangsordninger for de nye EU-lande

Land	Maksimal indført mængde	Overgangsordnings udløb
Bulgarien	200 cigaretter	31.12.2009
Estland	200 cigaretter eller 250 g røgtobak	31.12.2009
Letland	200 cigaretter	31.12.2009
Litauen	200 cigaretter	31.12.2009
Polen	200 cigaretter	31.12.2008
Rumænien	200 cigaretter	31.12.2009
Slovakiet	200 cigaretter	31.12.2008
Slovenien	200 cigaretter	31.12.2007
Tjekkiet	200 cigaretter el. 100 cigarillos el. 50 cigarer el. 250 g røgtobak	31.12.2007
Ungarn	200 cigaretter	31.12.2008

Med udgangen af 2009 skal alle de nuværende medlemslande have indført EU's minimumsafgifter på cigaretter – samtidig ophæves restriktionerne for indførsel af tobak fra disse lande.

7. Udvikling i grænsetrafikken

Tallene for grænsetrafikken er opdateret med helårstal for 2006 sammenlignet med *Status over grænsehandel, juni 2006*.

Personbiltrafikken over den dansk-tyske landgrænse er steget i 2006, hvor antallet af udenlandske køretøjs står for størstedelen af stigningen.

Antallet af personer, der krydser Øresund vokser fortsat grundet den betydelige vækst i trafikken over Øresundsbron. Sammensætningen af de rejsende viser, at andelen af pendlere udgør en stadig større andel af de rejsende over Øresund.

I udenrigsflytrafikken er væksten fortsat positiv for både charter- og ruteflyvning, men væksten er dog aftagende for charterrejserne.

7.1 Landgrænsen

Trafikken over den dansk-tyske landgrænse tælles maskinelt, men det registreres ikke direkte, hvilket type køretøj eller hvilken nationalitet der er tale om. I nedenstående tabel fremgår den faktiske udvikling fra 1990 til 2001 samt Skatteministeriets skøn over udviklingen fra 2002 til 2006 baseret på de

maskinelle tællinger og stikprøveundersøgelser af grænsetrafikken foretaget af Vejdirektoratet i 2000 og 2001.

Tabel 2.3: Skøn over personbiltrafikken ind i Danmark ved landgrænsen 1990 til 2006

Periode	Danske	Udenlandske	I alt
		1.000 biler	
1990	4.237	2.462	6.699
1991	3.524	2.771	6.295
1992	3.226	2.905	6.131
1993	2.657	3.040	5.697
1994	2.829	3.281	6.110
1995	2.717	3.335	6.052
1996	2.742	3.209	5.951
1997	2.925	3.265	6.190
1998	3.070	3.261	6.331
1999	3.270	3.306	6.576
2000	3.356	3.234	6.590
2001	3.598	3.224	6.822
2002 ¹⁾	3.767	3.401	7.168
2003 ¹⁾	3.859	3.521	7.379
2004 ¹⁾	3.811	3.565	7.375
2005 ¹⁾	3.667	3.480	7.147
2006 ¹⁾	3.736	3.651	7.388

1) Tal for 2002-2006 er skøn på basis af grænsetællinger fra vejdirektoratet.

Som det fremgår af tabel 2.3, er trafikken ind over landgrænsen faldende fra 2003 til 2005, men stigende igen i 2006 med 241.000 til 7,4 mio. personbiler, svarende til en vækst på 3,4 pct. Derved ligger grænsetrafikken i 2006 på niveau med trafikken i 2003 og 2004. Udenlandske biler skønnes at have udgjort hen ved 71 pct. af væksten i grænsetrafikken ind i Danmark, og danskere udgør derved nu kun lidt over halvdelen af grænsegængerne ved landgrænsen.

Væksten i trafikken ind over landgrænsen på 3,4 pct. er højere end væksten i den generelle biltrafik i hele landet på 2,4 pct. i 2006 og ligger på niveau med væksten i trafikken i Sønderjylland, som svinger mellem 2,6 og 5,3 pct. i 2. kvartal og 4. kvartal 2006 sammenlignet med samme periode i 2005².

I tabel 2.4 nedenfor er den samlede trafik inklusive lastbiler og busser ind over landgrænsen opdelt på de enkelte grænseovergange.

² Kilde: Vejdirektoratet

De vestlige overgange Rudbøl, Møllehus, Sød og Pebersmark benyttes traditionelt set mest af danskere, heraf havde Sød den laveste andel af danske passanter på ca. 55 pct. i 2001³, mens danskernes andel ved de andre overgange lå mellem ca. 70 og 95 pct. De østlige overgange benyttes i højere grad af udlændinge specielt Frøslev, som har en andel af udenlandske passanter på 74 pct. i 2001.

Som det fremgår af tabellen er den samlede trafik ind over landgrænsen på 8,2 mio. køretøjer i 2006 tilbage på niveauet i 2004 efter at have været nede på 7,94 mio. i 2005.

Antallet af passager ved Rudbøl, Møllehus og Pebersmark er faldet de seneste år, mens udviklingen ved Sød har været mere svingende. Således faldt antallet af køretøjer ved Sød med 30.000 fra 2004 til 2005, men er steget igen med 40.000 i 2006. I Frøslev er grænsetrafikken steget markant med 201.000 køretøjer svarende til en vækst på hen ved 9 pct. i forhold til 2005 eller 91 pct. af den samlede vækst i trafikken ind over landgrænsen. Samtidig er antallet af køretøjer, der krydser grænsen ved Padborg, som er den østlige overgang med den største andel af danske køretøjer, faldet med 45.000.

³ Kilde: Vejdirektoratet, Biltrafikken over den danske landegrænse i 2001

Tabel 2.4: Udviklingen i den samlede trafik ind over landgrænsen 2001-2006 fordelt på grænseovergange

	Rudbøl	Møllehus	Sæd	Pebersmark	Frøslev	Padborg	Kruså	I alt
	1.000 køretøjer							
2001	167	478	866	126	2.165	1.645	2.211	7.657
2002	175	480	828	131	2.232	1.754	2.334	7.935
2003	167	436	869	126	2.292	1.881	2.367	8.138
2004	145	355	885	115	2.368	1.924	2.369	8.161
1. kv. 2005	24	69	169	24	418	427	481	1.613
2. kv. 2005	35	79	218	30	587	475	604	2.027
3. kv. 2005	47	85	263	31	834	546	662	2.468
4. kv. 2005	30	79	205	27	507	454	534	1.836
2005	136	311	855	112	2.347	1.901	2.281	7.944
1. kv. 2006	20	61	165	23	431	403	474	1.578
2. kv. 2006	32	75	227	29	665	471	596	2.095
3. kv. 2006	46	81	283	30	888	516	681	2.525
4. kv. 2006	29	76	219	27	564	465	586	1.967
2006	127	294	895	109	2.548	1.856	2.337	8.165

Kilde: Vejdirektoratet

Overordnet viser udviklingen i den samlede trafik over de enkelte grænseovergange, at væksten primært er sket ved overgangen i Frøslev, som primært benyttes af udlændinge, mens antallet af passanter faktisk er faldet ved flere af de overgange, der i høj grad benyttes af danskere. Det indikerer, altså at udlændinge udgør størstedelen af væksten i trafikken over landgrænsen, hvilket også fremgik af tabel 2.3.

Det øgede antal danske og grænsepassager indikerer alt andet lige en vækst i danskernes mulighed for at grænsehandle i Tyskland, og tyskernes mulighed for at grænsehandle i Danmark.

7.2 Persontrafik med færger

Persontrafikken med færge mellem Danmark og Norge samt Danmark og Sverige er faldet de seneste år. Faldet kan muligvis henføres til et skift i trafikanternes kørevaner, således at flere vælger at benytte Øresundsbron frem for færgeruterne, både når de skal til og fra Sverige og til og fra Norge. Det fremgår således også i afsnit 7.3, at trafikken over Øresundsbron fortsat vokser markant. Stigningen i færgetrafikken mellem Rønne og Ystad er formentlig også koblet til væksten i trafikken over Øresundsbron.

Tabel 2.5: Udviklingen i persontrafikken via færger 2001-2006 mellem Danmark og udlandet

	Danmark-Norge	Jylland-Sverige	Rønne-Ystad	Rødby-Puttgarden	Gedser-Rostock	GB, Polen og Færøerne	Havneby-List
	1.000 passagerer						
<i>2001 i alt</i>	3.807	2.201	1.038	6.028	1.171	342	415
<i>2002 i alt</i>	3.978	2.275	1.115	6.508	1.226	361	412
<i>2003 i alt</i>	3.989	2.287	1.156	6.422	1.297	393	420
1. kv. 2004	793	328	125	1.074	194	30	38
2. kv. 2004	1.041	551	355	1.804	366	77	106
3. kv. 2004	1.475	883	542	2.590	498	128	180
4. kv. 2004	712	308	199	1.277	206	43	65
<i>2004 i alt</i>	4.020	2.071	1.221	6.744	1.264	278	390
1. kv. 2005	763	298	145	1.121	202	32	41
2. kv. 2005	979	450	336	1.705	365	63	90
3. kv. 2005	1.507	840	554	2.640	544	113	178
4. kv. 2005	760	261	207	1.295	267	46	68
<i>2005 i alt</i>	4.009	1.849	1.243	6.761	1.376	254	376
1. kv. 2006	752	272	133	992	211	38	31
2. kv. 2006	998	443	376	1.845	403	78	104
3. kv. 2006	1.427	740	583	2.612	573	143	167
4. kv. 2006	725	281	209	1.341	319	54	63
<i>2006 i alt</i>	3.902	1.736	1.301	6.790	1.506	313	365

Kilde: Danmarks Statistik

Det fremgår af tabel 2.5, at persontrafikken med færge mellem Danmark og Tyskland er steget, særligt på Gedser-Rostock ruten, mens den er faldet på ruten Havneby-List.

Væksten kan skyldes, at færgerne har opnået en forbedret konkurrenceevne indenfor rejser mellem Sjælland og Tyskland i forhold til rejser via Storebæltsbroen og landgrænsen. Denne forbedring er opnået ved en forøgelse af færgernes kapacitet samt en forbedring af logistikken i havneområderne i Rødby og Puttgarden⁴. Væksten kan også skyldes den stigende trafik over Øresundsbron og faldet i trafikken på ruterne mellem Danmark og Sverige samt Norge. Det vil sige, at væksten skyldes, at flere vælger at passere gennem Danmark til eller fra Sverige og Norge via Østersø færgeruterne og Øresundsbron i stedet for at rejse over landgrænsen og videre med færge fra Jylland til Sverige eller Norge. Sandsynligvis er en stor del af forklaringen, at

⁴ Kilde: Scandlines, Årsrapport 2005

svenskernes grænsehandel i udpræget grad har rykket sig fra det danske marked til det tyske, hvad angår spiritus, øl og vin, og svenskerne køber typisk ind i grænsebutikkerne ved Østersø-ruterne. Scandlines har introduceret en såkaldt shopping-billet, som betyder, at hvis den rejsende tjekker ind i Puttgarden 3 timer efter afgang fra Rødby, vil færgebilletten på 450 kr. blive refunderet med 200 kr. Det har uden tvivl også gjort det mere attraktivt for svenskerne at grænsehandle i Bordershoppen i Puttgarden.

Efter at være faldet fra 2003 til 2005 er færgetrafikken mellem Danmark og Storbritannien, Polen og Færøerne steget igen i 2006 med 59.000 til 313.000 passagerer, heraf er ruter til Polen steget med 29.000. Da Polen har relativt lave afgifter sammenlignet med Danmark indikerer væksten, at grænsehandlen i Polen kan være stigende.

7.3 Øresund

Grænsetrafikudviklingen via Øresundsbron ses i tabel 2.6. Som det fremgår, er antallet af rejsende over Øresundsbron fortsat i massiv vækst, og i 2006 har i alt 23 mio. personer passeret broen mod 20,2 mio. i 2005, hvilket svarer til en vækst på næsten 14 pct.

Antallet af rejsende med tog og bil er for hele perioden blevet revideret i forhold til tidligere grænsehandelsrapporter. I denne rapport benyttes data fra Øresundsbro Konsortiet baseret på tællinger og stikprøveundersøgelser, som foretages 6 gange om året. Stikprøverne viser, at der i gennemsnit er mellem 2,4 og 2,8 passagerer i hver personbil, der krydser broen uden for ferietiden, mens gennemsnittet ligger omkring 3 passagerer pr. bil i ferietiden. I Skatteministeriets tidligere opgørelser af antallet af grænsepassanter i personbil via Øresundsbron blev der benyttet en antagelse om, at der var 2,1 passager i hver bil, der krydsede broen. Derved er niveauet i Øresundsbrons tal for antallet af passagerer i personbiler højere, men tendensen i udviklingen er den samme.

Antallet af passagerer i personbiler er steget med 1,6 mio. i 2006, svarende til en vækst på 13 pct. eller ca. 57 pct. af væksten i det samlede antal rejsende over Øresundsbron. Antallet af togpassagerer er steget med 1,15 mio., svarende til 17 pct. flere end i 2005, altså en større relativ vækst end i antallet af personbilspassagerer. Antallet af passagerer i bus er steget svagt igen, men er stadig under niveauet for 2004. Øresundsbrons trafikprognose forudsiger, at væksten vil fortsætte de kommende år.

Tabel 2.6: Udviklingen i persontrafikken over Øresundsbron 2003-2006

	Antal personbiler	Antal busser	Antal passagerer i personbiler	Antal passagerer i busser ¹⁾	Antal togpassagerer	Antal rejssende over Øresundsbron i alt
	1.000 stk.		1.000 personer			
2003 i alt	3.418	41	9.468	1.445	5.692	16.605
2004 i alt	3.908	58	10.616	2.039	6.232	18.887
1. kvrt.	872	10	2.155	361	1.338	3.854
2. kvrt.	1.137	16	2.971	552	1.579	5.102
3. kvrt.	1.397	18	3.864	620	1.896	6.381
4. kvrt.	1.094	13	2.685	443	1.803	4.932
2005 i alt	4.500	56	11.675	1.977	6.617	20.269
1. kvrt.	1.019	10	2.401	339	1.585	4.326
2. kvrt.	1.325	17	3.437	579	1.874	5.889
3. kvrt.	1.568	18	4.274	627	2.212	7.113
4. kvrt.	1.316	13	3.132	445	2.098	5.674
2006 i alt	5.228	57	13.244	1.990	7.769	23.002

Anm: Antal passagerer i personbiler og antal togpassagerer revideret med Øresundsbro Konsortiets tals i forhold til tidligere rapporter, som var baseret på skatteministeriets skøn.

1) Forudsætning 35 passagerer pr. bus.

Kilde: Danmark Statistik og Øresundsbro Konsortiet.

Faldet i erhvervskørselens andel af personbiltrafikken over Øresundsbron fra 2004 til 2005 er fortsat i 2006, hvor andelen er faldet fra 28 til 25 pct. Erhvervskørslen i 2006 var for 70 procent svenskere.

Antallet af personbiler, der pendler over broen, er steget fra 25 til 30 pct. af biltrafikken over Øresundsbron. Sammenlignet med 2001, hvor andelen af pendlere i personbil udgjorde 5 pct., har der altså været en markant vækst. 91 pct. af personbilpendlerne er bosiddende i Sverige, hvilket er ca. 1 procentpoint højere end i 2005.

Fritidskørselens andel er faldet til i 2006 at udgøre 22 pct. af personbiltrafikken, mens miniferiernes andel er steget med 1 procentpoint til 12 pct., og længere feriers andel er faldet med 2 procentpoint til 11 pct. Samtidig er svenskeres andel af fritidskørslen med personbil faldet fra ca. 75 pct. til 71 pct., og deres andel af kørsel i forbindelse med miniferier er faldet fra over 50 pct. til omkring 49 pct. Til gengæld er svenskerne gået fra at udgøre omkring 33 til 41 pct. af ferietrafikken.

Personer, der krydser Øresundsbron med tog, var i 2006⁵ ca. 48 pct. pendlere, mens personer på endagsture- og indkøbsture var 25 pct. af de rejsende. De togrejsende udgøres af ca. 75 pct. svenskere og 25 pct. danskere.

Tabel 2.7: Udviklingen i den samlede trafik over Øresund 2003-2006

	Helsingør-Helsingborg	Øresundsbron, personbiler, busser og tog	Øresund i alt
	Mio. passagerer		
2003 i alt	11,6	13,9	25,6
1. halvår	5,2	8,5	13,8
2. halvår	6,4	10,4	16,7
2004 i alt	11,6	18,9	30,5
1. halvår	4,9	9,0	13,9
2. halvår	6,1	11,3	17,4
2005 i alt	11,0	20,3	31,3
1. halvår	4,8	10,2	15,0
2. halvår	6,0	12,8	18,8
2006 i alt	10,7	23,0	33,7

Anm: Antal passagerer over Øresundsbron personbiler, busser og tog revideret med Øresundsbrons tals i forhold til tidligere rapporter, som var baseret på skatteministeriets skøn.

Kilde: Danmark Statistik og Øresundsbro Konsortiet.

Grænsetrafikken via Øresund med færgeruten Helsingør-Helsingborg lå nogenlunde konstant fra 2001 til 2004, men fra 2005 faldt antallet af passagerer til 11 mio., og faldet er fortsat i 2006, hvor der var 10,7 mio. passagerer. Udviklingen stemmer meget godt overens med den samtidige stigning i persontrafikken over Øresundsbron.

Med de reviderede data for antallet af personer, der rejser mellem Danmark og Sverige over Øresundsbron fremgår det, at den samlede grænsetrafik over Øresund har været på 33,7 mio. personer i 2006, hvilket en stigning på 2,4 mio. kr., svarende til 7,7 pct.

Overordnet indikerer den voksende trafik over Øresund, at muligheden for at grænsehandle er steget for både danskere og svenskere. Da andelen af pendlere i både personbil og tog fortsat stiger, men andelen af fritidskørsel med bil og andelen af endagsture- og indkøbsture med tog falder, så kan det omvendt betyde, at muligheden for grænsehandle er blevet mindre under forudsætning af, at der grænsehandles mere på fritids- og endagsture, og at der kan grænsehandles større mængder med bil.

⁵ Måling november 2006, jf. Øresundsbro Konsortiet 2007, *Værd at vide*

7.4 Flytrafik

Udviklingen i antallet af afrejsende flypassagerer fra 2001 til 2003 har været svingende grundet hændelser, som terrorangrebet på World Trade Center i 2001, og udbruddet af SARS i 2003. Fra 2004 er antallet af afrejsende flypassagerer kun steget.

Som det fremgår af tabel 2.8 steg antallet af charterpassagerer fra ca. 650.000 personer i 2004 til 740.000 i 2005 og igen med 10.000 passagerer i 2006. Antallet af afrejsende ruteflypassagerer er steget fra 8,11 mio. i 2004 til 8,45 mio. i 2005 og igen til 8,80 mio. i 2006. Samlet set er antallet af afrejsende passagerer i alt steget til 9,55 mio. i 2006 mod 9,19 mio. i 2005 og 8,76 mio. i 2004.

Væksten i det samlede antal afrejsende passagerer i 1. kvartal 2007 sammenlignet med 1. kvartal 2006 har været på 170.000. Da væksten var på 110.000 i 1. kvartal 2006 sammenlignet med 1. kvartal 2005, lader det altså ikke til, at udviklingen vil stagnere i 2007. Væksten i 1. kvartal 2007 er dog primært sket i antallet af ruteflypassagerer, hvilket også var tilfældet for væksten på helår.

Tabel 2.8: Udvikling i antallet af afrejsende udenrigspassagerer, 2001-2006 samt 1. kv. 2007, Københavns lufthavne, Kastrup

	Non-Scheduled (charter og taxi)			Scheduled (rute)		
	I alt	heraf terminerende	heraf transit/transfer	I alt	heraf terminerende	heraf transit/transfer
	Mio. passagerer					
2001	0,67	0,64	0,03	7,52	3,61	3,92
2002	0,58	0,57	0,01	7,72	3,75	3,98
2003	0,58	0,56	0,02	7,54	4,04	3,51
2004	0,65	0,63	0,03	8,11	4,81	3,30
2005	0,74	0,71	0,03	8,45	5,38	3,06
1. kv. 2006	0,15	0,13	0,01	1,88	1,20	0,68
2006	0,75	0,71	0,04	8,80	5,87	2,93
1. kv. 2007	0,15	0,14	0,01	1,97	1,34	0,64

Kilde: Københavns Lufthavn, Kastrup.

I tabel 2.8 ses det også, at væksten i antallet af afrejsende charterpassagerer, der flyver transit eller transfer, ikke er steget, og at antallet af transit/transfer ruteflypassagerer fortsat falder. Det fortsat stigende antal terminerende flyrejser øger muligheden for mere grænsehandel.

Rejsemønstret for ruteflyvninger er ikke ændret markant siden 2001. Der har frem til 2006 været en jævn svagt faldende tendens i andelen af ruteflyvninger

til det øvrige Skandinavien, mens andelen af ruteflyvninger til Tyskland og Frankrig er steget svagt.

I perioden fra 2001-2005 ændredes mønstret i charterrejsedestinationerne fra de mere traditionelle charterrejsemål, som Spanien, De Kanariske Øer og Grækenland til at en stadig større andel af charterrejser til særligt Tyrkiet, Egypten og Bulgarien. Udviklingen i andelen af charterrejsende til Bulgarien er fortsat stigende. Således udgjorde andelen 5 pct. af de samlede antal charterrejsende i 2006 mod 4 pct. i 2005. Til gengæld er udviklingen vendt for Tyrkiet, hvor andelen af det samlede antal charterrejsende er faldet fra 18 pct. til 13 pct. Egypten er gået fra 3,5 pct. af det samlede antal charterrejser i 2001 til ca. 7 pct. i 2005, men har ligesom Tyrkiet oplevet en markant nedgang i andelen af chartergæster i 2006, hvor kun 3,4 pct. af charterrejserne gik til Egypten. Forklaringen på nedgangen i både Tyrkiet og Egypten skal formentlig findes i Muhammed-krisen i foråret 2006 og terrorangreb mod populære feriemål i både Tyrkiet og Egypten i 2006.

7.5 Udvikling i den samlede trafik

Med det reviderede datagrundlag for antallet af bil- og togpassagerer, der krydser Øresund, kan den samlede persontrafik til Danmark i 2006 opgøres til 51,7 mio. personer mod 49,7 mio. personer i 2005. Det vil sige, at den samlede persontrafik er steget med 2 mio. personer, svarende til en stigning på 4 pct.

Danskerne udgør skønsmæssigt 20,8 mio. af de indrejsende, og udlændinge 30,9 mio. Derved er danskernes andel af den samlede grænsetrafik faldet svagt i 2006 i forhold til fordelingen i 2005.

Antallet af både danskere og udlændinge, der rejser ind i Danmark, er steget uanset om de rejser fra Tyskland, Sverige eller med fly. Antallet af rejsende danskere og udlændinge med færge fra Storbritannien, Polen og Færøerne er også steget svagt. Til gengæld er antallet af udenlandske rejsende fra Norge til Danmark med færge faldet.

Sammensætningen af mønstret for danskernes rejser har ændret sig fra 2004 til 2006, således at andelen af danskere, der rejser ind i Danmark fra Tyskland har været faldende i hele perioden fra ca. 51,5 pct. i 2004 til 50 pct. i 2006. Til gengæld er andelen af danskere, der rejser ind i Danmark med fly eller via Øresundsbron steget. Væksten i antallet af udlændinge, der rejser til Danmark, har været relativt størst over Øresund. Derved er andelen af udlændinge, der rejser ind i Danmark fra Sverige steget, derimod er andelen, der kommer til Danmark fra Tyskland og med fly, faldet.

Tabel 2.9: Sammensætning af den samlede persontrafik til Danmark i 2004 til 2006

	2004			2005			2006		
	Antal indrejssende personer	- heraf danskere	- heraf udlændinge	Antal indrejssende personer	- heraf danskere	- heraf udlændinge	Antal indrejssende personer	- heraf danskere	- heraf udlændinge
	Mio. personer								
<i>Landgrænsen:</i>									
-personbiler	14,42	8,00	6,42	13,97	7,70	6,26	14,42	7,85	6,57
-busser	1,46	0,81	0,65	1,46	0,81	0,66	1,46	0,80	0,67
-tog mv.	0,29	0,15	0,15	0,34	0,17	0,17	0,34	0,17	0,17
Havneby-List,færger	0,20	0,09	0,09	0,19	0,09	0,09	0,18	0,09	0,09
Østersøen, færger	4,00	1,40	2,60	4,07	1,42	2,64	4,15	1,45	2,70
<i>I alt Tyskland</i>	<i>20,37</i>	<i>10,46</i>	<i>9,91</i>	<i>20,03</i>	<i>10,20</i>	<i>9,83</i>	<i>20,55</i>	<i>10,36</i>	<i>10,20</i>
<i>Sverige:</i>									
Øresund, færger	5,81	1,94	3,87	5,51	1,84	3,67	5,36	1,79	3,57
Øresund, bro	9,44	2,64	6,80	10,13	2,53	7,60	11,50	2,99	8,51
Øresund i alt	15,25	4,58	10,67	15,65	4,37	11,28	16,86	4,78	12,08
Lange ruter, Sverige	1,65	0,58	1,07	1,55	0,54	1,00	1,52	0,53	0,99
<i>I alt Sverige</i>	<i>16,90</i>	<i>5,16</i>	<i>11,74</i>	<i>17,19</i>	<i>4,91</i>	<i>12,28</i>	<i>18,38</i>	<i>5,31</i>	<i>13,07</i>
<i>Andre:</i>									
Norge, færger	2,01	0,56	1,45	2,00	0,56	1,44	1,95	0,55	1,40
UK, Polen og færøerne, færger	0,14	0,07	0,07	0,13	0,06	0,06	0,16	0,08	0,08
<i>Luftrafik:</i>									
Kastrup	5,44	2,99	2,45	6,09	3,35	2,74	6,58	3,62	2,96
Kastrup Transit	3,32	0,33	2,99	3,09	0,31	2,78	2,97	0,30	2,67
Andre lufthavne	1,03	0,82	0,21	1,12	0,90	0,22	1,10	0,88	0,22
<i>Lufthavne i alt</i>	<i>9,79</i>	<i>4,10</i>	<i>5,69</i>	<i>10,30</i>	<i>4,32</i>	<i>5,98</i>	<i>10,65</i>	<i>4,46</i>	<i>6,18</i>
Alt i alt	49,21	20,35	28,85	49,65	20,05	29,60	51,69	20,76	30,94

Anm.: 2004 og 2005 data for persontrafik fra Sverige revideret i forhold til tidligere rapporter, jf. tabel 2.8 og 2.9. For sammensætningen af persontrafikken til Danmark i 2001 refereres til *Status over grænsehandel, juni 2006*.

8. Effekt på grænsehandel

Der er både sket ændringer i Danmark og i landene omkring os, der kan have indflydelse på grænsehandlen.

Tabel 2.10 viser de samlede ændringer, både indenlandske og udenlandske, der forventes at have en indflydelse på grænsehandlen.

Tabel 2.10: Oversigt over samtlige ændringer med påvirkning af grænsehandlen

Fortegn på ændring	Ændring siden sidst	Fortegn på ændring	Kommende ændring
+	Nedsættelse af afgiften på sodavand	+	Tysk håndhævelse af pantregler
-	Bortfald af passagerafgift	-	Udløb af overgangsordninger angående rejsegodsrestriktioner for nye EU-lande
+	Tysk momsforhøjelse		
+	Norsk forhøjelse af spiritusafgift		
+	Norsk tobaksafgift forhøjelse		
+	Norsk dieselafgiftsforhøjelse		
+	Norsk forhøjelse af afgift på chokolade og sodavand		
+	Norsk forhøjelse af momsen på fødevarer		
+	Svensk tobaksafgiftsforhøjelse		
+	Forhøjelse af cigaretafgift i visse nye EU-lande		

Anm. ”+” angiver lavere grænsehandel

Som det ses af tabel 2.10 er der både tiltag med positive og negative påvirkninger på grænsehandlen, set fra et dansk synspunkt. Det ses også, at der er flest tiltag, der medfører positive konsekvenser i dansk favør.

Kapitel 3. Udvikling i det afgiftspligtige salg

For at belyse udviklingen i grænsehandel er det nødvendigt at analysere det afgiftspligtige salg. En stigning i det afgiftspligtige salg kan være udtryk for et fald i grænsehandlen og omvendt. Dette kapitel analyserer udviklingen i salg af spiritus, tobak, øl, vin, sodavand, chokolade og blankbånd, som alle er pålagt en form for punktafgift.

Kapitlet er opbygget således:

- Afsnit 1. Afgiftssatser for visse grænsehandelsfølsomme varer
- Afsnit 2. Udvikling i salg af spiritus
- Afsnit 3. Udvikling i salg af tobak
- Afsnit 4. Udvikling i salg af øl
- Afsnit 5. Udvikling i salg af vin
- Afsnit 6. Udvikling i salg af sodavand
- Afsnit 7. Udvikling i salg af chokolade
- Afsnit 8. Udvikling i salg af blankbånd

1. Afgiftssatser for visse grænsehandelsfølsomme varer

Udviklingen i det afgiftspligtige salg påvirkes af ændringer i afgiftssatser både som følge af ændret forbrug, grænsehandel og eventuel illegal handel. Af tabellen herunder fremgår de aktuelle afgiftssatser på de mest grænsehandelsfølsomme varer.

Tabel 3.1: Gældende afgiftssatser for visse grænsehandelsfølsomme varer

	Afgiftssats
Spiritus	150 kr. pr. liter ren alkohol, svarende til 42 kr. pr. 70 cl flaske i drikkestyrke 40 pct. vol.
Alkoholsodavand	<i>Maltbaserede alkoholsodavand:</i> 8,35 kr. pr. liter, hvis blandingens alkoholindhold er på 10 pct. vol. eller derunder 14,80 kr. pr. liter, hvis blandingens alkoholindhold overstiger 10 pct. vol. <i>Vinbaserede alkoholsodavand:</i> 7,25 kr. pr. liter, hvis blandingens alkoholindhold er på 10 pct. vol. eller derunder 14,25 kr. pr. liter, hvis blandingens alkoholindhold overstiger 10 pct. vol. <i>Spiritusbaserede alkoholsodavand:</i> 2,90 kr. pr. liter
Tobak	<i>Cigaretter:</i> 63,66 øre pr. stk. + 13,61 pct. af detailprisen inkl. moms <i>Pibetobak (grovsåren røgtobak):</i> 40,25 øre pr. gram <i>Rulletobak (finskåren røgtobak):</i> 45,25 øre pr. gram <i>Cigarer mv.:</i> 19,8 øre pr. stk. + 10 pct. af detailpris inkl. moms <i>Cigaretpapir:</i> 4 øre pr. stk. Dertil kommer afgift på karduskrå og snus samt anden røgfri tobak.
Øl	50,90 kr. pr. liter ren alkohol, svarende til 0,77 kr. pr. 33 cl almindelig pilsnerstyrke (4,6 pct. vol.)
Vin	3,90 kr. pr. liter vin med en alkoholprocent på over 1,2 pct. vol., men ikke over 6 pct. vol. 6,14 kr. pr. liter vin med en alkoholprocent. på over 6 pct. vol., men ikke over 15 pct. vol. 9,20 kr. liter vin med en alkoholprocent på over 15 pct. vol., men ikke over 22 pct. vol. For mousserende vin opkræves en tillægsafgift på 3,06 kr. pr. liter
Sodavand	0,91 kr. pr. liter
Chokolade	14,20 kr. pr. kg chokolade og slik - dertil kommer afgift på diverse nødder mv., som indføres fra udlandet, og endelig er der også en dækningsafgift ved indførsel fra udlandet af varer, som ikke i sig selv er afgiftspligtige, men som indeholder afgiftspligtige bestanddele ¹⁾ .
Blankbånd ²⁾	Blanke cd'er 1,93 kr. pr. stk. Blanke dvd'er 3,07 kr. pr. stk. - dertil kommer afgift på hukommelseskort, videobånd mv.

1) Satserne kan findes på Skatteministeriets hjemmeside www.skm.dk.

2) Afgifter på blanke cd'er og dvd'er er ikke afgifter i traditionel forstand. Der er tale om såkaldt parafiskale afgifter, som årligt reguleres. For mere vedrørende udformning af den parafiskale afgift på dvd'er henvises til *Rapport om grænsehandel 2004* kapitel XIV.

Afgiften på spiritus blev sænket med 125 kr. pr. liter ren alkohol til det nuværende niveau pr. 1. oktober 2003. Afgiftsnedsættelsen var en del af en større grænsehandelspakke, som skulle hindre en eksplosiv vækst i grænsehandlen i forbindelse med 24-timersreglens ophævelse pr. 1. januar 2004. 24-timersreglen lagde nogle mængdemæssige begrænsninger på, hvor meget den rejsende måtte hjemføre i forbindelse med en rejse indenfor EU. For spiritus og tobak var grænsen henholdsvis 1,5 liter og 300 stk. cigaretter, hvis den rejsende vel at mærke havde været udenlands i mere end 24 timer – varede rejsen under 24 timer, måtte der kun indføres 100 stk. cigaretter og slet ingen spiritus. Med ophævelse af 24-timersreglen kan den rejsende uhindret indføre spiritus og tobak, så længe det er til eget forbrug. De vejledende grænser er 10 liter spiritus og 800 stk. cigaretter pr. person. *Rapport om grænsehandel 2004* har belyst 24-timersreglen og dens konsekvenser nærmere, og der henvises dertil.

Afgiften på cigaretter blev sat ned pr. 1. oktober 2003, svarende til en prisnedsættelse på ca. 4 kr. pr. 20 stk. Prince. Pr. 9. januar 2005 blev afgiften på cigaretter dog igen forhøjet denne gang med 1 kr. pr. pakke Prince. Afgiftsforhøjelsen var en del af finanslovsaftalen mellem regeringen (Venstre og Det Konservative Folkeparti) og Dansk Folkeparti, og formålet var dels ud fra et sundhedshensyn og dels for at finansiere afgiftsnedsættelser på vin og øl. Ølafgiften blev nedsat med ca. 4,25 kr. pr. kasse (30 stk. 33 cl pilsner), mens afgiften på vin blev nedsat med ca. 0,85 kr. pr. flaske (75 cl). Formålet med de lavere afgifter på øl og vin var et politisk ønske om at reducere grænsehandlen på specielt øl. EU-regler betyder, at Danmark ikke kan sænke afgiften på øl uden også at sænke afgiften på vin¹.

I forbindelse med aftale om finansloven for 2005 blev der indført en tillægsafgift på alkoholsodavand. Alkoholsodavand kan både være baseret på spiritus, øl og vin, og afgiftssatsen er balanceret, så den samlede afgift pr. liter alkoholsodavand uanset alkoholbase er den samme. Afgiften betales som et tillæg til den almindelige spiritus-, vin- eller ølafgift. Tillægsafgiften på alkoholsodavand fik virkning fra 1. juni 2005.

Som led i finanslovsaftalen for 2007 mellem regeringen (Venstre og Det Konservative Folkeparti) og Dansk Folkeparti blev afgiften på sodavand sænket fra 1,15 kr. pr. liter til 0,91 kr. pr. liter pr. 8. januar 2007. Formålet med den lavere afgift var at opdæmme op for grænsehandel og illegal handel med de såkaldt ”sorte” colaer.

¹ Da Danmark er et overvejende ølproducerende land, må der ikke ydes indirekte statsstøtte til øl frem for vin via en lavere afgift på øl sammenlignet med vin. Afgiften på øl er derfor balanceret i forhold til vin, og en lettelse i ølafgiften vil derfor give en tilsvarende lettelse i vinafgiften.

Afgiften på chokolade har ikke været ændret siden 1. januar 1998.

I forbindelse med finanslovsaftalen for 2006 mellem regeringen (Venstre og Det Konservative Folkeparti) og Dansk Folkeparti blev afgiften på blanke dvd'er nedsat fra ca. 10 kr. pr. stk. til 3 kr. pr. stk. pr. 11. juni 2006. Afgiftsnedsættelsen var begrundet i en meget stor grænsehandel med specielt blanke dvd'er, som belyst i rapporterne fra 2004 og 2005. Afgiften er en såkaldt para-fiskal afgift, som årligt reguleres med Finansministeriets satsreguleringsprocent.

2. Udvikling i salg af spiritus

Den 1. oktober 2003 blev afgiften på spiritus sat ned med 43,75 kr. pr. flaske 70 cl 40 pct. vol. for at dæmme op for den potentielle stigning i grænsehandlen, som kunne opstå ved ophør af 24-timersreglen. Som det fremgår af tabel 3.2 havde afgiftslettelsen umiddelbart den ønskede effekt. Specielt umiddelbart efter afgiftsnedsættelsen var der et meget stort mersalg, muligvis pga. at nogle kunder havde udskudt deres spiritusindkøb, men også fordi der i den periode var usædvanlig mange tilbud på spiritus i de danske supermarkeder. Nedsættelsen forhindrede en kraftig stigning i grænsehandlen og var effektiv nok til at sende en del af grænsehandlen hjem til danske butikker. Den lavere afgift og dermed pris betød også, at svenskerne købte mere spiritus i Danmark.

Siden afgiftsnedsættelsen har det afgiftspligtige salg stabiliseret sig på ca. 20 mio. liter spiritus om året. I de første 3 måneder af 2007 er salget ca. 6 pct. højere end i den samme periode i 2006. Det er endnu for tidligt at konkludere, om salget i 2007 vil være steget i forhold til 2006, og det er da også primært salget i januar og marts, som ligger noget højere end normalt.

Tabel 3.2: Afgiftspligtigt salg af spiritus i drikkestyrke (40 pct. vol.)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	Pct. vis ændring fra 2005 til 2006
	Mio. liter							Pct.
Januar	0,85	0,95	1,09	1,26	0,96	0,97	1,10	+1
Februar	0,91	0,89	0,90	1,26	1,23	1,20	1,22	-2
Marts	1,33	1,40	1,06	1,66	1,83	1,77	1,86	-4
<i>I alt 1. kvartal</i>	<i>3,09</i>	<i>3,24</i>	<i>3,05</i>	<i>4,18</i>	<i>4,02</i>	<i>3,94</i>	<i>4,17</i>	-2
April	1,37	1,29	1,51	1,68	1,67	1,46		-13
Maj	1,29	1,35	1,21	1,56	1,72	2,05		+19
Juni	1,15	1,11	1,21	1,61	1,60	1,65		+3
<i>I alt 2. kvartal</i>	<i>3,80</i>	<i>3,75</i>	<i>3,93</i>	<i>4,86</i>	<i>4,98</i>	<i>5,16</i>		+3
Juli	1,15	1,39	1,28	1,80	1,55	1,53		-1
August	1,18	1,21	1,08	1,71	1,92	1,71		-11
September	0,98	1,06	1,06	1,41	1,55	1,48		-4
<i>I alt 3. kvartal</i>	<i>3,31</i>	<i>3,65</i>	<i>3,42</i>	<i>4,92</i>	<i>5,02</i>	<i>4,72</i>		-6
Oktober	1,29	1,31	2,57	1,64	1,52	1,78		+18
November	1,56	1,42	1,74	2,01	2,14	2,10		-2
December	2,09	1,95	2,28	2,72	2,56	2,49		-3
<i>I alt 4. kvartal</i>	<i>4,94</i>	<i>4,67</i>	<i>6,58</i>	<i>6,37</i>	<i>6,22</i>	<i>6,37</i>		+3
I alt	15,15	15,32	16,98	20,33	20,24	20,19	20,52¹⁾	-0
- heraf alkohol- sodavand	0,00	0,79 ²⁾	1,33 ²⁾	0,85 ²⁾	0,85 ²⁾	0,74	0,74 ¹⁾	-13
	Mio. kr.							
Provenu af spi- ritusafgiften uden alkoholso- davand	1.665	1.685	1.446	1.216	1.184	1.184	1.200 ¹⁾	-0

Anm.: Nationalregnskabsprincip

1) Skøn maj 2007.

2) Skønnet over alkoholsodavand er foretaget ud fra oplysninger om det danske salg af spiritus i salgsstyrke sammenholdt med statsregnskabet. Det er antaget, at alkoholindholdet i en alkoholsodavand er 5,5 pct. vol.

Kilde: Statsregnskabet.

I juni 2005 blev der indført en tillægsafgift på alkoholsodavand. Tillægsafgiften har betydet, at salget skønsmæssigt er faldet ca. 13 pct. fra 2004 til 2006. Tillægsafgiften havde som formål at reducere unges alkoholforbrug. Det er svært at sige, om dette er opnået, da det samlede spiritussalg er næsten uændret. De unge drikker færre alkoholsodavand, men blander muligvis i stigende grad deres drinks af almindelig spiritus og sodavand.

3. Udvikling salg af tobak

Afgiften på cigaretter er blevet ændret to gange indenfor de seneste 4 år. Som beskrevet tidligere i kapitlet, blev afgiften sænket med ca. 4 kr. pr. 20 stk. som led i en strategi for at hindre en massiv stigning i grænsehandlen ved 24-timersreglens ophør. Afgiften blev sænket pr. 1. oktober 2003, hvilket var umiddelbart inden, reglen udløb pr. 1. januar 2004.

I forbindelse med en større grænsehandelspakke blev afgiften på cigaretter hævet dels for at finansiere afgiftsnedsættelser på øl og vin og dels ud fra et sundhedshensyn. Afgiften blev hævet med 1 kr. pr. pakke i gennemsnit. Afgiftsforhøjelsen var størst for de billigste cigaretter, mens Prince steg med 1 kr.

Tabel 3.3: Udvikling i tobaksafgiftsprovenu

	Cigaretter mv.	Cigarer mv.	Pibetobak mv. ¹⁾	Cigaretpapir ²⁾	Total	Absolutte ændring ifht. samme periode året før
	Mio. kr.					
1. kvrt. 2002	1.641	17	190	14	1.847	+ 82
2. kvrt. 2002	1.636	17	207	13	1.860	- 127
3. kvrt. 2002	1.709	19	158	13	1.887	+ 78
4. kvrt. 2002	1.884	13	189	12	2.085	+ 125
2002	6.870	66	743	52	7.679	+ 158
1. kvrt. 2003	1.829	15	148	13	1.992	+ 145
2. kvrt. 2003	1.774	15	190	14	1.979	+ 119
3. kvrt. 2003	1.757	17	168	13	1.942	+ 55
4. kvrt. 2003	1.601	16	141	12	1.758	- 327
2003	6.961	63	647	52	7.671	- 8
1. kvrt. 2004	1.560	16	186	12	1.761	- 231
2. kvrt. 2004	1.493	16	152	10	1.660	- 319
3. kvrt. 2004	1.693	12	126	10	1.831	- 111
4. kvrt. 2004	1.633	15	135	9	1.783	+ 25
2004	6.378	59	599	40	7.037	- 636
1. kvrt. 2005	1.510	14	115	9	1.639	-122
2. kvrt. 2005	1.933	13	141	8	2.088	427
3. kvrt. 2005	1.607	14	115	8	1.736	-95
4. kvrt. 2005	1.605	13	111	8	1.729	-55
2005	6.655	54	482	34	7.192	155
1. kvrt. 2006	1.790	13	130	8	1.933	293
2. kvrt. 2006	1.701	12	111	8	1.824	-263
3. kvrt. 2006	1.681	13	116	8	1.810	73
4. kvrt. 2006	1.678	12	114	9	1.804	75
2006	6.851	49	471	33	7.371	179
1. kvrt. 2007	1.954	11	105	8	2.069	136

1) Inklusive tobak til hjemmerulning.

2) Cigaretpapirafgiften er en del af forbrugsafgiftsloven

Anm. Der er i anvendt en delvis mekanisk metode til opdeling på de forskellige poster, der kan sløre billedet i perioder med store ekstraordinære betalinger og refusioner.

Kilde: Statsregnskab.

Da afgiften på cigaretter dels er baseret på et værdielement, og dels et stykelement er det ikke muligt at udlede udviklingen i det afgiftspligtige salg af cigaretter udelukkende ud fra provenuet. Stigningen i provenuet på cigaretter fra 2004 til 2005 dækker således både over en stigning i satsen, men også en stigning i pris og salg.

Tabel 3.4: Udvikling i de afgiftsberigtigede mængder tobak i Danmark

	Cigaretter	Cigarer mv.	Pibetobak (grov)	Rulletobak (fin)	Cigaretpapir
	Mio. stk.		Mio. gram		Mio. stk.
1. kv. 2002	1.714	30	218	226	360
2. kv. 2002	1.710	45	229	253	328
3. kv. 2002	1.780	27	163	205	319
4. kv. 2002	1.962	28	204	236	288
2002	7.166	130	814	919	1.295
1. kv. 2003	1.906	28	142	201	321
2. kv. 2003	1.850	32	209	234	352
3. kv. 2003	1.834	31	181	210	314
4. kv. 2003	2.019	28	174	157	302
2003	7.610	119	709	800	1.290
1. kv. 2004	1.977	26	188	243	288
2. kv. 2004	1.905	29	174	181	259
3. kv. 2004	2.160	29	154	142	238
4. kv. 2004	2.075	29	162	155	223
2004	8.118	114	678	722	1.008
1. kv. 2005	1.812	24	126	143	224
2. kv. 2005	2.321	27	154	175	212
3. kv. 2005	1.927	26	136	134	205
4. kv. 2005	1.927	26	119	139	205
2005	7.986	103	535	591	846
1. kv. 2006	2.135	22	134	167	191
2. kv. 2006	2.031	24	143	117	203
3. kv. 2006	2.010	25	136	135	203
4. kv. 2006	2.003	23	126	141	216
2006	8.178	93	541	559	813
1. kv. 2007	2.322	...	121	124	206

Anm. Bogføringsprincip

Kilde: Statsregnskabet

Ud fra provenuet kan det afgiftspligtige salg beregnes. Det fremgår af tabel 3.4, at det samlede afgiftspligtige salg af cigaretter er steget med 192 mio. stk. fra 2005 til 2006. Det skal dog bemærkes, at der er sket en vis hamstring af cigaretter op til afgiftsforhøjelsen pr. 1. januar 2005. I forbindelse med beregningerne til lovforslaget blev det lagt til grund, at hamstring ville kunne forklare 85 mio. kr. Det svarer til ca. 100 mio. cigaretter. Stigningen i salget renset for hamstring er således ca. 90 mio. stk. Heraf er ca. 30 mio. stk. som følge af, at færre hjemmeruller, jf. salget af rulletobak er faldet med 32 mio. gram.

Efter mange års tilbagegang kunne det se ud til, at salget af pibetobak har stabiliseret sig – det kan dog ikke bekræftes af andre kilder. Sammenlignet med 2005 er der tale om en lille stigning i 2006 ud fra de bogførte indtægter. I 1. kvartal 2007 falder salget af pibetobak dog igen.

Det skal bemærkes, at det afgiftspligtige salg kun er en del af danskernes samlede forbrug. For at få det samlede forbrug, skal der tillægges grænsehandel og eventuel illegal handel, mens der skal fradrages den grænsehandel, der foretages af udlændinge i Danmark. Fra 2006 til 1. kvartal 2007 er det især interessant at se, at salget er steget med ca. 187 mio. cigaretter, selv om den gennemsnitlige pris rent faktisk er steget. Det er ganske tvivlsomt, at danskernes forbrug skulle være steget – derfor må forklaringen sandsynligvis søges i, at danskernes grænsehandel er faldet og dermed konverteret til køb i Danmark, eller at udlændinges grænsehandel i Danmark er steget. Afgiftsstigninger i Tyskland og Sverige har således i høj grad givet disse landes borgere incitament til at grænsehandle i Danmark.

Tabel 3.4 viser de bogførte indtægter. På tobaksområdet giver det dog ikke et særligt præcis billede af udviklingen i de solgte mængder, da afgiften afregnes ud fra stempelmærker, som skal påsættes tobaksvarer inden salg. Når stempelmærkerne afhentes hos SKAT, bliver afgiften bogført i statsregnskabet, men der kan gå lang tid, før mærkerne kommer i brug, og afgiften skal betales. Derfor er udviklingen i de påførte stempelmærker et bedre udtryk for, hvorledes det afgiftspligtige salg udvikler sig, jf. tabel 3.5.

Tabel 3.5: Udvikling i påsatte stempelmærker

	Cigaretter	Cigarer mv.	Pibetobak (grov)	Rulletobak (fin)	Cigaretpapir
	Mio. stk.		Mio. gram		Mio. stk.
1. kv. 2002	1.725	30	217	221	360
2. kv. 2002	1.734	45	213	248	328
3. kv. 2002	1.813	27	185	199	319
4. kv. 2002	1.885	28	214	235	288
<i>2002</i>	<i>7.157</i>	<i>130</i>	<i>829</i>	<i>903</i>	<i>1.295</i>
1. kv. 2003	1.921	28	197	227	321
2. kv. 2003	1.787	32	202	231	352
3. kv. 2003	1.877	31	180	206	314
4. kv. 2003	2.290	28	174	191	302
<i>2003</i>	<i>7.875</i>	<i>119</i>	<i>753</i>	<i>855</i>	<i>1.289</i>
1. kv. 2004	1.827	26	179	217	288
2. kv. 2004	1.969	29	156	172	259
3. kv. 2004	2.108	29	145	135	338
4. kv. 2004	2.274	29	166	152	223
<i>2004</i>	<i>8.178</i>	<i>113</i>	<i>646</i>	<i>676</i>	<i>1.008</i>
1. kv. 2005	1.754	24	135	146	224
2. kv. 2005	2.371	27	146	171	212
3. kv. 2005	1.933	26	129	121	205
4. kv. 2005	1.908	26	134	140	205
<i>2005</i>	<i>7.965</i>	<i>103</i>	<i>544</i>	<i>577</i>	<i>846</i>
1. kv. 2006	1.961	22	117	143	191
2. kv. 2006	2.038	24	121	142	203
3. kv. 2006	2.143	25	120	133	203
4. kv. 2006	2.074	23	121	135	216
<i>2006</i>	<i>8.216</i>	<i>93</i>	<i>479</i>	<i>552</i>	<i>813</i>

Anm.: Tabellen viser mængderne opgjort på baggrund af påsatte stempelmærker i perioderne.

1) Oplysninger om cigarer i 1. kvartal 2006 foreligger ikke på nuværende tidspunkt.

Kilde: SKAT.

Den stigning, som kunne ses for 2006 for pibetobak er ikke til stede, når man ser på udviklingen i de påsatte stempelmærker – tværtimod forsætter nedgangen i salget af pibetobak. Udviklingen for cigaretter er dog meget lig de bogførte indtægter. En del af forklaringen på stigningen fra 2005 til 2006 er, at udlændinge køber flere cigaretter i Danmark.

Skatteministeriet har fået oplyst fra de danske toldere, at tyskere grænsehandler cigaretter i de danske butikker ved grænsen. I 2005 kunne en tysker spare 32 øre pr. 20 stk., mens besparelsen i 2006 var 2,10 kr. og nu oppe på ca. 3,15

kr. pr. 20 stk. Da benzin samtidig også er billigere i Danmark sammenlignet med Tyskland, har flere tyskere fundet vej til de danske butikker. Stigningen i det afgiftspligtige salg er således ikke nødvendigvis udtryk for en stigning i forbruget. For at kunne opgøre forbruget, skal danskernes grænsehandel tillægges, mens udlændinges grænsehandel i Danmark skal fradrages. Med en uændret dansk grænsehandel og en øget grænsehandel af udlændinge i Danmark og endelig højere priser på cigaretter i Danmark, er der ikke noget, der indikerer, at forbruget af cigaretter skulle være stigende, selv om det afgiftspligtige salg er steget sammenlignet med 2005.

Af tabellen fremgår det, at salget af cigaretpapir og dermed hjemmerulning er faldende. Faldet stemmer godt overens med udviklingen i salget af både fin og grov tobak. Det faldende salg af røgtobak kan i øvrigt bekræftes af salgssalg fra Tobaksindustrien, jf. tabel 3.6. Salgstallene ligger på niveau med udviklingen i de påsatte stempelmærker i tabel 3.5.

Tabel 3.6: Årligt salg af røgtobak og cigaretpapir i Danmark ifølge Tobaksindustrien

	Finskåren	Grovskåren
	Mio. gram	
2000	1.027	1.024
2001	929	898
2002	888	824
2003	843	732
2004	655	625
2005	571	539
2006	533	474

Kilde: Tobaksindustrien.

Hjemmerulning af cigaretter er på 10 år faldet til det halve i Danmark. Ud over det afgiftspligtige salg skal der også tillægges grænsehandel, men som det vil fremgå senere, er også grænsehandlen faldende. Repræsentanter for EU-kommissionen har oplyst overfor Danmark, at de stigende cigaretafgifter i de øvrige EU-lande bl.a. Tyskland og Frankrig har betydet, at hjemmerulning er blevet mere udbredt, fra næsten nul til nu at udgøre en relativt stor andel af forbruget af cigaretter. I Danmark er tendensen dog modsat. Det kan bl.a. begrundes med, at der kom flere billigmærker på det danske marked i slutningen af 2004. Selv om andelen er faldet siden hen, så har bl.a. House of Prince været nødt til at introducere sine egne billigmærker, således at et af de billigste mærke på markedet rent faktisk er produceret af House of Prince. Billigcigaretterne har dermed bidt sig fast på det danske marked, og det gør hjemmerulning mindre attraktiv.

Regeringen indført lov om røgfri miljøer². Loven får virkning fra den 15. august 2007. Forslaget vil formentlig betyde, at det afgiftspligtige salg falder, hvor meget er det dog ikke skønnet i bemærkningerne til lovforslaget. Det skal bemærkes, at regeringen (Venstre og Det Konservative Folkeparti) samt Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, SF og Enhedslisten alle støtter forslaget.

Antallet af beskæftigede personer i Danmark er ca. 2,754 mio. personer, og hvis det antages, at 25 pct.³ er rygere, og at rygeforbuddet betyder, at alle reducerer deres cigaretforbrug med 1 cigaret pr. arbejdsdag, vil rygeforbuddet betyde, at forbruget falder med ca. 150 mio. stk., svarende til et provenutab på ca. 130 mio. kr. årligt. Der er tale om et yderst usikkert skøn, dels vides det ikke, om rygere overhovedet vil reducere deres forbrug – de har jo stadig mulighed for at ryge udenfor, dels kan forbrugsreduktionen være endnu større, ligesom der heller ikke er taget højde for, at både beskæftigede og folk, der er udenfor arbejdsmarkedet, også vil mærke rygeforbuddet i forbindelse med f.eks. restaurantbesøg mv. Skandinavisk Tobakskompagni har vurderet, at rygeforbuddet kan reducere det danske salg med op til 4 pct. Det svarer til ca. 325 mio. cigaretter eller 275 mio. kr. i tabt afgiftsprovenu. Skandinavisk Tobakskompagnis forudsigelse bygger på erfaringer fra Norge. Det norske rygeforbud er dog mere restriktivt end det danske – ligesom der også skal tages højde for, at en del af det danske salg er udlændinges køb i Danmark til forbrug i udlandet.

Rygeforbuddet trækker i retning af et lavere afgiftspligtigt salg, mens tyskeres og svenskeres stigende grænsehandel trækker i den anden retning. Svenskerne har hævet tobaksafgiften pr. 1. januar 2007, så en pakke cigaretter i Sverige nu koster ca. 3,40 kr. mere end i Danmark. Det vil alt andet lige også trække i retning af en større grænsehandel i Danmark.

4. Udvikling i det afgiftspligtige salg af øl

Afgiften på øl er 50,90 kr. pr. liter ren alkohol. Det svarer til 0,77 kr. pr. 33 cl almindelig pilsnerstyrke (4,6 pct. vol.). Denne sats trådte i kraft den 9. januar 2005, hvor afgiften blev nedsat svarende til ca. 4,25 kr. inklusive moms pr. kasse (30 stk.) pilsnerøl.

² Lov nr. 512 af 6. juni 2007.

³ Kilde: Kræftens bekæmpelse oplyser på deres hjemmeside www.cancer.dk, at 25 pct. af danskere over 13 år ryger hver dag.

Tabel 3.7: Provenu fra salg af øl, 2001-2007

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
	Mio. kr.						
Januar	9	9	10	9	5	6	6
Februar	9	10	9	9	7	7	7
Marts	11	11	11	12	9	9	9
<i>1. kvartal</i>	<i>30</i>	<i>31</i>	<i>31</i>	<i>30</i>	<i>23</i>	<i>23</i>	<i>23</i>
April	2	11	13	11	9	8	
Maj	14	13	14	11	10	10	
Juni	12	13	13	13	10	11	
<i>2. kvartal</i>	<i>39</i>	<i>38</i>	<i>41</i>	<i>36</i>	<i>29</i>	<i>29</i>	
Juli	14	13	16	12	10	10	
August	13	13	12	12	10	10	
September	10	11	10	10	9	8	
<i>3. kvartal</i>	<i>38</i>	<i>38</i>	<i>39</i>	<i>36</i>	<i>30</i>	<i>29</i>	
Oktober	11	11	11	9	8	9	
November	13	12	11	12	10	10	
December	12	11	12	12	9	9	
<i>4. kvartal</i>	<i>37</i>	<i>35</i>	<i>35</i>	<i>34</i>	<i>28</i>	<i>28</i>	
I alt	1.457	1.431	1.474	1.367	1.116	1.008	1.115¹⁾

1) Skøn maj 2007.

Kilde: Statsregnskabet.

Indtægterne fra ølafgiften viser en svagt faldende tendens. Sammenlignes 2005 og 2006 ses, at indtægterne i denne periode lå på nogenlunde samme stabile niveau, dog med et svagt fald på ca. 0,5 pct. i 2006. Det skal bemærkes, at indtægterne fra 2005 er undervurderet i januarmåned pga. afgiftsnedsættelsen. Januar indeholder kun indtægter fra 9. til 31. januar 2005, mens december 2004 indeholder indtægter fra 1. december 2004 til og med 8. januar 2005.

Den samme vigende tendens er afspejlet i det afgiftspligtige ølsalg. Dermed fortsætter udviklingen mod lavere volumen, som i forrige års rapporter om grænsehandlen. I 2003 toppede ølsalget målt i mængder, hvorefter salget målt i mængder faldt. Som omtalt i tidligere rapporter er der ikke tale om et isoleret dansk fænomen, men også i det øvrige Europa ses et faldende forbrug af øl i de lande, der ligesom Danmark, har et forholdsvist stort forbrug af øl.

Tabel 3.8 :Udvikling i det afgiftsberigtigede salg af øl 2001-2007

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
	Mio. liter pilsnerækvivalenter						
Januar	34	35	39	34	34 ²⁾	27	28
Februar	37	38	35	34	34	31	31
Marts	44	44	42	45	42	40	41
<i>1. kvartal</i>	<i>114</i>	<i>117</i>	<i>117</i>	<i>113</i>	<i>110</i>	<i>99</i>	<i>99</i>
April	45	43	49	44	39	35	
Maj	55	51	53	43	43	45	
Juni	47	49	50	48	46	47	
<i>2. kvartal</i>	<i>147</i>	<i>143</i>	<i>153</i>	<i>135</i>	<i>128</i>	<i>127</i>	
Juli	53	50	61	46	44	44	
August	51	50	48	47	46	46	
September	38	42	39	40	39	36	
<i>3. kvartal</i>	<i>143</i>	<i>141</i>	<i>148</i>	<i>134</i>	<i>129</i>	<i>126</i>	
Oktober	43	41	43	35	37	39	
November	50	48	43	45	43	43	
December	45	43	46	39 ¹⁾²⁾	41	39	
<i>4. kvartal</i>	<i>139</i>	<i>131</i>	<i>131</i>	<i>119</i>	<i>121</i>	<i>122</i>	
I alt	542	533	549	501	487	473	476³⁾

1) Korrigeret for godtgørelser svarende til ca. 2,23 mio. liter.

2) Korrigeret for forskydning af afgiftsperiode.

3) Skøn maj 2007.

Kilde: Statsregnskabet.

Nedsættelsen af afgiften på øl med virkning fra den 9. januar 2005 er ikke afspejlet af en fremgang i det afgiftspligtige salg jf. tabel 3.8.

5. Udvikling i det afgiftspligtige salg af vin

Den danske afgift på vin er en af de afgifter, som er harmoniseret i EU. Afgiftssatserne er minimumssatser. For almindelig bordvin er minimumssatsen 0. Ydermere er en konsekvens af EU-reglerne, at lande der ikke selv producerer vin i større omfang, ikke må have højere afgift på vin end på øl. Da Danmark stort set ikke er et vinproducerende land, skal lavere afgifter på øl samtidig følges op af tilsvarende lavere afgifter på vin. Denne regel overholder Danmark ved at have stort set samme afgift pr. liter ren alkohol i øl og vin. For almindelig vin med 12-12,5 pct. alkohol er afgiften således 49,12-51,17 kr. pr. liter ren alkohol, mens afgiften for øl er på 50,90 kr. pr. liter ren alkohol.

Afgiften udgør 6,14 kr. pr. liter almindelig bordvin pr. 9. januar 2005.

For mousserende vin og frugtvin, dvs. champagne og lignende betales der en tillægsafgift på 3,03 kr. pr. liter.

Derudover findes tillægsafgiften for alkoholsodavand. Afgiften udgør 7,25 kr. pr. liter for alkoholindhold mellem 1,2-10 pct. og 14,75 kr. liter ved højere alkoholindhold.

Tabel 3.9: Udvikling i salg af vin fra 2001-2007 opgjort ved provenu

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
	Mio. kr.						
Januar	81	82	77	82	58	68	69
Februar	76	76	80	77	66	64	66
Marts	97	92	90	96	82	74	76
<i>1. kvartal</i>	<i>254</i>	<i>250</i>	<i>246</i>	<i>255</i>	<i>206</i>	<i>206</i>	<i>211</i>
April	98	102	103	105	87	76	
Maj	116	105	115	95	89	98	
Juni	99	101	106	101	93	98	
<i>2. kvartal</i>	<i>313</i>	<i>307</i>	<i>324</i>	<i>302</i>	<i>269</i>	<i>272</i>	
Juli	104	102	102	97	80	84	
August	105	100	101	99	86	89	
September	84	84	90	91	83	77	
<i>3. kvartal</i>	<i>294</i>	<i>286</i>	<i>292</i>	<i>287</i>	<i>248</i>	<i>250</i>	
Oktober	101	100	97	83	90	91	
November	105	95	89	99	89	93	
December	128	111	119	110	100	97	
<i>4. kvartal</i>	<i>334</i>	<i>306</i>	<i>305</i>	<i>292</i>	<i>280</i>	<i>281</i>	
I alt	1.196	1.150	1.166	1.136	1.003	1.008	1.015¹⁾

1) Skøn maj 2007.

Kilde: Statsregnskabet.

Afgiften på vin blev sat ned pr. 9. januar 2005. Det er således ikke muligt direkte at sammenligne de årlige indtægter på vin fra 2004 og frem. I nedenstående tabel er der søgt taget højde for både godtgørelser og forskydninger som følge af afgiftssænkningen.

Tabel 3.10: Udvikling i det afgiftsberigtigede salg af vin 2001-2007

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
	Mio. liter bordvinsækvivalenter (12 pct. volumen)						
Januar	11,5	11,6	10,9	11,6	12,0 ^{2) 3)}	11,0	11,3
Februar	10,8	10,8	11,3	10,9	10,7	10,4	10,7
Marts	13,8	13,0	12,8	13,6	13,3	12,1	12,4
<i>1. kvartal</i>	<i>36,0</i>	<i>35,5</i>	<i>34,9</i>	<i>36,2</i>	<i>36,0</i>	<i>33,5</i>	<i>34,4</i>
April	13,9	14,5	14,6	14,9	14,1	12,4	
Maj	16,5	14,9	16,3	13,5	14,5	16,0	
Juni	14,0	14,3	15,0	14,3	15,2	15,9	
<i>2. kvartal</i>	<i>44,4</i>	<i>43,5</i>	<i>46,0</i>	<i>42,8</i>	<i>43,8</i>	<i>44,3</i>	
Juli	14,8	14,5	14,5	13,8	13,0	13,6	
August	14,9	14,2	14,3	14,0	13,9	14,5	
September	11,9	11,9	12,8	12,9	13,5	12,6	
<i>3. kvartal</i>	<i>41,7</i>	<i>40,6</i>	<i>41,4</i>	<i>40,7</i>	<i>40,4</i>	<i>40,7</i>	
Oktober	14,3	14,2	13,8	11,8	14,7	14,8	
November	14,9	13,5	12,6	14,0	14,6	15,2	
December	18,2	15,7	16,9	15,2 ^{1)2) 3)}	16,2	18,2	
<i>4. kvartal</i>	<i>47,4</i>	<i>43,4</i>	<i>43,3</i>	<i>41,0</i>	<i>45,5</i>	<i>48,2</i>	
I alt	169,6	163,1	165,4	160,7	165,8	166,7	165,6⁴⁾

1) Korrigeret for godtgørelser svarende til ca. 2,13 mio. liter.

2) Korrigeret for forskydning af afgiftsperiode (3,5 mio. liter).

3) Manuel korrektion for forskydning i salg (1,0 mio. liter).

4) Skøn maj 2007.

Kilde: Statsregnskabet

Mængden af den solgte afgiftspligtige vin har efter afgiftsnedsættelsen i januar 2005 fundet et stabilt leje. Der skete endvidere en vis fremgang i den solgte mængde vin i Danmark umiddelbart, efter afgiften blev sat ned, men sammenlignet med 2001-2003 er salget er stort set uændret. Det danske afgiftspligtige salg af vin viser således en stabil udvikling på et nogenlunde konstant niveau.

2004 kan karakteriseres som et atypisk år på et lavere niveau end de omkringliggende år. Det kan skyldes en fremgang i spiritussalget, da spiritusafgiften blev sænket pr. 1. oktober 2003 på grund ophævelse af 24-timersreglen.

6. Udvikling i salg af sodavand

I det omfang at afgiftsændringer kommer til udtryk i ændrede priser, er specielt sodavandssalget meget følsomt overfor afgiftsændringer. I 2001 blev afgiften hævet fra 1 kr. pr. liter til 1,65 kr. pr. liter, hvilket medførte en stigning i realprisen på sodavand på ca. 10 pct., jf. tabel 4.32 i kapitel 4. Prisstigningen var større, end afgiftsforhøjelsen i sig selv indebar. Som det fremgår af tabellen herunder, betød prisstigningen, at salget i Danmark styrtdykkede, bl.a. fordi det blev startskuddet til en egentlig grænsehandel med sodavand. Siden da er afgiften sat ned pr. 1. oktober 2003 til 1,15 kr. pr. liter, hvilket dog ikke umiddelbart havde den ønskede effekt, jf. salget steg en smule i 2004, men til gengæld var der igen et fald i 2005. Forklaringen er dels en stigning i grænsehandel og dels en stigning i ulovlig handel.

Tabel 3.11: Udvikling i det afgiftspligtige salg af sodavand 2000-2006

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	Procentvis ændring fra 2005 til 2006
	Mio. liter								
Januar	38,5	27,0	30,3	27,6	35,1	28,2	30,8	31,6	+9
Februar	37,7	31,3	32,0	17,9	29,8	30,2	31,7	30,9	+5
Marts	39,5	36,2	38,5	47,0	38,3	37,7	36,3	41,2	-4
1. kvartal	115,7	94,6	100,8	92,5	103,2	96,0	98,7	103,7	+3
April	42,2	39,9	38,0	41,1	38,4	35,8	35,2		-2
Maj	54,8	48,2	44,4	40,2	36,3	40,2	45,1		+12
Juni	46,1	40,8	42,2	42,4	42,9	39,2	43,9		+12
2. kvartal	143,1	129,0	124,7	123,7	117,6	115,2	124,2		+8
Juli	43,0	48,1	42,8	43,3	36,8	41,1	44,2		+8
August	46,5	45,8	45,4	45,5	48,1	40,2	46,0		+15
September	38,1	34,2	35,5	36,0	34,2	37,9	35,6		-6
3. kvartal	127,6	128,2	123,7	124,9	119,1	119,1	125,8		+6
Oktober	39,0	36,9	39,5	37,1	33,2	32,7	35,9		+10
November	38,3	35,3	30,9	29,5	32,7	32,7	34,2		+4
December	51,3	42,4	39,5	36,4	43,0	39,7	45,4		+14
4. kvartal	128,6	114,5	109,9	102,9	108,9	105,2	115,5		+10
I alt	514,9	466,3	459,1	444,0	448,8	435,6	464,3		+7

Note: Mængder opgjort efter nationalregnskabsprincippet
Kilde: Statsregnskabet.

SKAT har i 2005 og 2006 optrappet kampen mod de ulovlige sodavand, hvilket ser ud til at have båret frugt. Sammenlignet med 2005 er salget af sodavand steget med ca. 7 pct. i 2006, svarende til 29 mio. liter. Specielt er der sket meget store stigninger i 2. og 3. og 4. kvartal, hvor stigningerne har været henholdsvis 10, 4 og 14 pct. sammenlignet med 2005. En del af forklaringen er sandsynligvis, at sodavand i højere grad end tidligere sælges i 2 literflasker, hvilket bevirker en stigning i forbruget af sodavand, hvilket afspejles i det afgiftspligtige salg.

Realprisen på sodavand er steget med ca. 5 pct. fra 2005 til 2006, hvilket kunne tyde på, at en del af stigningen i det afgiftspligtige salg kommer enten fra fald i den illegale handel eller mindre grænsehandel. Det skal bemærkes, at regeringen og Dansk Folkeparti i forbindelse med aftalen om finansloven for 2007 besluttede at sænke afgiften på sodavand fra 1,15 kr. pr. liter til 0,91 kr. pr. liter sodavand. Forslaget skal både gøre det mindre attraktivt at grænsehandle men også gøre det mindre attraktivt at købe ulovlige sodavand. Afgiftsnedsættelsen fik virkning fra 8. januar 2007. Den lavere afgift ser dog ikke på nuværende tidspunkt ud til at have slået igennem i detailprisen, da 2006-prisstigningerne er fortsat de første måneder ind i 2007. Det er tyder umiddelbart på, at enten bryggerier eller detailhandlen på kort sigt har hævet avancerne på sodavand, og afgiftsnedsættelsen er således endnu ikke kommet forbrugerne til gode. På trods af at priserne ikke er faldet, er det danske salg dog fortsat med at stige, hvilket sandsynligvis hænger sammen med SKATs aktioner mod illegalt salg. Som det fremgår af kapitel 5, er den illegale handel med sodavand således faldet drastisk i 2006, vel at mærke inden afgiftslettelsen i januar 2007. Den mindre konkurrence fra ulovlig sodavand kan være en del af forklaringen på, at prisen på den lovlige sodavand er steget.

Af tabellen herunder fremgår udviklingen i danskeres smag for sodavand. Danskere drikker fortsat mest cola-produkter, som er nogenlunde uændret i forhold til 2004.

Tabel 3.12: Udvikling i smagsretninger for læskedrikke med kulsyre

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
	Pct.						
Cola	60,3	61,7	60,8	61,2	63,8	63,3	64
Lemon/lime	13,5	14,0	14,2	14,1	13,4	14,0	15
Appelsin	9,1	8,6	8,9	8,9	8,1	8,3	9
Diverse	7,9	7,9	8,5	8,8	8,8	8,8	6
Hvid vand m. aroma	5,0	4,3	4,1	3,5	2,9	2,8	3
Hvid vand	4,2	3,5	3,5	3,5	3,0	2,8	3
<i>I alt</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>

Anm. Opgjort alene for mærkevarer.

Kilde: www.bryggeriforeningen.dk.

Salgsandelen af sodavand, som udgøres af mineralvand med kulsyre, er nogenlunde uændret, mens mineralvand uden kulsyre er i vækst, jf. tabel 3.13. Kildevand er steget fra ca. 14 mio. liter i 2000 til ca. 90 mio. liter i 2006. Det kan også være en del af forklaringen på, at salget af sodavand i en årrække har været faldende, selv om afgiften er sat ned, og priserne i perioden er faldet. Det skal bemærkes, at selv om sodavand og mineralvand er substitutter, så kan stigningen i salget af hvide vand ikke fuldt ud forklare nedgangen i salget. Der vil således være danskere, som nu drikker mineralvand, som ikke drak sodavand tidligere. Det viser sig også ved, at salget af sodavand steg fra 2005 til 2006, samtidig med at salget af kildevand også steg. Siden 2005 er salget af hvide vand steget med 20 mio. liter.

Tabel 3.13: Udvikling i salget af vand uden aroma

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
	Mio. liter						
Mineralvand og kildevand uden kulsyre	14,4	25,2	47,4	67,9	65,6	81,7	88,9
Mineralvand og kildevand med kulsyre	36,8	21,2	20,7	22,8	19,1	27,2	39,8
<i>I alt</i>	<i>51,3</i>	<i>46,5</i>	<i>68,1</i>	<i>90,7</i>	<i>84,7</i>	<i>108,9</i>	<i>128,7</i>

Kilde: Danmarks Statistiks Statistikbank.

Det samlede forbrug af læskedrikke er steget siden 2000, jf. tabel 3.14. Forbruget er steget med 105 mio. liter inklusive hvid vand. Uden hvid vand er forbruget steget med 25 mio. liter fra 2000, men specielt fra 2005 til 2006 er forbruget af sodavand steget med 15 mio. liter. Det er vanskeligt at forklare stigningen – det kan det ikke udelukkes, at en del af nedgangen i salget af alkoholsodavand er blevet erstattet af, at de unge selv blander deres drinks. Det kan dog kun forklare en meget beskedent del på måske 1-2 mio. liter af for-

brugsstigningen. Det skal bemærkes, at sodavandspriserne i 2006 er steget sammenlignet med 2005, og det derfor i sig selv burde have betydet et fald i det afgiftspligtige salg. Endelig er grænsehandel med sodavand ifølge Skatteministeriets oplysninger uændret fra 2005 til 2006, hvilket skyldes, at priserne i grænsehandlen har været lave i 2006.

Tabel 3.14: Udvikling i forbruget af læskedrikke

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Skøn 2007
	Mio. liter							
Salg sodavand	515	465	460	445	450	435	465	470
Salg hvid vand m. og u. kulsyre	50	45	70	90	85	110	130	130
Grænsehandel sodavand	30	45	50	75	80	95	95	95
Illegal handel	5	10	15	25	25	25	10	10
<i>Forbrug i alt</i>	<i>600</i>	<i>565</i>	<i>595</i>	<i>635</i>	<i>640</i>	<i>665</i>	<i>700</i>	<i>705</i>
<i>Forbrug i alt ekskl. hvid vand</i>	<i>550</i>	<i>520</i>	<i>525</i>	<i>545</i>	<i>555</i>	<i>555</i>	<i>570</i>	<i>575</i>

Anm: Grænsehandelstal fra og med 2003 er revideret.

7. Udvikling i salg af chokolade

Afgiften på chokolade og slik har ikke været ændret siden 1998. Som det fremgår af tabellen herunder udgør salget ca. 89.000 tons. Salget af slik og chokolade udviser en stigende tendens fra ca. 83.000 tons i 2001 til de nuværende ca. 89.000 tons. Det svarer til, at hver dansker inklusive spædbørn spiser ca. 16 kg slik og chokolade om året. Til sammenligning spiste hver dansker ca. 15,5 kg i 2001. Det skal bemærkes, at der her kun er tale om det afgiftsberigtigede salg. For at få forbruget skal der lægges grænsehandel og illegal handel med slik og chokolade til det afgiftsberigtigede salg, og endelig skal der fradrages den eventuelle grænsehandel, som udlændinge foretager i Danmark. Udlændinge grænsehandler ikke meget slik og chokolade i Danmark, og danskernes grænsehandel har de seneste år været meget svagt stigende. Det er udtryk for, at det samlede forbrug med slik og chokolade er svagt stigende.

I *Grænsehandelsrapport 2004* fremgår udviklingen i provenu og mængder fra 1980 til 2000.

Tabel 3.15: Udvikling i provenu og mængde 2001-2006

År	Provenu ¹⁾				Mængde ²⁾
	Vægtafgift	Råstofafgift	Dækningsafgift	I alt	Vægtafgift
	Mio. kr.				1.000 tons
1. halvår 2001	570	25	40	635	40
2. halvår 2001	611	39	31	682	43
<i>2001</i>	<i>1.181</i>	<i>64</i>	<i>71</i>	<i>1.316</i>	<i>83</i>
1. halvår 2002	581	30	28	639	41
2. halvår 2002	640	43	20	702	45
<i>2002</i>	<i>1.222</i>	<i>72</i>	<i>48</i>	<i>1.342</i>	<i>86</i>
1. halvår 2003	567	31	32	630	40
2. halvår 2003	614	50	34	697	43
<i>2003</i>	<i>1.180</i>	<i>81</i>	<i>65</i>	<i>1.327</i>	<i>83</i>
1. halvår 2004	588	39	21	648	41
2. halvår 2004	646	56	18	721	45
<i>2004</i>	<i>1.233</i>	<i>96</i>	<i>39</i>	<i>1.369</i>	<i>87</i>
1. halvår 2005	596	38	30	664	42
2. halvår 2005	656	56	31	742	46
<i>2005</i>	<i>1.252</i>	<i>94</i>	<i>61</i>	<i>1.403</i>	<i>88</i>
1. halvår 2006	601	43	29	673	42
2. halvår 2006	659	48	32	739	46
<i>2006</i>	<i>1.260</i>	<i>91</i>	<i>61</i>	<i>1.412</i>	<i>89</i>

1) Provenuet er opgjort efter faktisk salgstidspunkt.

2) Eksklusive råstof- og dækningsafgift.

Kilde: Statsregnskabet.

8. Udvikling i salg af blankbånd

Danskernes køb af dvd'er og cd'er også kaldet blankbånd er også en del af grænsehandlen. Der betales en afgift eller et vederlag på blanke medier. Der er tale om en parafiskal afgift, som oprindeligt blev indført som brugerbetaling ved kopiering. Køberen af en blank dvd eller et andet lagringsmedie skal betale et vederlag som kompensation til rettighedshaverne for de mistede indtægter. Vedlaget betales således af køberne, og ordningen administreres og opkræves af Copy-Dan Båndkopi, der er rettighedshavernes organisation.

Princippet bag den nuværende vederlagsordning blev indført i 1993. Der blev lagt et vederlag på lyd- og videobånd og andre medier, som lyd og billeder kan optages på. Ordningen hører under Kulturministeriet og fungerer som en økonomisk kompensation for lovlig kopiering

Som led i finanslovaftalen for 2006 vedtog regeringen og Dansk Folkeparti at nedsætte afgiften på blanke dvd'er fra 10,07 kr. til 3 kr. fra 2. juni 2006. Det

tidligere højere vederlag har medvirket til en betydelig dansk grænse- og internethandel fra bl.a. Tyskland, som belyst i de tidligere rapporter fra Skatteministeriet om grænsehandel.

Tabel 3.16: Indtægter til Copy-Dan Båndkopi fra blankbåndsordningen 1993-2006

År	Indtægt
	Mio. kr.
1993	8,4
1994	54,7
1995	59,7
1996	76,0
1997	64,3
1998	67,1
1999	43,5
2000	39,9
2001	37,8
2002	59,0
2003	51,2
2004	54,0
2005	45,0
2006	36,7

Anm.: 2005 er forventet indtægt.

Kilde: Kulturministeriet og L166 fremsat den 1. marts 2006.

Det fremgår af tabellen ovenfor, at indtægter fra blankbåndsordningen har været faldende de senere år. Den hidtidige vederlagsordning har således været under pres. Dels har høje vederlag på blanke dvd'er gjort grænsehandlen mere gunstig. Dels foretages der både lovlig og ulovlig kopiering. Den lovlige kopiering til andre medier er delvist omfattet af vederlagsordninger, mens den ulovlige kopiering i sigens natur er ulovlig.

Af Skatteministeriets seneste oplysninger fra Copy-Dan fremgår det, at de tidligere såkaldte analoge lagringsmedier er ude af handlen.

Tabel 3.17: Salg af lagringsmedier med afgift i Danmark 2001-2007

	Cd	Dvd	VHS	Kasset- tebånd	Minidisc	Hukom- melses- ort	USB	Video og Lyd
	Mio. stk.							Mio. min.
2001	700 ¹⁾	4	1.923	639	603	23		...
2002	6.039	82	1.854	481	323	151		...
2003	6.533	407	1.237	358	181	286		...
2004	8.908	1.232	1.226	384	148	766		...
2005 skøn ²⁾	4.625	1.303	787	260	...	1.185		...
2006	7.425	2.501	32	844	0	97

Anm.: Hertil kommer et betydeligt salg uden afgift til skoler, virksomheder osv. der bruger medierne internt.

1) Afgift for cd'er er først opkrævet fra den 1. juli 2001. På grund af stor hamstring af cd'er som fandt sted i 2000 og første del af 2001, er salget i 2001 forholdsvis lavt.

2) Skøn for 2005, data for første tre måneder er opskaleret til hele året.

Kilde: Copy-Dan og Kulturministeriet.

Efter et drastisk fald i 2005 for salget af cd'er, skete en kraftig stigning i 2006. Vederlaget på cd'ere er uændret. I samme periode er antallet af blanke dvd'ere næsten fordoblet. Den kraftige fremgang i blanke dvd'er kan formentlig udelukkende henføres til nedsættelsen af afgiften på dvd fra ca. 10 kr. til 3 kr. pr. stk.

Vederlaget på dvd'er blev nedsat med virkning fra 9. juni 2006. Ifølge Skatteministeriets oplysninger blev der solgt 1.303 mio. stk. dvd'er i 2005, svarende til et vederlag i størrelsesordenen 13 mio. kr. Det fremgår af lovforslaget⁴, at indtægterne fra vederlaget i 2005 er skønnet til 17 mio. kr., dvs. 4 mio. kr. mere end det Copy-Dan har oplyst overfor Skatteministeriet. Der er således ikke en entydig opgørelse af salget af dvd'er i 2005. Som led i nedsættelsen af vederlaget blev det aftalt, at uanset niveauet for det solgte antal dvd'er bliver rettighedshaverne sikret et samlet vederlag svarende til indtægterne fra vederlaget af dvd'er i 2005.

Den lavere afgift har været gældende i næsten et år. Det ses af tabellen ovenfor, at den lavere afgift har ført til en fremgang i antallet af solgte dvd'er med dansk vederlag fra 1.313 mio. stk. i 2005 til 2.501 mio. stk. i 2006.

⁴ L 166 : Forslag til lov om ændring af ophavsretsloven. Fremsat den 1. marts 2006.

Kapitel 4. Priser og incitamentter til grænsehandel

Prisændringer har stor betydning for, hvordan grænsehandlen udvikler sig. Ændringer i priser kan både være udtryk for ændring i afgiftsniveau og avance. Det er dog ikke kun udviklingen i de danske priser, som er interessant, men også hvordan priser udvikler sig i de lande, danskere grænsehandler i. Prisændringer i andre lande kan også udløse en større handel af udlændinge i Danmark. Det er prisforskellen mellem Danmark og udlandet, som driver grænsehandel. Dette kapitel belyser udviklingen i priser både herhjemme og i udlandet.

Priserne er dels belyst ved udviklingen i Danmarks Statistiks forbrugerprisindeks og dels ved GfK's ConsumerScan. Dertil kommer, at Skatteministeriet selv har foretaget en mindre prisundersøgelse i diverse københavnske supermarkeder.

Kapitlet er opbygget således:

Afsnit 1. Udvikling i priser på spiritus

Afsnit 2. Udvikling i priser på tobak

Afsnit 3. Udvikling i priser på øl

Afsnit 4. Udvikling i priser på vin

Afsnit 5. Udvikling i priser på sodavand

Afsnit 6. Udvikling i priser på chokolade

Afsnit 7. Udvikling i priser på blankbånd

1. Udvikling i priser på spiritus

Danskernes grænsehandel er drevet af den prisforskel, som er mellem udlandet og Danmark. Prisforskellen opstår dels pga. forskellig afgift og moms, og dels fordi der er forskellig avance på spiritus alt efter, om varerne sælges i Danmark eller i udlandet. Tabellen herunder illustrerer, hvorledes afgiftsniveauet påvirker priser på spiritus i Danmark og de øvrige EU-lande samt Norge.

Tabel 4.1: Priselementer for spiritus pr. 1. januar 2007

Land	Detailpris	Afgift	Moms	Pris uden afgifter
	DKK pr. 40 pct. vol. 70 cl			
Belgien	99,84	36,55	17,33	45,96
Danmark	109,95	42,00	21,99	45,96
Tyskland	87,04	27,18	13,90	45,96
Grækenland	81,75	22,74	13,05	45,96
Spanien	73,40	17,32	10,12	45,96
Frankrig	91,14	30,25	14,94	45,96
Irland	154,68	81,88	26,85	45,96
Italien	75,18	16,69	12,53	45,96
Cypern	67,41	12,66	8,79	45,96
Malta	111,57	48,59	17,02	45,96
Luxembourg	77,83	21,72	10,15	45,96
Holland	92,03	31,37	14,69	45,96
Østrig	80,18	20,86	13,36	45,96
Portugal	79,27	19,55	13,76	45,96
Finland	127,97	58,93	23,08	45,96
Sverige	197,56	112,08	39,51	45,96
UK ¹⁾	124,73	60,19	18,58	45,96
Polen	85,31	23,96	15,38	45,96
Estland	78,15	20,26	11,92	45,96
Letland	76,51	18,88	11,67	45,96
Litauen	77,05	19,33	11,75	45,96
Tjekkiet	77,95	19,54	12,45	45,96
Slovakiet	73,48	15,79	11,73	45,96
Slovenien	72,54	14,49	12,09	45,96
Ungarn	76,63	17,90	12,77	45,96
Bulgarien	69,23	11,73	11,54	45,96
Rumænien	73,31	15,65	11,70	45,96
Norge	241,37	147,14	48,27	45,96
<i>Gns. EU-27 + Norge</i>	<i>97,61</i>	<i>35,19</i>	<i>16,46</i>	<i>45,96</i>

Kilde: EU-kommissionen, *Excise Duty Tables, January 2007* og det norske finansministerium.

Det fremgår af tabellen, at selv om der er minimumsafgift på spiritus indenfor EU er der fortsat meget store forskelle i afgiftsniveauer¹⁰. I Danmark koster en typisk flaske spiritus ca. 109,95 kr. pr. 70 cl og har et alkoholindhold på 40 pct. vol. Ved den samme pris uden moms og afgift som i Danmark, koster en

¹⁰ EU-direktiv vedrørende alkoholbeskatning 92/83/EØF fastslår, at hvis en medlemsstat har en afgift under 550 EURO pr. hektoliter ren alkohol, svarende til ca. 40,98 kr. pr. liter ren alkohol, må medlemsstaten ikke sænke afgiften. En medlemsstat, der har en afgift over 1.000 EURO pr. hektoliter ren alkohol, svarende til ca. 74,50 kr. pr. liter ren alkohol, må ikke sænke afgiften til et niveau lavere end 1.000 EURO.

flaske spiritus ca. 198 kr. i Sverige, mens en tilsvarende flaske koster ca. 67 kr. på Cypern. Den danske afgift ligger fortsat i den høje ende af afgiftsskalaen sammenlignet med de øvrige EU-lande, men Danmark er efter afgiftsnedsættelsen i 2003 ikke længere blandt de lande, der beskatter spiritus hårdest.

Norge har den suverænt højeste beskatning af spiritus sammenlignet med Danmark og de øvrige EU-lande på ca. 241 kr. pr. flaske.

Det fremgår, at Finland, Sverige, Storbritannien, Irland og Norge alle har en afgift, som er en del højere end i Danmark, og borgerne i disse lande har derfor incitament til at grænsehandle i Danmark. Danskerne har omvendt fordel af at grænsehandle i række af de sydeuropæiske lande. Tyskland har fortsat en lavere afgift end Danmark, selv om den tyske momssats er hævet pr. 1. januar 2007.

Tabel 4.2: Preiselementer for spiritus i Danmark og Tyskland

	Meget billig spiritus 37,5 pct. vol.			Typisk flaske 40 pct. vol.			Dyr spiritus 40 pct. vol.		
	Danmark	Tyskland	Faktisk pris i Tyskland	Danmark	Tyskland	Faktisk pris i Tyskland	Danmark	Tyskland	Faktisk pris i Tyskland
	kr. pr. flaske (70 cl)			kr. pr. flaske (70 cl)			kr. pr. flaske (70 cl)		
Detailpris	64,95	43,40	33,32	109,95	85,13	83,45	319,95	285,05	254,95
Moms	12,99	6,93	5,32	21,99	13,59	13,32	63,99	45,51	40,71
Spiritusafgift	39,38	25,48	25,48	42,00	27,18	27,18	42,00	27,18	27,18
Emballageafgift	1,60	-	-	1,60	-	-	1,60	-	-
Pris uden afgift	10,99	10,99	2,52	44,36	44,36	42,95	212,36	212,36	187,06

Anm.: Priser i Tyskland er omregnet fra 1 liter til 70 cl, undtaget er meget billig spiritus, som sælges i 70 cl flasker. Kilde: Diverse reklamer fra grænsekiosker mv. samt tilbudsaviser og prisundersøgelser i den danske detailhandel forår 2007.

Det er dog ikke kun afgiftsforskelle, der udløser en lavere detailsalgspris i Tyskland i forhold til Danmark. Af tabel 4.2 fremgår, at der er stor forskel på den besparelse, som danskere kan opnå ved at købe spiritus i Tyskland.

Sammenlignet med *Status over grænsehandel, juni 2006* er priserne på billigspiritus uændret. Selv om momssatsen er hævet i Tyskland pr. 1. januar 2007, er der fortsat tilbud på f.eks. 3 flasker Kalinka Vodka à 70 cl til 99,95 kr. i Tyskland. Momsforhøjelse burde ellers alt andet lige betyde prisstigninger på 2,59 pct. Det er dog ikke sket for den billige vodka. I dette tilfælde er der tale om, at avancen er faldet fra ca. 3,24 kr. pr. flaske til ca. 2,52 kr. pr. flaske. Der er i forvejen tale om en meget lav avance på billigvodka i Tyskland sammenlignet med Danmark, hvor avancen er næsten 5 gange højere. En forklaring

kan være, at billigvodka er en god måde at lokke kunder til de tyske grænseforretninger, hvor kunderne køber den billige vodka men også andre varer, hvor der er en højere avance på.

Sammenlignet med billigvodka er avanceforskellen betydeligt mindre på en typisk flaske spiritus, i dette tilfælde Smirnoff Red. Avancen i Danmark er ca. 44 kr. pr. flaske og ca. 43 kr. pr. flaske i Tyskland. På den dyre spiritus kan ca. 35 kr. af prisforskellen ved samme pris uden moms og afgift som i Danmark forklares ved en højere dansk afgift og moms, mens avanceforskellen er 25,30 kr. pr. flaske uden moms. Danskeres grænsehandel i Tyskland skyldes dermed dels et højere afgiftsniveau i Danmark men også en højere avance sammenlignet med Tyskland, når det gælder den helt billige og den dyre spiritus.

Tabel 4.3: Udviklingen i realpris og -afgift af spiritus

	Forbrugerpris- indeks spiritus	Realprisindeks, spiritus	Realprisindeks, alkoholiske drik- kevarer	Realafgift
	2000=100			
2000	100,0	100,0	100,0	100,0
2001	101,1	98,8	97,9	97,7
2002	101,6	96,9	94,5	95,4
2003	95,2	89,0	91,5	82,8
2004	73,2	67,5	87,4	50,4
2005	72,7	66,0	84,6	49,5
2006	73,0	65,6	83,6	49,2
2007	73,8	65,0	84,0	48,3

Anm.: 2007 er et gennemsnit af de to første måneder af 2007.

Kilde: Danmarks Statistik.

Tabel 4.3 viser udviklingen i realpris og -afgift af spiritus i Danmark. Det fremgår, at realprisen på spiritus er faldet med 35 pct. siden 2000. Til sammenligning er prisen på alkoholholdige drikkevarer, herunder også øl og vin, faldet med 16 pct. i samme periode. Realprisen er dog ikke faldet så meget som realafgiften, der er faldet med mere end 50 pct. siden 2000, primært som følge af nedsættelsen i 2003 i forbindelse med 24-timersreglens ophør og også som følge af skattestoppet. Skattestoppet har betydet, at afgiften på spiritus ikke er ændret siden 2003 bortset fra indførelse af tillægsafgiften på alkohol-sodavand i 2005.

Udviklingen i prisindekset stemmer overens med udviklingen i den prisundersøgelse, som Skatteministeriet foretager i forbindelse med denne statusrapport, jf. tabel 4.4. Undersøgelsen er baseret på relativt få observationer, og bør

derfor ikke overfortolkes. Dertil kommer, at de danske priser er indsamlet i København, som ikke nødvendigvis er repræsentativ for hele landet. Sammenlignet med sidste år er priserne i Danmark steget. Sidste år kostede en flaske Rød Aalborg 88,95 kr. i normalpris. Denne er nu steget med 6 kr. til 94,95 kr. jf. tabel 4.4 herunder. Der har kun været et tilbud på Rød Aalborg i den undersøgte periode, men tilbudsprisen har til gengæld været helt nede på 74,95 kr., hvilket er 8 kr. lavere end det bedste tilbud i *Status over grænsehandel, juni 2006*. Rød Aalborg er traditionelt en stor grænsehandelsvare, men også i grænsebutikker har der været få tilbud, og de få, der har været, er ikke så gode som sidste år, jf. prisen på tilbud er 56,25 kr. pr. flaske, mens den sidste år var 49,95 kr. pr. flaske. Det er ikke kun Rød Aalborg som er blevet dyrere. Det gælder samtlige de undersøgte spiritusmærker, som enten er blevet dyrere eller er på samme niveau som sidste år, f.eks. er Smirnoff Red steget med 7 kr. pr. 70 cl eller 10 kr. pr. liter.

Tabel 4.4: Priser på spiritus i Danmark og Tyskland forår 2007

	Danmark		Tyskland	
	Tilbud	Normalpris	Tilbud	Normalpris
	kr. pr. flaske (70 cl)			
Rød Aalborg	74,95	94,95	56,25	74,95
Jägermeister	99,95	107,95	76,95	89,95
Gordon's gin	84,95	99,00	69,95	79,95
Baileys	89,95	119,95	69,95	94,95
Smirnoff Red	99,00	119,95	76,95	89,95
Billig vodka	-	64,95	33,25	59,95
Bacardi, hvid rom	99,00	134,95	76,95	89,95

Anm.: Priserne i Tyskland er omregnet fra 1 liter til 70 cl.

Kilde: Diverse reklamer fra grænsekiosker mv. samt tilbudsaviser og prisundersøgelser i den danske detailhandel 2007.

Umiddelbart tyder den meget lille prissammenligning på, at grænsekøbmændene har indsnævret deres fortjeneste i forbindelse med den tyske momsforhøjelse i hvert fald, når det gælder billigvodka. Generelt set er normalprisen i grænsehandlen nogenlunde uændret i forhold til sidste år, men til gengæld er tilbuddene blevet dyrere. Med prisstigninger i Danmark har det ikke så store konsekvenser for grænsekøbmændene at hæve priserne. De har dog fastholdt deres tilbud på billigvodka, men i samme periode er tilbudsprisen på den billige vodka i Danmark faldet fra 69,95 til 64,95 kr. pr. flaske. Det er dog fortsat dobbelt så dyrt som i Tyskland.

Det er værd at bemærke, at det er blevet mere almindeligt, at prisen i Danmark og Tyskland er den samme pr. flaske, men at forskellen består i, at den danske flaske rummer 70 cl, mens den tyske rummer 1 liter. Endelig fremgår det, at Bilkas tilbud på 74,95 kr. for en flaske Rød Aalborg er identisk med

normalprisen på Rød Aalborg i grænsehandlen vel at mærke for samme flaskestørrelse. Sælges Rød Aalborg til 74,95 kr. i Danmark, er avancen meget beskedent. Som det fremgår af tabel 4.5 er avancen kun ca. 11 kr., mens Rød Aalborg på tilbud i grænsehandlen indebærer en avance på ca. 17 kr. For normalpriserne er der også tale om, at avancen på Rød Aalborg er højere i grænsebutikkerne i forhold til Danmark. For almindelig spiritus på 40 pct. vol. er billedet dog omvendt, da avancen er højere i Danmark, jf. tabel 4.2.

Tabel 4.5: Preiselementer for en flaske Rød Aalborg (45 pct. vol. 70 cl)

	Danmark		Tyskland	
	kr. pr. flaske		kr. pr. flaske	
Detailpris	74,95	94,95	56,25	74,95
Moms	14,99	18,99	8,98	11,97
Afgift	47,25	47,25	30,58	30,58
Emballageafgift	1,60	1,60	-	-
Pris uden moms og afgift	11,11	27,11	16,69	32,41

Kilde: Tilbudsviser fra grænsebutikkerne og observerede priser i københavnske supermarkeder

Skatteministeriets undersøgelse er foretaget på et meget spinkelt grundlag i få forretninger i København. Umiddelbart tyder Danmarks Statistiks prisindeks og Skatteministeriets prisundersøgelse på, at spirituspriserne i Danmark er steget sammenlignet med sidste år. Billedet er dog ikke entydigt, da normalpriserne er steget, og tilbudspriserne er faldet, men der har kun været få tilbud. Det omvendte billede ses i grænsehandlen, hvor normalpriserne er uændret, mens tilbudspriserne er steget sammenlignet med sidste år. Billigvodka er der dog fortsat slagtilbud på, trods den tyske momsforhøjelse. Samlet set er det indtrykket, at priserne er steget mere i grænsehandlen end i Danmark, og fordelene for danskere ved at grænsehandle spiritus i Tyskland er derfor blevet mindre sammenlignet med undersøgelsen fra sidste år.

2. Udvikling i priser på tobak

EU's tobaksdirektiver sikrer, at der sker en vis minimumsbeskatning af tobaksvarer i medlemslandene. Det er et krav, at afgiften mindst skal være 64 euro pr. 1.000 stk. cigaretter. Der er også krav om, hvor stor en andel af prisen på cigaretter, der skal være afgift, og hvor stor stykafgiften skal være i forhold til værdiafgiften. For røgtobak og andre tobaksprodukter er der også minimumsafgifter. I de tidligere grænsehandelsrapporter er EU-reglerne for tobak beskrevet nærmere.

2.1 Cigaretter

På trods af EU-regler er der stor forskel på afgiftssatserne indenfor EU, jf. tabellen herunder. Ud over forskellige satser er der også forskel på, om medlemslandene har valgt at lægge størst vægt på stykelementet eller størst vægt på værdielementet.

Ud fra et sundhedssynspunkt er det mest hensigtsmæssigt at lægge størst vægt på stykelementet, da dette sikrer en mindre spredning i priserne på markedet, jf. alle skal betale den samme høje stykafgift, og en billig cigaret er lige så skadelig for helbredet som en dyr cigaret. Ud fra et konkurrencesynspunkt er en værdiafgift at foretrække, da det giver mulighed for i højere grad at konkurrere på priserne – dermed er det sværere for de store aktører at fastholde en høj pris og avance på cigaretter. En lavere pris på cigaretter pga. større konkurrence vil således være en fordel for forbrugeren, når sundhedsproblematikken ikke inddrages. I 2005 blev den danske cigaretafgift omlagt, så der i højere grad kom vægt på stykafgiften. Samtidig blev den samlede afgift forhøjet. Stykafgiftssatsen blev forhøjet fra 48,92 øre pr. stk. til 63,66 øre pr. stk., mens værdiafgiften blev sat ned fra 21,22 pct. til 13,61 pct. af detailprisen inkl. moms, svarende til en prisstigning på 1 kr. pr. 20 stk. Prince.

Ud over Danmark har også Tyskland, Irland, Holland, Portugal og Storbritannien stor vægt på stykafgiften, og Norge har udelukkende en stykafgift. EU-regler forhindrer medlemsstaterne i at indføre en cigaretafgift udelukkende baseret på en stykafgift. Stykafgiften må maksimalt udgøre 55 pct. af den samlede afgiftsbelastning inklusive moms.

Tabel 4.6: Punktafgifter og moms for cigaretter i januar 2007

Land	Stykafgift DKK pr. 20 stk.	Værdiafgift Pct. af detailværdi	Moms Pct. af detailværdi
Belgien	2,38	52,41	17,36
Danmark	12,73	13,61	20,00
Tyskland	12,33	24,66	15,97
Grækenland	0,77	53,83	15,97
Spanien	1,22	57,00	13,79
Frankrig	2,25	57,97	16,39
Irland	22,58	17,78	17,36
Italien	0,92	54,74	16,67
Cypern	3,10	44,50	13,04
Malta	2,54	51,40	15,25
Luxembourg	2,30	47,44	13,04
Holland	10,88	20,52	15,97
Østrig	3,98	43,00	16,67
Portugal	8,70	23,00	17,36
Finland	2,26	50,00	18,03
Sverige	4,48	39,20	20,00
UK ¹⁾	23,12	22,00	14,89
Polen	3,05	33,70	18,03
Estland	2,62	26,00	15,25
Letland	1,80	19,20	15,25
Litauen	2,05	15,00	15,25
Tjekkiet	4,64	27,00	15,97
Slovakiet	4,39	23,00	15,97
Slovenien	2,25	43,47	16,67
Ungarn	3,93	27,50	16,67
Bulgarien ²⁾	0,50	54,00	16,67
Rumænien	2,43	29,00	15,97
Norge	34,43	0,00	20,00
<i>Gns. EU-27 + Norge</i>	<i>6,34</i>	<i>34,68</i>	<i>16,41</i>

Anm.: Stykafgifter er opgjort i danske kroner for 20 stk. Beløbene kan afvige en smule på grund af kursudsving og afrunding. Moms og værdiafgifter er opgjort i procent af detailpris.

1) Storbritannien samt Nordirland.

2) For Bulgarien er afgiften opgjort for filtercigaretter

Kilde: EU-Kommissionens *Excise Duty Tables* og finansdepartementet i Norge.

Det skal bemærkes, at nordmændene har hævet afgiftssatsen fra 184 NOK til 187 NOK pr. 100 stk. fra 2006 til 2007, men pga. udviklingen i valutakursen svarer det i danske kroner til, at den norske afgift er faldet. De baltiske lande, Polen, Slovakiet, Slovenien, Tjekkiet, Ungarn, Bulgarien og Rumænien opfylder endnu ikke EU's minimumsafgiftsregler. Disse lande har fået en overgangsperiode til at indføre minimumsafgifterne – indtil da har de øvrige medlemsstater ret til at begrænse indførsel af cigaretter fra disse lande. Pr. 1. januar 2010 skal alle de nuværende EU-lande opfylde EU's minimumsafgiftsregler, jf. tabel 4.7 herunder.

Tabel 4.7: Rejsegodsrestriktioner som følge af overgangsordninger for de nye EU-lande

Land	Maksimal indført mængde	Overgangsordnings udløb
Estland	200 cigaretter eller 250 g røgtobak	31.12.2009
Letland	200 cigaretter	31.12.2009
Litauen	200 cigaretter	31.12.2009
Polen	200 cigaretter	31.12.2008
Slovakiet	200 cigaretter	31.12.2008
Slovenien	200 cigaretter	31.12.2007
Tjekkiet	200 cigaretter el. 100 cigarillos el. 50 cigarer el. 250 g røgtobak	31.12.2007
Ungarn	200 cigaretter	31.12.2008
Bulgarien	200 cigaretter	31.12.2009
Rumænien	200 cigaretter	31.12.2009

Siden *Status over grænsehandel, juni 2006* har en lang række lande ændret deres afgifter på cigaretter. Bortset fra Estland og Litauen har alle de nye medlemslande, som ikke opfylder minimumsreglerne, hævet deres afgiftssatser på cigaretter. Dertil kommer, at Østrig, Portugal, Sverige og Storbritannien har hævet stykafgiften, mens Belgien og Irland har hævet stykafgiften men sænket værdiafgiften. Luxembourg og Holland har hævet både styk- og værdiafgiften. Kun Cypern har sænket stykafgiften en smule. Tyskland har desuden sænket værdiafgiften som følge af momsstigningen pr. 1. januar 2007, men den samlede beskatning af cigaretter er alligevel steget.

Sverige har hævet afgiften på cigaretter som led i aftalerne om finansloven for 2007 – afgiften havde ikke været ændret siden 1997¹¹. Afgiften er hævet pr. 1. januar 2007. På trods af den svenske forhøjelse er afgiften dog lavere end den danske beregnet ud fra samme pris uden afgift og moms som i Danmark. Belgien og Irland er sammen med Sverige de lande, som har hævet deres afgift på

¹¹ For mere vedrørende den svenske afgiftsnedsettelse henvises til budgetpropositionen for 2006/2007 Prop.2006/07:1 på <http://www.regeringen.se/content/1/c6/06/96/26/cc48adff.pdf>

cigaretter mest i forhold til sidste år, når der ses bort fra de lande, som ikke opfylder minimumsreglerne.

Tabel 4.8: Preiselementer for en pakke cigaretter i EU og Norge ved samme pris uden afgift som i Danmark for Prince

Land	Detail- pris	Stykaf- gift	Værdi- afgift	Moms	Pris uden afgifter
	DKK pr. 20 stk.				
Belgien	36,02	2,38	18,88	6,25	8,51
Danmark	32,00	12,73	4,36	6,40	8,51
Tyskland	35,11	12,33	8,66	5,61	8,51
Grækenland	30,72	0,77	16,54	4,91	8,51
Spanien	33,33	1,22	19,00	4,60	8,51
Frankrig	41,97	2,25	24,33	6,88	8,51
Irland	47,93	22,58	8,52	8,32	8,51
Italien	33,01	0,92	18,07	5,50	8,51
Cypern	27,36	3,10	12,17	3,57	8,51
Malta	33,13	2,54	17,03	5,05	8,51
Luxembourg	27,35	2,30	12,97	3,57	8,51
Holland	30,54	10,88	6,27	4,88	8,51
Østrig	30,98	3,98	13,32	5,16	8,51
Portugal	28,86	8,70	6,64	5,01	8,51
Finland	33,68	2,26	16,84	6,07	8,51
Sverige	31,83	4,48	12,48	6,37	8,51
UK ¹⁾	50,13	23,12	11,03	7,46	8,51
Polen	23,94	3,05	8,07	4,32	8,51
Estland	18,95	2,62	4,93	2,89	8,51
Letland	15,73	1,80	3,02	2,40	8,51
Litauen	15,15	2,05	2,27	2,31	8,51
Tjekkiet	23,06	4,64	6,23	3,68	8,51
Slovakiet	21,14	4,39	4,86	3,38	8,51
Slovenien	26,99	2,25	11,73	4,50	8,51
Ungarn	22,28	3,93	6,13	3,71	8,51
Bulgarien	30,71	0,50	16,58	5,12	8,51
Rumænien	19,88	2,43	5,77	3,17	8,51
Norge	53,68	34,43	0,00	10,74	8,51
<i>Gns. EU-27 + Norge</i>	<i>30,55</i>	<i>6,38</i>	<i>10,60</i>	<i>5,07</i>	<i>8,51</i>

Kilde: EU-Kommissionen og finansdepartementet i Norge.

Prisen på en pakke Prince i Danmark er steget med 50 øre pr. 5. februar 2007. Prisstigningen er en avancementstigning. Det fremgår af tabellen herover, at hvis prisen uden moms og afgift var den samme som i Danmark, ville den danske pris på cigaretter ligge lidt over gennemsnittet. Danmark er stadig blandt de lande, som har de højeste afgifter på cigaretter.

Af tabel 4.9 herunder fremgår det, at der er stor forskel på pris uden moms og afgifter. Det fremgår, at prisen i Danmark kun overgås af Tyskland, Frankrig, Irland, Sverige, Norge og Storbritannien, når det gælder den mest efterspurgte prisgruppe. Irland og Storbritannien er de to lande, som har de suverænt højeste priser på cigaretter indenfor EU, med priser på over 50 kr. pr. 20 stk. I den anden ende af prisskalaen befinder Letland, Litauen, Bulgarien og Rumænien sig med priser under 10 kr. pr. pakke. Disse lande er dog som nævnt ved at indføre de samme minimumsavgifter, som gælder for resten af EU. På nuværende tidspunkt er minimumsavgiften 64 euro pr. 1.000 stk., hvilket svarer til ca. 9,55 kr. pr. 20 stk. eksklusive moms. Dertil kommer den såkaldte 57 pct. regel, som betyder, at afgiften minimum skal udgøre 57 pct. af den samlede pris inklusive moms og afgift for cigaretter i den mest efterspurgte prisgruppe. Det vil bringe prisen op på ca. 16-17 kr. pr. 20 stk. for de mest efterspurgte cigaretter.

Tabel 4.9: Detailpris og afgifter i mest efterspurgt prisgruppe i EU-27 og Norge i januar 2007

Land	Prisstigning 2006 til 2007	Detailpris	Stykafgift	Værdiafgift	Moms	Pris uden afgifter
	DKK pr. 20 stk.	DKK pr. 20 stk.				
Belgien	1,51	28,08	2,38	14,71	4,87	6,11
Danmark	0,50	32,00	12,73	4,36	6,40	8,51
Tyskland	1,73	35,09	12,33	8,65	5,60	8,50
Grækenland	-	20,88	0,77	11,24	3,33	5,54
Spanien	-	16,78	1,22	9,56	2,31	3,68
Frankrig	-	37,29	2,25	21,61	6,11	7,31
Irland	5,18	52,57	22,58	9,35	9,13	11,52
Italien	1,47	24,61	0,92	13,47	4,10	6,11
Cypern	-0,15	21,34	3,10	9,49	2,78	5,96
Malta	-2,63	24,31	2,54	12,50	3,71	5,57
Luxembourg	1,18	22,67	2,30	10,75	2,96	6,66
Holland	2,37	29,83	10,88	6,12	4,76	8,06
Østrig	2,22	25,35	3,98	10,90	4,23	6,24
Portugal	1,85	22,37	8,70	5,15	3,88	4,64
Finland	0,72	31,32	2,26	15,66	5,65	7,76
Sverige	3,09	35,16	4,48	13,78	7,03	9,87
UK ¹⁾	1,12	57,53	23,12	12,66	8,57	13,19
Polen	-0,13	11,01	3,05	3,71	1,99	2,27
Estland	0,70	10,06	2,62	2,61	1,53	3,29
Letland	2,25	6,97	1,80	1,34	1,06	2,77
Litauen	-	8,10	2,05	1,21	1,24	3,60
Tjekkiet	3,80	14,90	4,64	4,02	2,38	3,85
Slovakiet	2,91	16,36	4,39	3,76	2,61	5,59
Slovenien	0,89	14,91	2,25	6,48	2,49	3,70
Ungarn	-2,11	10,99	3,93	3,02	1,83	2,21
Bulgarien	-0,51	8,77	0,50	4,74	1,46	2,08
Rumænien	-	7,35	2,43	2,13	1,17	1,61
Norge	-4,44	57,08	34,43	0,00	11,42	11,23
<i>Gns. EU-27 + Norge</i>	<i>0,84</i>	<i>24,42</i>	<i>6,38</i>	<i>7,96</i>	<i>4,09</i>	<i>5,98</i>

Kilder: EU-Kommissionen og finansdepartementet i Norge samt House of Prince.

Danskerne har traditionelt hovedsageligt røget danskproducerede cigaretter, og når de grænsehandler har de valgt at grænsehandle de kendte danske cigaretmærker. Tabel 4.10 viser priselementer for 20 stk. Prince.

Tabel 4.10: Preiselementer for Prince i landets pris april 2007

Land	Detailpris	Stykafgift	Værdiafgift	Moms	Pris uden afgifter
	DKK pr. 20 stk.				
Belgien*	-	-	-	-	-
Danmark	32,00	12,73	4,36	6,40	8,51
Tyskland	35,09	12,33	8,65	5,60	8,50
Grækenland	22,37	0,77	12,04	3,57	5,99
Spanien	22,74	1,22	12,96	3,14	5,42
Frankrig	37,29	2,25	21,61	6,11	7,31
Irland*	-	-	-	-	-
Italien*	-	-	-	-	-
Cypern*	-	-	-	-	-
Malta*	-	-	-	-	-
Luxembourg	24,61	2,30	11,67	3,21	7,43
Holland	29,83	10,88	6,12	4,76	8,06
Østrig	27,59	3,98	11,86	4,60	7,15
Portugal	23,49	8,70	5,40	4,08	5,31
Finland	32,07	2,26	16,03	5,78	7,99
Sverige	36,24	4,48	14,21	7,25	10,31
UK*	-	-	-	-	-
Polen	14,54	3,05	4,90	2,62	3,97
Estland	12,90	2,62	3,35	1,97	4,96
Letland	8,50	1,80	1,63	1,30	3,77
Litauen	10,59	2,05	1,59	1,61	5,33
Tjekkiet	18,64	4,64	5,03	2,98	5,99
Slovakiet*	-	-	-	-	-
Slovenien*	-	-	-	-	-
Ungarn	17,23	3,93	4,74	2,87	5,69
Bulgarien*	-	-	-	-	-
Rumænien*	-	-	-	-	-
Norge	57,08	34,43	0,00	11,42	11,23
<i>Gns. EU-25 + Norge</i>	<i>25,71</i>	<i>6,36</i>	<i>8,12</i>	<i>4,40</i>	<i>6,83</i>

* Prince forhandles ikke i landet

Kilder: EU-Kommissionen, Skandinavisk Tobakskompagni og finansdepartementet i Norge.

Det fremgår, at det ikke kun er afgiftsforskelle, som giver incitament til at grænsehandle cigaretter for danskere. Der er for eksempel en avanceforskel på 3,20 kr. ekskl. moms på en pakke Prince købt i Danmark sammenlignet med Portugal. Det er den samlede prisforskel, som driver grænsehandlen. Det er uden betydning for en forbruger, om prisforskellen skyldes en højere afgift eller en højere avance.

En stor del af EU-landene har indført en minimumspunktafgift, som beregnes som en procentandel af afgiftsbetalingen for den mest efterspurgte prisgruppe.

Danmark, Storbritannien, Irland, Cypern, Slovenien, Bulgarien og de baltiske lande har ikke en minimumspunktafgift. De lande, som har indført minimumspunktafgift, er kendetegnet ved, at stykafgiften er lav, og værdiafgiften er det bærende element. Med en minimumspunktafgift sikrer disse lande en beskatning af hvis størrelse. Værdiafgiften sikrer ikke i sig selv en høj beskatning. Det gør en stykafgift til gengæld. Derfor er det ikke nødvendigt for lande, som har en høj stykafgift at indføre minimumspunktafgift, da stykafgiften i sig selv har denne funktion. For Danmark vil en pris uden moms og afgift på 0 kr. medføre en detailpris inkl. moms og afgift på 19,18 kr. Minimumspunktafgifter er derfor ikke nødvendig i Danmark, da afgiftssystemets udformning i sig selv giver en høj minimumsafgift.

Tabel 4.11: Detailpris for billigste mærke i en række EU-lande, januar 2007

Land	Detailpris for billigste mærke	Detailpris for mest efterspurgte prisgruppe	Besparelse
	DKK pr. 20 stk.		
Belgien	22,37	28,08	5,70
Danmark (Blue Note sælges som 17 stk. til 17 kr.)	20,00	32,00	12,00
Danmark (L&M og LA)	23,50	32,00	8,50
Tyskland	27,22	35,09	7,87
Grækenland	12,68	20,88	8,20
Spanien	14,91	16,78	1,86
Frankrig	33,56	37,29	3,73
Irland	44,74	52,57	7,83
Italien	23,12	24,61	1,49
Cypern	29,46	21,34	-8,12
Malta*		24,31	-
Luxembourg	22,74	22,67	-0,07
Holland*		29,83	-
Østrig	24,24	25,35	1,12
Portugal	17,90	22,37	4,47
Finland	26,32	31,32	5,00
Sverige	27,44	35,16	7,72
UK	47,28	57,53	10,25
Polen	8,87	11,01	2,14
Estland	8,13	10,06	1,93
Letland	3,73	6,97	3,24
Litauen	4,77	8,10	3,33
Tjekkiet	11,86	14,90	3,04
Slovakiet	12,45	16,36	3,90
Slovenien	-	14,91	-
Ungarn	11,11	10,99	-0,12
Bulgarien	-	8,77	-
Rumænien	-	7,35	-
Norge	46,86	57,08	10,22
<i>Gns. EU-15 + Norge</i>	<i>27,31</i>	<i>35,66</i>	<i>8,35</i>

Kilder: Superbrugsen, Superbest, EU-Kommissionen, *Excise Duty Tables* og Skandinavisk Tobakskompagni.

Selv om billigcigaretter har haft deres indtog på det danske cigaretmarked, er billigcigaretter ikke specielt billige i forhold til de øvrige EU-lande, som tabellen herover viser. Det er f.eks. interessant, at danskere på ferie i Grækenland har mulighed for købe cigaretter til ca. 13 kr. pr. pakke. Ligesom prisen i Letland f.eks. er helt nede på ca. 4 kr. Når restriktionerne på indførsel fra de

baltiske lande og Polen udløber vil det betyde, at der kan købes cigaretter til ca. 13-14 kr. pr. pakke i umiddelbar nærhed af Danmark.

Det skal dog bemærkes, at der på nuværende tidspunkt er meget billige cigaretter på det danske marked. Det drejer sig om mærket Blue Note, som sælges til 17 kr. for 17 stk. Der er tale om en aktør, som har været på det danske marked nogle år og som med den lave pris sandsynligvis ønsker at erobre en større markedsandel. Da cigaretindustrien er afskåret fra at reklamere for deres produkt pga. forbuddet mod tobaksreklamer, er en lav pris en måde at erobre markedsandele på.

Da cigaretmærket LD blev introduceret på det danske marked i 2004 af den engelsk tobaksproducent Gallaher, skete det ved netop den taktik. 20 stk. LD kostede 20 kr., indtil mærket var etableret, derefter steg prisen til 22 kr. i forbindelse med afgiftsforhøjelsen i 2005, og i dag koster LD 24,50 kr.

Det danske cigaretmarked er meget interessant for udenlandske aktører, da der er en høj avance på cigaretter i Danmark. En cigaret koster ca. 7,5 øre at fremstille. Produktionsomkostningen på en pakke cigaretter er således 1,50 kr., men på f.eks. Prince er pris uden moms og afgift 8,50 – der tjenes således ca. 7 kr. pr. 20 stk. cigaretter i Danmark. Den høje avance skyldes, at danskerne i mange år har været meget loyale overfor de danske mærker, hvilket reelt har givet Skandinavisk Tobakskompagni en form for monopol. Det er dog ved at ændre sig gradvist. Der ryges således stadig hovedsageligt danske mærker, men det skyldes bl.a., at Skandinavisk Tobakskompagni har lanceret deres egne billigmærker f.eks. LA. Mærkeloyaliteten er på retur, for danske rygere ønsker hovedsageligt billige cigaretter, uanset hvor de er produceret. Derfor kan det heller ikke udelukkes, at Blue Note har held med sit forehavende.

Tabel 4.12: Gennemsnitlig pris på en pakke cigaretter (20 stk) i Danmark (vejret gennemsnit)

	kr. pr. 20 stk.
1. kvartal 2001	32,09
2. kvartal 2001	32,14
3. kvartal 2001	32,22
4. kvartal 2001	33,02
1. kvartal 2002	33,04
2. kvartal 2002	33,00
3. kvartal 2002	33,29
4. kvartal 2002	33,30
1. kvartal 2003	33,23
2. kvartal 2003	33,19
3. kvartal 2003	33,06
4. kvartal 2003	28,63
1. kvartal 2004	28,27
2. kvartal 2004	27,72
3. kvartal 2004	27,76
4. kvartal 2004	28,05
1. kvartal 2005	28,93
2. kvartal 2005	28,85
3. kvartal 2005	29,02
4. kvartal 2005	28,83
1. kvartal 2006	29,53
2. kvartal 2006	29,58
3. kvartal 2006	29,39
4. kvartal 2006	29,56
1. kvartal 2007	30,09

Kilde: SKAT.

Den seneste afgiftsforhøjelse pr. 1. januar 2005 betød, at prisen på Prince steg med 1 kr. pr. pakke, mens billigcigaretter steg med op mod 2 kr. pr. pakke. Den engelske tobaksproducent Gallaher introducerede 20 stk. LD cigaretter på det danske marked i 2004, men fortsatte med at sælge ud af lagre med den billige pris langt hen i 2005. Derfor var det først omkring sommeren 2005, at LD steg med 2 kr. pr. pakke og senere endnu mere. Den 1. januar 2006 blev prisen på Prince og en lang række andre cigaretter hævet med 50 øre pr. pakke, hvilket forklarer prisstigningen fra 1. kvartal 2006. Prisen på Prince er sat op med 50 øre pr. 20 stk. fra den 5. februar 2007.

Tabel 4.13: Markedsandele og priser for cigaretter i Danmark

Periode	Pris for den mest efterspurgte prisklasse (Prince)	Pris i gennemsnit	Pct. af marked				Markedsandel for den mest efterspurgte prisklasse
			Cigaretter mere end 5 kr. billigere	Cigaretter mere end 4 kr. billigere	Cigaretter mere end 3 kr. billigere	Cigaretter mere end 2 kr. dyrere	
	kr. pr. 20 stk.						
1. kvrt. 2002	33,0	33,04	0,6	2,3	2,3	0,1	48,1
2. kvrt. 2002	33,0	33,00	0,6	3,0	3,0	0,2	48,5
3. kvrt. 2002	33,5	33,29	3,6	3,6	3,6	0,2	36,5
4. kvrt. 2002	33,5	33,30	4,8	4,8	4,8	0,1	45,3
1. kvrt. 2003	33,5	33,23	6,0	6,0	6,0	0,1	48,0
2. kvrt. 2003	33,5	33,19	7,3	7,3	7,3	0,1	43,5
3. kvrt. 2003	33,5	33,06	8,3	8,3	8,9	0,2	41,2
4. kvrt. 2003	29,5	28,63	16,6	16,6	16,6	1,6	39,1
1. kvrt. 2004	29,5	28,27	21,7	21,7	21,7	0,1	36,8
2. kvrt. 2004	29,5	27,72	28,7	28,7	28,7	0,1	34,8
3. kvrt. 2004	30,0	27,76	32,9	32,9	35,3	0,1	24,6
4. kvrt. 2004	30,0	28,05	31,8	31,8	31,8	0,2	37,3
1. kvrt. 2005	31,0	28,93	8,4	30,4	38,2	1,0	34,4
2. kvrt. 2005	31,0	28,85	10,5	31,2	37,1	1,2	32,6
3. kvrt. 2005	31,0	29,02	17,2	34,9	34,9	1,3	35,8
4. kvrt. 2005	31,0	28,83	13,3	34,5	34,5	1,0	33,7
1. kvrt. 2006	31,5	29,53	24,3	36,2	36,2	3,5	25,2
2. kvrt. 2006	31,5	29,58	30,4	35,7	35,7	3,5	30,5
3. kvrt. 2006	31,5	29,39	17,3	40,2	40,2	3,3	30,8
4. kvrt. 2006	31,5	29,56	13,3	37,4	37,4	3,7	30,5
1. kvrt. 2007	32,0	30,09	20,2	28,7	34,0	3,4	26,7

Anm. Markedsandelen for den mest efterspurgte prisgruppe er unaturlig lav i 3. kvrt. 2004, 1. kvrt. 2006 og 1. kvrt. 2007, fordi prisen på Prince er steget i de tre perioder.

Kilde: SKAT.

I 2001 havde Prince en markedsandel på næsten 50 pct. I 3. kvartal 2004 var denne markedsandel faldet til 24,6 pct. Forklaringen er primært fremkomsten af billigcigaretter på det danske marked, jf. cigaretter mere end 5 kr. billigere end det mest efterspurgte mærke var næsten 0 i 2001, men 32,9 pct. i 3. kvartal 2004. Afgiftsforhøjelsen i 2005 betød, at Prince genvandt en del af sin markedsandel, men billigcigaretter er kommet for at blive og har fortsat en markedsandel på ca. 20 pct.

En del rygere, som nu ryger billigcigaretter, er tidligere hjemmerullere af cigaretter. Som eksemplet herunder viser, er der ikke noget at spare ved at hjemmerulle sammenlignet med at købe Blue Note, hvis den hjemmerullede

cigaret vel at mærke rulles af Escort. Sammenlignet med det næstbilligste cigaretmærke er der kun ca. 2 kr. at spare pr. 20 stk. cigaretter. Dertil kommer, at der er et vist besvær ved at hjemmerulle, som gør, at prisforskellen skal være af en vis størrelse, før rygeren vælger at hjemmerulle. Det vides ikke, hvor udbredt Blue Note er på det danske marked, og mærket føres ikke i alle kiosker, men mange supermarkeder fører mærket.

Der kan spares 5,81 kr. pr. 20 stk. cigaretter ved at anvende grænsehandlet billigtobak og grænsehandlet billigcigaretpapir. Forskellen er dog væsentligt indsnævret i forhold til *Status over grænsehandel, juni 2006*, hvor fordelen var 10,81 kr. pr. 20 stk. dvs. en halvering af fordelen. Det skyldes dels, at røgtobakken i Tyskland er blevet dyrere pga. den tyske momsforhøjelse, og dels at der igen er kommet meget billige cigaretter på det danske marked.

Prisen på Escort er faldet i Danmark fra 19,20 kr. pr. 20 stk. sidste år til 18,92 kr. i år. Til gengæld er billigtobak steget en smule, men det kan hænge sammen med, at det ikke har været muligt at finde det samme mærke tobak, som blev anvendt til prissammenligningen sidste år. Prisforskellen til Tyskland på billigtobak har nået et niveau, hvor det kan diskuteres, om der stadig er et incitament til at grænsehandle. På den dyre Escort er der dog stadig en væsentlig prisforskel.

Tabel 4.14: Eksempler på besparelse ved hjemmerulning i Danmark

Prisen for 20 fabriks-fremstillede cigaretter	Prisen for 20 gram røgtobak	Prisen for cigaret-papir for 20 stk.	Besparelse pr. pakke
		kr.	
20,00	18,92 ¹⁾	2,50	-1,41
23,50	18,92 ¹⁾	2,50	2,09
32,00	18,92 ¹⁾	2,50 ⁵⁾	10,59
20,00	14,68 ²⁾	1,00 ⁶⁾	4,33
20,00	16,64 ³⁾	2,50	0,86
20,00	13,39 ⁴⁾	0,80 ⁷⁾	5,81

1) Dansk Escort 300 gram.

2) Dansk Escort 400 gram købt i grænsehandel.

3) Dansk Opal 250 gram.

4) Dansk Opal 400 gram købt i grænsehandel.

5) Dansk Escort cigarethylstre 200 stk.

6) Dansk Escort cigarethylstre 200 stk. købt i grænsehandel.

7) Billigmærke Privat Light 200 stk. købt i grænsehandel.

2.2 Røgtobak

EU-regler giver medlemsstaterne mulighed for at vælge mellem en vægtafgift eller en værdiafgift eller en kombination af disse, når røgtobakken beskattes. Som for cigaretter er der en minimumsafgift.

Tabel 4.15: Afgiftssatser for finskåren røgtobak, januar 2007

Land	Vægtafgift	Værdiafgift	Moms
	kr. pr. 20 gram	Pct. af detailværdi	Pct. af detailværdi
Belgien	-	37,55	17,36
Danmark	9,04	-	20,00
Tyskland	5,08	19,04	13,79
Grækenland	0,00	59,00	15,97
Spanien	0,00	41,50	13,79
Frankrig	0,00	58,70	16,39
Irland	27,36	-	17,36
Italien	0,00	56,00	16,67
Cypern	5,21	-	13,04
Malta	9,62	-	15,25
Luxembourg	0,00	36,00	13,04
Holland	4,55	13,97	15,97
Østrig	0,00	47,00	16,67
Portugal	0,00	40,60	17,36
Finland	0,54	50,00	18,03
Sverige	15,58	-	20,00
UK ¹⁾	24,20	-	14,89
Polen	2,14	21,67	18,03
Estland	3,05	-	15,25
Letland	4,93	-	15,25
Litauen	4,79	-	15,25
Tjekkiet	4,77	-	15,97
Slovakiet	5,39	-	15,97
Slovenien	4,77	-	16,67
Ungarn	0,00	52,00	16,67
Bulgarien	3,43	10,00	16,67
Rumænien	6,86	-	19,00
Norge	34,43	0	20,00
<i>Gns. EU-27+Norge</i>	<i>6,28</i>	<i>19,39</i>	<i>16,44</i>

Kilde: EU-kommissionen og finansdepartementet i Norge.

Som det fremgår af tabel 4.15 er der stor forskel på, om de forskellige EU-lande har valgt at lægge mest vægt på værdi- eller vægtafgiften. Højafgiftslandene har dog generelt valgt at lægge mest vægt på vægtafgiften, Frankrig er dog en undtagelse. Sammenlignet med *Status over grænsehandel, juni 2006* har en del lande valgt at hæve afgiften på fin tobak. Det drejer sig

om Irland og Sverige, som har hævet afgiften samtidig med, at afgiften på cigaretter er hævet. Dertil kommer, at en lang række af de nye EU-lande også har hævet afgifterne for at komme op på EU's minimumsafgifter.

Tabel 4.16: Preiselementer for finskåren tobak til dansk pris uden afgift

Land	Detailpris	Vægtafgift	Værdiafgift	Moms	Pris uden afgift og moms
	kr. pr. 20 gram				
Belgien	11,92	0,00	3,75	2,07	6,09
Danmark	18,92	9,04	0,00	3,78	6,09
Tyskland	17,07	5,08	3,17	2,73	6,09
Grækenland	24,34	0,00	14,36	3,89	6,09
Spanien	13,63	0,00	5,66	1,88	6,09
Frankrig	24,46	0,00	14,36	4,01	6,09
Irland	40,48	27,36	0,00	7,03	6,09
Italien	22,30	0,00	12,49	3,72	6,09
Cypern	12,99	5,21	0,00	1,69	6,09
Malta	18,54	9,62	0,00	2,83	6,09
Luxembourg	11,96	0,00	4,30	1,56	6,09
Holland	15,30	4,55	2,22	2,44	6,09
Østrig	16,77	0,00	7,88	2,80	6,09
Portugal	14,49	0,00	5,88	2,52	6,09
Finland	20,75	0,54	10,37	3,74	6,09
Sverige	27,09	15,58	0,00	5,42	6,09
UK ¹⁾	35,60	24,20	0,00	5,30	6,09
Polen	14,12	2,14	3,34	2,55	6,09
Estland	10,79	3,05	0,00	1,65	6,09
Letland	13,01	4,93	0,00	1,98	6,09
Litauen	12,85	4,79	0,00	1,96	6,09
Tjekkiet	12,93	4,77	0,00	2,06	6,09
Slovakiet	13,66	5,39	0,00	2,18	6,09
Slovenien	13,04	4,77	0,00	2,17	6,09
Ungarn	19,45	0,00	10,11	3,24	6,09
Bulgarien	12,99	3,43	1,30	2,17	6,09
Rumænien	15,42	6,86	0,00	2,46	6,09
Norge	50,65	34,43	0,00	10,13	6,09
<i>Gns. EU-27 + Norge</i>	<i>19,50</i>	<i>6,36</i>	<i>3,77</i>	<i>3,28</i>	<i>6,09</i>

Kilde: EU-Kommissionen og Finansdepartementet i Norge.

Den danske afgift på fin tobak er hverken speciel høj eller speciel lav, jf. tabel 4.16. Det er værd at bemærke, at afgiften på den tyske røgtobak på trods af afgiftsforhøjelser i Tyskland fortsat er lavere end i Danmark. Afgiftsforskellen giver dermed incitament for danskere til fortsat at grænsehandle røgtobak i Tyskland.

Som det fremgår af tabellen herunder, er det dog ikke kun det forhold, at den danske afgift er højere end i Tyskland men også det forhold, at avancen er højere i Danmark. Avanceforskellen er således næsten 24 kr. pr. 300 gram Escort, og selv på billigtobakken er avanceforskellen ca. 9 kr. pr. 300 gram.

Tabel 4.17: Priser og afgifter for 300 gram finskåren røgtobak

Mærke	Land	Detail- pris	Vægtaf- gift	Værdi- afgift	Punkt- afgift i alt	Moms	Pris uden af- gift
Escort finskå- ren	Danmark	283,75	135,60	0,00	135,60	56,75	91,40
	Tyskland	220,13	76,25	40,88	117,13	35,15	67,84
Opal finskåren	Danmark	249,60	135,60	0,00	135,60	49,92	64,08
	Tyskland	200,89	76,25	37,30	113,56	32,08	55,25

Anm. Opal købes på det danske marked i 250 gram, det er omregnet til 300 gram. Escort fra Tyskland er omregnet fra pakninger af 400 gram, mens Opal er omregnet fra pakninger af 400gram.

Kilde: Priser fra detailhandlen, samt tilbudsaviser fra grænsekøbmændene pr. 23 april 2007. Danske priser pr. 27 februar 2006.

3. Udvikling i priser på øl

I praksis grænsehandler danskere udelukkende øl i Tyskland, hvor prisforskellen til Danmark er en væsentlig faktor. Prisen på øl kan imidlertid ikke umiddelbart sammenlignes på tværs af landegrænser. Det skyldes, at der i Tyskland i højere grad sælges stærkere øl, og at den almindelige og stærke øl sælges til næsten samme priser, mens der i Danmark normalt er højere pris på guldøl mv. end for en almindelig pilsnerøl. I Tyskland sælges hovedparten af øl på engangsemballage (dåse). I Danmark sælges hovedparten på genbrugelige flasker, men salget af dåser i Danmark er i vækst og udgør nu ca. 17 pct. af den samlede mængde solgt øl i 2006.

Tabel 4.18: Preiselementer for en kasse pilsnerøl (30 stk. 33 cl)

	Danmark	Tyskland
	kr. pr. kasse	
Detailpris	106,00	80,39
- heraf moms	21,20	12,84
- heraf afgift	23,18	6,09
- heraf emballageafgift	0,15	
Pris ekskl. moms og afgift	61,47	61,47

Anm.: Der er taget udgangspunkt i almindelig dansk pilsnerstyrke, dvs. 4,6 pct. vol. og 10,5 Platograder. Der henvises til *Rapport om grænsehandel 2004* for priselementer for øl i EU og Norge.

Af tabellen ovenfor fremgår hvor stor en del af den lavere pris i Tyskland, der skyldes afgifts- og momsforskel.

Den afgiftsbetingede prisforskel på en kasse øl til 106 kr. i Danmark og Tyskland kan opgøres til 25,61 kr., heraf udgør afgiftsforskellene 17,25 kr., mens ca. 8,36 kr. skyldes forskellen i momssatsen, som er 19 pct. i Tyskland og 25 pct. i Danmark.

Det er imidlertid ikke udelukkende afgiftsforskelle landene imellem, der er afgørende for grænsehandlen. Det er den samlede prisforskel, der er afgørende for danskeres beslutning om at grænsehandle. Avanceforskelle har ligeså stor betydning set med forbrugernes øjne. Høje avancer i et land kan betyde, at selv uden afgifter vil det være økonomisk interessant for landets borgere at grænsehandle i et naboland med lavere avancer. De faktiske prisforskelle mellem Danmark og Tyskland er derfor afgørende for udviklingen i grænsehandlen.

Skatteministeriet har undersøgt priserne for forskellige øl i københavnske supermarkeder. Det skal bemærkes, at der i visse tilfælde kun findes få observationer. Der kan således ikke drages konklusioner alene ud fra enkelte tabeller.

Tabel 4.19: Tilbudspriser for en kasse med 30 flasker à 33 cl

	Tilbudssuge	Carlsberg Hof ¹⁾	Grøn Tuborg
		kr. pr. kasse (30 stk. 33 cl)	
Bilka	Uge 17	94,95	94,95
	Uge 19	69,95	69,95
	Uge 21	69,95	69,95
Kvickly Xtra	Uge 19	89,00	89,00
	Uge 21		79,95
Føtex	Uge 19	99,95	99,95
	Uge 21	84,95	84,95
Superbest	Uge 19	79,95	79,95
	Uge 21	89,95	89,95
Superbrugen	Uge 19	94,95	94,95
<i>Uvejjet gennemsnit</i>		85,96	85,36

1) Almindelig flaske

Kilde: Diverse tilbudsaviser fra københavnske supermarkeder

Målt i forhold til sidste års rapport tyder undersøgelsen på, at priserne i den observerede periode på mærkevareøl i danske supermarkeder er faldende. Dermed fortsætter tendensen til prisfald, der ligeledes blev observeret i sidste års rapport. Det uvejede gennemsnit for en tilbudskasse er således 85,96 kr.

pr. kasse, mod 92,06 kr. pr. kasse i sidste års rapport. Den laveste observerede pris på 69,95 kr. pr. kasse er den hidtil laveste observeret i Skatteministeriets undersøgelse. Den laveste pris i sidste års rapport var 84,95 kr. pr. kasse, mod 87,44 kr. i julen 2004/forår 2005 og 82,95 kr. i foråret/sommeren 2004.

De meget lave priser tyder på en begyndende priskrig. Da Skatteministeriets prisundersøgelse strækker sig over en relativ kort periode, er det imidlertid ikke muligt at konkludere, hvorvidt der er tale om reel priskrig af længere varighed, eller om det snarere er enkeltstående tilbud for at tiltrække kunder til butikkerne i forbindelse med forårets helligdage.

Tilsvarende som i sidste års rapport har Skatteministeriet heller ikke i den nuværende undersøgelse observeret en prisforskel mellem Carlsberg Hof og Grøn Tuborg. Tidligere har Carlsberg været markedsført som en mere eksklusiv øl i forhold til Grøn Tuborg, hvor Carlsberg også blev solgt i ”nye” flasker. Den nye flaske er imidlertid helt ude af detailhandlen i dag, og forbrugeren kan frit vælge Carlsberg eller Tuborg til samme tilbudspriser observeret af Skatteministeriet.

Det skal endvidere bemærkes, at forbrugere i tilbudsaviserne ofte kan vælge mellem 30 stk. 33 cl Carlsberg Hof/Grøn Tuborg i flaske eller 24 stk. 33 cl Carlsberg Hof/Grøn Tuborg i dåse. Denne typer af tilbud er ikke tidligere blevet observeret af Skatteministeriet.

Tabel 4.20: Normalprissammenligning på Tuborg Guld i 2004, 2005, 2006 og 2007

	2004	2005	2006	2007	2004-2007
	kr. pr. flaske (33 cl)				Procentvisændring
Bilka	6,70	6,70	6,95		
ISO	7,60	7,40			
Kvickly	8,25	7,25	7,25	7,75	-6
Føtex	7,15	7,15	7,50	8,25	15
Superbrugsen	7,40	7,25	7,50		
<i>Uvejet gennemsnit</i>	<i>7,42</i>	<i>7,15</i>	<i>7,30</i>	<i>8,00</i>	<i>8</i>

Kilde: Skatteministeriets prisundersøgelse i københavnske supermarkeder

Betragtes normalprisen på mærkevareguldøl ses ud fra Skatteministeriets prisundersøgelse, at prisen er steget i forhold til sidste års rapport. På linie med sidste års rapport har Coop-forretningerne både hævet og sænket prisen, mens Dansk Supermarked generelt har hævet prisen. Generelt står disse mærker overfor en stigende konkurrence fra både inden- og udenlandske eksklusive mærker. F.eks. ses nu den belgiske øl, Leffe, som tilbudsøl i både danske

supermarkeder og i grænsehandlen. Tilsvarende ses også øl fra danske mikrobryggerier nu i tilbudsaviserne.

Tabel 4.21: Tilbuds- og normalpriser på 33 cl-pantflaske discountøl 4,6 pct. vol. i Danmark 2007

	Type	Pris	
		kr. pr. stk.	kr. pr. 30 stk.
Fakta	Dansk Pilsner	1,95	
Superbrugsen	Pokal Pilsner	2,95	69,95
	Odin Pilsner	2,15	
Kvickly	Pokal Pilsner		69,00
<i>Uvejet gennemsnit</i>		2,35	2,32

Kilde: Skatteministeriets prisundersøgelse i københavnske supermarkeder

Når det gælder prisen på discountøl i danske supermarkeder, tyder det på, at normalprisen er uændret i forhold til sidste års rapport, mens prisen på tilbudsøl solgt i 33 cl flasker i kasser à 30 stk. er faldet knap 50 øre pr. flaske.

Tabel 4.22 Udvikling i realprisindekset for øl

	Realprisindeks for øl	Forbrugerprisindeks for øl	Realafgift
		2000=100	
2001	96,6	98,8	97,7
2002	91,6	96,0	95,4
2003	89,4	95,7	93,4
2004	87,8	95,1	92,7
2005	84,7	93,3	79,1
Januar 2006	82,3	90,9	78,9
Februar 2006	82,8	92,3	78,2
Marts 2006	86,0	96,2	77,9
April 2006	80,4	90,4	77,5
Maj 2006	80,7	90,8	77,5
Juni 2006	84,0	94,8	77,3
Juli 2006	86,8	97,7	77,5
August 2006	81,0	91,1	77,5
September 2006	84,5	95,4	77,2
Oktober 2006	84,6	95,4	77,3
November 2006	84,6	95,4	77,3
December 2006	83,1	93,7	77,3
2006	83,4	93,7	77,6
Januar 2007	85,7	96,3	77,5
Februar 2007	84,2	95,7	76,7
Marts 2007	86,0	98,1	76,4
April 2007	86,9	99,3	76,3
2007	85,7	97,4	76,7

Kilde: Danmarks Statistiks Statistikbanks forbrugerprisindeks og egne beregninger.

Forbrugerprisen på øl er steget med 0,4 pct. i perioden fra 2005 til 2006. Afgiften på øl blev i 2005 sat ned, svarende til et prisfald på ca. 4 pct. ved uændrede avancer. Dette prisfald er således ikke afspejlet i den efterfølgende periode. Tværtimod ses en prisstigning fra 2006 til og med april 2007 på ca. 3,9 pct.

Når der tages højde for prisudviklingen generelt, falder prisen på øl med ca. 1,5 pct. fra 2005 til 2006, hvorefter prisfaldet vendes til en prisstigning på 2,7 pct. fra 2006 til og med de første fire måneder af 2007.

I modsætning til forbrugerpriserne på de øvrige drikkevarer med alkohol, spiritus og vin, viser priserne på øl månedlige udsving. Mens forbrugerpriserne på vin og spiritus er langt mere stabile over året.

Det skal bemærkes, at forbrugerprisindekset belyser udviklingen i de faktiske detailpriser, som forbrugeren skal betale for den pågældende vare. Det betyder, at både udsalgspriser og generelt lavere priser på den pågældende vare, afspejles i udviklingen i forbrugerprisindekset på varen.

Prisen på øl i tyske grænseforretninger

Den 1. januar 2007 forhøjede Tyskland momsen fra 16 til 19 pct. Momsen på fødevarer, bøger og blade er uændret. Den tyske prisstigning har derfor virkning for alle nydelsesmidler, danskerne køber i grænsehandlen. I *Status over grænsehandel, juni 2006* er virkningerne af momsforhøjelsen beskrevet.

Den tyske momsforhøjelse fra 16 til 19 pct. svarer til at priserne stiger 2,59 pct. En vare, der med 16 pct. moms koster 100 kr. med moms, vil med 19 pct. moms koste 102,59 kr., svarende til en prisstigning på 2,59 pct.

Prisstigningen som følge af momsforhøjelsen er afspejlet i Skatteministeriets afgrænsede undersøgelse af priserne på øl i de tyske grænsehandelsforretninger. Undersøgelsen fremgår af tabellerne nedenfor. Som beskrevet i tidligere rapporter er det fortsat karakteristisk, at stort set alle ølsorter kun sælges i hele rammer. Ligesom der i grænsehandelsforretninger ikke gøres forskel på Carlsberg og Tuborg, de sælges til samme pris og som regel samtidig. Det er det samme mønster, som Skatteministeriet har observeret i danske forretninger.

Tabel 4.23: Gennemsnitspris for Carlsberg Hof eller Tuborg Grøn på 33 cl dåse i Tyskland

	24 stk.	30 stk.	48 stk.	72 stk.	90 stk.
	kr. pr. tilbud				
Scandlines Border-shop (Puttgarden)	54,95 (54,95)				
SK Discount		(69,95)		159,99	
Calle Grenz-shop	56,95(54,95)				
Købmandsgården		(69,95)	109,95	179,95	
Otto Duborg	59,59	(64,95)		159,95	
Fleggaard	59,59 (59,59)		119,95	(159,95)	
Nilsen Discount	55,95			(159,95)	(199,95)
<i>Uvejet gennemsnit pr. dåse</i>	2,37 (2,36)	(2,28)	2,39	2,31 (2,22)	(2,22)

Anm.: Tal i parentes er fra *Status over grænsehandel, juni 2006*.

Kilde: Tilbudssaviser fra diverse grænsebutikker.

Skatteministeriets prisundersøgelse tyder på, at prisen på Carlsberg og Tuborg i grænsehandelsforretningerne er steget svagt i forhold til sidste års rapport. Prisen på 24 dåser øl er steget i forhold til *Status over grænsehandel, juni 2006* med 1 øre fra 2,36 til 2,37 øre pr. dåse. Den billigste øl sælges i en pakning på 48 stk., hvor hver dåse koster 2,29 kr. Sidste år var den laveste pris pr. dåse 2,22 kr. solgt i 72 stk. eller 90 stk. pakninger, prisen for den billigste Carlsberg eller Tuborg er dermed steget med 7 øre pr. dåse. Prisstigningen svarer til ca. 3 pct.

I lighed med sidste års rapport har Skatteministeriet også i dette års rapport observeret, at prisen for en dansk mærkevareguldøl og en almindelig pilsner i de tyske forretninger er ens.

Tabel 4.24: Gennemsnitspris for mærkevareguldøl i 33 cl dåser i de tyske grænsehandelsforretninger 2007

	24 stk.	30 stk.	72 stk.	90 stk.
	kr. pr. tilbud			
Scandlines	56,95(54,95)			
SK Discount		(69,95)		
Calle Grenz-shop	56,95(49,95)		(149,95)	
Købmandsgården		(69,95)	179,95	
Otto Duborg		(64,95)	159,95(159,95)	
Fleggaard				
Nielsen Discount	57,95			(199,95)
<i>Uvejet gennemsnit pr. dåse</i>	2,39 (2,19)	(2,28)	2,36 (2,15)	(2,22)

Anm.: Tal i parentes er fra Status over grænsehandel, juni 2006.
Kilde: Tilbudsaviser fra diverse grænsebutikker.

Ud fra de fem priser Skatteministeriet har observeret, ses, at prisen for den billigste dåse er steget fra 2,15 til 2,36 kr. svarende til 21 øre pr. dåse eller en prisstigning på 9,6 pct. Mens der i sidste års statusrapport var en tendens til prisfald på både discount- og mærkevareøl i grænsehandelsforretningerne ses nu svage prisstigninger.

Tabel 4.25: Tilbuds- og normalpriser på 33 cl discountpilsnerøl på dåse 4,6 pct. vol. (Slots Pilsner) i Tyskland

	2004/2005	2005/2006	2007
	kr. pr. tilbud 72 stk.		
Scandlines		99,95	
SK Discount		88,88	
Calle Grenz-shop	99,95	99,95	
Købmandsgaarden	99,95	89,95	109,95
Otto Duborg	99,95	89,95	
Fleggaard	99,95	99,95	99,95
Ifa Markt			109,99
Nielsens discount			104,95
<i>Uvejet gennemsnit pr. dåse</i>	1,39	1,32	1,48

Anm: Købmandsgården og Fleggaard har overtaget henholdsvis Kay Uwe Jensen og Dan Discount.
Kilde: Tilbudsaviser fra tyske grænsebutikker.

Tilsvarende som for mærkevareøl tyder Skatteministeriets prisundersøgelse på, at prisen på discountøl i Tyskland er stigende. Prisen er således steget fra 1,32 kr. pr. dåse til 1,48 kr. pr. dåse ved køb af 72 stk. Prisstigningen på 16

øre pr. dåse svarer til en stigning på 11 pct., heraf udgør momsforhøjelsen alene 2,59 pct.

Prisen på øl købt i Danmark og Tyskland målt ved GfK's ConsumerScan

I tabellen nedenfor er angivet hvilke priser, der er betalt for øl i Danmark og i grænsehandlen fra 2002 til og med 2006, målt på halve og hele år.

Tabel 4.26: Prisen på øl købt i Danmark og i Tyskland 2002-2006

	Øl indkøb			Øltype			Emballage	
	Danmark	Tyskland heraf		Tyskland heraf				
	øl	dansk	tysk	pilsnerøl	stærkt øl	andet øl	glasflaske	dåse
	kr. pr. liter							
1. halvår 2002	9,4	6,6	6,9	5,7	8,1	6,5	5,6	7,2
2. halvår 2002	9,6	7,0	6,4	6,0	8,2	6,2	5,9	7,4
Året 2002	9,5	6,8	6,6	5,9	8,1	6,3	5,8	7,3
1. halvår 2003	9,6	6,3	6,6	5,9	7,3	5,9	5,1	6,8
2. halvår 2003	9,5	6,1	6,6	4,9	7,6	6,4	5,6	6,3
Året 2003	9,5	6,2	6,6	5,4	7,5	6,2	5,3	6,5
1. halvår 2004	9,7	5,8	7,7	5,5	7,6	5,0	5,2	6,0
2. halvår 2004	9,6	6,1	6,7	5,7	7,3	5,6	6,0	6,1
Året 2004	9,6	6,0	7,0	5,6	7,4	5,3	5,6	6,1
1. halvår 2005	9,4	5,0	9,4	4,1	7,0	5,9	5,7	4,8
2. halvår 2005	9,5	5,6	10,1	5,2	6,9	5,7	5,6	5,7
Året 2005	9,5	5,4	9,7	4,6	6,9	5,7	5,7	5,2
1. halvår 2006	10,5	6,0	13,3	6,5	7,2	5,9	5,7	6,7
2. halvår 2006	10,9	5,7	10,4	4,4	7,2	6,0	5,6	5,8
Året 2006	10,7	5,8	11,9	5,3	7,2	5,9	5,6	6,2

Kilde: ConsumerScan

I Danmark er prisen på øl steget med ca. 11,7 kr. pr. kasse i 2005 til 2006 eller 12,4 pct. ifølge forbrugere tilknyttet ConsumerScan. Ifølge Danmarks Statistiks forbrugerprisindeks for øl er prisen steget med 2,4 pct. i samme periode.

Begge oplysninger kan være sande samtidigt, hvis der samtidigt sker et skift i retning af øl til en højere enhedspris (øl på dåse, guldøl, udenlandske øl og danske mærkevareøl). Det vil give en prisstigning i ConsumerScan men ikke i forbrugerprisindekset. Generelt er det vanskeligt at sammenligne priser over landegrænser. Priserne er klart lavere i Tyskland, men der er betydelige forskelle på besparelsen alt efter mærke, emballageform og styrke.

Dåsers andel i mængder er steget fra at udgøre ca. 1 pct. i 2002 til ca. 17 pct. i 2006 (ifølge ConsumerScan), samtidig er værdien i samme periode steget fra knap 1 pct. til 12 pct.

Tablet 4.27: Udviklingen prisdifference i prisen for en kasse øl i Danmark og i Tyskland 2002-2006

År	Danmark		Tyskland		Prisdifference mellem Danmark og Tyskland	
	Gnst.	Dåser	Gnst.	Dåser	Gnst.	Dåser
	Pris pr. kasse				Prisdifference pr. kasse	
2002	94	77	67	72	27	4
2003	94	77	61	64	33	13
2004	95	82	59	60	36	22
2005	94	93	54	52	39	41
2006	106	119	60	62	46	58

Anm.: Dansk pris er gennemsnitsprisen for hele landet. Tysk pris er prisen for øl på dåser.

Kilde: ConsumerScan og egne beregninger

Fra den 23. januar 2002 blev det lovligt at forhandle øl og læskedrikke på dåser, hvis udbyderen opkrævede henholdsvis tilbagebetalte pant for emballagen

I gennemsnit er prisen på en kasse øl i Tyskland faldet fra 67 kr. i 2002 til 60 kr. i 2006. Prisfaldet på ca. 7 kr. pr. kasse er reelt større, da forbrugerne i samme periode har skiftet fra at købe de billigere flaskeøl til at købe dyrere dåseøl.

I samme periode er prisen for en kasse dåseøl i Tyskland (der reelt typisk sælges i rammer à 24 stk.) faldet fra 72,4 kr. til 61,7 kr. Fordelen for danske forbrugere ved at grænsehandle er modsat udviklingen i de tyske priser. Når de tyske priser falder, som det fremgår af ConsumerScan, stiger fordelen for danskere ved at grænsehandle.

Det ses af ovenstående tabel, at danskernes incitament til at grænsehandle, målt ved prisforskellen på en kasse øl og en kasse dåser, er steget fra 27 kr. i 2002 til 46 kr. i 2006 for en kasse gennemsnitsøl. I samme periode er fordelen ved at købe en kasse dåseøl steget fra 4 kr. i 2002 til 58 kr. i 2006.

Fremgangen i gennemsnitsprisen pr. kasse øl i Danmark fra 2005 til 2006 skyldes en øget andel af dyrere dåser, stærkere øl og andet øl. Andelen af dåser er steget fra 1 til 17 pct.. Andele af stærkere øl er steget fra 15 til 22 pct. Andelen af andet øl er steget fra 8 til 17 pct.

Prisforskellen for den prisbeviste grænsehandler udgør således ifølge ConsumerScan i størrelsesordenen 50-60 kr. pr. kasse. I de følgende beregninger

forudsættes en pris pr. kasse øl i Danmark på 105 kr. pr. kasse og på 62 kr. pr. kasse i Tyskland.

Prisen på øl i Sveriges Systembolag

I praksis er det udelukkende svenskere, der tager til Danmark for at grænsehandle øl.

I Sverige er prisen for en Carlsberg 33 cl flaske den samme i sidste års status på 10,5 SEK inkl. moms og pant (uden moms og pant ca. 9,3 SEK). Dermed er den reale pris faldet.

Betragtes de øvrige typer af danske øl i det svenske Systembolag ses, at priserne generelt er faldet mellem 10 til 15 pct. Samlet set er det dog fortsat attraktivt for svenskere at grænsehandle i Danmark, da prisen for en 33 cl Carlsberg i flaske er 7,6 DKK uden pant og ca. 3,2 DKK for en tilsvarende flaske i Danmark. Øllet er dermed næsten 60 pct. dyrere i Sverige end i Danmark.

De lavere priser på øl fremgår af Systembolagets seneste årsrapport. Her fremgår det, at Systembolaget har øget omsætningen med 5 pct. samtidig med, at det samlede alkoholforbrug i Sverige er faldende. Dette bekræftes også af SoRAD¹², der i en foreløbig opgørelse over det svenske alkoholforbrug vurderer, at det samlede forbrug af alkohol er faldet med 5 pct. i 2006 sammenlignet med 2005. Betragtes sammensætningen af alkoholforbruget ses udelukkende fald bortset for Systembolagets salg af øl (stærkøl steget med 8 pct. og vin med 2 pct.), herudover er svenskernes indførsel af alkohol i forbindelse med rejser, smugling og hjemmebrænderi faldende. Den største besparelse ved at grænsehandle opnår svenskerne fortsat ved at grænsehandle i Tyskland.

4. Udvikling i priser på vin

Tyskland er også danskernes foretrukne rejsemål, når det gælder om at grænsehandle vin. Hvilket er ydermere interessant, da Tyskland er ét af 13 EU-lande, som ikke har afgift på vin.

¹² SoRAD Centrum för socialvetenskapelig alcohol- och drogforskning, www.sorad.su.se

Tabel 4.28: Priselementer for en flaske bordvin (12 pct. vol.) 75 cl

	Danmark	Tyskland
	kr. pr. flaske	
Detailpris	30,00	21,17
Moms	6,00	3,38
Afgift	4,61	-
Emballageafgift	1,60	-
Pris ekskl. moms og afgift	17,79	17,79

Prisen for en flaske vin er ca. 30 kr. i gennemsnit i Danmark. Den afgiftsbetingede prisforskel er således 8,82 kr. pr. flaske. Sammenholdt med sidste års *Status over grænsehandel, juni 2006* ses, at den afgiftsbetingede prisforskel er snævre ind i forhold til Danmark på grund af den tyske momsforhøjelse, da der er samme skøn for prisen for en dansk flaske vin. Den tyske momsforhøjelse den 1. januar 2007 har reduceret den afgiftsbetingede prisforskel med ca. 50 øre. Da avancer varierer på tværs af landegrænser vil den afgiftsbetingede prisforskel ikke nødvendigvis svare til den faktiske prisforskel.

Prisen på en liter vin Danmark er forsat stabil på et niveau mellem 39 og 41 kr. liter i gennemsnit svarende til ca. 29,30-30,75 kr. pr. flaske, jf. nedenstående tabel. I første halvår observeres typisk en lavere pris end sidste halvår. Prisstigningen i 2. halvår af 2005 blev afløst af prisfald på 1,06 kr. pr. liter i første halvår af 2006 på dansk bordvin og steg i andet halvår, om end mindre end i samme periode 2005.

Den tyske momsforhøjelse betyder, at priserne stiger med 2,59 pct. ved en stigning fra 16 til 19 pct. En flaske rødvin til 50 kr. vil stige med 1,29 kr. Tallene fra ConsumerScan for 1. halvår 2007 forventes imidlertid først at foreligge i efteråret 2007 og kan således endnu ikke være retningsgivende for prisændringer.

Tabel 4.29: Udviklingen i priser på vin 2002 til 2006

	2002	2003	1. halvår 2004	2. halvår 2004	1. halvår 2005	2. halvår 2005	1. halvår 2006	2. halvår 2006
	kr. pr. liter							
Bordvin i alt	37,60	37,02	37,27	38,34	38,46	38,68	37,87	38,33
- heraf Danmark	40,19	39,02	38,88	40,34	40,44	41,03	39,97	40,64
- heraf Tyskland	23,39	23,77	23,28	22,96	21,41	22,74	21,42	22,11
<i>Rødvín:</i>								
- heraf Danmark	40,84	39,80	39,10	40,92	40,84	41,79	40,14	41,16
- heraf Tyskland	23,80	23,34	22,54	22,74	21,44	22,36	20,86	22,38
Dyr vin, Tyskland	47,82	50,46	48,77	50,00	51,52	52,38	54,90	55,05
Billig vin, Tyskland	19,92	20,25	19,78	19,25	18,24	18,23	17,41	17,06

Kilde: ConsumerScan.

Prisen på vin i Tyskland har fortsat i 2006 været nogenlunde stabil på ca. 22 kr. pr. liter.

I efterfølgende beregninger forudsættes, at den danske pris på vin er ca. 30 kr. pr. flaske, og der er yderligere forudsat, at der ikke er nogen systematisk avanceforskel. Det er endvidere forudsat, at den tyske pris er ca. 20 kr. i 2006.

5. Udvikling i priser på sodavand

Danmark er et af de få europæiske lande, som har en afgift på sodavand. Ud over Danmark har Finland, Frankrig, Belgien, Holland og Norge afgift på sodavand.

I forhold til grænsehandelsproblematikken er det dog interessant, at Sverige ikke har afgift på sodavand, og at der tillige er en lavere momssats på 12 pct. på levnedsmidler, som sodavand er omfattet af. I Tyskland er det heller ikke afgift på sodavand, men her er sodavand ikke omfattet af den lave momssats, og der betales derfor 19 pct. i moms. I Norge er afgiften 1,64 NOK eller 1,49 DKK pr. liter, men også i Norge er sodavand omfattet af den reducerede momssats, som dog er hævet pr. 1. januar 2007 fra 13 pct. til 14 pct.

Siden *Status over grænsehandel, juni 2006* er den danske afgift på sodavand sænket fra 1,15 kr. pr. liter til 0,91 kr. pr. liter med virkning fra 8. januar 2007. Det svarer til en afgiftslettelse på 30 øre pr. liter inklusive moms.

Tabel 4.30: Preiselementer for mærkevarer sodavand i Danmark, Tyskland, Sverige og Norge ved samme pris uden afgift som i Danmark

Land	Detailpris	Moms	Afgift	Pris uden moms og afgift
	kr. pr. liter			
Danmark	9,25	1,85	0,91	6,49
Tyskland	7,72	1,23	-	6,49
Sverige	7,27	0,78	-	6,49
Norge	9,10	1,12	1,49	6,49

Kilde: EU-kommissionen og det norske finansministerium.

Sammenlignet med *Status over grænsehandel, juni 2006* er sodavand blevet relativt billigere i Danmark sammenlignet med Sverige, Tyskland og Norge pga. momsforhøjelser i de to sidstnævnte lande og nedsættelse af den danske sodavandsafgift. Tages der udgangspunkt i den samme pris uden moms og afgift som i Danmark, vil sodavand dog fortsat være dyrest i Danmark, men forskellen er indsnævret i forhold til rapporten fra sidste år. På mærkevarer sodavand til 9,25 kr. pr. liter i Danmark vil moms og afgiftsforskellen kunne forklare 1,53 kr. af prisforskellen til Tyskland og 1,98 kr. af prisforskellen til Sverige. Til gengæld er der kun 15 øres forskel i moms og afgift på Danmark og Norge, jf. tabel 4.30.

På discountsodavand betyder moms- og afgiftsforskellen, at sodavand er dyrere i Norge end i Danmark under forudsætning af, at prisen uden moms og afgift er den samme som i Danmark. Forskellen i forhold til Tyskland er 1,31 kr. pr. liter og 1,52 kr. pr. liter i forhold til Sverige, jf. tabel 4.31 herunder.

Tabel 4.31: Preiselementer for discountsodavand i Danmark, Tyskland, Sverige og Norge ved samme pris uden afgift som i Danmark

Land	Detailpris	Moms	Afgift	Pris uden moms og afgift
	kr. pr. liter			
Danmark	4,80	0,96	0,91	2,93
Tyskland	3,49	0,56	-	2,93
Sverige	3,28	0,35	-	2,93
Norge	5,04	0,62	1,49	2,93

Kilde: EU-kommissionen og det norske finansministerium.

Tabel 4.32: Udvikling i pris på sodavand og juice

	Realprisindeks	Realafgift
	2000=100	
2000	100,0	100,0
2001	109,5	161,2
2002	111,6	157,4
2003	107,7	142,5
2004	101,2	106,2
2005	100,1	104,4
Januar 2006	101,7	104,2
Februar 2006	103,4	103,1
Marts 2006	101,7	102,8
April 2006	103,4	102,3
Maj 2006	101,4	102,2
Juni 2006	104,0	102,0
Juli 2006	105,8	102,2
August 2006	106,3	102,2
September 2006	105,2	101,9
Oktober 2006	106,8	102,0
November 2006	107,9	102,0
December 2006	108,2	102,0
2006	104,7	102,4
Januar 2007	108,7	82,7
Februar 2007	105,0	81,7
Marts 2007	108,2	81,5
April 2007	106,2	81,4

Kilde: Danmarks Statistik Statistikbank, Forbrugerprisindeks og egne beregninger.

Prisen på sodavand er i 2006 og 2007 steget mere end den almindelige prisudvikling. Af tabel 4.32 herover fremgår det, at fra 2005 til 2006 er prisen på sodavand steget med ca. 5 pct. Udviklingen er fortsat ind i 2007, hvor prisen er steget med ca. 7 pct. sammenlignet med 2005. Prisen på sodavand og juice ligger nu på niveau med prisen i 2001, hvor afgiften var 1,65 kr. pr. liter. Umiddelbart har afgiftslettelserne derfor endnu ikke haft effekt, da de ikke endnu har resulteret i lavere realpriser. Det til trods for at realafgiften er reduceret med mere end 20 pct. i forhold til 2006. Den lavere afgift på sodavand er således ikke endnu kommet de danske forbrugere til gavn i form af lavere priser, og incitamentet til grænsehandel og illegal handel er således forløbigt intakt.

Det samme resultat ses af Skatteministeriets miniundersøgelse af priser på sodavand i de københavnske supermarkeder, jf. tabel 4.33. Af tabellen fremgår, at normalprisen på sodavand er steget med ca. 1 kr. i gennemsnit sammenlignet med en tilsvarende undersøgelse fra sidste år. Det svarer til en prisstigning på ca. 6,5 pct.

Tabel 4.33: Normalprissammenligning for 1½ liter Coca-Cola i returflasker

	Grænsehandelsrapport 2000	Konkurrencestyrelsen 2001	Grænsehandelsrapport 2001	Grænsehandelsrapport 2004	Status over grænsehandel juni 2005	Status over grænsehandel 2006	Status over grænsehandel 2007
	kr. pr. 1½ liter						
Bilka	14,50	14,50	14,50	14,95	13,95	15,50	16,50
Irma	15,95			16,75		17,95	18,50
ISO	15,95		15,95	13,95	15,95		
OBS	14,95		14,95				
Superbest	15,95						
Superbrugsen	15,95	15,95	15,95	15,95	16,50	17,95	18,50
Fakta		14,50				15,50	
Favør			15,95				
Føtex			15,95		15,95	16,95	17,50
Kvickly				13,95	15,95	16,95	17,50
Netto				13,95	13,95	15,50	
<i>Uvejret gennemsnit</i>	<i>15,54</i>	<i>14,98</i>	<i>15,54</i>	<i>14,92</i>	<i>15,38</i>	<i>16,61</i>	<i>17,70</i>

Kilde: Prisindsamlinger i de ovenstående detailforretninger maj 2007.

Sammenlignet med sidste år er der tale om meget få tilbud på Coca-Cola. Til gengæld er der igen et par tilbud på 8 stk. og 10 stk. Coca-Cola men kun i Bilka. Tilbud i den størrelsesorden var ikke at finde på samme tid sidste år.

Tabel 4.34: Tilbudspriser på 1½ liter Coca-Cola vinter/forår 2005 og efterår 2005/vinter 2006

	1 stk.	4 stk.	8 stk.	10 stk.
Bilka			95,00	79,95
Føtex		55,00		
ISO				
Irma				
Kvickly	10,95			
Superbrugsen		54,95		
Superbest				
<i>Uvejlet gennemsnit</i>	<i>10,95</i>	<i>13,95 (12,49)</i>	<i>11,88</i>	<i>7,95</i>

Anm. Tal i parentes er fra *status over grænsehandel 2005*.

Kilde: Tilbudskataloger fra de ovenstående detailforretninger.

Til gengæld har der været flere tilbud på Pepsi, og specielt Pepsi på dåse har været på tilbud til 79,95 kr. pr. ramme i Superbrugsen, Kvickly og Superbest. Kvickly har også haft et tilbud på 24 dåser 33 cl Faxe Kondi på 79,95 kr., mens Superbrugsen har haft 10 stk. 33 cl dåse Coca-Cola til 49,95 kr. Ved Skatteministeriets sidste undersøgelse var der ikke tilbud på dåsesodavand. Fremkomsten af tilbud på Pepsi i dåse tyder på, at sodavandskrigen fra grænsehandlen kan være rykket til Danmark, hvor danskerne pga. grænsehandel allerede har vænnet sig til Pepsi-smagen og specielt til dåserne.

I modsætning til mærkesodavand er prisen på discountvand faldet i forhold til 2006. En del af forklaringen er, at Kvickly og Fakta nu også fører discountso-davand. Fakta fører Harboe-vand ligesom Bilka, Føtex og Netto, mens Kvickly har sit eget mærke Xtra. Den gennemsnitlige pris på discountvand er faldet med 4 pct. pr. liter sammenlignet med *Status over grænsehandel, juni 2006*.

Tabel 4.35: Prissammenligning af discountsodavand i returflaske – normalpris

	Emballage/Størrelse	Pris i 2007	Pris i 2007	Pris i 2006	Pris i 2004/2005 ²⁾
	Liter/ plastflaske	kr. pr. stk.	kr. pr. liter		
Bilka	2 ¹⁾	8,95	4,48	4,63	4,63
Føtex	2 ¹⁾	9,25	4,63	5,25	-
Netto	2 ¹⁾	8,65	4,33	-	4,63
Superbrugsen	1,5	8,50	5,67	5,30	5,30
Kvickly	2 ¹⁾	8,50	5,67	5,30	5,30
Fakta	2 ¹⁾	8,75	4,38	4,63	
ISO	1,5	9,25	4,63		5,30
<i>Uvejet Gennemsnit</i>		8,84	4,82	5,02	5,03

1) 2 liters engangsflaske

2) Alle priser fra Status over grænsehandel juni 2005.

Kilde: Prisindsamlinger i de ovenstående detailforretninger.

ConsumerScan tallene, som fremgår af tabellen herunder, viser samme tendens som de to øvrige kilder – at prisen på sodavand har været stigende i 2006 i Danmark. Men også prisen i Tyskland på sodavand har været stigende. Det er specielt prisen på sodavand i dåse, som er steget. Der er få tilbud på Coca-Cola i de tyske grænsebutikker. Bedste tilbud på Coca-Cola kunne fås hos Fleggaard, hvor 3 rammer Coca-Cola koster 114,95 kr.

Til gengæld er der lidt flere tilbud på Pepsi. De koster mellem 109,95 kr. og 99,95 kr. pr. ramme. Grænsekøbmændene har oplyst, at Coca-Cola og Pepsi kortvarigt hævede prisen i slutningen af 2006, men at Pepsi igen har sænket prisen til 99,95 kr. pr. 3 rammer. Sodavandskrigen i grænsehandlen ser således ud til at fortsætte, og som nævnt er der en tendens til, at ”krigen” har bredt sig til det danske marked for dåsesodavand.

Der er fortsat gode tilbud på billigvand i grænsehandlen bl.a. 10 stk. 1½ liter Frem sodavand til mellem 29,95 kr. og 39,95 kr. samt 1 ramme Harboesodavand til 24,95 kr. Men Spar har næsten kunnet matche tilbuddet med 24 stk. 25 cl Saltumvand til 24,95 kr. Det billigste tilbud i Danmark er på Saltumvand, hvilket giver en literpris på 4,16 kr. Det er dog mere end dobbelt så dyrt som det billigste tilbud i grænsehandlen på 2 kr. pr. liter.

Tabel 4.36: Udvikling i priser på sodavand 2002-2006

	Sodavand i alt		Sodavand m. smag	
	Danmark	Tyskland	Danmark	Tyskland
	kr. pr. liter			
1. halvår 2002	7,05	5,00	7,40	5,25
2. halvår 2002	6,88	5,40	7,31	5,44
<i>Året 2002</i>	<i>6,96</i>	<i>5,20</i>	<i>7,35</i>	<i>5,35</i>
1. halvår 2003	7,19	4,67	7,63	4,83
2. halvår 2003	6,90	4,39	7,31	4,40
<i>Året 2003</i>	<i>7,05</i>	<i>4,51</i>	<i>7,47</i>	<i>4,57</i>
1. halvår 2004	6,53	4,14	6,89	4,12
2. halvår 2004	6,59	4,71	6,95	4,72
<i>Året 2004</i>	<i>6,56</i>	<i>4,43</i>	<i>6,92</i>	<i>4,42</i>
1. halvår 2005	6,63	4,53	7,05	4,53
2. halvår 2005	6,72	5,13	7,21	5,19
<i>Året 2005</i>	<i>6,68</i>	<i>4,86</i>	<i>7,13</i>	<i>4,89</i>
1. halvår 2006	6,68	4,87	7,06	4,91
2. halvår 2006	6,87	5,76	7,31	5,82
<i>Året 2006</i>	<i>6,77</i>	<i>5,36</i>	<i>7,19</i>	<i>5,42</i>

Kilde: ConsumerScan.

Af tabel 4.36 fremgår, at prisen på sodavand i Danmark i 2006 ifølge ConsumerScan er nogenlunde uændret, men med en svagt stigende tendens. Prisen i grænsehandlen er derimod steget med ca. 10 pct. i forhold til 2005.

I tabel 4.37 fremgår, hvorledes prisen på danskeres køb i grænsehandlen fordeles sig på emballagetype. Der er meget få, som har købt sodavand i glasflasker i Tyskland. Andelen af panelet som har købt sodavand i glasflasker i Tyskland udgør 0,41 pct., og det er så lille en andel, at der reelt ikke kan fortolkes på prisen. Den meget høje pris skal derfor ikke tages som udtryk for, at prisen på sodavand i glas er steget – i hvert fald ikke så meget, som det umiddelbart kan se ud til.

Tabel 4.37: Udvikling i priser på sodavand i Tyskland fordelt på emballagetype

	Små soda- vand <99 cl	Store soda- vand >100 cl	Sodavand glas	Sodavand plast	Sodavand dåse
	kr. pr. liter				
1. halvår 2002	5,78	3,91	3,83	4,01	5,87
2. halvår 2002	5,86	4,38	5,34	4,45	5,87
Året 2002	5,82	4,11	4,34	4,20	5,87
1. halvår 2003	4,88	4,17	3,06	4,12	5,14
2. halvår 2003	4,80	3,48	4,74	3,62	4,79
Året 2003	4,83	3,75	3,86	3,83	4,94
1. halvår 2004	4,11	4,22	4,08	4,60	4,06
2. halvår 2004	4,75	4,55	7,04	4,72	4,59
Året 2004	4,42	4,43	5,17	4,67	4,32
1. halvår 2005	4,75	3,49	5,38	3,54	4,71
2. halvår 2005	5,29	3,38	5,80	3,95	5,25
Året 2005	5,06	3,44	5,48	3,70	5,03
1. halvår 2006	5,17	3,19	5,77	3,50	5,12
2. halvår 2006	6,00	2,98	9,47	4,41	5,85
Året 2006	5,64	3,09	7,86	3,90	5,54

Kilde: GfK ConsumerScan

Prisen på store sodavand over 1 liter i grænsehandlen er faldet fra 3,44 kr. pr. liter i 2005 til 3,09 kr. pr. liter i 2006. Der er ofte tale om discountsodavand og danske mærker som Nikoline og Faxe Kondi, mens Coca-Cola og Pepsi for det meste sælges i dåser.

Det er interessant at se, at prisen på sodavand i dåse i 2. halvår 2006 er steget markant fra 5,12 kr. pr. liter i 1. halvår til 5,85 kr. i 2. halvår 2006. Der kan være to forklaringer på dette. Enten var priskrigen mellem Coca-Cola og Pepsi overstået i 1. halvår eller også betyder prisstigningen blot, at danskerne købte flere Coca-Cola, som måske nok var til en lavere pris end før, men som i grænsehandlen altid har været dyrere end Pepsi. Skatteministeriet har fra grænsekøbmændene fået oplyst, at Pepsi igen har sænket prisen i foråret 2007, og Coca-Cola ventes at følge trop. Skatteministeriet har dog ikke oplysninger om prisudviklingen i 1. halvår 2007 endnu.

Danskerne grænsehandler ikke sodavand i stor stil i Sverige, og det til trods for at afgiften er lavere end i Danmark, og at prisen på sodavand i Sverige i det hele taget er meget lavere end i Danmark og Tyskland. Prisen er hen-

holdsvis 2 kr. og 30 øre pr. liter dyrere i henholdsvis Danmark og i Tyskland sammenlignet med Sverige. Skatteministeriet har undersøgt priser i en enkelt ICA-butik i Sverige, hvor der kunne købes 4 stk. 2 liters Coca-Cola til 51 SEK ekskl. pant, svarende til 40,80 DKK eller 5,10 kr. pr. liter. Det skal dog bemærkes, at der er pant på flaskerne i Sverige, og panten udgør 4*4 SEK for de nævnte flasker. Da der skal betales bro- eller færgebillet for at aflevere flasker, er der ikke økonomi i at købe sodavand i Sverige. Pr. 1. januar 2007 er alle emballager til sodavand omfattet af det svenske pantsystem. Tidligere var det kun aluminiumsdåser og PET-flasker, som var omfattet.

De forskellige prisundersøgelser i dette afsnit peger på, at priserne i Danmark er steget. Der er primært tale om prisstigninger på mærkevarer sodavand, mens en større udbredelse af discountsodavand trækker i den modsatte retning. I grænsehandlen er prisen på mærkevarer sodavand også steget, men der er forlydende fra grænsekøbmændene om, at priserne igen vil falde, da Pepsi har sænket prisen, og Coca-Cola ventes at følge trop.

6. Udvikling i priser på chokolade

Prisen på slik og chokolade har gennem de sidste 8 år været nogenlunde uændret, jf. tabel 4.38 herunder. Afgiften på chokolade og slik har ikke været ændret siden 1998 bl.a. pga. skattestop, og derfor er realafgiften i samme periode faldet med 11,5 pct. Den lavere realafgift burde alt andet lige medføre en lavere realpris på chokolade, men som det fremgår af tabellen, er det kun i mindre grad tilfældet.

Tabel 4.38: Udvikling i pris på chokolade, sukkervarer og marmelade mv.

	Forbrugerprisindeks	Realprisindeks	Realafgift
		2000=100	
2000	100,0	100,0	100,0
2001	102,3	100,0	97,7
2002	105,3	100,5	95,4
2003	108,9	101,8	93,4
2004	110,0	101,6	92,4
2005	110,5	100,2	90,7
2006	112,2	99,9	89,0
2007	112,8	99,8	88,5

1) 2007 er et gennemsnit af de 2 første måneder.

Kilde: Danmarks Statistiks Statistikbank forbrugerprisindeks og egne beregninger.

Den stabile prisudvikling på chokolade fremgår også af ConsumerScan-tallene, jf. tabel 4.39 herunder. Det skal bemærkes, at priserne i ConsumerScan er priser, som er indscannet af forbrugere, som indgår i ConsumerScan-panellet. Der er således tale om et gennemsnit af faktiske priser.

ConsumerScan viser, at prisen på et kilogram chokolade og slik er steget med ca. 1,6 pct. fra 2005 til 2006, med en inflation på ca. 1,9 pct. betyder det, at prisen i Danmark er faldet, hvilket Danmarks Statistiks prisindeks også viste.

Ifølge ConsumerScan er prisen på slik og chokolade ca. 90 kr. pr. kg i Danmark. Til sammenligning er prisen på slik og chokolade i udlandet ca. 40 pct. lavere end i Danmark.

Tabel 4.39: Udvikling i pris på chokolade

	Danmark	Udlandet
	kr. pr. kg	
1. halvår 2003	86,99	53,57
2. halvår 2003	86,93	55,06
2003	86,96	52,08
1. halvår 2004	86,83	52,94
2. halvår 2004	86,98	55,06
2004	86,91	54,17
1. halvår 2005	88,79	53,95
2. halvår 2005	88,46	51,74
2005	88,62	52,44
1. halvår 2006	89,89	49,76
2. halvår 2006	90,19	56,70
2006	90,05	53,93

Kilde: Consumer Scan

Det skal bemærkes at ved en pris på 90 kr., udgør prisen uden moms og afgift 57,80 kr. pr. kg¹³, hvilket er højere end den gennemsnitlige udenlandske pris inklusive moms og eventuel afgift. Det tyder på, at avancen på slik og chokolade er betydeligt højere i Danmark end i udlandet. I tabellen herunder er prislelementer ved de givne priser fra ConsumerScan vist. Chokolade beskattes i både Tyskland og Sverige med en reduceret momssats. I Tyskland er satsen 7 pct., mens satsen er 12 pct. i Sverige. Det skal bemærkes, at danskerne køber slik og chokolade i mange andre lande end blot Tyskland og Sverige i forbindelse med rejser.

¹³ Af en pris på 90 kr. udgør momsen 18 kr., mens afgiften er 14,20 kr. pr. kg. Pris ekskl. moms og afgift er således 57,80 kr.

Tabel 4.40: Priselementer og prissammenligning på chokolade og slik mellem Danmark, Tyskland og Sverige

	Danmark	Tyskland	Faktisk pris Tyskland	Sverige	Faktisk pris Sverige
			kr. pr. kg		
Detailpris inkl. moms og afgift	90,00	61,85	53,93	64,74	53,93
Moms	18,00	4,05	3,53	6,94	5,78
Afgift	14,20	-	-	-	-
Pris ekskl. moms og afgift	57,80	57,80	50,40	57,80	48,15

Kilde: Priser indsamlet i danske, tyske og svenske butikker.

ConsumerScan-tallene er gode til at beskrive en udvikling i priserne, men der bør f.eks. ikke lægges for meget i, at prisen fra 1. halvår 2006 til 2. halvår 2006 stiger med 14 pct. GfK har oplyst, at årsagen til, at prisen er steget, er, at indkøbskurven sammensættes anderledes. Der har været en forholdsvis stor stigning i dessertchokolade, som ligger i den lidt dyrere ende af prisskalaen, mens billigchokolade som f.eks. Mars bar mv. er gået tilbage. Prisstigningen er således udtryk for, at danskerne køber lidt dyrere chokolade i udlandet, og ikke at de udenlandske priser nødvendigvis er steget.

Det kan være vanskeligt at lave en direkte prissammenligning på slik og chokolade, da der traditionelt har været stor forskel på bl.a. pakningsstørrelse og smag af det slik og chokolade, som kan købes i henholdsvis Danmark og Tyskland. Efter sigende har der været tilsat mere kokos til det slik, som sælges i Tyskland sammenlignet med det tilsvarende i Danmark. For få år siden var det sjældent, at man kunne købe en pose/dåse slik på et kg i Danmark, mens det næsten var umuligt at købe slik i en mængde på under et kg i Tyskland. I dag sælges der almindeligt danskproduceret slik i de tyske grænsebutikker, mens man ofte i de danske supermarkeder kan købe slik i poser af et kilogram eller mere.

Specielt grænsehandlen med slik og chokolade kan være drevet af andre forhold end pris f.eks. sult eller tradition. For eksempel kan en tur til Belgien indebære køb af belgisk chokolade, fordi belgierne er kendt for deres gode chokolade. Dertil kommer, at en grænsehandelstur, hvor mor og far køber vin og øl også kan betyde, at børnene får lov til grænsehandle. Børnenes indkøb vil måske i endnu højere grad end deres forældres indkøb være styret af lyst end af pris.

5. Udvikling i priser på blankbånd

Grænsehandlen med blankbånd er ligesom de øvrige varer drevet af prisforskelle. Den lavere afgift på 3 kr. pr. stk. har mindsket incitamentet til at grænsehandle dvd'er, og en del af den tidligere grænsehandel er vendt tilbage til de danske butikker.

Tabel 4.41: Preiselementer for cd og dvd i henholdsvis Danmark og Tyskland, forår 2007

	Cd		Dvd	
	Dansk pris	Tysk pris	Dansk pris	Tysk pris
	kr. pr. stk.			
Detailpris	4,63	2,81	9,72	7,10
Moms	0,93	0,45	1,94	1,13
Afgift	1,93	0,59	3,07	1,26
Pris uden afgifter	1,77	1,77	4,71	4,71

Anm.: For cd'er er anvendt billigste cd af mærket Fuji. For dvd er valgt mærket Fuji.
Kilde: Skatteministeriets prisundersøgelse.

I priseksemplet er cd'en knap 3 kr. dyrere i Danmark end i Tyskland. Den afgiftsbetingede prisforskel på cd'ere er 1,82 kr. pr. stk.

Den afgiftsbetingede prisforskel på dvd'er er 2,62 kr. pr. stk. Til sammenligning var den afgiftsbetingede prisforskel 11,95 kr. i *Status over grænsehandel, juni 2006*, således at den afgiftsbetingede prisforskel er reduceret med ca. 9,33 kr. pr. stk.

Den samlede pris på cd'er er faldet fra 6,50 kr. pr. stk. til 4,63 kr. pr. stk., og dvd'er er faldet fra 23,99 kr. til 9,72 kr. pr. stk. sammenlignet med *Status over grænsehandel, juni 2006*.

Tabel 4.42: Observerede pris på cd og dvd i henholdsvis Danmark og Tyskland 2007

	Cd		Dvd	
	Dansk pris	Tysk pris	Dansk pris	Tysk pris
	DKK pr. stk.			
Detailpris	4,63	2,40	9,72	2,80
Moms	0,93	0,38	1,94	0,45
Afgift	1,88	0,59	3,00	1,26
Pris uden afgifter	1,82	1,43	4,78	1,09

Anm.: For cd'er er anvendt billigste cd af mærket Fuji. For dvd er valgt en dvd af mærket Fuji.
 Kilde: Skatteministeriets prisundersøgelse.

Det ses dog fortsat, at avancen på danske dvd'er er betydeligt højere end tilsvarende tyske. Således er avancen på en dansk dvd 4,78 kr. pr. stk. og 1,09 kr. pr. stk. i Tyskland.

Sammenholdt med sidste års rapport er priserne faldet markant. Prisen på danske cd'er er faldet fra 6,50 til 4,63 kr. pr. stk. og fra 23,99 til 9,72 kr. pr. stk. for danske dvd'er. Den lavere afgift har derved fået fuldt gennemslag i priserne. Når det gælder de tyske priser, ses imidlertid en prisstigning fra 1,60 kr. pr. stk. cd'er til 2,40 kr. pr. stk., mens dvd'erne er faldet fra 4,24 kr. pr. stk. til 2,80 kr. samtidig med, at den tyske momssats er hævet fra 16 til 19 pct.

Kapitel 5. Grænsehandel

Til udarbejdelse af rapporter om grænsehandel har Skatteministeriet bedt analyseinstituttet GfK om at interviewe en repræsentativ stikprøve af danskere. Til denne status har GfK interviewet danskere om deres grænsehandel i 1., 2., 3. og 4. kvartal 2006. Endvidere har Skatteministeriet haft adgang til GfK's paneldatasæt ConsumerScan fra 1. halvår 2002 til 2. halvår 2006.

Skatteministeriets skøn over grænsehandlen for 2006 og 2007 er primært baseret på disse to kilder. Det skal bemærkes, at ConsumerScan ikke indeholder oplysninger om tobak og spiritus.

Der er ikke ændret metode i forhold til *Status over grænsehandel, juni 2006*.

Kapitlet er opbygget således:

Afsnit 1. Grænsehandel med spiritus

Afsnit 2. Grænsehandel med tobak

Afsnit 3. Grænsehandel med øl

Afsnit 4. Grænsehandel med vin

Afsnit 5. Grænsehandel med sodavand

Afsnit 6. Grænsehandel med chokolade

Afsnit 7. Grænsehandel med blankbånd

Afsnit 8. Grænsehandel med andre varer

1. Grænsehandel med spiritus

1.1 Danskeres grænsehandel i udlandet

GfK's undersøgelse for Skatteministeriet

Tabel 5.1 viser resultaterne af GfK's interviewundersøgelse om danskeres grænsehandel med spiritus.

Tabel 5.1: Danskeres grænsehandel med spiritus ifølge GfK

Mængde/værdi	2004 ¹⁾	2005	2006	Anslået forbrug ²⁾
<i>Mængde:</i>	Mio. liter			
Øvrige Danmark	7,55	4,47	4,22	
Grænseland	0,98	0,51	0,40	
<i>Danmark i alt</i>	<i>8,53</i>	<i>4,99</i>	<i>4,63</i>	
1. kvartal	2,29	1,37	0,97	
2. kvartal	1,90	0,89	1,27	
3. kvartal	2,56	1,88	0,97	
4. kvartal	1,78	0,85	1,41	
<i>Danmark i alt</i>	<i>8,53</i>	<i>4,99</i>	<i>4,63</i>	
Hovedstad	1,15	1,07	0,73	4,79
Øvrige Øst-danmark	0,93	0,93	0,78	4,67
Fyn	1,11	0,46	0,40	1,84
Sydjylland	1,93	1,09	1,22	1,82
Østjylland	1,82	0,86	0,92	3,85
Vestjylland	0,67	0,43	0,44	1,94
Nordjylland	0,91	0,14	0,13	1,92
<i>Danmark i alt</i>	<i>8,53</i>	<i>4,99</i>	<i>4,63</i>	<i>20,82</i>
- fra Tyskland	6,12	3,62	3,12	
- fra andre	2,41	1,34	1,50	
<i>Værdi:</i>	Mio. kr.			
<i>Danmark i alt</i>	<i>866</i>	<i>654</i>	<i>614</i>	
- heraf grænse-land	74	59	41	
- heraf øvrige DK	792	595	573	
<i>Pris pr. liter</i>				
Danmark i alt	115,7	131,2	132,7	
Grænselandet	71,7	115,1	102,3	

1) Tallene er opregnet til helår under antagelse af, at 1. halvår udgør 45 pct. af det totale salg, og 4. kvartal udgør 25 pct. 3. kvartal 2004 er beregnet residualt.

2) Anslået forbrug er beregnet ved at antage, at forbruget pr. dansker er det samme uanset landsdel.

Kilde: GfK.

Undersøgelsen viser, at grænsehandel med spiritus er faldende. Grænsehandlen er faldet fra ca. 5 mio. liter i 2005 til 4,6 mio. liter i 2006. Faldet er sket både for grænselandet og det øvrige Danmark. Selv om grænsehandlen er faldet for danskere bosiddende tæt på grænsen, er sønderjyders grænsehandel steget fra 1,09 mio. liter til 1,22 mio. liter. Det hænger dog sammen med, at der er én person, som har købt 21 liter i 4. kvartal 2006, og da han har rejst 10 gange indenfor det sidste kvartal, bliver hans køb vejet op til 0,35 mio. liter. I

Østjylland er der tale om en svag stigning fra 0,86 mio. liter til 0,92 mio. liter, mens vestjyder og nordjyders grænsehandel er uændret i forhold til 2005.

Grænsehandlen er faldet specielt i Østdanmark ifølge GfK's undersøgelse. En del af forklaringen kan være, at danskere bosiddende øst for Storebælt primært grænsehandler spiritus i forbindelse med flyrejser.

Grænsehandel med spiritus via lufthavne blev besværliggjort i 2006. Den 6. november 2006 blev der indført skærpede sikkerhedskrav i lufthavne, som betød, at flydende substanser, herunder spiritus, kun må medtages i 1 liters plastposer i håndbagagen, og den enkelte beholder må kun indeholde 100 ml. Efter sikkerhedstjek er det dog fortsat muligt at købe f.eks. spiritus, ligesom spiritus også må medbringes i den almindelige bagage. Størstedelen af den spiritus, som købes i forbindelse med flyrejser, købes i selve lufthavnen dvs. efter sikkerhedstjek. De ændrede sikkerhedsprocedurer har derfor sandsynligvis kun haft en begrænset effekt.

Selv om grænsehandlen er faldet under ét, er der primært tale om et fald i grænsehandlen fra Tyskland med ca. 0,5 mio. liter, mens grænsehandlen fra andre lande er steget med ca. 0,15 mio. liter.

Målt i værdi er grænsehandlen faldet med ca. 40 mio. kr. i forhold til 2005 ifølge undersøgelsen. Værdien er ikke faldet så meget som mængden. Forskellen er dog ikke stor – den gennemsnitlige literpris er således ca. 133 kr. pr. liter i 2006 mod ca. 131 kr. pr. liter i 2005. Mere bemærkelsesværdigt er, at grænselandet køber spiritus betydeligt billigere end sidste år til ca. 102 kr. pr. liter mod ca. 115 kr. pr. liter. Det kan skyldes, at der i højere grad købes billig spiritus frem for den lidt dyrere spiritus.

GfK's undersøgelse for VSOD

GfK har hidtil gennemført undersøgelser af grænsehandel med vin og spiritus fire gange om året for VSOD (Vin og Spiritus Organisationen i Danmark). VSOD har i forbindelse med den seneste undersøgelse fra januar skiftet analyseinstitut. Undersøgelserne fremgår af tabellen herunder.

Tabel 5.2: Danskeres indkøb af spiritus og hedvin

	Antal flasker købt i seneste 2 måneder pr. adspurgt	Opregnet til mio. liter for hele befolkningen	Andel købt i Danmark	Andel købt i Tyskland	Andel købt "tax-free"	Andel andet udland
	Stk.	Mio. liter	Pct.			
<i>2002 snit</i>		<i>12,6</i>	<i>54,6</i>	<i>18,8</i>	<i>12,4</i>	<i>13,9</i>
<i>2003:</i>						
September	1,0	18,8	48,5	22,6	11,2	16,7
December	1,1	20,3	76,6	14,3	4,8	4,3
<i>2004:</i>						
Marts	1,1	20,3	68,4	19,0	5,6	7,0
Juli	1,2	22,2	65,0	21,4	5,6	8,0
September	1,1	20,3	62,2	21,5	6,6	9,7
December	1,1	20,3	64,6	26,2	4,9	4,0
<i>Snit 2004</i>	<i>1,1</i>	<i>20,8</i>	<i>65,1</i>	<i>22,0</i>	<i>5,7</i>	<i>7,2</i>
<i>2005:</i>						
Marts	1,0	18,5	72,2	17,7	4,9	5,2
Juli	1,0	18,5	64,2	22,3	3,2	7,3
September	1,2	22,2	64,8	25,5	6,1	3,5
December	1,3	24,0	71,5	20,9	3,3	4,5
<i>Snit 2005</i>	<i>1,1</i>	<i>20,8</i>	<i>68,2</i>	<i>21,6</i>	<i>5,1</i>	<i>5,1</i>
<i>2006:</i>						
Marts	0,8	14,8	73,2	17,0	4,7	5,1
Juli	1,3	24,0	71,2	17,5	6,0	5,3
September	1	18,5	65,1	19,8	6,2	8,9
December	1,1	20,3	69,3	22,9	3,9	3,9
<i>Snit 2006</i>	<i>1,05</i>	<i>19,404</i>	<i>69,7</i>	<i>19,3</i>	<i>5,2</i>	<i>5,8</i>
<i>2007:</i>						
Januar	1,545	28,6	76	20	3	1
April	1,165	21,5	62	28	8	2

Kilde: GfK-undersøgelser for VSOD. (Undersøgelserne omfatter 2 måneder ad gangen. Undersøgelse benævnt marts omfatter i praksis januar og februar mv.) GfK's undersøgelse for VSOD indtil december 2006, herefter IFKA's undersøgelse for VSOD og egne beregninger.

Ifølge undersøgelserne fra 2006 er danskernes indkøb af spiritus og hedvin faldet med ca. 7 pct. sammenlignet med året før. Der er tale om en svag stigning i andelen af forbruget, som er købt i Danmark fra 68,2 pct. til 69,7 pct., mens grænsehandlen i Tyskland er faldet fra 21,5 pct. til 19,3 pct. Med en "tax-free"-andel som er næsten uændret, er det værd at bemærke, at grænse-

handlen med spiritus fra andet udland er i stigning fra 5,1 pct. til 5,8 pct. Det skal bemærkes, at januar-undersøgelsen fra IFKA viser, at danskerne køber mere spiritus end i de foregående år. Undersøgelsen viser et forbrug på 29 mio. liter i januar 2007-undersøgelsen, hvor de seneste undersøgelser fra GfK viser et forbrug på ca. 20 mio. liter spiritus og hedvin. Tallet er et vægtet gennemsnit og ikke et egentligt gennemsnit, da den nye undersøgelse ikke indeholder oplysninger om det gennemsnitlige køb. Der er ikke umiddelbart nogen forklaring på, at forbruget af spiritus skulle stige så meget, som det fremgår af IFKA's undersøgelse, men der er primært tale om en stigning i de relativt mindre køb på 3-4 flasker og 5-6 flasker. Januar-undersøgelsen vedrører køb i december 2006 og januar 2007, men tallene kan som det fremgår ikke bekræftes af GfK's undersøgelser.

IFKA's undersøgelse viser også, at andelen af danskernes forbrug, som købes i Danmark, er steget til 76 pct. i januar-undersøgelsen, men falder til 62 pct. i april. Både stigning i forbrug og stigning og fald i andelen af salg i Danmark skal dog holdes op mod det forhold, at der er tale om et nyt institut og dermed sandsynligvis et skift af metode. Januar-undersøgelsen ser umiddelbart meget atypisk ud i forhold til de øvrige undersøgelser. April-undersøgelsen ser derimod mere "normal" ud, om end stigningen i grænsehandlen i Tyskland kan være vanskelig at forklare, da priserne i Tyskland er steget sammenlignet med sidste år. Andelen af salget, som købes i Danmark virker umiddelbart lidt lavt, da salget i Danmark ikke er faldende. Stigningen i det "tax-free"-salg skal måske delvist søges i det forhold, at de skærpede sikkerhedsprocedurer i lufthavne har betydet, at danskerne ikke køber så meget spiritus i andre lande, men derimod i højere grad køber i forbindelse med "tax-free". Dertil kommer, at danskerne i højere grad end tidligere tager en flyvemaskine, når de skal ud og rejse, jf. kapitel 2, hvilket giver mulighed for at handle "tax-free".

Tabel 5.3: Udvikling i grænsehandel med spiritus 2002-2007

	I alt købt i udlandet	Tyskland	”Tax-free”	Andet Udland
	Mio. liter			
2002:				
Absolut metode	5,0	2,1	1,4	1,6
Relativ metode	9,3	3,9	2,6	2,8
<i>Simpelt snit</i>	7,1	3,0	2,0	2,2
2003:				
Absolut metode	4,7	2,4	1,0	1,3
Relativ metode	3,7	1,8	0,8	1,1
<i>Simpelt snit</i>	4,2	2,1	0,9	1,2
2004:				
Absolut metode	5,7	3,6	0,9	1,2
Relativ metode	6,9	4,4	1,1	1,4
<i>Simpelt snit</i>	6,3	4,0	1,0	1,3
2005:				
Absolut metode	5,1	3,5	0,8	0,8
Relativ metode	5,9	4,0	0,9	0,9
<i>Simpelt snit</i>	5,5	3,7	0,9	0,9
2006				
Absolut metode	4,4	2,8	0,8	0,8
Relativ metode	5,4	3,4	0,9	1,0
<i>Simpelt snit</i>	4,9	3,1	0,8	0,9
2007, januar				
Absolut metode	5,4	4,5	0,7	0,2
Relativ metode	3,5	2,9	0,4	0,1
<i>Simpelt snit</i>	4,4	3,7	0,6	0,2
2007, april				
Absolut metode	6,7	4,9	1,4	0,4
Relativ metode	8,2	6,0	1,7	0,4
<i>Simpelt snit</i>	7,4	5,5	1,6	0,4

Anm.: For beregningsmetode henvises til *Rapport om grænsehandel 2004*. Der er korrigeret for grænsehandel med hedvin.

Kilde: GfK's undersøgelse for VSOD indtil december 2006, herefter IFKA's undersøgelse for VSOD og egne beregninger.

På baggrund af VSOD's undersøgelser kan skøn over grænsehandlen beregnes, jf. tabel 5.3 herover. Grænsehandlen med spiritus falder fortsat fra 5,5 mio. liter i 2005 til 4,9 mio. liter i 2006 og 4,4 mio. liter i 2007 i januarundersøgelsen. Specielt fremgår det, at grænsehandlen i Tyskland er faldet i 2006 sammenlignet 2005. I 2007 er der tale om en stigning i aprilundersøgelsen, hvilket ikke umiddelbart kan forklares set i forhold til de tyske prisstigninger, men som det fremgår af kapitel 4, er der fortsat gode tilbud på f.eks. billig vodka, ligesom normalprisen på spiritus heller ikke er ændret. Bil-

ligvodka kan dog ikke forklare en så stor stigning, som det fremgår af undersøgelsen. Endelig kan udviklingen muligvis forklares ud fra et metodeskift i forbindelse med VSOD's skift af analyseinstitut. Der skal flere kvartaler til for at kunne se, om det er en generel tendens.

GfK ConsumerScan

GfK's ConsumerScan viser udviklingen i grænsehandlen med alkoholsodavand. ConsumerScan indeholder ikke oplysninger om almindelig spiritus.

Tabel 5.4: Grænsehandel med alkoholsodavand ifølge GfK

	Andel af husholdninger, som køber alkoholsodavand		Mængde			Værdi			Pris	
	Total	Grænsehandel	Total	Danmark	Tyskland	Total	Danmark	Tyskland	Danmark	Tyskland
		pct.		liter			kr.		kr. pr. liter	
1. halvår 2002	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2. halvår 2002	2,4	-	0,05	0,04	0,01	4,36	4,09	0,27	99,86	35,69
Året 2002	2,3	-	0,05	0,04	0,01	4,36	4,09	0,27	99,86	35,69
1. halvår 2003	2,9	0,1	0,08	0,03	0,05	6,19	5,35	0,83	207,90	16,17
2. halvår 2003	2,9	0,4	0,17	0,10	0,07	7,84	5,92	1,92	58,10	29,27
Året 2003	5,8	0,7	0,24	0,13	0,12	14,03	11,28	2,75	88,31	23,52
1. halvår 2004	2,9	-	0,11	0,10	0,01	6,10	5,88	0,22	57,52	17,37
2. halvår 2004	3,6	0,3	0,25	0,17	0,07	9,83	8,30	1,53	48,03	20,45
Året 2004	5,4	0,4	0,36	0,28	0,09	15,93	14,18	1,75	51,56	20,01
1. halvår 2005	2,9	0,2	0,20	0,12	0,08	7,14	5,95	1,19	49,37	15,82
2. halvår 2005	3,9	0,1	0,10	0,08	0,02	8,87	8,49	0,38	110,68	16,14
Året 2005	5,7	0,3	0,30	0,20	0,10	16,02	14,44	1,57	73,22	15,90
1. halvår 2006	2,7	-	0,16	0,16	-	6,10	6,10	-	37,15	-
2. halvår 2006	4,1	0,0	0,24	0,24	0,00	9,10	8,98	0,12	37,25	93,57
Året 2006	6,0	0,0	0,41	0,41	0,00	15,20	15,08	0,12	37,21	93,57

Kilde: ConsumerScan.

ConsumerScan viser, at der ikke længere er nogen grænsehandel med alkoholsodavand, jf. tabel 5.4, hvilket også fremgår af, at Skatteministeriet kun har observeret ganske få tilbud på alkoholsodavand i grænsehandlen. Det skyldes, at de gængse spiritusbaserede alkoholsodavand som f.eks. Smirnoff Ice og Barcadi Breezer er pålagt en tysk tillægsafgift. Tyskland har pålagt de spiritusbaserede alkoholsodavand en tillægsafgift, mens de øl- og vinbaserede alkoholsodavand går fri.

Tabel 5.5: Sammenligning af skøn

Kilder	Rapport om grænsehandel 2004	Status over grænsehandel 2005	Status over grænsehandel 2006	Status over grænsehandel 2007
	Mio. liter 40 pct. vol. spiritus			
GfK's undersøgelse for VSOD	6,75	4,1	6,4	4,9
Danske grossister	0,3			
Tyske grænsekøbmænd	2,5-4,0			
GfK's undersøgelse for Skatteministeriet	8,32	7,11 ¹⁾	4,99 ²⁾	4,6 ³⁾
<i>Skatteministeriets skøn</i>	7,0	6,75	6,0	5,5

1) Dertil kommer 0,6 mio. liter alkoholsodavand i drikkestyrke 5-5,5 pct. vol.

2) Dertil kommer 5,1 mio. liter alkoholsodavand i drikkestyrke 5-5,5 pct. vol. (det høje tal skyldes en person, som har købt 713 liter, og som opregnet kommer til at udgøre 3 mio. liter)

3) Dertil kommer 0,3 mio. liter alkoholsodavand i drikkestyrke 5-5,5 pct. vol.

GfK's undersøgelse af grænsehandlen for Skatteministeriet giver et skøn over grænsehandlen på 4,6 mio. liter i 2006, mens VSOD's undersøgelse giver et resultat på 4,9 mio. liter spiritus i 2006. Både VSOD's samlede undersøgelse for 2006, jf. tabel 5.3 og GfK's undersøgelse for Skatteministeriet viser et fald i grænsehandlen med spiritus på ca. 10 pct. Skatteministeriet skønner derfor, at grænsehandlen med spiritus er faldet fra 6 mio. liter i 2005 til 5,5 mio. liter i 2006. Af de 5,5 mio. liter skønnes 4 mio. liter at komme fra grænsehandel i Tyskland, og 1,50 mio. liter kommer fra andet udland herunder "tax-free". For 2007 skønnes grænsehandlen yderligere at falde til 5 mio. liter i 2007, da tilbudspriserne i de tyske forretninger er på vej op undtagen for billigvodka.

1.2 Illegal handel

I *Status over grænsehandel, juni 2006* blev det skønnet, at grænsehandel og illegal indførsel af spiritus udgør ca. 25 pct. af danskernes forbrug af spiritus. Heraf er 19 pct. lovlig grænsehandel til eget forbrug, og 6 pct. er ulovlig grænsehandel. Den illegale handel fordeler sig med 2-4 pct. som salg til venner og bekendte og 2-4 pct. som indførsler med salg i erhvervsmæssig sammenhæng f.eks. på restauranter og barer. Endelig er 1-3 pct. yderligere mulige illegale indførsler. Det er yderst vanskeligt at skønne over den illegale handel pga. dens lyssky natur, og der er derfor tale om meget usikre skøn.

1.3 Udlændinges grænsehandel i Danmark

GfK's undersøgelser for Skatteministeriet indeholder oplysninger om danskeres grænsehandel med grænsehandelsfølsomme varer, men viser ikke hvorle-

des udlændinges grænsehandel udvikler sig i Danmark. På spiritusområdet er det specielt svenskeres og nordmænds indkøb, som er interessante. Det skal bemærkes, at nordmænd kun må indføre 1 liter spiritus i forbindelse med en udenlandsrejse, mens svenskerne ligesom danskerne må indføre 10 liter spiritus til eget forbrug.

SoRAD¹⁴ (Centrum för socialvetenskaplig alkohol- och drogforskning) ved Stockholms Universitet undersøger jævnligt svenskernes grænsehandel med øl, vin og spiritus via en interviewundersøgelse. Den seneste undersøgelse er fra december 2006 og viser, at grænsehandlen i 2006 samlet set er faldet fra 20,3 mio. liter spiritus (100 pct. vol.) til 18,3 mio. liter, hvilket svarer til et fald på 10 pct. Undersøgelsen viser ikke noget om, hvor svenskerne køber deres grænsehandlede spiritus, men svenskerne grænsehandler både i Danmark, Finland, de baltiske lande og i "tax-free". I *Status over grænsehandel, juni 2006* blev det skønnet, at udlændinges grænsehandel med spiritus i Danmark udgjorde 3,5 mio. liter, heraf udgjorde svenskernes grænsehandel skønsmæssigt 3,0 mio. liter, mens resten er andre udlændinge herunder primært nordmænd. Med en fald i den svenske grænsehandel på ca. 10 pct. skønnes udlændinges grænsehandel til ca. 3,25 mio. liter.

2. Grænsehandel med tobak

2.1 Danskeres grænsehandel i udlandet

Grænsehandel med cigaretter ifølge GfK

Danskernes grænsehandel med cigaretter er fortsat faldende, når man ser på resultaterne fra GfK's interviewundersøgelse, jf. tabel 5.6. Grænsehandlen er således faldet fra ca. 306 mio. stk. i 2005 til ca. 256 mio. stk. i 2006, svarende til et fald på 16 pct.

Af tabellen fremgår det, at beboerne i grænselandet har øget grænsehandlen med 16 pct. Der er ikke umiddelbart nogen forklaring på denne stigning, jf. Prince steg til en pris i Tyskland, der lå 2,10 kr. over den danske pris i 2006. Grænsekøbmændene bekræfter, at der stadig er danskere, som køber cigaretter i Tyskland, selv om det er betydeligt billigere at købe dem i Danmark. Forklaringen er, at der kun er 17 stk. i en pakke cigaretter i Tyskland, og sandsynligvis at omregning fra euro til kroner også kan besværliggøre en sammenligning af priser.

Det fremgår endvidere, at danskerne fortsat primært køber danske cigaretter i grænsehandlen.

¹⁴ www.sorad.su.se "Resandeförsel av alkohol" (2007-02-27)

Tabel 5.6: Grænsehandel med cigaretter ifølge GfK

	Cigaretter	2004	2005	2006
		Mio. stk.		
Grænselandet	Danske mærker	37	13	18
	Udenlandske mærker	1	6	4
	<i>I alt</i>	38	19	22
Øvrige Danmark	Danske mærker	224	198	167
	Udenlandske mærker	118	88	67
	<i>I alt</i>	342	287	235
Danmark i alt	Danske mærker	261	212	185
	Udenlandske mærker	119	94	71
	<i>I alt</i>	380	306	256
- heraf hovedstaden		117	87	86
- heraf øvrige Østdanmark		46	43	70
- heraf Fyn		37	29	8
- heraf Sydjylland		70	48	32
- heraf Østjylland		39	26	38
- heraf Vestjylland		40	26	8
- heraf Nordjylland		31	46	13

Anm.: Tallet for 2004 er fremkommet ved opregning af 4.kvt. jf. *Status over grænsehandel, juni 2005*.
Kilde: GfK.

For langt de fleste landsdele er der tale om et fald i grænsehandlen med cigaretter, men for det øvrige Østdanmark er der tale om en kraftig stigning. Det kunne umiddelbart tyde på en stigning i grænsehandlen fra andre lande end Tyskland.

Tabel 5.7: Grænsehandel med cigaretter 2004, 2005 og 2006

		1. kvartal	2. kvartal	3. kvartal	4. kvartal	I alt
		Mio. stk.				
Grænselandet	2004				9	38
	2005	7	7	3	2	19
	2006	4	5	3	11	22
Øvrige Danmark	2004				85	342
	2005	83	62	82	59	287
	2006	58	71	50	55	235
Danmark i alt	2004				95	380
	2005	90	70	85	61	306
	2006	61	76	53	66	256

Kilde: GfK

Af tabel 5.7 fremgår, at den umiddelbart uforklarlige stigning i grænsehandlen i grænselandet, skyldes, at grænsehandlen stiger i 4. kvartal 2006 – halvdelen af grænsehandlen skulle således indtræffe i 4. kvartal, ifølge GfK's undersøgelse. I 2005 udgjorde grænsehandlen i 4. kvartal blot 11 pct. Ved en nærmere undersøgelse af datasættet viser det sig, at én person fra grænselandet har købt 760 stk. cigaretter, og da han har rejst 11 gange, bliver hans køb opregnet til 8,7 mio. stk.

Grænsehandel med røgtobak ifølge GfK

Grænsehandlen med røgtobak er i modsætning til grænsehandlen med cigaretter steget ifølge GfK. Det fremgår af tabel 5.8, at grænsehandlen både for grænselandet og for det øvrige Danmark er endog stærkt stigende. Det er specielt Fyn og Sydjylland, som har grænsehandlet røgtobak i stor stil. Grænsehandlen er steget med 42 pct. sammenlignet med 2005.

Tabel 5.8: Grænsehandel med røgtobak ifølge GfK

	Røgtobak	2004	2005	2006
		Mio. gram		
Grænselandet	Rulletobak	58	38	38
	Pibetobak	0	0	2
	<i>I alt</i>	58	38	40
Øvrige Danmark	Rulletobak	126	98	165
	Pibetobak	7	9	0
	<i>I alt</i>	133	107	165
Danmark i alt	Rulletobak	184	136	203
	Pibetobak	8	9	3
	<i>I alt</i>	192	145	206
- heraf hovedstad		0	9	2
- heraf øvrige Øst-danmark		7	21	8
- heraf Fyn		35	31	57
- heraf Syddjyland		135	42	99
- heraf Østjylland		15	27	11
- heraf Vestjylland		0	6	20
- heraf Nordjylland		0	9	10

Anm.: Tallet for 2004 er fremkommet ved opregning af 4.kvt. jf. Status for grænsehandel 2005
Kilde: GfK.

Det fremgår af tabel 5.9, at grænsehandlen med røgtobak er faldende gennem 2006, men at den samlet set er steget sammenlignet med 2005. Der er ikke umiddelbart nogen forklaring på, hvorfor grænsehandlen skulle være steget, og tallene viser da også, at den på nuværende tidspunkt ikke længere er i vækst. Stigningen kan ikke bekræftes af andre kilder. Ved en nøjere granskning af datasættet viser det sig, at stigningen kan forklares ud fra tre køb. I 1. kvartal 2006 er der en person som har købt 500 g men rejst 11 gange. Når han vejes op, kommer hans køb til at stå for 46 mio. gram. En anden person har købt 800 g og har rejst 6 gange. Hans køb bliver opvejet til 14 mio. gram. Endelig har en person i 2. kvartal købt 1 kg og rejst 10 gange. Hans køb opvejes til 31 mio. gram. I alt giver disse tre personers indkøb en grænsehandel på ca. 90 mio. gram. Hvis man korrigerer for disse indkøb, vil grænsehandlen med røgtobak være faldet med ca. 20 pct.

Tabel 5.9: Grænsehandel med rulletobak 2005 og 2006

		1. kvartal	2. kvartal	3. kvartal	4. kvartal	I alt
		Mio. gram				
Grænselandet	2004				14	58
	2005	10	4	10	13	38
	2006	15	14	2	6	38
Øvrige Danmark	2004				32	133
	2005	51	5	19	23	98
	2006	96	60	5	5	165
Danmark i alt	2004				46	192
	2005	61	9	29	36	136
	2006	111	74	7	11	203

Note: Der blev ikke foretaget en undersøgelse i 3. kvartal 2005, og undersøgelsen for 1. og 2. kvartal 2004 er lagt sammen, jf. Grænsehandelsrapport 2004. I alt tallet for 2004 er opregnet på baggrund af 4. kvartal 2004
Kilde: GfK

Oplysninger fra Tobaksindustrien

Tobaksindustrien har været behjælpelig med opgørelser af grænsehandlen med røgtobak i Tyskland. Som det fremgår af tabellen herunder, kan stigningen i grænsehandlen med røgtobak, som fremgår af GfK's undersøgelse ikke bekræftes af Tobaksindustrien. Det fremgår, at grænsehandlen fortsat er faldende – ligesom også grænsehandlen med cigarethylstre er faldende.

Tabel 5.10: Salg af røgtobak mv. i grænseforretninger i Tyskland ifølge Tobaksindustrien

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Mio. gram							
Finskåren røgtobak	364	457	475	475	477	376	301
Mio. stk.							
Cigaretpapir	692	714	714	718	598	459	375 ¹⁾

1) Skøn fra Tobaksindustrien
Kilde: Tobaksindustrien.

Grænsehandlen er ifølge Tobaksindustrien faldet med 75 mio. gram fra 2005 til 2006, svarende til et fald på 20 pct. Det stemmer godt overens med GfK's undersøgelse, hvis der ses bort fra de tre usædvanlige indkøb.

2.2 Illegal handel

Den illegale handel med cigaretter er delvist omfattet af GfK's undersøgelse af grænsehandlen. Dels som følge af at der er nogen, som køber cigaretter

med hjem og herefter videresælger dem til naboer, arbejdskolleger mv., og dels ved at en dansker, der kommer hjem fra f.eks. Polen medbringer flere cigaretter end de lovlige 200 stk. Det, som GfK-tallene derimod ikke fanger, er egentlig smugling i f.eks. en container eller en lastbil, hvilket er det, der kan kaldes egentlig professionel smugling.

I *Status over grænsehandel, juni 2006* blev den illegale handel med cigaretter skønnet til ca. 1-4 pct. af det samlede cigaretforbrug. Med et cigaretforbrug på mellem 8-9 mia. stk. kan egentlig professionel smugling skønnes til mellem 100 og 300 mio. stk., hvor de 300 mio. stk. umiddelbart er et overkantsskøn, når der henses til, at der beslaglægges 10-20 mio. cigaretter om året af SKAT. Det skal bemærkes, at SKAT vurderer, at hovedparten af de ulovlige cigaretter, som konfiskeres, ikke nødvendigvis er beregnet til det danske marked. Det engelske marked er således meget mere interessant for smuglerne end det danske, og SKAT mener, at Danmark i visse tilfælde blot fungerer, som mellemstation.

Ud over den almindelige smugling af cigaretter er der problemer med falske cigaretter. I Danmark ryges der primært danske cigaretter, mens det ikke er tilfældet så mange andre steder i udlandet. Danmark har derfor ikke så mange problemer med falske cigaretter som i andre lande, men dér er der til gengæld stigende problemer. Indenfor EU er der stigende problemer med de falske cigaretter, og det er blevet et endnu større problem, efter de i stigende grad bliver produceret indenfor de europæiske grænser¹⁵ – det sker både for at spare transportomkostninger, men også for at minimere risikoen for at blive opdaget i forbindelse med toldkontroller mv.

2.3 Udlændinges grænsehandel i Danmark

Danmark har en lavere afgift på cigaretter sammenlignet med Norge, Tyskland og pr. 1. januar 2007 også Sverige. Som vist i tabel 4.10 i kapitel 4 udgør prisen på Prince i Norge ca. 57,08 kr., 35,09 kr. i Tyskland og 36,24 kr. pr. pakke i Sverige pr. pakke Prince. Med en dansk pris på 32 kr. pr. pakke, er der således et incitament for både svenskere, tyskere og nordmænd til at handle i Danmark. Det skal bemærkes, at svenskere også kan købe billige cigaretter i Finland, hvor prisen er 32,85 kr. pr. 20 stk.

Skatteministeriet har ikke nogen nye undersøgelser af udlændingenes grænsehandel i Danmark, men det vurderes, at udlændingenes grænsehandel i Danmark er stigende. Dels fordi en del nordmænd tidligere har grænshandelt cigaretter i Tyskland, og pga. de tyske afgiftsstigninger nu køber i Danmark. Dels fordi også nordtyskerne kan spare penge ved at købe cigaretter i Dan-

¹⁵ Kilde: Rapport fra OLAF (European Anti-fraud Office) *Strategic Threat Assessment, Cigarettes*, March 2007

mark. Endelig vil den svenske afgiftsforhøjelse også betyde, at svenskere køber cigaretter i Danmark, samtidig med at de køber f.eks. spiritus, øl og vin. En pakke Prince koster 36,24 kr. pr. pakke i Sverige, men 32 kr. i Danmark. Svenskerne har tidligere haft store problemer med grænsehandel med cigaretter. I august 1997 hævede svenskerne afgiften på cigaretter fra et niveau som det danske til 10 kr. mere pr. 20 stk. Grænsehandel og smugling betød dog, at svenskerne allerede året efter satte afgiften ned igen. Resultatet var en nedgang i grænsehandel og smugling, men det kom aldrig ned på det samme niveau som før forhøjelsen. Det blev fra dansk side skønnet, at forhøjelsen ville betyde en stigning i det danske salg på ca. 200 mio. cigaretter.

Umiddelbart må det forventes, at den højere cigaretafgift vil betyde, at svenskere vil købe flere cigaretter i Danmark, end tilfældet er i dag, bl.a. fordi svenskere allerede grænsehandler spiritus, vin og øl i danske butikker.

Det skønnes, at tyskeres grænsehandel i Danmark er steget sammenlignet med 2005, således at grænsehandlen i 2006 steg til 200 mio. stk., og i 2007 skønnes at udgøre ca. 300 mio. stk. For 2007 er der tale om en merindtægt af ca. 250 mio. cigaretter sammenlignet med samme periode sidste år. I *Rapport om grænsehandel 2004*, blev det skønnet, at en prisforskel på 2,50 kr. pr. 20 stk. kunne udløse "ketchup-effekten", og at tyskeres grænsehandel lavt sat ville stige med 100 mio. stk. pr. kroners prisforskel. "Ketchup-effekten" er udtryk for, at en mindre afgiftsændring udløser en uforholdsmæssig stigning i grænsehandlen. Den gennemsnitlige prisforskel er på nuværende tidspunkt ca. 3,16 kr. pr. 20 stk., hvilket burde betyde en grænsehandel på 316 mio. stk. foretaget af tyske statsborgere. SKAT ved den dansk-tyske grænse har oplyst, at tyskerne primært køber billigcigaretter i Danmark, og at der er tale om egentlig grænsehandel. Dvs. formålet med turen over grænsen er at handle i Danmark. Sammenlignet med prisen på billigcigaretter i Tyskland og prisen på Blue Note er der en besparelse på over 7 kr. for en tysker ved at købe i Danmark frem for sit hjemland.

Skønnet herover er således et relativt forsigtigt skøn, og det kan ikke afvises, at udlændinges grænsehandel i Danmark er betydeligt højere, ligesom også svenskere har incitament til at grænsehandle i Danmark. Prisforskellen burde i sig selv udløse en grænsehandel på ca. 75 mio. stk., mens en svensk "ketchup-effekt" kan udløse en mergrænsehandel på op mod 200 mio. stk.

Skatteministeriet har ikke andre kilder til opgørelse af grænsehandlen med cigaretter. I forhold til udviklingen i priser og afgiftspligtigt salg, jf. kapitel 3 og 4, er der dog ikke noget belæg for at nedjustere skønnet over grænsehandlen med cigaretter. Det kan ikke afvises, at grænsehandlen er faldet så meget, som GfK's undersøgelse indikerer, og at cigaretforbruget er faldet endnu mere, end tabel 5.11 viser.

Tabel 5.11: Udvikling i cigaretforbruget 2000-2006

År	Salg af cigaretter i DK	- heraf til udlændinge	Samlet grænse- handel cigaretter	Salg af grovskåren tobak	Salg af fin- skåren tobak	Til pipe- rygning ²⁾	Grænse- handel røgtobak	Samlet hjemme- rulning	Danskeres samlede forbrug af cigaretter ⁴⁾
	Mio. stk.			Mio. gram			Mio. stk.		
2000	7.050	50	900	1.025 ¹⁾	1.050 ¹⁾	475	450	2.050	9.950
2001	7.200	50	900	925 ¹⁾	925 ¹⁾	450	475	1.875	9.925
2002	7.150	50	900	825	900	425	475	1.775	9.775
2003	7.875 ³⁾	75	800	725	850	400	475	1.650	10.250
2004	8.175 ⁵⁾	85	625	675	725	375	450	1.475	10.190
2005	7.975 ⁵⁾	100	500	550	575	350	375	1.150	9.525
2006	8.225	200	500	475	550	325	300	1.000	9.525 ⁶⁾

1) Der er korrigeret for hamstringer op til afgiftsforhøjelsen i januar 2001, idet 2 x 75 mio. gram er flyttet fra 2000 til 2001.

2) Forbrug til pipe-rygning er skøn især for tidligere år, mens niveauet i 2003 er bekræftet af Tobaksindustrien.

3) Cigarettsalget bør måske reduceres med 150-175 mio. stk. i 2003, heraf ca. 100 mio. stk., der måske bør overføres til 2004, og resten på grund af engangslagerforskydninger mv.

4) Eksklusive danskeres forbrug i udlandet, men inklusive udlændinges forbrug og køb i Danmark. Også eksklusive forbrug af indsmuglede cigaretter.

5) Der bør måske korrigeres for ca. 105 mio. stk. for hamstring i 2004 før afgiftsforhøjelsen pr. 9. januar 2005.

6) Der er ikke taget højde for, at trenden i tobaksforbruget er nedadgående. Lov om røgfri miljøer, lov nr. 512 af 6. juni 2007, træder i kraft den 15. august 2007, og må formodes at have en effekt på tobaksforbruget. Der er stor usikkerhed om, hvor stor effekt rygeforbudet vil få, men det kan reducere forbruget med skønsmæssigt 50 mio. stk. i 2007 – der er tale om et meget konservativt skøn med betydelig usikkerhed. Selvfinansieringsgraden er på den baggrund sandsynligvis lidt undervurderet.

3. Grænsehandel med øl

3.1 Danskeres grænsehandel i udlandet

GfK's undersøgelse for Skatteministeriet

GfK's undersøgelse af grænsehandel med øl fremgår af tabellen herunder.

Tabel 5.12: Grænsehandel med øl ifølge GfK

Emballager	2004	2005	2006	Anslået forbrug ¹⁾
	Mio. liter			
I alt øvrige Danmark	108,4	86,3	100,4	540,80
- Engangs-	96,8	83,1	96,5	
- Genbrugs-	11,6	3,1	3,9	
Grænseland i alt	20,1	15,9	20,8	14,4
- Engangs-	14,6	11,8	17,2	
- Genbrugs-	5,4	4,1	3,6	
<i>Danmark i alt</i>	<i>128,5</i>	<i>102,2</i>	<i>121,2</i>	<i>555,2</i>
- Engangs-	111,5	94,9	113,7	
- Genbrugs-	17,0	7,2	7,5	
<i>Danmark i alt</i>	<i>128,5</i>	<i>102,2</i>	<i>121,2</i>	<i>555,2</i>
Hovedstad	2,3	5,8	12,2	127,7
Øvrige Østdanmark	7,7	17,2	23,2	124,5
Fyn	17,2	6,3	11,7	49,0
Syddjylland	36,8	29,2	37,4	48,6
Østjylland	50,3	26,7	25,5	102,7
Vestjylland	9,9	13,3	6,7	51,6
Nordjylland	4,3	3,8	4,5	51,2
<i>Værdi:</i>	Mio. kr.			
<i>Danmark i alt</i>	<i>748</i>	<i>736</i>	<i>662</i>	
Grænseland	115	124	110	
Øvrige Danmark	633	612	552	
<i>Pris:</i>	kr. pr. liter			
<i>Hele Danmark</i>	<i>5,82</i>	<i>7,20</i>	<i>5,46</i>	
Grænselandet	5,74	7,78	5,30	

Anm.: 2004 er opregnet på basis af 4. kvartal, der er antaget at udgøre 25 pct. Opregningen er nødvendiggjort af metodeforskelle mellem 1. halvår og 4. kvartal 2004. For yderligere oplysninger se Bilag 1 Status over grænsehandel, juni 2005.

1) Anslået forbrug er beregnet ved at antage, at forbruget pr. dansker er det samme. Der er anvendt GfK's opregnede tal for grænsehandlen udfra 2006.

Kilde: GfK.

Grænsehandlen med øl er ifølge GfK's undersøgelse steget. Den seneste undersøgelse viser, at grænsehandlen er 121,2 mio. liter i 2006. Det er en stigning på ca. 19 pct. i forhold til 2005 (*Status over grænsehandel, juni 2006*). Målt i absolutte mængder er grænsehandlen således steget med 19,03 mio. liter. Måles grænsehandel i dag derimod i forhold til grænsehandlen for to år siden, er grænsehandlen i 2006 fortsat ca. 6 pct. mindre end i 2004.

Undersøgelsen viser, at indbyggere i grænselandet fortsat grænsehandler mere målt pr. indbygger end i det øvrige Danmark. Hvis alle i Danmark havde det samme forbrug skulle grænselandet drikke ca. 14 mio. liter, mens grænselan-

det køber ca. 20 mio. liter i udlandet efter undersøgelsen. Indbyggerne i grænselandet henter i alt ca. 6,4 mio. liter ekstra øl i forhold til det øvrige Danmark. Eller sagt på en anden måde, grænselandet står for ca. 17 pct. af grænsehandlen med øl, mens befolkningen i grænselandet udgør ca. 2,6 pct. af den samlede befolkning,

Hertil kommer, at danskere, der bor i grænselandet, køber øl på restauranter, caféer og almindelige detailhandel, og det forbrug indgår ikke i GfK's analyse.

Grænsehandlen med øl er ifølge undersøgelsen steget med ca. 19 pct., mens den samlede værdi er faldet fra 736 mio. kr. til 662 mio. kr., svarende til et fald på 10 pct. Værdien af grænsehandel med øl var imidlertid på et højt niveau i 2005. Det ses således især i 3. kvartal af 2005, hvor grænsehandlere har købt øl til priser fra ca. 150 kr. til 400 kr. pr. liter. Disse enkeltkøb opregnes så undersøgelsen bliver repræsentativ for hele Danmark. Derved får nogle af enkeltkøbene en forholdsmæssig stor vægt. To af grænsehandlerne, der handler til priser mellem 120 og 150 kr. pr. liter står derved for ca. 36 mio. kr. af den samlede værdi af grænsehandlen.

Den gennemsnitlige literpris var på ca. 7,20 kr. pr. liter i 2005 og 5,46 kr. pr. liter i 2006 for hele Danmark. Den høje gennemsnitspris skyldes, at prisen i 3. kvartal 2005 var usædvanlig høj med en literpris på ca. 12 kr. i gennemsnit i 4. kvartal var prisen dog faldet til 5,56 kr. pr. liter.

Engangsemballagen for øl udgør nu 94 pct. af grænsehandlen, men udgjorde ca. 56 pct. i 2004. Genbrugsemballagen står dermed for de resterende 6-7 pct. af emballagen, som således er ved at være afskaffet i grænsehandlen. Skiftet væk fra genbrug til engangsemballagen på øl i grænsehandlen illustrerer, at den tidligere såkaldte "flaskefidus"¹⁶ i praksis tyder på at være faldende for øl i genbrugsemballager. I modsætning til genpåfyldelige flasker, udløser dåser købt i Tyskland ikke pant i danske forretninger. Det er imidlertid muligt at tilbagelevere dåser i langt de fleste danske detailforretninger, der tager imod flasker, dog som nævnt uden at få pant for dåserne.

¹⁶ For en uddybende beskrivelse af "flaskefidusen" henvises til *Status over grænsehandel, juni 2006*, jf. afsnit 4.2.

GfK's ConsumerScan

Danskere grænsehandler mindre øl i Tyskland ifølge ConsumerScan. Faldet udgør ca. 5,8 mio. liter fra 35,0 til 29,2 mio. liter, svarende til et fald på 17 pct. ConsumerScans undersøgelse står således i kontrast til GfK's interviewundersøgelse ovenfor, der viser, at grænsehandlen med øl stiger.

Generelt viser ConsumerScan et lavere niveau af grænsehandel. Skatteministeriet har i *Rapport om grænsehandel 2004* gjort rede for årsagen til det lavere niveau for grænsehandel. Årsagen er hovedsagelig, at opgørelsen ikke indeholder f.eks. indkøb til firmafester. Undersøgelsen skal derfor bruges til at vise udviklingen i grænsehandlen og mindre til at fastlægge niveauet for grænsehandlen.

ConsumerScan bekræfter dermed ikke en udvikling om vækst i grænsehandlen med øl. Undersøgelsen viser derimod et stabilt billede af, at grænsehandlen er størst i 2. halvår af året, hvor hovedparten af grænsehandlen foretages i forbindelse med sommerferien. Det skal imidlertid bemærkes, at danskeres nedgang i grænsehandlen i 2006 er sket i 2. halvår, som altså er traditionelt højsæson for grænsehandel.

Tabel 5.13: Grænsehandel med øl ifølge ConsumerScan

	Øl i alt	Øl købt i Danmark	Øl købt i Tyskland			Andel grænse-handelsøl
			I alt	- heraf dansk øl	- heraf udenlandsk øl	
	Mio. liter	Mio. liter		Mio. liter		Pct.
1. halvår 2002	85,4	71,5	14,0	13,3	0,7	16,3
2. halvår 2002	90,8	74,9	15,8	14,5	1,4	17,5
<i>Året 2002</i>	<i>176,2</i>	<i>146,4</i>	<i>29,8</i>	<i>27,8</i>	<i>2,0</i>	<i>16,9</i>
1. halvår 2003	85,2	71,5	13,7	12,9	0,8	16,0
2. halvår 2003	91,5	72,7	18,8	16,9	1,9	20,6
<i>Året 2003</i>	<i>176,7</i>	<i>144,2</i>	<i>32,5</i>	<i>29,8</i>	<i>2,7</i>	<i>18,4</i>
1. halvår 2004	79,0	66,7	12,2	11,8	0,4	15,5
2. halvår 2004	88,6	71,1	17,5	16,8	0,8	19,8
<i>Året 2004</i>	<i>167,6</i>	<i>137,8</i>	<i>29,8</i>	<i>28,6</i>	<i>1,2</i>	<i>17,8</i>
1. halvår 2005	73,7	59,9	13,7	13,2	0,5	18,7
2. halvår 2005	86,7	65,4	21,3	20,9	0,4	24,5
<i>Året 2005</i>	<i>160,4</i>	<i>125,4</i>	<i>35,0</i>	<i>34,1</i>	<i>0,9</i>	<i>21,8</i>
1. halvår 2006	71,8	58,7	13,0	12,5	0,5	18,2
2. halvår 2006	78,4	62,3	16,1	15,6	0,5	20,5
<i>Året 2006</i>	<i>150,2</i>	<i>121,1</i>	<i>29,2</i>	<i>28,2</i>	<i>1,0</i>	<i>19,4</i>

Kilde: GfK's ConsumerScan

Oplysningerne fra ConsumerScan viser på andre områder et modsat billede end Skatteministeriets oplysninger fra GfK's interviewundersøgelse, når det gælder udbredelsen af engangs- og genbrugsemballagen for øl i grænsehandlen.

Ifølge ConsumerScan købes der mest øl i glasflaske, mens grænsehandlen med dåseøl er faldende. Væksten i grænsehandlen med øl på glasflaske er imidlertid aftaget og falder nu med ca. 4 mio. liter målt i forhold til 2005. Tidligere lå niveauet for øl købt på glasflaske i Tyskland nogenlunde stabilt på 2,5 til ca. 5 mio. liter, men steg til næsten 15 mio. liter i sidste halvår af 2005 og til 9 mio. liter i 2006. Sammenholdes dette resultat med Skatteministeriets undersøgelse af ændrede emballageafgifter i *Status over grænsehandel, juni 2006*, stemmer disse forhold ikke helt overens. Det konkluderes heri, at alle bortset fra Carlsberg eksporterer færre øl og vand i genbrugsflaske, end de gjorde i 2002. Ligesom at "flaskefidusen" er langt mindre end i 2003, og at "flaskefidusen" generelt er mindre for øl. Det skal dog understreges, at undersøgelsen er afsluttet med 2. halvår af 2005.

Tabel 5.14: Opdeling af grænsehandel med øl ifølge ConsumerScan på emballage- og øltype

	Glasfla- ske	Dåse	Andet	Pilsnerøl	Stærkt øl	Andet øl	Øl købt i Tyskland
	Mio. liter						
1. halvår 2002	5,1	8,8	0,1	6,7	4,5	2,8	14,0
2. halvår 2002	3,5	11,2	1,1	6,5	6,6	2,8	15,8
Året 2002	8,6	20,0	1,2	13,2	11,0	5,6	29,8
1. halvår 2003	3,8	8,8	1,0	6,7	3,7	3,2	13,7
2. halvår 2003	4,1	14,1	0,6	8,3	6,0	4,5	18,8
Året 2003	7,9	22,9	1,6	15,1	9,7	7,7	32,5
1. halvår 2004	2,5	8,1	1,6	6,0	3,1	3,2	12,2
2. halvår 2004	3,7	13,1	0,7	8,7	4,6	4,2	17,5
Året 2004	6,2	21,2	2,3	14,7	7,7	7,4	29,8
1. halvår 2005	5,4	7,7	0,7	6,9	2,4	4,4	13,7
2. halvår 2005	14,6	6,1	0,6	4,6	2,2	14,5	21,3
Året 2005	19,9	13,8	1,3	11,5	4,6	18,9	35,0
1. halvår 2006	7,2	5,3	0,5	2,7	2,4	7,9	13,0
2. halvår 2006	8,7	6,7	0,7	3,9	2,6	9,6	16,1
Året 2006	15,9	12,0	1,2	6,6	5,1	17,5	29,2

Kilde: GfK's ConsumerScan.

I 2006 ses fortsat en fremgang i salget af udenlandsk øl i grænsehandlen på bekostning af danske øl. Det kan også skyldes, at der i grænsehandlen, som i den danske handel også ses et større udvalg af udenlandske øl, herunder f.eks. den belgiske øl Leffe.

Ifølge ConsumerScan er danskernes køb af øl i Danmark faldet med ca. 3 pct. fra 2005 til 2006. Generelt viser resultaterne fra ConsumerScan, at der købes stadig mindre øl i Danmark. Dermed bekræfter ConsumerScan tendensen til stagnerende eller vigende salg af øl i Danmark

Tabel 5.15: Opregning af skøn fra ConsumerScan 2002 -2006

	2002	2003	2004	2005	2006
	Mio. Liter				
Salg i Danmark	533	549	501	487	473
- salg til udlændinge	30	35	35	25	25
= <i>Salg i Danmark til danskere</i>	475	485	460	450	448
Skønsmæssigt til ikke-husholdninger	135	135	135	135	135
Salg til danske husholdninger i Danmark	340	350	325	315	313
Salg til danske husholdninger iflg. ConsumerScan	146,4	144,2	137,8	125,4	121,1
Opregningsfaktor	2,3	2,4	2,4	2,5	2,6
Grænsehandel iflg. ConsumerScan	29,8	32,5	29,7	35,0	29,2
<i>Grænsehandel opregnet husholdninger</i>	69	79	70	88	76

Kilde: GfK's ConsumerScan og egne beregninger

Ved hjælp af ConsumerScan kan grænsehandlen opregnes ud fra oplysninger om det afgiftspligtige salg. Opregningen fremgår af tabellen herover.

For 2006 kan grænsehandel med øl opgøres til 76 mio. liter ud fra ConsumerScan. Det fremgår af ConsumerScan, at grænsehandel med øl er faldet med ca. 12 mio. liter svarende til et fald på ca. 14 pct. Heroverfor står GfK's interviewundersøgelse, der viser en stigning i grænsehandlen på ca. 19 pct. i samme periode.

Tabel 5.16: Ølindkøbsvaner i Danmark og i grænselandet

	Andel husholdninger, der køber øl i grænsehandlen		Handler pr. køber		Mængde pr. handel	
	I alt	Grænsehandel	I alt	Grænsehandel	I alt	Grænsehandel
	Pct.		Stk.		Liter	
1. halvår 2002	63,1	8,6	6,6	2,1	8,3	31,3
2. halvår 2002	72,3	8,6	6,4	2,3	8,0	32,5
Året 2002	80,0	13,0	11,0	2,9	8,1	31,9
1. halvår 2003	66,2	6,6	6,5	2,2	8,0	38,1
2. halvår 2003	73,2	9,0	6,1	2,0	8,3	41,5
Året 2003	82,1	11,8	10,7	2,8	8,1	40,0
1. halvår 2004	65,7	6,0	6,4	2,1	7,6	39,7
2. halvår 2004	72,4	8,1	6,5	2,2	7,6	39,4
Året 2004	81,5	11,6	10,9	2,6	7,6	39,6
1. halvår 2005	61,6	6,6	6,1	1,9	7,9	43,7
2. halvår 2005	71,5	8,7	6,1	2,2	8,0	44,9
Året 2005	80,1	12,1	10,1	2,6	7,9	44,4
1. halvår 2006	61,4	7,2	6,5	1,9	7,2	37,4
2. halvår 2006	70,6	7,3	6,6	2,2	6,7	40,8
Året 2006	78,2	10,7	11,0	2,8	7,0	39,2

Kilde: GfK's ConsumerScan

Danskeres grænsehandel med øl viser en faldende tendens. Både målt i antallet af danskere, der grænsehandler og mængde pr. handel. Der ses dog en stigning eller stagnation i handler pr. køber. Dermed bekræftes tendensen i de tidligere års undersøgelse, hvor tendensen har været, at færre husholdninger grænsehandler øl, og at dem, der grænsehandler, grænsehandler mere pr. gang. Denne tendens blev brudt i 2005, men de seneste tal tyder på, at danskerne er vendt tilbage til samme indkøbsmønster som i tidligere rapporter.

Tabel 5.17: Indkøbsvaner for øl i grænsehandel og i Danmark i 2. halvår 2006¹⁾

2. halvår 2006	Grænsehandel	Dansk køb	Total
		Mio. liter	
Samlet køb	16,1	62,3	78,4
		Liter	
Mængde pr. handel	40,8	6,4	6,7
		Mio. stk.	
Antal handler	1,9	9,7	11,7
		Stk.	
Handel pr. køber	2,2	11,0	6,6
		Mio. stk.	
Antal købere	0,9	0,9 ²⁾	1,8
		Pct.	
Andel af husstande	7,3	68,2 ²⁾	70,6

1) Ikke opregnet til helår.

2) Beregnet under forudsætning af, at en tredjedel af dem, der grænsehandler har forsynet sig 100 pct. fra udlandet.

Kilde: GfK's ConsumerScan og egne beregninger.

Omkring 71 pct. af alle danske husstande købte øl i 2. halvår 2006. I Danmark køber danskere i gennemsnit ca. 6,4 liter øl pr. handel, hvorimod der købes ca. 41 liter eller lidt over 4 rammer à 30 stk. i grænsehandlen. Der er købt øl knap 10 mio. gange, hvoraf næsten 2 million gange er grænsehandel, svarende til ca. 16 pct. af det samlede antal ølhandler.

I forhold til sidste års rapport er mængden pr. handel faldet, samtidig med at antallet af handler næsten er firdoblet. Den tidligere observerede tendens til, at dem, der grænsehandler, grænsehandler mere pr. gang, synes således ikke bekræftet ved denne undersøgelse. Lidt over 7 pct. af husstandene køber øl i grænsehandlen, til gengæld udgør den grænsehandlede mængde ca. 25 pct. af den samlede mængde øl købt i detailhandel. Sidste års rapport viste, at ca. 8 pct. af husholdningerne grænsehandlede øl og købte ca. 25 pct. af den samlede mængde.

3.2 Illegal handel

I *Status over grænsehandel, juni 2006* vurderede Skatteministeriet omfanget af den illegale handel med øl til at udgøre ca. 2-4 pct. af det samlede forbrug.

Skatteministeriet valgte sidste år at opjustere opgørelsen af den illegale handel med øl. Den illegale handel omfatter dels videresalg til venner og bekendte

mv. der traditionel ikke er blevet opfattet som ulovligt af de interviewede, selvom det er illegal handel. Dels den del af den illegale handel, der er mere erhvervsmæssig med salg fra fast udsalgssted, og til personer ”grænsehandleren” ikke kender.

SKATs kontrolindsats mod den illegale handel med øl og sodavand

SKAT gennemførte i 2006 en analyse¹⁷ af SKATs kontrolindsats mod den illegale handel med øl og sodavand og en spørgeskemaundersøgelse af danskeres grænsehandel. Tilbage i slutningen af 2005 beslaglagde SKAT ulovlige sodavand ved mere end otte ud af ti pantkontrolbesøg. I juli 2006 var der kun "gevinst" ved hvert fjerde besøg. Det svarer til en halvering af træfprocenten. SKAT har fra den 15. juli 2005, hvor de såkaldte pantkontroller blev iværksat, til den 31. juli 2006 foretaget 573 pantkontrolbesøg.

SKATs pant- og afgiftskontroller

SKAT gennemførte i perioden 15. juli 2005 til 31. juli 2006 en række pantkontroller. Træfprocenten angiver, om der er foretaget en regulering af den relevante afgift. Pantkontrollen angiver kontrol med både øl og mineralvand. Kontrollerne gav følgende resultat:

- Den gennemsnitlige træfprocent ved de 573 pantkontroller er halveret fra 84,3 i sidste halvdel af 2005 til 40,6 i første halvdel af 2006.
- I perioden 1. juli 2005 til 31. juli 2006 gennemførte SKAT 522 afgiftskontroller. I samme perioden faldt træfprocenten fra 58,5 i sidste halvdel af 2005 til 52,5 i første halvdel af 2006. Den gennemsnitlige træfprocent er dermed reduceret til et niveau under træfprocenten ved de almindelige afgiftskontroller.
- Antallet af beslaglagte enheder oplagret hos Dansk Retursystem A/S er faldet fra 430.000 flasker og dåser i sidste halvdel af 2005 til 115.000 flasker og dåser i første halvdel af 2006.

Ad. SKATs spørgeskemaundersøgelse af danskernes køb

SKAT har foretaget en interviewbaseret spørgeskemaundersøgelse af danskeres køb af øl og sodavand. Undersøgelsen (foretaget af Socialforskningsinstituttet) er sammenlignelig med Skatteministeriets undersøgelse og er gennemført i ugerne 19-23 og er baseret på et repræsentativt udsnit af den voksne danske befolkning i alderen 16 til 70 år, hvor 65 pct. besvarede spørgsmålene svarende til 2.202 gennemførte interviews.

¹⁷ Kilde: www.SKAT.dk SKATs kontrolindsats mod den illegale handel med øl og mineralvand, oktober 2006

Undersøgelsen viste følgende resultater:

- Andelen af danskere, som kender udsalgssteder, som sælger illegale øl er faldet fra 15 pct. i 2005 til 11 pct. i 2006, mens den tilsvarende andel for illegale sodavand er næsten halveret fra 23 pct. i 2005 til 14 pct. i 2006.
- De danskere, som har kendskab til kiosker mv., som sælger illegale øl bor i overvejende grad øst for Storebælt. 19 pct. af borgerne som bor i København-Nordsjælland kender udsalgssteder mod 11 pct. for hele landet.
- Det er samlet set godt en procent af danskerne, som i 2006 har købt illegale sodavand, hvilket er en noget lavere andel end i 2005, hvor 5 pct. af danskere købte illegale sodavand. Det er stort set en uændret andel af danskere i 2005 og 2006, der har købt illegale øl, nemlig godt en procent.

Det kan samlet konkluderes, at SKATs indsats har mindsket svindlen med øl. Ligesom at færre danskere kender til udsalgssteder, som sælger de illegale øl. Der er kommet længere mellem forretningerne af de illegalt importerede øl.

Samlet set opregner SKAT, at det samlede illegale køb fra kiosker, minimarkeder, grønhandlere eller privatadresser kan opgøres til 8 mio. liter øl.

Skatteministeriet skønner således, at den illegale handel med øl udgør 10 mio. liter i 2006 og 10 mio. liter i 2007.

Af nedenstående tabel fremgår Skatteministeriets skøn over illegal handel med øl.

Tabel 5.18 : Danskeres illegale handel med øl

	2003	2004	2005	2006	2007
			Mio. liter		
Ulovligt indførte øl	15	20	20	10	10

3.3 Udlændinges grænsehandel i Danmark

Skatteministeriet har ikke fået nye oplysninger vedrørende udlændinges grænsehandel af øl.

Skatteministeriet vurderede i sidste års rapport, at udlændinge købte mindre alkohol i Danmark. Det svenske institut SoRAD¹⁸ følger svenskeres forbrug af alkohol generelt og dermed svenskeres forbrug af øl. Heraf fremgår, at

¹⁸ SoRAD Centrum för socialvetenskaplig alkohol- og drogforskning www.sorad.su.se

svenskerne køber af øl i udlandet fortsat er faldende set over de seneste 12 måneder. Dog viser de første tre måneder af 2007 en stigning i svenskerne køber af alkohol målt i forhold i de samme måneder i 2006. Svenskerne køber ca. en femtedel af deres grænsehandel med alkohol i Danmark. Mens Tyskland suverænt er svenskeres foretrukne land for grænsehandel. SoRADs undersøgelse viser dermed ikke et entydigt billede af svenskerne grænsehandel i Danmark.

Trafikken over Øresundsbron kan betragtes som en indikator for svenskeres grænsehandel i Danmark. Her er en stor del af væksten i trafikken også knyttet til områdets voksende integration, som ikke nødvendigvis har betydning for grænsehandlen. Antallet af rejsende er vokset med 14 pct. fra 2005 til 2006.

Betragtes grænsetrafikken over Øresund med færgeruten Helsingør - Helsingborg er antallet af passagerer nogenlunde konstant fra 2005 til 2006, dog svagt faldende fra 11 mio. passagerer i 2005 til 10,7 mio. passagerer i 2006.

Samlet er trafikken vokset over Øresund, hvilket øger muligheden for at grænsehandle både for danskere og for svenskere. Væksten er imidlertid drevet af en stigende andel af pendlere i både personbil og tog, mens andelen af fritidskørsel og endagsture falder, som er typiske grænsehandlere.

Tabel 5.19: Udlændinges grænsehandel med øl i Danmark

Grænsehandel	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
<i>Mængder:</i>	Mio. liter							
Øl	30	30	30	35	35	25	25	25

Skatteministeriet vurderer, at udlændinges køber af øl i Danmark er uændret i forhold til sidste års rapport. Skatteministeriet skønner således, at udlændinges køber af øl i Danmark udgør 25 mio. liter i 2006 og 25 mio. liter i 2007.

3.4 Skatteministeriets skøn over grænsehandel

I *Status over grænsehandel, juni 2006* skønnede Skatteministeriet, at den samlede grænsehandel med øl var 110 mio. liter.

Af nedenstående tabel fremgår resultaterne af de undersøgelser, som viser grænsehandlen med øl.

Tabel 5.20: Sammenligning af skøn

Kilder	Rapport om grænsehandel 2004	Status over grænsehandel 2005	Status over grænsehandel 2006	Status over grænsehandel 2007
	Mio. liter i pilsnerstyrke			
GfK's interviewundersøgelse	217	128	102	121
ConsumerScan tillagt 25 pct.	83	87	110	94
GfK's undersøgelse om drikkevarer	105			
Bryggeriforeningen	>150		194	
Oplysninger fra DSK og Coop Danmark	95			
Tysk undersøgelse af detailsalg ved landegrænsen	89			
Ud fra godtgørelse af emballageafgift	75-90			
Tysk udenrigshandelsstatistik korrigeret for svenskere	100			
Oplysninger fra bryggerierne vedr. Salg	110			
Do kun via kendt sælger	100			
Undersøgelse fra grænsekøbmænd inklusive ulovlig øl	120		115	
<i>Skatteministeriets skøn inkl. illegal handel</i>	<i>120</i>	<i>115</i>	<i>105</i>	<i>105</i>

Skatteministeriet skønner grænsehandel med øl i 2007 på 105 mio. liter og på 105 mio. liter i 2006. Samlet tyder svagt stigende priser i grænseforretningerne i Tyskland, samt en tendens til en begyndende priskrig på prisen på øl, på, at incitamenterne til grænsehandel er faldende. Dette skal dog holdes op mod de modsatrettede resultater fra henholdsvis GfK og ConsumerScan.

Trafikken over den dansk-tyske landgrænsen bidrager til billedet af danskerne grænsehandel med øl, som hovedsagelig foretages over landgrænsen. Her ses der en svag stigning i trafikken ind over landgrænsen. Væksten i trafikken ind over landgrænsen på 3,4 pct. er højere end væksten i den generelle biltrafik i hele landet på 2,4 pct. i 2006. Det samlede billede af grænsetrafikken viser, at det øgede antal danske grænsepassager indikerer en vækst i danskernes mulighed for at grænsehandle, hvor muligheden i 2004 og 2005 blev mindsket.

Tabel 5.21: Samlet oversigt over danskeres samlede forbrug af øl

	2003	2004	2005	2006	2007
	Mio. liter				
Salg i Danmark	549	501	487	473	476
- salg til udlændinge	35	35	25	25	25
= Salg i Danmark til danskere	514	466	462	448	451
+ illegal handel	15	20	20	10	10
+ grænsehandel	100	100	95	95	95
<i>Danskernes forbrug i alt</i>	<i>629</i>	<i>586</i>	<i>577</i>	<i>553</i>	<i>556</i>

4. Grænsehandel med vin

4.1 Danskeres grænsehandel i udlandet

GfK's undersøgelse for Skatteministeriet

Grænsehandlen med vin er faldet. Grænsehandlen er faldende både for rødvin og anden vin. Sammenholdes resultaterne fra GfK's interviewundersøgelse er grænsehandlen faldet med ca. 22 pct. i forhold til sidste års rapport *Status over grænsehandel, juni 2006* og med ca. 25 pct. i forhold til *Status over grænsehandel, juni 2005*, mens grænsehandlen faldt med ca. 27 pct., i forhold til *Rapport om grænsehandel 2004*, jf. tabellen herunder.

Måles det anslåede forbrug i forhold til den grænsehandlede mængde udgør sønderjyderes forbrug ca. 81 pct. af den mængde, de køber, hvilket må skønnes at være til eget forbrug¹⁹.

¹⁹ I *Rapport om grænsehandel 2004* blev det ud fra oplysninger fra detailhandlen vurderet, at sønderjyderne købte cirka to tredjedel af deres forbrug af spiritus i Tyskland.

Tabel 5.22: Grænsehandel med vin 2006 ifølge GfK

Vintyper	2004	2005	2006	Anslået forbrug ¹⁾
<i>Mængde:</i>	Mio. liter			
I alt øvrige Danmark	28,6	26,3	20,3	
- rødvin	20,7	19,0	15,1	
- anden vin	7,9	7,2	5,2	
Grænseland i alt	3,8	4,6	3,8	4,69
- rødvin	2,7	3,1	2,8	
- anden vin	1,1	1,5	1,0	
Danmark i alt	32,4	30,9	24,1	175,7
- rødvin	0,0	22,1	17,8	
- anden vin	0,0	8,8	6,3	
<i>Danmark i alt</i>	<i>32,4</i>	<i>30,9</i>	<i>24,1</i>	<i>175,7</i>
- Hovedstad	0,6	2,5	1,8	40,41
- Øvrige Østdanmark	5,6	4,1	3,6	39,39
Fyn	3,1	3,2	2,7	15,51
Syddjylland	9,7	8,2	7,0	15,37
Østjylland	7,8	6,3	4,8	32,49
Vestjylland	4,7	4,4	1,5	16,34
Nordjylland	0,9	2,3	2,8	16,19
<i>Værdi:</i>	Mio. kr.			
Danmark i alt	1.027	977	882	
Grænseland	110	179	115	
Øvrige Danmark	917	799	766	

Anm.: 2004 tallene er 4. kvartal 2004 opregnet til helår.

1) Anslået forbrug er beregnet ved at antage, at forbruget pr. dansker er det samme. Der er anvendt GfK's opregnede tal for grænsehandlen ud fra 4. kvartal 2004.

Kilde: GfK.

Betragtes værdien af den købte vin i grænsehandlen ses, at den samlede værdi er faldet med ca. 10 pct., samtidig med at mængden er faldet med 16 pct. Det betyder, at danskerne køber mindre, men dyrere vin i 2006 end i 2007. Mens prisen pr. liter var ca. 31,65 kr. (23,74 kr. pr. flaske) i 2005 er den gennemsnitlige pris pr. liter steget til 36,60 kr. (27,45 kr. pr. flaske).

GfK's ConsumerScan

Mens grænsehandel med vin falder ifølge GfK interviewundersøgelse er grænsehandel ifølge ConsumerScan svagt stigende fra 10 mio. liter i 2005 til 10,2 mio. liter i 2006. Den relativ lille stigning tyder dog ikke på nogen væsentlige ændring i danskernes mønster for at grænsehandle. Danskernes grænsehandel med vin er forsat på samme niveau omkring ca. 10 mio. liter svarende til de sidste tre års undersøgelser. Grænsehandel med vin var ca. 14,3 mio. liter i 2002, ca. 12,5 mio. liter i 2003, ca. 10,4 mio. liter i 2004 og 10,0 mio. liter i 2005. Grænsehandlen med vin er således steget med ca. 0,2 mio. liter svarende til ca. 2 pct.

Tabel 5.23: Køb af vin ifølge ConsumerScan

	Vin købt i udland opdelt efter type: Vin købt i udland				Vin købt i Dan- mark	Vin i alt
	- heraf rødvin	- heraf hvidvin	- heraf rosévin	I alt		
	Mio. liter					
1. halvår 2002	5,4	1,5	1,5	7,0	40,3	47,3
2. halvår 2002	5,7	1,6	1,6	7,3	38,2	45,5
<i>Året 2002</i>	<i>11,0</i>	<i>3,1</i>	<i>3,1</i>	<i>14,3</i>	<i>78,4</i>	<i>92,8</i>
1. halvår 2003	4,1	1,1	1,1	5,3	43,3	48,6
2. halvår 2003	5,5	1,6	1,6	7,2	39,4	46,6
<i>Året 2003</i>	<i>9,6</i>	<i>2,6</i>	<i>2,6</i>	<i>12,5</i>	<i>82,7</i>	<i>95,2</i>
1. halvår 2004	3,8	1,2	1,2	5,1	44,0	49,0
2. halvår 2004	4,2	1,0	1,0	5,3	40,4	45,7
<i>Året 2004</i>	<i>8,0</i>	<i>2,2</i>	<i>2,2</i>	<i>10,3</i>	<i>84,4</i>	<i>94,7</i>
1. halvår 2005	3,3	1,0	1,0	4,4	38,2	42,7
2. halvår 2005	4,4	1,1	1,1	5,5	37,5	43,1
<i>Året 2005</i>	<i>7,7</i>	<i>2,1</i>	<i>2,1</i>	<i>10,0</i>	<i>75,7</i>	<i>85,7</i>
1. halvår 2006	3,9	1,1	1,1	5,0	39,2	44,2
2. halvår 2006	3,8	1,3	1,3	5,2	36,5	41,7
<i>Året 2006</i>	<i>7,7</i>	<i>2,4</i>	<i>2,4</i>	<i>10,2</i>	<i>75,6</i>	<i>85,8</i>

Kilde: GfK's ConsumerScan.

Traditionelt tolker Skatteministeriet, jf. *Rapport om grænsehandel 2004* tallene fra ConsumerScan som meget pålidelige til at beskrive udviklingen i grænsehandlen, men ikke som kilde til at opgøre det faktiske niveau for grænsehandlen. Den marginale vækst i danskeres grænsehandel med vin er, om end marginal, dog udtryk for en trend, som der på nuværende tidspunkt ikke kan konkluderes på. Samlet set er grænsehandlen ifølge ConsumerScan er således faldet med ca. 29 pct. i forhold til 2002.

Tabel 5.24: Grænsehandel med vin ifølge ConsumerScan fordelt efter værdi og type

	Vin købt i udland	- heraf højst 25 kr. pr. flaske	- heraf mindst 26 kr. pr. flaske	Hedvin i alt	Vin købt i Danmark	Vin i alt
	Mio. liter			Mio. liter	Mio. liter	Mio. liter
1. halvår 2002	7,0	6,1	0,9	2,8	40,3	47,3
2. halvår 2002	7,3	6,5	0,8	3,4	38,2	45,5
<i>Året 2002</i>	<i>14,3</i>	<i>12,5</i>	<i>1,8</i>	<i>6,2</i>	<i>78,4</i>	<i>92,8</i>
1. halvår 2003	5,3	4,7	0,6	1,4	43,3	48,6
2. halvår 2003	7,2	6,3	0,8	1,3	39,4	46,6
<i>Året 2003</i>	<i>12,5</i>	<i>11,0</i>	<i>1,5</i>	<i>2,7</i>	<i>82,7</i>	<i>95,2</i>
1. halvår 2004	5,1	4,5	0,6	1,2	44,0	49,0
2. halvår 2004	5,3	4,6	0,6	1,4	40,4	45,7
<i>Året 2004</i>	<i>10,3</i>	<i>9,1</i>	<i>1,2</i>	<i>2,5</i>	<i>84,4</i>	<i>94,7</i>
1. halvår 2005	4,4	4,0	0,4	1,2	38,2	42,7
2. halvår 2005	5,5	4,8	0,7	1,3	37,5	43,1
<i>Året 2005</i>	<i>10,0</i>	<i>8,8</i>	<i>1,2</i>	<i>2,5</i>	<i>75,7</i>	<i>85,7</i>
1. halvår 2006	5,0	4,5	0,5	4,1	39,2	44,2
2. halvår 2006	5,2	4,5	0,7	4,6	36,5	41,7
<i>Året 2006</i>	<i>10,2</i>	<i>9,0</i>	<i>1,2</i>	<i>8,7</i>	<i>75,6</i>	<i>85,8</i>

Kilde: GfK's ConsumerScan.

Ifølge ConsumerScan er ca. 78 pct. af vingrænsehandlen rødvin, og ca. 88 pct. af den grænsehandlede vin er såkaldt billigvin til højst 25 kr. pr. flaske. Begge andele har være nogenlunde konstante i hele perioden, hvor Skatteministeriet har data fra ConsumerScan.

Tabel 5.25: Opregning af skøn fra ConsumerScan

	2002	2003	2004	2005	2006
	Mio. liter				
Salg i Danmark	165	167	161	165	167
- salg til svenskere	10	12,5	12,5	11	10
= Salg i Danmark til danskere	155	154,5	148,5	154	157
Skønsmæssigt til ikke-husholdninger	27	27	27	27	27
Salg til danske husholdninger i Danmark	128	127,5	121,5	127	130
Salg til danske husholdninger iflg. ConsumerScan	84,2	85,1	84,4	75,7	75,6
Opregningsfaktor	1,52	1,50	1,44	1,68	1,72
Grænsehandel iflg. GfK's ConsumerScan	14,3	12,5	10,4	10	10,2
<i>Grænsehandel opregnet husholdninger</i>	<i>21,7</i>	<i>18,7</i>	<i>15,0</i>	<i>16,8</i>	<i>17,5</i>

Kilde: GfK's ConsumerScan og egne beregninger.

Af tabellen fremgår, at den opregnede grænsehandel kan opgøres til ca. 17,5 mio. liter, hvilket er en stigning på ca. 4,5 pct. Det skal bemærkes, at ConsumerScan typisk undervurderer den samlede grænsehandel.

Tabel 5.26: Vinindkøbsvaner i Danmark og i grænselandet

	Andel af husholdningerne, der køber vin i grænsehandlen		Handler pr. køber		Mængde pr. handel	
	Total	Grænsehandel	Total	Grænsehandel	Total	Grænsehandel
	Pct.		Stk.		Liter	
1. halvår 2002	64,3	9,2	7,8	3,2	3,8	9,9
2. halvår 2002	62,1	9,8	7,8	3,4	3,9	9,0
<i>Året 2002</i>	<i>74,4</i>	<i>14,5</i>	<i>13,2</i>	<i>4,3</i>	<i>3,8</i>	<i>9,4</i>
1. halvår 2003	62,6	6,6	8,1	3,2	3,9	10,4
2. halvår 2003	65,8	9,2	7,3	3,2	3,9	9,9
<i>Året 2003</i>	<i>75,7</i>	<i>12,5</i>	<i>13,1</i>	<i>4,0</i>	<i>3,9</i>	<i>10,1</i>
1. halvår 2004	65,8	6,9	7,9	2,8	3,8	10,6
2. halvår 2004	66,3	7,6	7,7	3,1	3,6	9,0
<i>Året 2004</i>	<i>77,5</i>	<i>11,9</i>	<i>13,3</i>	<i>3,6</i>	<i>3,7</i>	<i>9,7</i>
1. halvår 2005	61,5	5,9	7,6	3,0	3,7	10,0
2. halvår 2005	62,0	8,4	7,6	3,0	3,7	8,9
<i>Året 2005</i>	<i>74,8</i>	<i>11,5</i>	<i>12,5</i>	<i>3,7</i>	<i>3,7</i>	<i>9,4</i>
1. halvår 2006	61,1	6,4	7,6	2,9	3,8	10,5
2. halvår 2006	60,1	6,6	7,3	3,1	3,8	10,2
<i>Året 2006</i>	<i>73,1</i>	<i>10,0</i>	<i>12,4</i>	<i>3,9</i>	<i>3,8</i>	<i>10,4</i>

Kilde: GfK's ConsumerScan.

Betragtes danskeres indkøbsvaner for vin i grænsehandlen og i Danmark ses, at en svagt faldende andel af danskere grænsehandler i forhold til sidste år. Samtidig er der en tendens til, at familierne køber mere pr. handel end sidste år. Ligesom de har grænsehandlet vin lidt hyppigere i 2006 målt i forhold til 2005. Det skal dog bemærkes, at husholdninger, der grænsehandler, fortsat køber omkring 3,8 liter pr. handel eller ca. 5 flasker pr. grænsehandel.

Hvor sidste års status viste en tendens til, at lidt flere husholdninger købte vin i Danmark, viser denne status et svagt fald i antallet af husholdninger, der køber vin i Danmark. Betragtes hele perioden fra 2002 til 2006 har tallet dog været nogenlunde stabilt omkring 74 pct. af alle husstande.

Tabel 5.27: Indkøbsvaner for vin i grænsehandel og i Danmark i 2. halvår 2006 ifølge GfK's ConsumerScan

2. halvår 2006	Grænsehandel	Dansk køb	Total
		Mio. liter	
Samlet køb	5,2	36,5	41,7
		Liter	
Mængde pr. handel	10,2	3,4	3,8
		Mio. stk.	
Antal handler	0,5	10,6	11,1
		Stk.	
Handler pr. køber	3,1	7,9	7,3
		Mio. stk.	
Antal købere	0,2	1,3	1,5
		Pct.	
Andel af husstande	6,6	58,8	60,1

Anm.: Under forudsætning af, at 20 pct. af dem der grænsehandler vin, forsyner sig 100 pct. fra udlandet.
 Kilde: GfK's ConsumerScan og egne beregninger.

I 2. halvår 2006 købte ca. 60 pct. af danskere vin i ca. 11 mio. vinhandler, heraf var ca. 5,2 pct. foretaget i udlandet. Der er ca. 6,6 pct. af samtlige husholdninger, der grænsehandler, og de køber ca. 12 pct. af det samlede vinindkøb i udlandet. Der købes ca. 10 liter i grænsehandlen, mens der købes ca. 3,8 liter i danske butikker. Det kan deraf udledes, at de grænsehandlende har et lidt større indkøb end andre husstande. Der ses den samme tendens fra tidligere års rapporter, at grænsehandlende generelt køber en større mængde, men de handler ikke så ofte. Der er ikke umiddelbart tale om et væsentligt højere forbrug for grænsehandlerne.

GfK's undersøgelse for VSOD

Skatteministeriet får en gang i kvartalet tilsendt en undersøgelse vedrørende udviklingen i grænsehandlen med vin og spiritus fra VSOD (Vin og Spiritus Organisationen i Danmark). De seneste tal stammer fra april 2007.

Tabel 5.28: Danskeres indkøb af vin (rød-, hvid- og rosévin, frugtvin, champagne, etc.)

	Antal flasker købt i seneste 2 måneder pr. adspurgt	Opregnet til mio. liter for hele befolkningen	Andel købt i Danmark	Andel købt i Tyskland	Andel købt "tax-free"	Andel andet udland
	Stk.		Mio. liter		Pct.	
2004:						
September	7,5	148,5	83,2	14,4	0,3	2,1
December	7,4	146,5	86,5	11,7	0,9	0,8
<i>2004 snit</i>	<i>7,5</i>	<i>147,5</i>	<i>84,9</i>	<i>13,1</i>	<i>0,6</i>	<i>1,5</i>
2005:						
Marts	6,1	120,8	89,1	9,6	0,3	1,0
Juli	6,1	120,8	85,4	12,9	0,0	1,7
September	7,2	142,6	85,5	13,2	0,2	1,0
December	6,6	130,7	83,4	15,2	0,3	1,1
<i>2005 snit</i>	<i>6,5</i>	<i>128,7</i>	<i>85,9</i>	<i>12,7</i>	<i>0,2</i>	<i>1,2</i>
2006:						
Marts	6,2	122,8	87,1	12,0	0,3	0,5
Juli	7,6	150,5	82,5	15,3	0,2	1,9
September	7,3	144,5	84,0	14,3	0,2	1,5
December	4,8	95,0	88,0	11,4	0,0	0,6
<i>2006 snit</i>	<i>6,5</i>	<i>128,2</i>	<i>85,4</i>	<i>13,3</i>	<i>0,2</i>	<i>1,1</i>
2007:						
Januar	6,6	131,0	86,0	13,0	0,0	1,0
April	7,7	151,8	72,0	17,0	10,0	2,0
<i>2007 snit</i>	<i>7,1</i>	<i>141,4</i>	<i>79,0</i>	<i>15,0</i>	<i>5,0</i>	<i>1,5</i>

Kilde: GfK-undersøgelser for VSOD indtil december 2006. Fra januar 2007 har IFKA undersøgt grænsehandlen for VSOD.

Andelen af danskere, der køber vin i udlandet udgør stabilt i omegnen af 13 pct. Der ses nogle relativt mindre udsving kvartalsvis, der delvist kan tilskrives dårligt vejrlig eller, om påsken falder i 1. eller 2. kvartal. Det dårlige vejr lægger en dæmper på grænsehandlen, og påsken benyttes omvendt til rejser og deraf følgende grænsehandel.

Når der ses bort fra april 2007, tyder tallene fra VSOD-undersøgelsen på, at danskeres grænsehandel i Tyskland er stagnerende eller vigende. Udvikling for danskernes køb af vin i "tax-free" eller i andet udland har i perioden været stabil.

Tabel 5.29: Grænsehandel med vin 2004-2007

	I alt købt i udlandet	Tyskland	"Tax-free"	Andet Udland
	Mio. liter			
2004: ¹⁾				
Absolut metode	19,38	19,25	0,04	0,09
Relativ metode	21,39	18,43	0,85	2,05
<i>Simpelt snit 2004</i>	<i>20,39</i>	<i>18,84</i>	<i>0,44</i>	<i>1,07</i>
2005:				
Absolut metode	18,18	16,38	0,26	1,54
Relativ metode	20,41	18,35	0,29	1,73
<i>Simpelt snit 2005</i>	<i>19,29</i>	<i>17,36</i>	<i>0,27</i>	<i>1,64</i>
2006:				
Absolut metode	18,65	16,99	0,22	1,44
Relativ metode	21,49	19,50	0,26	1,66
<i>Simpelt snit 2006</i>	<i>20,07</i>	<i>18,24</i>	<i>0,24</i>	<i>1,55</i>
2007 (januar og april):				
Absolut metode	30,39	21,21	7,07	2,12
Relativ metode	33,12	23,66	7,89	2,37
<i>Simpelt snit 2007</i>	<i>31,76</i>	<i>22,43</i>	<i>7,48</i>	<i>2,24</i>

Anm.: Beregningsmetode fremgår af *Rapport om grænsehandel 2004*. Der er korrigeret for grænsehandel med hvidvin.

1) 2004 er gennemsnit af 3. og 4. kvartal, jf. tabellen ovenfor.

Kilde: GfK's og IFKA's undersøgelse for VSOD og egne beregninger.

Ud fra VSOD-tallene fremgår det, at grænsehandel med vin falder fra 2004 til 2005, mens den seneste opgørelse fra april måned 2007 viser, at grænsehandlen med vin stiger kraftigt.

Grænsehandlen stiger således fra ca. 18,65 mio. liter til 30,39 mio. liter i 2007. Heraf skyldes væksten hovedsagelig en fremgang i grænsehandlen med vin gennem en særdeles kraftig stigning i "tax-free" salget, fra at udgøre konstant ca. 0,3 mio. liter i perioden, stiger handlen til 7,07 mio. liter. Ses der bort fra væksten i grænsehandlen i "tax-free" salget falder grænsehandlen til ca. 23 mio. liter. VSOD har efterfølgende korrigeret undersøgelsen, da der var tale om en studerende som købte usædvanlig meget vin i "tax-free". Skatteministeriet har brugt den oprindelige undersøgelse og dermed ikke korrigeret for denne person.

4.2 Illegal handel

I *Status over grænsehandel, juni 2006* vurderede Skatteministeriet omfanget af den illegale handel med vin til at udgøre ca. 1-2 pct. af det samlede forbrug.

I gruppen af typiske grænsehandelsvarer er vin sammen med cigaretter, blandt de varer, hvor den illegale handel er mindst.

At vinen er mindre populær som vare i den illegale handel kan skyldes flere forhold. Større prisforskelle over landegrænserne øger generelt incitamentet til grænsehandel. Prisforskelle skyldes forskellige niveauer af afgifter eller avancer eller en kombination af begge. Afgiften på vin er indholdsmæssigt den samme målt pr. liter ren alkohol. I modsætning til øl opfattes vin formentlig i mindre grad som en standardvare, hvilket gør vinen vanskeligere at videre-sælge.

Skatteministeriet har ikke nye analyser over den illegale handel med vin.

Skatteministeriet skønner, at den illegale handel med vin udgør i omfanget 2-4 mio. liter årligt.

4.3 Udlændinges grænsehandel i Danmark

Skatteministeriet har ikke fået nye oplysninger vedrørende udlændinges grænsehandel af vin.

Skatteministeriet vurderede i sidste års rapport, at udlændinge købte mindre alkohol i Danmark.

Skatteministeriets kilde til vurdering af udlændinges køb af vin i Danmark er det svenske institut SoRAD²⁰, hvoraf der fremgår oplysninger om svenskerne køb af alkohol i Danmark. Heraf fremgår, at svenskernes køb af vin i udlandet (som grænsehandel) er faldet med 21 pct. over de seneste 12 måneder. Dog viser de første tre måneder af 2007 en stigning i svenskernes grænsehandel med vin på 12 pct. Svenskerne køber ca. en femtedel af deres grænsehandel med alkohol i Danmark. Mens Tyskland er suverænt svenskernes foretrukne land for grænsehandel. SoRADs undersøgelse viser dermed ikke et entydigt billede af svenskernes grænsehandel i Danmark.

²⁰ SoRAD Centrum för socialvetenskaplig alkohol- og drogforskning www.sorad.su.se

Tabel 5.30: Udlændinges grænsehandel med vin i Danmark

Grænsehandel	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
	Mio. liter							
Vin	10	10	10	12,5	12,5	11	10	10

Skatteministeriet vurderer, at udlændinges køb af vin i Danmark er uændret i forhold til sidste års rapport. Skatteministeriet skønner således, at udlændinges køb af øl i Danmark udgør 10 mio. liter i 2006 og 10 mio. liter i 2007.

4.4 Skatteministeriets skøn over grænsehandel

I *Status over grænsehandel, juni 2006* skønnede Skatteministeriet, at danskere grænsehandler 20 mio. liter vin i 2006.

Af nedenstående tabel fremgår Skatteministeriets tidligere og nuværende kilder til vurdering af danskeres grænsehandel med vin.

Tabel 5.31: Sammenligning af skøn over grænsehandel med vin

	Status over grænsehandel 2005	Status over grænsehandel 2006	Status over grænsehandel 2007
	Mio. liter		
GfK's interviewundersøgelse	32,4	30,9	24,1
GfK's ConsumerScan	15,0	16,8	17,5
GfK for VSOD	20,4	19,3	20,0
Forholdstal fra grænsebutikkerne	20-30	-	-
DSK-Coop-undersøgelse	20-35	-	-
<i>Skatteministeriets skøn</i>	24	20	20

De tre undersøgelser, der ligger til grund for Skatteministeriets skøn over grænsehandlen med vin, viser ikke samme tendens i grænsehandlen. Således viser GfK's undersøgelse for Skatteministeriet at grænsehandlen med vin falder markant fra 30,9 til 24,1 mio. liter fra 2005 til 2006, svarende til et fald på ca. 6,8 mio. liter eller et procentvist fald på 22 pct.

GfK's undersøgelser står overfor for henholdsvis ConsumerScan og VSOD²¹. ConsumerScan viser en svag stigning, mens VSOD tallene viser en fremgang på 63 pct. svarende til ca. 12 mio. liter. Ses der bort fra den ovennævnte vækst i "tax-free" salget reduceres væksten til 27 pct. Væksten i grænsehandlen ses

²¹ IFKA fra 2007.

kun i 2. kvartal i 2007, mens 1. kvartal 2007 er på samme niveau som årene 2005 og 2006.

Det vurderes ud fra de tre kilder, at grænsehandlen med vin er uændret, og at den kan opgøres til ca. 20 mio. liter i 2007.

5. Grænsehandel med sodavand

5.1 Danskeres grænsehandel i udlandet

Sodavand er i de senere år blev en stor vare i grænsehandlen. En egentlig grænsehandel med sodavand kom i forbindelse med en afgiftsforhøjelse på 65 pct. i 2001. Selv om afgiften efterfølgende er sat ned, og på nuværende tidspunkt rent faktisk er lavere end i 2001, er grænsehandel med sodavand stadig i gang. Dertil kommer, at den illegale handel med sodavand også kom i gang i forbindelse med afgiftsforhøjelsen, hvilket betyder, at en relativt stor del af danskernes forbrug af sodavand kom og fortsat kommer fra sodavand, som der ikke er betalt dansk moms og afgift af.

1. GfK's interviewundersøgelse

GfK's interviewundersøgelse viser, at grænsehandel med sodavand er steget fra 2005 til 2006. Det skulle angiveligt være sket samtidig med en kraftig stigning i det afgiftspligtige salg. Umiddelbart giver det ikke mening, men en nærmere granskning af GfK's tal viser, at stigningen kan isoleres til nogle få storkøb.

Tabel 5.32: Grænsehandel med sodavand ifølge GfK

	2004 i alt	2005 i alt	1. Kvt. 2006	2. Kvt. 2006	3. Kvt. 2006	4. Kvt. 2006	2006 i alt	Anslået forbrug 2006 ¹⁾
<i>Mængde:</i>	Mio. liter							
<i>I alt øvrige Danmark</i>	84,6	76,0	17,42	23,20	24,26	21,57	86,45	571,1
- genbrugsflasker, stor	4,7	2,8	0,55	0,90	8,60	1,25	11,30	
- genbrugsflasker, små	6,1	3,2	0,63	0,17	0,63	2,61	4,05	
- dåser, store	0,7	0,7	0,22	0,70	0,27	0,23	1,42	
- dåser, små	73,0	69,4	16,02	21,42	14,75	17,49	69,68	
<i>Grænseland i alt</i>	17,0	20,5	4,77	8,14	3,54	4,42	20,88	15,2
- genbrugsflasker, stor	3,9	3,6	0,17	0,25	0,35	0,55	1,33	
- genbrugsflasker, små	0,9	1,9	0,09	0,03	0,19	0,21	0,51	
- dåser, store	0,2	0,4	0,13	0,02	-	-	0,15	
- dåser, små	11,9	14,6	4,39	7,84	3,00	3,66	18,89	
<i>Danmark i alt</i>	<i>101,6</i>	<i>96,6</i>	<i>22,20</i>	<i>31,34</i>	<i>27,80</i>	<i>25,99</i>	<i>107,33</i>	<i>586,3</i>
- genbrugsflasker, stor	8,6	6,4	0,72	1,15	8,95	1,80	12,62	
- genbrugsflasker, små	7,1	5,1	0,71	0,20	0,82	2,82	4,56	
- dåser, store	1,0	1,1	0,35	0,72	0,27	0,23	1,57	
- dåser, små	85,0	84,0	20,41	29,27	17,75	21,14	88,57	
<i>Danmark i alt</i>	<i>101,6</i>	<i>96,6</i>	<i>22,20</i>	<i>31,34</i>	<i>27,80</i>	<i>25,99</i>	<i>107,33</i>	<i>586,3</i>
Hovedstad	3,4	5,8	3,4	2,0	11,3	2,3	18,9	134,9
Øvrige Øst Danmark	4,6	8,3	1,0	2,8	1,8	5,6	11,2	131,5
Fyn	6,0	6,2	5,3	2,5	1,2	1,7	10,6	51,8
Syddjylland	31,5	36,1	7,4	13,4	5,2	7,1	33,0	51,3
Østjylland	48,1	30,5	3,6	5,1	3,0	6,2	18,0	108,4
Vestjylland	4,0	7,3	1,0	3,4	3,5	2,3	10,2	54,5
Nordjylland	3,9	2,5	0,5	2,2	1,8	0,9	5,4	54,0
<i>Værdi:</i>	Mio. kr.							
- genbrugsflasker, stor	38,0	25,8	4,22	4,21	11,94	5,86	26,23	
- genbrugsflasker, små	36,1	46,1	3,94	8,03	4,40	4,96	21,32	
- dåser, store	4,7	3,9	1,02	3,73	2,07	26,64	33,46	
- dåser, små	364,1	411,4	91,08	145,61	86,63	102,87	426,20	
<i>Danmark i alt</i>	<i>442,9</i>	<i>487,2</i>	<i>100,27</i>	<i>161,58</i>	<i>105,04</i>	<i>140,32</i>	<i>507,21</i>	
Grænseland	79,4	110,7	21,54	40,43	17,50	22,05	101,52	
Øvrige Danmark	363,5	376,5	78,73	121,15	87,55	118,27	405,69	
<i>Pris:</i>	kr. pr. liter							
Hele Danmark	4,4	5,0	4,52	5,16	3,78	5,40	4,73	
Grænselandet	4,7	5,4	4,51	4,97	4,94	4,99	4,86	
Øvrige Danmark	4,3	5,0	4,52	5,22	3,61	5,48	4,69	

1) Anslået forbrug er beregnet ved at antage, at forbruget pr. person er det samme i hele Danmark.

Anm. 2004 opregnet til helår under antagelse om, at 4. kvartal udgør 25 pct. af den samlede grænsehandel. Gennemsnitprisen i 3. kvartal 2005 var meget høj pga. literpriser på helt op til 440 kr., og der var relativt mange, som havde købt meget dyr sodavand, hvor prisen har været mellem 44-440 kr. pr. liter, jf. *Status over grænsehandel, juni 2006*. Sammenlignet med 4. kvartal 2006 er der ikke tale om en prisstigning på sodavand i 2007

Kilde: GfK.

Grænselandet har en nogenlunde uændret grænsehandlen, men under antagelse af, at forbruget pr. dansker er det samme, vil forbruget i grænselandet være ca. 15 mio. liter – det inkluderer også sodavand, som drikkes på restauranter, caféer mv., og som GfK-tallene ikke tager højde for. Som det fremgår, viser GfK's undersøgelse, at grænsehandlen er 21 mio. liter. Det kan selvfølgelig ikke afvises, at sønderjyderne drikker så meget sodavand, men det fremgår, at specielt grænsehandlen i 2. kvartal er meget højt. De øvrige kvartaler ligger på ca. 4-5 mio. liter, men 2. kvartal er over 8 mio. liter, hvor det er dåsesalget, der er usædvanligt stort. Det skyldes, bl.a. at en person har købt 71,28 liter, svarende til 9 rammer, men da han har rejst 11 gange bliver hans køb opregnet til 2,6 mio. liter.

Det er ikke kun grænsehandlen for grænselandet, som er atypisk. For det øvrige Danmark er der også et kvartal, som ikke ligner de andre. I 3. kvartal 2006 er grænsehandel med store genbrugsflasker 8,6 mio. liter, hvor handlen i de øvrige kvartal er under eller lige over 1 mio. liter. Den usædvanligt store grænsehandel skyldes et enkelt køb. Det drejer sig om en københavnner, der har købt 36 liter sodavand i store genbrugsflasker. Da han har rejst 11 gange, bliver hans køb opregnet til 8,5 mio. liter. Det skal dog bemærkes, at han skulle have købt de 36 liter til 40 kr., hvilket ikke umiddelbart virker som en realistisk literpris på 1,11 kr.

Grænselandet er normalt bedre end det øvrige Danmark til at finde gode tilbud, da de kender forretningerne og deres priser. Derfor kan det også undre, at 3. kvartal 2006 viser, at det øvrige Danmark har fundet så gode tilbud på sodavand. Der er bl.a. en person, som har købt 8 rammer sodavand til 100 kr. Det kan ikke afvises, at der f.eks. har været et godt tilbud på Harboe sodavand i dåser, som der måske er en del fra det øvrige Danmark, som har benyttet sig af. Igen spiller københavnnerindkøbet af sodavand i genbrugsflasker ind, hvor literprisen er helt nede på 1,11 kr.

Det kan ikke afvises, at tilbudene virkelig har været så gode. Det kan dog undre, at grænselandet ikke også har benyttet sig af tilbudene, men for københavnnerindkøbets vedkommende kan det være foretaget f.eks. i Puttgarden og ikke ved landgrænsen. Isoleres de atypiske køb i GfK's undersøgelse, kan grænsehandlen skønnes til ca. 95 mio. liter.

2. GfK's ConsumerScan

GfK's ConsumerScan-tal er normalt gode til at beskrive en udvikling, men er ikke så pålidelig, hvad angår niveau for grænsehandel. ConsumerScan-tal for sodavand fremgår af tabellen herunder.

Tabel 5.33: Grænsehandel med sodavand efter ConsumerScan

	Sodavand i alt	Sodavand købt i Danmark	Sodavand købt i Tyskland	- heraf sodavand med smag	Andel af grænsehandels-sodavand af totalsodavand
	Mio. liter	Mio. liter	Mio. liter		Pct.
1. halvår 2002	134,6	127,7	7,0	6,4	5,2
2. halvår 2002	138,0	131,2	6,9	6,7	5,0
Året 2002	272,7	258,8	13,9	13,1	5,1
1. halvår 2003	136,6	127,7	8,9	8,3	6,5
2. halvår 2003	139,4	126,8	12,7	12,1	9,1
Året 2003	276,0	254,4	21,6	20,5	7,8
1. halvår 2004	141,3	128,6	12,7	12,5	9,0
2. halvår 2004	138,1	125,0	13,1	12,9	9,5
Året 2004	279,4	253,6	25,8	25,5	9,2
1. halvår 2005	134,3	121,8	12,6	12,5	9,4
2. halvår 2005	138,8	123,1	15,7	15,2	11,3
Året 2005	273,2	244,9	28,3	27,7	10,4
1. halvår 2006	132,6	119,2	13,4	13,1	10,1
2. halvår 2006	139,3	122,4	16,9	16,5	12,1
Året 2006	271,9	241,6	30,3	29,6	11,2

Kilde: GfK's ConsumerScan

ConsumerScan viser, at der er tale om en svag stigning i grænsehandel med sodavand fra 2005 til 2006. Fra 28,3 mio. liter i 2005 til 30,3 mio. liter i 2006. Samtidig viser tallene, at danskeres samlede køb af sodavand er faldet fra 273,2 mio. liter til 271,9 mio. liter, hvilket betyder, at det danske salg er faldet fra 244,9 mio. liter til 241,9 mio. liter. Udviklingen kan ikke bekræftes af udviklingen i provenuet fra sodavandsafgiften. Det afgiftspligtige salg er således steget med ca. 30 mio. liter, jf. tabel 3.11 fra 2005 til 2006, hvilket er det modsatte af resultaterne fra ConsumerScan.

ConsumerScan-tallene vil pga. den måde, de indsamles på, medføre, at grænsehandlen og de øvrige tal undervurderes. Opregnes tallene i forhold til det afgiftspligtige salg opnås følgende skøn.

5.34: Opregning af skøn fra ConsumerScan

	2002	2003	2004	2005	2006
	Mio. liter				
Salg i Danmark	460	430	440	435	465
Skønsmæssigt til ikke-husholdninger	80	80	80	80	80
Salg til danske husholdninger i Danmark	380	350	360	355	385
Salg til danske husholdninger iflg. GfK	259	260	254	245	242
Opregningsfaktor	1,47	1,35	1,42	1,45	1,59
Grænsehandel iflg. GfK's ConsumerScan	13,9	21,6	25,8	28,3	30,3
Grænsehandel opregnet husholdninger	20,4	29,8	36,6	41,0	48,2
Grænsehandel ulovlig indførsel	20	25	25	25	10
<i>Grænsehandel i alt</i>	<i>40</i>	<i>55</i>	<i>62</i>	<i>66</i>	<i>58</i>

Kilde: GfK's ConsumerScan og egne beregninger.

Udviklingen i ConsumerScan-tallene tyder på, at grænsehandel med sodavand er steget med ca. 18 pct. Det er en relativt stor stigning, som naturligvis ikke kan afvises, men omvendt virker det ikke helt troværdigt. Forklaringen skal søges i det forhold, at ConsumerScan viser, at det danske salg er faldet med ca. 1 pct., mens det rent faktisk er steget med 7 pct. Dermed bliver opregningsfaktoren for stor. Det fremgår, at opregningsfaktoren generelt har ligget omkring 1,45 undtagen i 2003, hvor den var på 1,47. Var ConsumerScan-tallet fra 2006 i stedet opregnet med 1,47, ville grænsehandlen kunne opgøres til 44,5 mio. liter ekskl. illegal indførsel, svarende til en stigning i grænsehandlen på ca. 9 pct. Selv om der ikke umiddelbart er nogen fornuftig forklaring på, hvorfor grænsehandel med sodavand skulle være steget i 2006, kan en stigning i grænsehandlen på 9 pct. ikke afvises.

Normalt er ConsumerScan-tallene lidt "kedelige" forstået på den måde, at det er meget "pæne" mennesker, som indberetter tallene. Derfor kommer køb i forbindelse med husstandens unges "udskejelser" og indkøb til fodboldklubben eller firmaudflugten ikke til udtryk i tallene. I *Rapport om grænsehandel 2004*, blev det skønnet, at på øl skulle der måske tillægges ca. 15 mio. liter, men lidt mindre på sodavand dvs. ca. 10 mio. liter. Set i forhold til udviklingen i grænsehandlen på sodavand skønnes det, at der skal tillægges ca. 15 mio. liter, således at det samlede skøn over grænsehandlen med sodavand fra ConsumerScan kan opgøres til ca. 60 mio. liter ekskl. illegal handel.

Tabel 5.35: Sodavand købt i Tyskland fordelt på emballagetype

	Små soda- vand på en liter og derunder	Store so- davand på over en li- ter	Sodavand, glas	Sodavand, plast	Sodavand, dåse	Sodavand købt i Tyskland i alt
	Mio. liter		Mio. liter			Mio. liter
1. halvår 2002	4,1	2,9	0,2	3,1	3,7	7,0
2. halvår 2002	4,7	2,1	0,1	2,2	4,6	6,9
Året 2002	8,8	5,0	0,2	5,3	8,3	13,8
1. halvår 2003	6,3	2,6	0,5	3,1	5,4	8,9
2. halvår 2003	8,4	4,0	0,4	4,4	7,8	12,5
Året 2003	14,7	6,6	0,9	7,5	13,2	21,4
1. halvår 2004	11,1	1,5	0,8	1,7	10,1	12,6
2. halvår 2004	10,6	2,5	0,5	2,7	9,9	13,1
Året 2004	21,7	3,9	1,3	4,4	20,0	25,6
1. halvår 2005	10,3	2,2	0,9	2,5	9,2	12,5
2. halvår 2005	14,3	1,4	0,3	1,5	13,9	15,7
Året 2005	24,5	3,6	1,1	4,0	23,2	28,1
1. halvår 2006	11,4	1,7	0,2	2,2	11,1	13,2
2. halvår 2006	15,3	1,4	0,3	1,8	14,9	16,7
Året 2006	26,7	3,2	0,4	3,9	25,9	29,9

Kilde: GfK's ConsumerScan

ConsumerScan viser ikke den stigning i store flasker, som kunne ses af GfK's interviewundersøgelse. ConsumerScan viser tværtimod et fald fra 3,6 mio. liter til 3,2 mio. liter. Fremgangen i salget i grænsehandel er udelukkende dåser, da både sodavand i glas- og plastflasker falder. Det tyder på, at "flaskefidusen"²² ikke længere er et problem. Fremgangen i dåsesalget kan undre, da prisen ifølge ConsumerScan er steget, jf. kapitel 4.

Tabel 5.36 herunder viser, at danskeres grænsehandel med sodavand er steget. Danskere køber mere sodavand i forbindelse med besøg i de tyske grænsebutikker, og de frekventerer oftere disse butikker. Til gengæld er der færre danskere, som vælger at køre til Tyskland og købe sodavand sammenlignet med sidste år. I Danmark er det en nogenlunde uændret andel, der køber sodavand, til gengæld gør de det ikke så ofte som tidligere. Når de køber, køber de dog

²² "Flaskefidusen" er udtryk for, at bryggerier og grænsekøbmænd udnyttede emballageafgiften og pantreglerne til at dumpe priserne på øl og sodavand i genbrugsflasker i grænsehandelsbutikkerne. "Flaskefidusen" er behandlet indgående i *Den volumenbaserede emballageafgift, oktober 2003*, som kan findes på www.skm.dk/publikationer/udgivelser/2057/.

en større mængde. Det samlede køb bliver dog ifølge ConsumerScan mindre end i 2005.

5.36: Indkøbsvaner for sodavand i grænsehandel og i Danmark i 2004-2006 ifølge GfK's ConsumerScan

	Grænsehandel			Dansk køb			Total		
	2004	2005	2006	2004	2005	2006	2004	2005	2006
Samlet køb	Mio. liter								
	25,76	28,29	30,32	253,63	244,87	241,60	279,39	273,16	271,92
Mængde pr. handel	liter								
	30,31	32,25	33,31	5,26	5,11	5,30	5,69	5,60	5,85
Antal handler	Mio. stk.								
	0,85	0,88	0,91	48,25	47,90	45,57	49,10	48,78	46,48
Handler pr. køber	Stk.								
	3,15	3,16	3,34	23,74	23,87	22,62	21,33	21,35	20,32
Antal købere	Mio. stk.								
	0,27	0,28	0,27	2,03	2,01	2,01	2,30	2,28	2,29
Andel af husstande	Pct.								
	10,87	11,11	10,84	89,12	87,69	87,27	92,74	91,39	90,88

Anm. Under forudsætning af at 33 pct. af de grænsehandlende forsyner sig 100 pct. fra udlandet.
Kilde: GfK's ConsumerScan

3. Danmarks Statistiks eksporttal

En anden kilde til belysning af udviklingen i grænsehandel med sodavand er eksporttal fra Danmarks Statistik. Tallene kan give en indikation af, hvorledes grænsehandlen udvikler sig. Generelt set er der for de store mærker som Pepsi og Coca-Cola tale om, at der er én licens til pr. land. Der er desuden en gentleman-agreement, som indebærer, at f.eks. Carlsberg (som har den danske licens) ikke sælger Coca-Cola i Tyskland, men overlader det til det tyske søsterselskab. Kun i ganske særlige tilfælde vil der ske en eksport af danskproducerede Coca-Cola til Tyskland. Dette særlige tilfælde var i forbindelse med indførelse af tysk pant i 2003. I den forbindelse bad det tyske selskab det danske søsterselskab om hjælp, da dåser blev næsten usælgelige, og efterspørgs-

len efter Coca-Cola i genpåfyldelig emballage var for stor til, at det tyske selskab kunne klare efterspørgslen.

Grænsehandel med sodavand er også anden sodavand end Coca-Cola og Pepsi bl.a. Faxe Kondi, Nikoline mv., som alle kan købes i grænsehandlen. Dertil kommer diverse billigvand f.eks. Harboe, som også er danskproducerede.

Af tabellen herunder fremgår, at eksporten af sodavand til Tyskland er steget fra ca. 15,5 mio. liter til 16,5 mio. liter fra 2005 til 2006. Prisen på dåsesodavand er steget i perioden, men alligevel viste ConsumerScan, at grænsehandlen var steget. Stigningen i eksporttallene kan være udtryk for, at de danske mærker har overtaget en større markedsandel fra f.eks. Pepsi og Coca-Cola, hvilket dog ikke umiddelbart stemmer overens med, at Pepsi og Coca-Cola har ført en priskrig, som kun kortvarigt blev afblæst. Eventuelt kan der være kommet mere billigvand i grænsehandlen, men heller ikke det er konsistent med, at gennemsnitsprisen er steget. En forklaring kan dog være, at danskproducerede dåser Coca-Cola er at finde i de tyske grænsebutikker, hvor Carlsberg sandsynligvis forsøger at tilbagevinde markedsandele i grænsehandlen for at kunne forsvare markedsandele på det danske marked, og da danskerne generelt foretrækker Coca-Cola frem for Pepsi, kan det ikke afvises, at salget er steget, selv om den gennemsnitlige dåsepris er steget, jf. Coca-Cola sælges til en højere pris end Pepsi. Pepsi sælges ofte til 3 rammer for 109,95 kr., mens Coca-Cola sælges til 3 rammer for 129,95 kr.

Tabel 5.37: Udviklingen i eksporten af mineralvand til Tyskland ifølge udenrigshandelsstatistikken

	Mængde	Værdi	Gennemsnitlig literpris
	1.000 liter	1.000 kr.	DKK
<i>I alt 2001</i>	8.489	42.310	4,98
<i>I alt 2002</i>	7.541	34.865	4,62
1. kvartal 2003	1.857	7.400	3,99
2. kvartal 2003	4.224	16.896	4,00
3. kvartal 2003	15.102	48.438	3,21
4. kvartal 2003	3.902	17.887	4,58
<i>I alt 2003</i>	25.085	90.620	3,61
1. kvartal 2004	4.446	17.127	3,85
2. kvartal 2004	5.455	25.924	4,75
3. kvartal 2004	4.418	22.701	5,14
4. kvartal 2004	4.293	21.338	4,97
<i>I alt 2004</i>	18.612	87.089	4,68
1. kvartal 2005	2.598	13.119	5,05
2. kvartal 2005	5.222	23.812	4,56
3. kvartal 2005	4.844	20.301	4,19
4. kvartal 2005	2.830	13.852	4,89
<i>I alt 2005</i>	15.494	71.084	4,59
1. kvartal 2006	2.998	14.823	4,94
2. kvartal 2006	4.369	19.878	4,55
3. kvartal 2006	5.820	23.849	4,10
4. kvartal 2006	3.266	16.866	5,16
<i>I alt 2006</i>	16.453	75.416	4,58
1. kvartal 2007	1.703	9.397	5,52

Anm. 1. Kvartal 2007 indeholder kun tal for januar og februar 2007.

Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken.

Når det ses bort fra, at der har været en del usædvanlige indkøb samt det forhold, at ConsumerScan-tallene tager fejl med hensyn til udviklingen i det danske salg, er der kun meget få ændringer i skønnene i forhold til *Status over grænsehandel, juni 2006*. På den baggrund fastholdes skønnet over den lovlige grænsehandel på 95 mio. liter for 2006.

Tabel 5.38: Sammenligning af skøn over grænsehandel ekskl. ulovlig sodavand fra Skatteministeriets rapporter om grænsehandel

	Rapport om grænsehandel 2004 vedr. 2004	Status over grænsehandel 2005 vedr. 2004	Status over grænsehandel 2006 vedr. 2005	Status over grænsehandel 2007 vedr. 2006
	Mio. liter			
GfK interviewundersøgelse	156	101,6	96,6	95
ConsumerScan	45	45	55	60
Bryggeriforeningens undersøgelse	-	-	181	-
Skatteministeriets fortolkning af Bryggeriforeningens undersøgelse	-	-	80-90	-
IFG	119	-	-	-
Eksporttal fra Danmarks Statistik	60-65	-	55-60	55-60
DSK – COOP Danmark	68	-	-	-
Grænsebutikker fratrukket skøn for ulovlige sodavand ¹⁾	90	80	95	-
<i>Skatteministeriets skøn</i>	70	80	95	95

1) 25 mio. liter for 2004 og 20 mio. liter for 2005

Priserne på sodavand i Danmark er endnu ikke faldet som følge af den lavere sodavandsafgift pr. 8. januar 2007. Priserne er dog lidt lavere i april sammenlignet med marts, men stadig næsten 4,5 pct. højere end april 2006. Det taler umiddelbart ikke for en reduktion i grænsehandlen i 2007. Omvendt er der kommet lidt flere tilbud på sodavand i Danmark, som også indbefatter dåser. Engangsemballage er som udgangspunkt attraktivt for forbrugerne, og en billigere pris taler for et fald i grænsehandlen. Priserne i Tyskland på Pepsi er faldet, hvilket taler for, at grænsehandlen fortsat kan være i vækst.

Der er således modsatrettede tendenser for udviklingen i grænsehandlen med sodavand, og hverken en stigning eller et fald i grænsehandlen kan afvises. Skatteministeriet skønner, at grænsehandlen er uændret på 95 mio. liter. ekskl. illegal handel.

5.2 Illegal handel

Siden *Status over grænsehandel, juni 2006* har SKAT Hovedcenter foretaget en analyse af omfanget af den illegale handel med øl og mineralvand²³. Re-

²³ ”SKATs kontrolindsats mod den illegale handel med øl og mineralvand”, 19. oktober 2006 www.skat.dk/getFile.aspx?ID=13367

sultaterne fremgår af *SKATs kontrolindsats mod den illegale handel med øl og mineralvand* fra oktober 2006. SKAT har til brug for rapporten fået udarbejdet en undersøgelse fra Socialforskningsinstituttet (SFI-SURVEY) i uge 19-23 i 2006. Undersøgelsen er en interviewbaseret spørgeskemaundersøgelse af danskernes indkøb af øl og sodavand.

SKATs undersøgelse viser, at danskeres kendskab til udsalgssteder (kiosker, minimarkeder, grønthandlere eller privatadresser), der sælger illegale sodavand er faldet fra 23 pct. i 2005 til 14 pct. i 2006. Kendskabet er størst i Nordsjælland og København, hvor 25 pct. kender til steder, der handler med ulovlige sodavand. Det, at danskerne kender til steder, der handler med ulovlige sodavand, er dog ikke ensbetydende med, at de også handler der. I undersøgelse er andelen, der kender til ulovlige udsalgssteder, og som også køber ulovlige sodavand faldet fra 22 pct. i 2005 til 10 pct. På den baggrund skønner SKAT, at den illegale handel med sodavand er faldet fra 29 mio. liter²⁴ i 2005 til 8 mio. liter i efteråret 2006. Udviklingen understøttes af SKATs analyse af kontrolaktionerne, som klart viser, at den gennemsnitlige træfprocent ved SKATs kontroller er faldende ved et stigende antal kontroller.

Miljøministeriet har revideret miljøbeskyttelsesloven, og SKAT får dermed mulighed for at tilbageholde varer, som ikke er til eget forbrug, indtil der er påsat pantmærker, og importøren har tilmeldt sig Dansk Retursystem. SKAT har endnu ikke fået de nødvendige beføjelser, men det ventes at ske i løbet af 2007. Det kan være medvirkende til at reducere den illegale handel yderligere.

5.3 Udlændinges grænsehandel i Danmark

Danmark er et af de få lande i EU, som har en afgift på sodavand. I kapitel 4 fremgår det, at kun Norge overgår Danmark, når det gælder sodavandsafgift, men pga. den lavere moms på sodavand i Norge er det kun på discountsodavand, at nordmændene eventuelt kan have en økonomisk gevinst ved at grænsehandle. Det vurderes ikke som særligt sandsynligt, at nordmænd grænsehandler discountsodavand i nævneværdig grad. Grænsehandlen af udlændinge i Danmark skønnes derfor til at være meget tæt på nul.

6. Grænsehandel med chokolade

6.1 Danskeres grænsehandel i udlandet

Meget få lande i Europa har afgift på slik og chokolade. Danmark er et af dem. Afgiften er ikke hævet siden 1998.

²⁴ Niveauet på ca. 25 mio. liter støttes af en undersøgelse foretaget af PriceWaterhouseCoopers fra sommeren 2006 for Coca-Cola, hvor niveauet anslås til ca. 23 mio. liter.

Danskere har en lang tradition for at grænsehandle slik og chokolade, bl.a. pga. at chokolade har været relativt dyrt i Danmark i forhold til f.eks. Tyskland. Pakningsstørrelse samt udvalg har været anderledes i Tyskland i forhold til i Danmark, hvilket har betydet mængderabatter men også, at prissammenligning på slik og chokolade har været vanskelig at overskue for forbrugeren. I dag er der som i Tyskland kommet større pakningsstørrelser i Danmark, og det er ikke usædvanligt, at danske supermarkeder sælger slik i et kilogramposer eller helt op til 2,5 kg dåser, som der har været tradition for i Tyskland.

Tabel 5.39: Grænsehandel med slik og chokolade ifølge GfK

	Hele Danmark	Grænselandet
	Mio. kr.	
2004	528,3	57,6
2005	470,4	57,5
2006	503,1	81,2

Anm.: I GfK's undersøgelse indgår ikke oplysninger om den grænsehandlede mængde.
Kilde: GfK.

GfK har undersøgt danskeres grænsehandel med slik og chokolade. Det skal bemærkes, at der har indsneget sig en fejl i den tilsvarende tabel fra *Status over grænsehandel, juni 2006*. Det fremgik fejlagtigt, at grænsehandlen for hele Danmark var faldet til 363 mio. kr. i 2005. Det korrekte tal er 470,4 mio. kr.

Grænsehandel med slik og chokolade målt i mio. kr. er steget sammenlignet med 2005 ifølge GfK's undersøgelse. Det betyder, at danskere bruger flere penge på slik og chokolade sammenlignet med undersøgelsen fra 2005. Sammenlignet med 2004 ser det dog ud til, at den danske grænsehandel er nogenlunde på niveau. Der er ikke nogen umiddelbar forklaring på, hvorfor grænsehandlen skulle falde fra 2004 til 2005, da der ikke er sket nogen afgiftsændringer i hverken Danmark eller vores nærmeste naboer. Umiddelbart har der heller ikke været andre forhold, som skulle indikere et fald.

Af kapitel 4 fremgår det, at prisen i udlandet er ca. 54 kr. pr. kg. Med denne pris kan grænsehandlen skønnes til ca. 9,3 mio. kg.

Værdien af grænsehandlen er dog ikke nødvendigvis udtryk for, at grænsehandel målt i mængde er ændret. Hvis priser på slik og chokolade i perioden er steget i udlandet, vil værdistigningen på ca. 7 pct. skulle reduceres svarende til prisstigningen for at få mængdeændringen. Som det fremgår af kapitel 4 steg prisen på slik og chokolade med ca. 3 pct. fra 2005 til 2006 ifølge GfK's ConsumerScan-tal. Fremgangen i den grænsehandlede mængde er således ca. 4 pct. ifølge GfK's tal. Det fremgår af tabellen, at grænsehandlen i grænselan-

det specielt er steget. Stigningen er således næsten 40 pct. Stigningen kan ikke umiddelbart forklares, men virker voldsom, specielt da der ikke har været afgiftsændringer, og der heller ikke kan være tale om hamstring i forbindelse med den tyske momsforhøjelse, da den lave sats på fødevarer ikke blev ændret. Af ConsumerScan-priserne i kapitel 4 fremgår også en stigning i priserne i udlandet. GfK har forklaret, at stigningen skyldes, at danskerne køber dyrere slik og chokolade i grænsehandlen. Skatteministeriet har ikke andre kilder, der kan bekræfte udviklingen, og det kan derfor ikke afvises, at grænsehandlen i grænselandet er steget med over 40 pct. målt i værdi. Det skal dog bemærkes, at den danske pris på chokolade i perioden realt er faldet, hvorfor incitamentet til grænsehandel er blevet mindre.

Tabel 5.40: Grænsehandel med chokolade ifølge ConsumerScan

	Mængde			Værdi		
	Chokolade i alt	Heraf købt i DK	Heraf købt i udlandet	Chokolade i alt	Heraf købt i DK	Heraf købt i udlandet
	Mio. kg			Mio. kr.		
1. halvår 2003	10,7	10,3	0,4	917,0	895,2	21,7
2. halvår 2003	12,4	11,7	0,8	1.053,0	1.013,0	40,3
2003	23,1	21,9	1,2	1.970,2	1.908,2	62,0
1. halvår 2004	11,9	11,3	0,6	1.010,0	979,0	31,1
2. halvår 2004	13,6	12,8	0,8	1.161,0	1.116,0	45,1
2004	25,5	24,1	1,4	2.171,2	2.094,9	76,2
1. halvår 2005	12,4	11,7	0,6	1.074,0	1.040,0	34,4
2. halvår 2005	14,4	12,9	1,4	1.216,0	1.146,0	70,8
2005	26,7	24,7	2,0	2.290,8	2.185,5	105,3
1. halvår 2006	12,3	11,6	0,8	1.077,7	1.040,2	37,4
2. halvår 2006	13,7	12,6	1,1	1.201,4	1.137,3	64,1
2006	26,1	24,2	1,9	2.279,1	2.177,5	101,6

Kilde: GfK's ConsumerScan

Den stigende grænsehandel kan ikke umiddelbart bekræftes af GfK's ConsumerScan tal, jf. tabellen herover. Grænsehandlen er nogenlunde stabil sammenlignet med 2005, og der er endda tale om et lille fald fra ca. 2,29 mia. kr. til 2,28 mia. kr. Målt i mængder er der ligeledes tale om et mindre fald fra 2,0 mio. kg til 1,9 mio. kg. Samtidigt fremgår det, at køb i Danmark er nogenlunde uændret, hvilket bekræftes af udviklingen i det afgiftspligtige salg, jf. kapitel 3.

En grænsehandel på 1,9 mio. kg virker umiddelbart i underkanten af, hvad man kan forvente, men ConsumerScan-tallene undervurderer generelt græn-

sehandel og indkøb, jf. det danske køb skulle være 24 mio. kg, mens det afgiftspligtige salg i Danmark udgør 89 mio. kg, jf. kapitel 3. Ved opregning i forhold til afvigelse på det afgiftspligtige salg kan grænsehandlen opgøres til 5,8 mio. kg slik og chokolade, jf. tabellen herunder.

Tabel 5.41: Grænsehandel af chokolade mv. opregnet efter ConsumerScan

	2003	2004	2005	2006
	Mio. kg			
Salg i Danmark	83	87	88	89
- heraf til ikke-husholdninger	12,5	12,5	12,5	12,5
Salg til udlændinge	2	2	2	2
Salg til danske husholdninger	68,5	72,5	73,5	74,5
Salg til danske husholdninger, ConsumerScan	25,1	24,1	24,6	24,2
Opregningsfaktor	2,7	3,0	3,0	3,1
Grænsehandel iflg. ConsumerScan	1,3	1,4	2,0	1,9
Grænsehandel opregnet	3,5	4,2	6,0	5,8

Kilde: GfK's ConsumerScan.

Sammenlignet med 2005 er grænsehandlen med slik og chokolade faldet med ca. 3 pct. Udviklingen kan ikke umiddelbart bekræftes af GfK's interviewundersøgelse, som viste, at grænsehandlen steg med 4 pct. målt i værdi, omvendt var 2005-tallet i GfK-undersøgelsen usædvanligt lav, hvorfor en faldende grænsehandel ikke kan afvises.

Tabel 5.42: Indkøbsvaner ifølge ConsumerScan

	Andel af husholdninger, der køber chokolade		Handler pr. køber		Mængde pr. handel	
	Total	Grænsehandel	Total	Grænsehandel	Total	Grænsehandel
	Pct.		Stk.		Kg.	
1. halvår 2003	76,90	4,60	10,20	3,20	0,55	1,12
2. halvår 2003	81,50	7,50	10,50	3,50	0,59	1,22
<i>Året 2003</i>	<i>87,40</i>	<i>9,60</i>	<i>18,80</i>	<i>4,20</i>	<i>0,57</i>	<i>1,19</i>
1. halvår 2004	80,50	5,80	10,20	3,20	0,58	1,26
2. halvår 2004	83,78	7,32	10,92	3,94	0,60	1,15
<i>Året 2004</i>	<i>89,33</i>	<i>10,86</i>	<i>19,45</i>	<i>4,38</i>	<i>0,59</i>	<i>1,19</i>
1. halvår 2005	80,38	5,78	10,95	3,35	0,56	1,32
2. halvår 2005	84,74	8,93	10,96	3,94	0,62	1,56
<i>Året 2005</i>	<i>89,66</i>	<i>11,12</i>	<i>20,18</i>	<i>4,90</i>	<i>0,59</i>	<i>1,47</i>
1. halvår 2006	82,05	6,32	10,42	3,30	0,57	1,43
2. halvår 2006	82,96	7,86	10,76	3,82	0,61	1,50
<i>Året 2006</i>	<i>90,25</i>	<i>10,85</i>	<i>19,36</i>	<i>4,69</i>	<i>0,59</i>	<i>1,47</i>

Kilde: GfK's ConsumerScan.

Af ConsumerScan-tallene fremgår det, at ca. 90 pct. af husholdningerne har handlet slik og chokolade i 2006, hvilket er en lille stigning i forhold til 2005. Til gengæld er der tale om et lille fald i antallet af husholdninger, som har grænsehandlet slik og chokolade. Det kan ikke afvises, at en del af forklaringen kan være de skærpede sikkerhedsprocedurer i de europæiske lufthavne pr. 6. november 2006, som betyder, at flydende substanser kun kan medtages i en lille plastpose med et rumfang på 1 liter i håndbagagen, og at beholderen kun må indeholde 100 ml. Chokolade går også under denne kategori, og det betyder, at det f.eks. ikke længere er muligt at få belgisk chokolade gennem sikkerhedskontrollen i Bruxelles lufthavn, dermed skal chokoladen i den almindelige bagage, hvilket de fleste forretningsrejsende til Bruxelles ikke har med sig. Det er dog muligt at købe chokolade i transit efter sikkerhedstjekket.

Det virker sandsynligt, at de nye regler desuden har skabt forvirring og i den forbindelse betyder, at der ikke er blevet grænsehandlet så meget som ellers. Det understøttes af, at antallet af husstande, som grænsehandler stiger fra 1. halvår 2005 til 2006, men falder fra 2. halvår 2005 til 2. halvår 2006.

Tabel 5.43: Indkøbsvaner ifølge ConsumerScan, 2004-2006

	Grænsehandel			Dansk køb			Total		
	2004	2005	2006	2004	2005	2006	2004	2005	2006
	Mio. kg								
Samlet køb	0,8	1,4	1,1	12,8	12,9	12,6	12,8	14,3	13,7
	Kg								
Mængde pr. handel	1,15	1,56	1,50	0,60	0,58	0,60	0,60	0,62	0,61
	Mio. stk.								
Antal handler	0,70	0,88	0,75	21,97	22,22	21,77	22,67	23,10	22,53
	Stk.								
Handler pr. køber	3,94	3,94	3,82	10,70	10,70	11,48	10,92	10,96	10,76
	Mio. stk.								
Antal købere	0,177	0,223	0,197	2,058	2,085	1,896	2,076	2,107	2,094
	Pct.								
Andel af husstande	7	9	8	83	84	82	84	85	83

Anm.: Antaget at 10 pct. udelukkende køber slik i grænsehandel - sandsynligvis for højt.

Kilde: GfK's ConsumerScan.

Tabellen viser, at færre danskere køber chokolade, og når de grænsehandler, køber de generelt mindre. Dertil kommer, at de ikke handler så ofte som i 2005. ConsumerScan viser også, at selv om andelen af husstande, som køber chokolade er faldet, køber danskerne større mængder chokolade i Danmark, når de handler, men antallet af køb er dog faldet.

Tabel 5.44: Sammenligning af skøn over grænsehandel med chokolade og slik i 2005

	Status over grænsehandel 2005	Status over grænsehandel 2006	Status over grænsehandel 2007
	Mio. kg		
GfK's interview undersøgelse	9,9	9,0	9,3
ConsumerScan	4,2	6,0	5,8
Skatteministeriets skøn	5,75	5,75	5,75

Kilderne til opgørelse af grænsehandel med chokolade peger i hver sin retning. GfK's interviewundersøgelse peger på en stigning fra 2005 til 2006, men et fald i forhold til grænsehandlen i 2004. Den modsatte udvikling ses i de opregnede ConsumerScan-tal, som viser et fald fra 2005 til 2006, men en stigning i forhold til 2004. Hverken en stigning eller et fald kan afvises, og Skatteministeriet har derfor valgt at fastholde skønnet på 5,75 mio. kg fra *Status over grænsehandel, juni 2006*.

6.2 Illegal handel

Chokolade- og Konfekturindustrien har tidligere skønnet, at den illegale handel med slik og chokolade i den såkaldt convenience-sektor (kiosker mv.) udgør 5-10 pct. af det afgiftspligtige salg. Der er ikke tale om en egentlig undersøgelse, men et skøn foretaget på baggrund af udsagn fra Chokoladebranchens medlemmer. Umiddelbart virker tallet meget højt set i forhold til, at den illegale handel med sodavand, da den var på sit højeste udgjorde 5 pct. af det samlede danske salg, og den illegale handel med chokolade har ikke været så synlig som den illegale handel med sodavand.

Skatteministeriet har ikke andre kilder, som kan underbygge branchens påstand, og det kan ikke afvises, at den illegale handel virkelig er så stor, som branchen hævder. Med en afgiftspligtigt salg på 89 mio. kg og under den antagelse, at convenience-sektorens salg udgør halvdelen af markedet for slik og chokolade, kan den illegale handel skønnes til ca. 2,25 mio. kg ved en andel på 5 pct., men 4,7 mio. kg ved en andel på 10 pct. Som nævnt er der tale om et yderst usikkert skøn. Siden branchen har foretaget sit skøn, har SKAT intensiveret kontrolindsatsen i specielt convenience-sektoren, ligesom SKAT har fået mulighed for at udskrive større bøder. Dertil kommer andre tiltag, som f.eks. at gentagne overtrædelser i sidste ende kan ende med at fratage kioskejerens hans næringsbrev. Set i forhold til disse tiltag skønner Skatteministeriet, at den ulovlige handel med chokolade ligesom for sodavand og øl sandsyn-

ligvis er faldet. 5 pct. er derfor lagt til grund for skønnet over den illegale handel, selv om det umiddelbart ligger højt.

6.3 Udlændinges grænsehandel i Danmark

Der er ingen nye oplysninger om udlændinges grænsehandel i Danmark. Pr. 1. januar 2007 blev den tyske momssats hævet fra 16 til 19 pct., men momsforhøjelsen omfattede kun den høje sats og ikke den lavere fødevareoms, som chokolade beskattes efter.

Til gengæld har Norge hævet fødevareomsen med 1 procentpoint fra 13 pct. til 14 pct.. Det kan give en mindre ændring i nordmænds grænsehandel i Danmark, men det skal bemærkes, at momssatsen i Danmark fortsat er 11 procentpoint højere end i Norge.

Skønnet over grænsehandlen med chokolade foretaget af udlændinge i Danmark fastholdes derfor på 2 mio. kg.

7. Grænsehandel med blankbånd

GfK's undersøgelse af grænsehandel med blankbånd

GfK's undersøgelse af grænsehandel med blankbånd er Skatteministeriets eneste kilde.

Tabel 5.45: Grænsehandel med blanke cd, dvd, kassette- eller videobånd ifølge GfK

Medietyper	2004	2005	2006
	Mio. stk.		
I alt øvrige Danmark	8,8	33,0	20,16
- blanke cd og dvd	8,4	32,4	20,03
- blanke kassetter eller videobånd	0,3	0,6	0,12
Grænseland i alt	1,2	2,1	5,02
- blanke cd og dvd	1,2	2,1	5,00
- blanke kassetter eller videobånd	-	-	0,02
<i>Danmark i alt</i>	10,0	35,0	25,17
- blanke cd og dvd	9,6	34,4	25,03
- blanke kassetter eller videobånd	0,4	0,6	0,14
<i>Danskgrænsehandel i alt</i>	10,0	35,0	25,17
<i>Værdi:</i>	Mio. kr.		
- blanke cd og dvd	33,5	68,9	50,55
- blanke kassetter eller videobånd	11,0	3,6	1,62
Danmark i alt	44,5	72,6	52,17
Grænseland	6,3	8,7	7,35
Øvrige Danmark	38,2	63,8	44,81
<i>Pris:</i>	Kr. pr. stk.		
Hele Danmark	2,9	2,1	2,10
Grænselandet	7,1	4,2	1,47
Øvrige Danmark	2,8	1,9	2,22

Anm.: 2004: 3. Kvartal er opregnet ved at 1.+2.+4. kvartal= 70 pct. af den samlede grænsehandel.

Kilde: GfK

Efter afgiftsnedsettelsen på dvd'er i juni 2006 er der sket et fald i grænsehandlen både målt i mængde og i værdi. Indkøbspriserne er faldet for personer bosiddende i grænselandet, men er på samme niveau for hele Danmark og i det øvrige Danmark.

Danskerne har ifølge undersøgelsen købt ca. 25 mio. dvd'er og cd'er i grænsehandlen i 2006 mod ca. 35 mio. i 2005. I 2006 udgør dvd'er ca. 25 pct. af den samlede mængde solgte dvd'er og cd'er i Danmark. Anvendes den samme fordeling mellem dvd'er og cd'er er der således solgt ca. 6,2 mio. dvd'er i grænsehandlen i 2006.

Tabel 5.46: Grænsehandel med blanke cd, dvd, opdelt kvartalsvist i 2006 ifølge GfK

	1. Kvartal	2. Kvartal	3. Kvartal	4. Kvartal	2006-rådata
	Mio. stk.				
Blanke CD og DVD	8,72	9,94	2,38	3,99	25,03
- heraf blanke DVD	2,2	2,5	0,6	1,0	6,3

Kilde: GfK og Skatteministeriets beregninger.

Afgiftssænkningen fik virkning fra primo 2006 og GfK's undersøgelse viser, at sænkningen har reduceret grænsehandlen mellem 1. og 2. kvartal 2006 og 3. og 4. kvartal 2006. Danskerne købte således ca. 18,7 mio. cd og dvd'er i 1. halvår af 2006 og ca. 6,5 mio. cd og dvd'er i 2. halvår af 2006. Traditionelt grænsehandles der flest blankbånd i 4. kvartal af året, hvor de formentlig indgår i julehandlen. Her grænsehandlere danskerne ca. 15,8 mio. blankbånd i 4. kvartal 2005 mod ca. 4 mio. blankbånd i 4. kvartal 2006, svarende til et fald i grænsehandlen med blankbånd på 75 pct.

Det er imidlertid vanskeligt at sammenligne antallet af solgte blankbånd over en årrække. Det skyldes, at kvaliteten af blankbånd forbedres stadigt. Det er således muligt i dag slette filer og gemme nye filer på samme dvd. Dette var ikke tilfældet for den "typiske" dvd i sidste års rapport. Samtidig forbedres kapaciteten af de enkelte blankbånd. Konsekvent kan den forbedrede kvalitet betyde reduceret efterspørgsel. Hertil kommer, at flere og flere dvd-afspillere ligeledes kan optage og lagre familiers valg af film, musik, billeder. Det er dog endnu ikke normen at downloade f.eks. film fra internettet, mens det er mere typisk at købe musik på i-tunes for at downloade musik på MP3-afspillere. Udviklingen peger imidlertid i retning af, at forbrugere på længere sigt vil kunne springe et led over og mindske forbruget af traditionelle blankbånd.

Danskere købte cd og dvd'er for 7 mio. kr. mod knap 69 mio. kr. i 2005 og ca. 33,5 mio. kr. for 2004²⁵. Grænsehandlen med videobånd og kassettebånd er i praksis ophørt, og varerne indgår ikke grænsebutikkernes udsalgsaviser.

I GfK's undersøgelsen spørges der samtidig til køb af cd og dvd i grænsehandlen. Det er således ikke muligt at afgøre præcist, hvor stor en andel af det samlede køb på 25 mio. stk., der er dvd'er. I *Status over grænsehandel, juni 2005* blev det skønnet, at grænsehandlen med blanke cd'er og dvd'er kunne skønnes til ca. 22 mio. stk. Det blev ligeledes vurderet, at grænsehandlen med dvd udgjorde ca. 4 mio. stk. og grænsehandlen med cd'er ca. 17 mio. stk. I *Status over grænsehandel, juni 2006* vurderede Skatteministeriet, at grænse-

²⁵ 2004 er opgjort ved at summen af 1., 2. og 3. kvartal udgør 70 pct. af grænsehandlen.

handlen med dvd'er udgjorde ca. 15 mio. stk. i 2005 ud af den samlede grænsehandel med både dvd'er og cd'er på 35 mio. stk.

Det er Skatteministeriets vurdering, at grænsehandlen i 2007 med blanke dvd udgør ca. 6,5 mio. stk.

8. Grænsehandel med andre varer

8.1 Danskeres grænsehandel i udlandet

GfK's interviewundersøgelse indeholder også oplysninger om grænsehandel med varer, der ikke er egentlig punktafgift på. Af tabellen herunder fremgår undersøgelsen 2004, 2005 og 2006. Det skal bemærkes, at der indgår oplysninger om benzin og diesel, der er pålagt punktafgift. Der er ikke andre kilder til at bekræfte denne undersøgelse, der er således usikkerhed omkring tallene. For visse kategorier er der personer, der grænsehandler ofte og for mindre beløb. Der er kun få, der grænsehandler varerne i de øvrige kategorier, og når der grænsehandles, er det for store beløb. I sidstnævnte tilfælde er undersøgelsen meget usikker.

Det er anderledes udbud af varer og forskellen i moms, der er hoveddrivkraften bag grænsehandlen med de ikke-punktafgiftsbelagte varer. Dertil kommer, at en stor del af grænsehandlen foretages i forbindelse med en turistrejse, hvor der typisk er bedre tid til at handle.

Tabel 5.47: Grænsehandel med andre varer

	1. halvår 2004 opregnet til helår	1. kvartal 2004 opregnet til helår	2005	2006
	Mio. kr.			
<i>I alt</i>	5.757,3	5.741,2	9.681,3	8.988,42
<i>Heraf:</i>				
Madvarer	403,0	372,1	411,8	525,0
Helsekost/kosttilskud	13,4	5,7	3,6	13,4
Medicin	8,0	14,4	9,2	13,4
Elektronik	394,5	448,7	534,6	579,0
Indspillede cd og dvd og kassettebånd	399,3	71,4	153,3	104,1
Blanke cd og dvd	9,4	84,2	68,9	50,5
Blanke kassette eller videobånd	0,5	30,3	3,6	1,6
Tøj	2.495,0	3.419,1	3.137,7	3354,9
Kosmetik	449,7	273,5	430,4	326,7
Parfume	564,8	389,8	595,6	546,7
Sport og fritidsudstyr	284,0	136,2	560,9	380,8
Bil- og motorcykelud- styr	20,0	0,2	334,3	121,9
Benzin	82,6	5,9	103,2	64,1
Diesel	0,0	-	24,5	17,9
Møbler og tæpper	200,0	19,2	302,1	149,6
Hårde hvidevarer	-	45,7	143,4	380,4
Byggevarer	19,8	339,0	41,1	50,8
Håndværktøj	5,8	5,7	21,5	3,6
Brændsel	10,5	18,6	32,9	37,8
Store særlige indkøb	375,9	59,9	784,9	2215,3
Planter og frø	6,5	1,3	1.979,1	47,8
Ukrudtsmidler	14,5	0,3	4,5	3,1

Kilde: GfK

Grænsehandel med andre varer end nydelsesmidler holder fortsat det høje niveau fra *Status over grænsehandel 2006*, om end den er faldet en smule. Tøj er fortsat den klart største grænsehandelsvare indenfor gruppen af andre varer.

Det betyder, at tendensen til en højere grænsehandel med andre varer fortsætter, men samtidigt skal man, som nævnt, være opmærksom på, at de enkelte

svar fra de respektive respondenter kan få en relativ stor vægt, når der opgøres til landsplan.

Årets undersøgelse viser, at det fortsat er de traditionelle poster inden for andre varer, der står for den største andel af grænsehandlen. Det gælder varegrupperne madvarer, elektronik, tøj og kosmetik og parfume. Dog er omfanget af grænsehandlen med de to sidstnævnte varegrupper faldet siden *Status over grænsehandlen, juni 2006*. Kosmetik er faldet med 24 pct., og parfume er faldet med 8 pct. Derimod er grænsehandlen med madvarer steget med 27 pct., elektronik er steget med 8 pct., og tøj er steget med 7 pct. siden sidste års status.

Den store grænsehandel med tøj kan muligvis forklares af, at danskerne rejser mere, og dermed shopper mere. Desuden kan det være tegn på, at danskere køber dyrere tøj i udlandet end i 2005.

Med kosmetik og parfume er det vigtigt at pointere, at selvom der ikke er afgift på selve produktet, så er der afgift på emballagen til disse. Afgiften på emballagen blev indført for at få producenterne til at bruge mindre forurenende materialer som emballage og reducere emballagemængden. Som det kan ses af nedenstående tabel 5.48, udgør afgiften på emballagen en meget lille andel af produkternes samlede pris, og kan derfor kun forventes at have en mindre adfærdseffekt hos forbrugerne.

Tabel 5.48: Eksempler på emballageafgift på parfume- og kosmetik-varer

Produkt	Emballagemateriale	Emballageafgift
		Kr. pr. enhed
Deodorant, 150 ml	Aluminium, plast	1,16
Deodorant natural spray, 100 ml	Glas, aluminium, pap	1,04
Eau de Toilette/Eau de parfume, 50 ml	Glasflakon	0,68
Bodylotion/shampoo, 250 ml	Plastflaske	0,49
Dagcreme	Glaskrukke, pap	0,36
Aftershave, 100 ml	Glasflaske	0,35
Mascara	Plastik	0,22
Øjenskygge	Plastik	0,27
Læbestift	Plastik	0,22

Kilde: Brancheforeningen for Sæbe, Parfume og Teknisk/kemiske artikler (SPT)

Derimod udgør emballageafgiften en stor administrativ byrde for producenterne. Som skrevet i *Rapport om grænsehandel 2004*, har Brancheforeningen for Sæbe, Parfume og Teknisk/kemiske artikler (SPT) oplyst, at flere af deres

medlemmer har ekstra folk ansat til at administrere afgiften. Herudover er der store offentlige administrative omkostninger ved afgiften.

For kategorierne "bil- og motorcykeludstyr", "møbler og tæpper", "hårde hvidevarer" og "store særlige indkøb" er der tale om, at kun 4-5 respondenter har købt varer i disse kategorier, men til gengæld er der købt for relativt store beløb. Omregnet til landsplan bliver undersøgelsen dermed ret usikker for disse kategorier, på grund af de få respondenter. I det følgende undersøges det nærmere, hvem der har købt varer i disse kategorier, og hvor meget vægt svarene får, når der opregnes til landsplan.

I kategorien bil og motorcykeludstyr er der tale om fem respondenter, der har købt for mellem 70 og 10.000 kr. Det største køb på 10.000 kr. bliver omregnet til landsplan til 26,6 mio. kr. og er foretaget af en gift mand med børn under 6 år fra Århus, der er har afsluttet uddannelse i 16-19 års alderen, som er selvstændig detailhandler med en årlig husstandsindkomst på 750.000-999.999 kr.

I kategorien møbler og tæpper er der tale om 4 respondenter, og de har i dette tilfælde købt for mellem 2.500 og 10.000 kr. I dette tilfælde er det dog ikke den respondent, der har købt for mest, der opregnet til landsplan står for det største køb – faktisk er det en af de respondenter, der har købt for mindst, der vægtes mest. Den respondent, der står for den største grænsehandel, når der opregnes til landsplan, har købt for 2.500 kr., hvilket opregnes til ca. 38,5 mio. på landsplan. Grunden til, at denne respondent får en så stor vægt er, at den pågældende person har rejst 11 gange. Der er tale om en gift mand fra Bov med hjemmeboende børn i 7-14 års alderen, der er funktionær uden lederansvar med en afsluttet uddannelse i 16-19 års alderen, og med en årlig husstandsindkomst mellem 700.000 og 749.999 kr.

I kategorien hårde hvidevarer er der igen tale om 4 respondenter, der har købt for mellem 1.300 og 11.200 kr. På grund af vægtningen er det den respondent, der har købt for mindst rent beløbsmæssigt, der, opregnet til landsplan, står for langt den største andel af den samlede grænsehandel på landsplan, nemlig godt 307 mio. kr. Der er tale om pensioneret fraskilt mand fra Albertslund med en mellemlang videregående uddannelse – i øvrigt den samme mand som har købt for 70 kr. bil- og motorcykeludstyr.

I kategorien store særlige indkøb er der fem respondenter, som har købt for mellem 20.000 og 40.000 kr. Opregnet til landsplan står en enkelt af respondenterne for halvdelen af den samlede grænsehandel i denne kategori, nemlig 1,1 mia. Der er tale om et køb på 28.000 kr. foretaget af en enlig mand fra Søllerød, med en lang videregående uddannelse, der er selvstændig i et libe-

ralt erhverv med en årlig indkomst på 1 mio. kr. eller derover, og som har 3 eller flere biler.

EU overvejer i øjeblikket om at hæve det beløb, der må indføres varer til EU for, før der skal betale moms og afgifter. Beløbet er nu 1.350 kr., men overvejes hævet til 3.200 kr. for personer, der ankommer til EU via luft- eller vandvejen og til 2.200 kr. for personer, der kommer ad landevejen. De nye beløbsgrænser vil træde i kraft fra nytår, hvis de vedtages. De højere beløbsgrænser vil kunne betyde en øget grænsehandel f.eks. med tøj, der i forvejen er den største grænsehandelsvare. F.eks. koster en designertaske nemt 3.000 kr., og i et sådant tilfælde hindrer de nuværende beløbsgrænser grænsehandel, men de nye beløbsgrænser vil åbne op for mere grænsehandel af denne art.

8.2 Grænsehandel med energiprodukter

I en lang årrække var især benzin en stor grænsehandelsvare for danskere i Tyskland, men også i Sverige. Det skyldtes dels, at der var lavere afgifter i de pågældende lande, og dels at der var en lavere avance, end det var tilfældet i Danmark.

Der er stadig højere avance på både benzin og diesel i Danmark, men afgifterne har stået stille i Danmark siden 2001 som følge af skattestoppet, hvorimod afgifterne er steget i landene omkring os.

I forhold til Sverige har afgiftsforhøjelser dog ikke vedvarende medført en mindre prisforskel, hvormed det må kunne konstateres, at avancen på svensk benzin er sænket yderligere i forhold til i Danmark. I Tyskland er benzin lidt billigere i Danmark end i Tyskland. Dette betyder, at der i forhold til Tyskland er grænsehandel med benzin i dansk favør. Prisen på en liter benzin er gennemsnitlig ca. 15 øre lavere i Danmark end i Tyskland. Grænsehandlen med benzin kan bl.a. beregnes ud fra prisforskelle.

Tabel X.6 i *Rapport om grænsehandel 2004* viser grænsehandel med benzin som med benzin som funktion af prisforskellen, og på baggrund af denne tabel og prisforskellen kan grænsehandlen skønnes. I Tabel 6.49 fremgår den skønnede grænsehandel med benzin i 2001-2007.

Tabel 6.49. Skønnet grænsehandel ved de i 2001-2007 gældende priser

	Dansk merpris i forhold til Tyskland	Dansk merpris i forhold til Sverige	Grænsehandel i tysk favør	Grænsehandel i svensk favør	Samlet grænse- handel i udenlandsk favør
	Øre pr. liter		Mio. liter		
2001	69	18	77	8	85
2002	38	62	43	25	68
2003	-2	64	0	25	25
2004	-4	37	0	15	15
2005	-4	24	0	11	11
2006	1	61	0	25	25
2007	-15	34	-17	15	-2

Siden *Rapport om grænsehandel 2004* har den samlede grænsehandel med benzin altså flyttet sig med ca. 17 mio. liter i dansk favør – dette vel at mærke under forudsætning af, at prisforskellen på 15 øre pr. liter i dansk favør fastholdes fremover.

For så vidt angår diesel, har det siden 1993 været politikken, at den danske dieselaftgift skulle ligge i underkanten af den tyske, men at Danmark fulgte med op, når der var afgiftsforhøjelser i Tyskland. Siden 2001 har den danske afgift, som følge af skattestoppet ligget fast, selvom afgiften er hævet i Tyskland i 2003, hvormed afgiftsforskellen er blevet større. Også i Sverige og Norge er dieselaftgifterne steget. Målt i danske kroner er afgiften siden *Rapport om grænsehandel 2004* i Sverige steget med ca. 30 øre pr. liter og i Norge med ca. 13 øre.

Grænsehandlen med diesel var allerede i 2001, dvs. inden skattestoppet satte ind, betydelig i dansk favør. Dette dels pga. afgiftsforskelle og dels pga. Danmarks geografiske placering. Til forskel fra de andre grænsehandelsvarer er grænsehandlen med diesel hovedsagelig til erhverv (vognmænd), bl.a. fordi de fleste danske personbiler er med benzinmotorer. Derudover er grænsehandel med diesel i højere grad drevet af afgiftsforskellen end af forskellen i listepreiser. Baggrunden for dette er, at mange vognmænd har gode rabataftaler med olieselskaberne. I tabel XI. 21 og XI.23 i *Rapport om grænsehandel 2001* er dieselsalg til danske vognmænd, der kører internationale ture samt til internationale vognmænd ved forskellige afgiftssatser opgjort.

Tabellerne tager dog udgangspunkt i danske afgiftsændringer, hvilket der ikke har været noget af i Danmark siden 2001, men der antages, at afgiftsstigningerne i Sverige og Norge kan sidestilles med en afgiftsnedsættelse i Danmark,

kan der, dog med stor usikkerhed, skønnes over grænsehandlen, om end der må tages store forbehold for den utraditionelle opgørelsesmetode.

Effekterne af afgiftsændringer i Danmark er i de to nævnte tabeller opgjort for Tyskland henholdsvis Norden (Sverige, Norge og Finland). Der har som nævnt ikke været nogen afgiftsændringer i Tyskland, men det har der været i Sverige og Norge. Da afgiftsstigningerne ikke har været ens i Sverige og Norge (der må ses bort fra Finland), tages et gennemsnit af stigningerne for at kunne skønne den samlede ændring i grænsehandlen ud fra de to tabeller. Gennemsnitligt har der været en afgiftsstigning i de to lande på godt og vel 20 øre pr. liter, svarende til en ændring af afgiftsforskellen i forhold til Danmark på 20 øre pr. liter.

Tabel XI.21 i *Rapport om grænsehandel 2004* viser, at en afgiftsnedsættelse i Danmark på 20 øre pr. liter diesel, vil medføre en stigning i det danske salg af diesel fra 40 til 50 mio. liter til danske vognmænd med ture til og fra Norden. Tabel XI. 23 viser tilsvarende, at salget af diesel til udenlandske vognmænd med ture til og fra Norden vil stige fra 5 til 10 mio. liter. Det skønnes altså, med stor usikkerhed, at dieselsalget til vognmænd med ture til og fra Norden, i forhold til *Rapport om grænsehandel 2004*, er steget med 15 mio. liter. ved afgiftsstigningerne i Norge og Sverige. Der må dog igen tages forbehold for opgørelsesmetoden. Samlet set er grænsehandlen i Danmark steget fra 110 mio. liter i *Rapport om grænsehandel 2004* til 115 mio. liter nu.

Udover benzin og diesel, hvor der er grænsehandel i dansk favør, er energikoks til opvarmning i private hjem en stor grænsehandelsvare, men med omvendt fortegn. Der er betragtelige beløb at spare på energikoks i Tyskland. I Tyskland koster en sæk med 25 kg energikoks (8.000 kalorier pr. kg) mellem 60 og 67 kr., svarende til en kilopris på mellem 2,40 og 2,68 kr., heraf udgør afgiften ca. 10 øre pr. kg. I visse grænsehandelsbutikker er der desuden rabat, hvis der købes mere end 1 ton. Til sammenligning koster en sæk med 30 kg energikoks mellem 220 og 225 kr. svarende til en kilopris mellem 7,33 og 7,50 kr., heraf udgør afgiften ca. 2,25 kr. pr. kg. Prisen på energikoks er 3 gange højere i Danmark end i Tyskland. Afgiften i Danmark er 52,90 kr. pr. gigajoule, mens den tyske afgift er 0,33 euro pr. gigajoule, svarende til ca. 2,46 kr. pr. gigajoule. Der er således en betydelig afgiftsfordel ved at grænsehandle energikoks i Tyskland. Det er ikke umiddelbart muligt at skønne over grænsehandlen specifikt med energikoks, men som det ses, af tabel 5.46 er grænsehandlen med brændsler som helhed fordoblet siden 2004.

Kapitel 6. Virkninger af afgiftsændringer

Dette kapitel indeholder beregninger af effekten af afgiftsændringer på nydel-
sesmidler og blankbånd ud fra en række forudsætninger. Der er ikke ændret
metode i forhold til de forrige rapporter.

For mere information om beregningsmetode mv. henvises til *Rapport om
grænsehandel 2000*, *Rapport om grænsehandel 2001* og *Rapport om grænse-
handel 2004*.

Kapitlet er opbygget således:

- Afsnit 1. Spiritus
- Afsnit 2. Tobak
- Afsnit 3. Øl
- Afsnit 4. Vin
- Afsnit 5. Sodavand
- Afsnit 6. Chokolade
- Afsnit 7. Blankbånd

1. Spiritus

På baggrund af analyserne de forrige kapitler antages følgende om forbruget
af spiritus i Danmark i 2008.

Tabel 6.1: Forudsætning om forbrug for spiritus i Danmark

	40 pct. vol. spiritus
	Mio. liter
Salg i Danmark	20,50
- heraf alkoholsodavand	0,75
- heraf salg til udlændinge	3,25
= salg af alm. spiritus til danskere i Danmark	16,50
Dansk grænsehandel	5,00
- heraf Tyskland	3,50
- heraf Øst- og Sydeuropa mv.	1,50
<i>Dansk forbrug</i>	<i>21,50</i>

Danskernes samlede forbrug af spiritus er 21,50 mio. liter. Heraf er 5 mio. li-
ter grænsehandel, mens 16,50 mio. liter er købt i Danmark. Det er lagt til
grund, at grænsehandlen er fordeler sig med 3,5 mio. liter fra Tyskland, mens
1,50 mio. liter handles i "tax-free" samt Øst- og Sydeuropa.

Det antages, at prisen i Danmark er 95 kr. pr. flaske, mens prisen i Tyskland er 20 kr. lavere. Desuden antages det, at besparelsen ved at købe spiritus i "tax-free" er 30 kr. pr. flaske, og at svenskere kan spare 125 kr. ved at handle i Danmark frem for hjemme i Sverige, jf. tabel 6.2.

Tabel 6.2: Priser i Danmark og udlandet

	Pr. flaske 70 cl 40 pct. vol.
	Kr.
Pris i Danmark	95
Pris i Tyskland	75
Pris i Sverige	220
Pris i Øst-, Sydeuropa og "tax-free"	65

Ved en dansk pris på 65 kr. pr. liter og derunder er det antaget, at danskerne stadig grænsehandler 0,2 mio. liter i Øst-, Sydeuropa og "tax-free", ligesom en pris på 75 kr. pr. liter og derunder fortsat vil udløse en grænsehandel i Tyskland på 0,1 mio. liter. Det er udtryk for en "naturlig" grænsehandel, som er uafhængig af pris og afgiftsforskelle, men i højere grad er begrundet i andre forhold, som f.eks. køb af lokale produkter mv.

Beregningerne i tabel 6.3 viser, at hvis afgiften sænkes med 10 kr. pr. flaske inklusive moms, vil grænsehandlen falde med ca. 2,1 mio. liter, mens udlændingenes grænsehandel i Danmark vil stige med 0,4 mio. liter. Det danske forbrug stiger med 0,7 mio. liter. Den hjemvendte grænsehandel og et større forbrug af spiritus betyder, at salget til danskere stiger med 2,8 mio. liter. Samlet vil en nedsættelse på 10 kr. pr. flaske betyde, at det afgiftspligtige salg stiger med 3,2 mio. liter.

Tabel 6.3: Virkninger af danske afgiftsned sættelser på spiritus

Dansk pris	Dansk forbrug	- heraf købt i Danmark	- heraf købt i udlandet	Udenlandsk købt i Danmark	Netto statslig provenu ¹⁾	Samfund netto	- heraf danske borgernes andel	Helbredssomkostninger	Fald i grænsehandel	Selvfinansieringsgrad
Kr. pr. 70 cl	Mio. liter 40 pct. vol.				Mio. kr.					Pct.
95,0	21,5	16,5	5,0	3,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0	0
92,5	21,7	17,2	4,5	3,4	+1,0	42,7	48,1	-6,4	39	102
90,0	21,8	17,9	3,9	3,5	-2,8	82,7	98,3	-12,8	78	98
87,5	22,0	18,6	3,4	3,6	-11,2	120,0	150,4	-19,2	117	94
85,0	22,2	19,3	2,9	3,7	-24,3	154,6	204,5	-25,6	156	90
82,5	22,3	20,0	2,3	3,8	-42,1	186,5	260,6	-32,0	195	86
80,0	22,5	20,7	1,8	3,9	-64,6	215,6	318,6	-38,4	234	82
77,5	22,6	21,4	1,3	4,0	-91,8	242,1	378,7	-44,8	272	78
75,0	22,8	22,1	0,7	4,1	-123,7	265,9	440,8	-51,2	311	74

1) Faktorpriser. Ved sammenligning med disponibel indkomst hos borgerne lægges 25 pct. til.

Den lavere afgift vil give et samlet provenutab på ca. 24 mio. kr. Tabet dækker dog både over en provenugevinst og et provenutab. Provenugevinsten opstår som følge af en stigning i danskernes forbrug samt en lavere dansk grænsehandel og en større udenlandsk grænsehandel i Danmark. Dertil kommer, at et højere salg i Danmark af spiritus også udløser et større provenu på emballageafgiften. Provenutabet består dels af et tab på spiritusafgiften pga. den lavere sats, og dels ved at en lavere afgift på spiritus vil flytte en del forbrug fra ølsalget. Det medfører færre indtægter fra ølafgiften. Det er i beregningerne antaget, at en nedsættelse af spiritusafgiften med 10 kr. pr. flaske inklusive moms vil udløse et merforbrug af spiritus på 0,65 mio. liter i drikkestyrke, heraf vil 0,25 mio. liter dog være pga. et lavere ølforbrug.

En lavere afgift vil betyde, at danske borgere får en samfundsøkonomisk gevinst på ca. 205 mio. kr., mens det højere alkoholforbrug vil medføre sundhedsomkostninger på ca. 26 mio. kr. Det er lagt til grund, at sundhedsomkostningerne kan opgøres til 160 kr. pr. liter ren alkohol i faktorpriser, men 200 kr. pr. liter i forbrugerpriser. For samfundet som helhed vil en afgiftsned sættelse på 10 kr. pr. flaske betyde en gevinst på ca. 155 mio. kr.

Selvfinansieringsgraden ligger i den høje ende. En nedsættelse af afgiften svarende til et prisfald på 10 kr. pr. flaske har således en selvfinansieringsgrad på ca. 90 pct., mens en afgiftsned sættelse på 2,50 kr. inklusive moms vil være fuldt ud selvfinansierende.

2. Tobak

Tabel 6.4 viser hvilke prisantagelser, der ligger til grund for skønnene i de følgende tabeller. Det er antaget, at der er en prisforskel på lidt over 3,15 kr. pr. 20 stk. cigaretter mellem Tyskland og Danmark, mens nordmænd og svenskere kan spare henholdsvis ca. 24 kr. og ca. 3,40 kr. ved at købe cigaretter i Danmark. Det skal i øvrigt bemærkes, at der er begrænsninger på indførsel af cigaretter fra Danmark til Norge. Grænsen er 200 stk. cigaretter.

Ved indkøb i Danmark kan en dansker spare ca. 10 kr. ved at hjemmerulle cigaretter frem for at købe dem fabriksfremstillet. Danskerne kan yderligere spare lidt over 3 kr. pr. 20 stk. ved at grænsehandle røgtobak i Tyskland til hjemmerulning i Danmark.

Tabel 6.4: Antagelser om priser for tobaksmarkedet

	Kr. pr. 20 stk.
Pris danske dyre cigaretter (3/4 af markedet)	32,00
Pris danske billige cigaretter (1/4 af markedet)	26,50
Gennemsnitspris Danmark	30,63
Pris tyske dyre cigaretter (5/6 af markedet)	35,09
Pris tyske billige cigaretter (1/6 af markedet)	27,24
Gennemsnitspris Tyskland	33,78
Pris norske dyre cigaretter (3/4 af markedet)	57,08
Pris norske billige cigaretter (1/4 af markedet)	46,86
Gennemsnitspris Norge	54,53
Pris svenske dyre cigaretter (3/4 af markedet)	36,24
Pris svenske billige cigaretter (1/4 af markedet)	27,46
Gennemsnitspris Sverige	34,04
Gennemsnitspris "tax-free", Øst- og Sydeuropa	20,00
Dansk pris røgtobak	18,95
Cigarethylster hjemmerullet (20 stk.)	2,00
Tysk pris røgtobak til hjemmerulning	15,75
	Øre pr. stk.
Dansk cigaretafgift i gennemsnit	84,50
Dansk afgift på hjemmerullet cigaret med hylster i gennemsnit ¹⁾	48,00

1) Det er antaget, at ca. 75 pct. er hjemmerullet af finskåret tobak og 25 pct. er rullet af grov tobak.

Der ses i dette afsnit på fire modeller. Én hvor det antages, at der ikke er en "ketchup-effekt", men med en forsigtig antagelse om svenskere, tyskere og

nordmænds grænsehandel i Danmark. Én hvor en tysk og svensk ”ketchup-effekt” indregnes. I *Rapport om grænsehandel 2004* blev det antaget, at en besparelse på 2,50 kr. pr. 20 stk. ville kunne udløse en ”ketchup-effekt”, men det er uvist, hvornår den i givet fald indtræffer. De to sidste modeller er en model henholdsvis med og uden ”ketchup-effekt”, men hvor der i modsætning til de to andre modeller ikke justeres på røgtobakafgiftssatsen svarende til ændringen i cigaretafgiften. De to første modeller sikrer således, at afgiftsstigningen på cigaretter ikke giver yderligere incitament til at hjemmerulle af røgtobak, mens de to sidste modeller medfører, at det bliver relativt billigere at hjemmerulle sammenlignet med at købe en fabriksfremstillet cigaret. Set ud fra et samfundsøkonomisk synspunkt er hjemmerulning absolut ikke attraktivt, og bør derfor begrænses.

Tabel 6.5: Tobaksmarkedet uden ”ketchup-effekt”

	Cigaretter	Finskåren Røgtobak	Groft skåret røgtobak
	Mio. stk.	Mio. gram	
Dansk salg med afgift	8.475	500	425
- salg til udlændinge	300	> 0	> 0
= Salg i Danmark til danskere	8.175	500	425
+ Grænsehandel i Tyskland	0	250	> 0
+ Grænsehandel ”tax-free”, Syd- og Østeuropa	500	> 0	> 0
<i>Beregnet dansk forbrug</i>	<i>8.675</i>	<i>750</i>	<i>425</i>
- heraf pibetobak			275

Ved et tobaksmarked uden tysk og svensk ”ketchup-effekt”, vil danskernes forbrug af fabriksfremstillede cigaretter være 8.675 mio. stk., heraf vil 8.175 mio. stk. være købt i Danmark. De hjemmerullede cigaretter vil udgøre 900 mio. stk., således at det samlede forbrug er 9.575 mio. stk. i 2008. Udlændinges grænsehandel i Danmark udgør 300 mio. stk.

Tabel 6.6: Forventede virkninger af afgiftsændringer på tobak uden ”ketchup-effekt”

Pris Prince	Dansk for- brug	Ud- læn- dinges køb i Dan- mark	Dansk køb i Tysk- land	Dansk køb Syd- euro- pa mv.	Dansk salg til dan- skere	Dansk salg	Dansk køb i Tysk- land	Net- topro- venu	Netto sam- fund	Æn- dring i græn- sehan- del	Selv- finan- sierungs- grad
38	8.488	50	35	770	7.683	535	610	976	-971	672	58
37	8.519	60	0	725	7.794	600	550	850	-791	509	56
36	8.550	70	0	680	7.870	665	490	661	-663	407	57
35	8.581	105	0	635	7.946	730	430	492	-510	305	57
34	8.613	170	0	590	8.023	795	370	346	-327	204	54
33	8.644	235	0	545	8.099	860	310	182	-157	102	52
32	8.675	300	0	500	8.175	925	250	0	0	0	0
31	8.706	430	0	455	8.251	990	190	-127	+218	-102	67
30	8.738	560	0	410	8.328	1.055	130	-279	+416	-204	64
29	8.769	690	0	365	8.404	1.120	70	-456	+596	-305	61
28	8.800	820	0	320	8.480	1.185	10	-656	+758	-407	58

En afgiftsstigning på 1 kr. pr. 20 stk. inklusive moms vil betyde, at danskere køber ca. 45 mio. cigaretter mere i grænsehandlen sammenlignet med i dag, og samtidig vil salget til danskere falde med ca. 76 mio. stk. Ligesom også udlændinge vil købe mindre i Danmark, og grænsehandlen falder derfor fra 300 mio. stk. til 235 mio. stk. Danskernes forbrug bliver reduceret med ca. 31 mio. stk.

En parallel forhøjelse af røgtobakken medfører et mindre salg af røgtobak både til hjemmerulning og piberygning, og grænsehandlen vil stige med ca. 60 mio. gram.

Netto vil afgiftsstigning på 1 kr. indbringe en provenugevinst på ca. 182 mio. kr. Provenugevinsten dækker både over tab og gevinster ved en højere afgift. Gevinsten kommer dels som følge af, at en højere afgift alt andet lige vil give et højere provenu, men da alt andet ikke er lige, vil en højere afgift betyde et lavere dansk salg dels pga. en forbrugsnedgang og større dansk grænsehandel, og dels som følge af at udlændingene reducerer deres grænsehandel. Det skal bemærkes, at der ikke er indregnet en eventuel yderligere stigning i den danske grænsehandel udover røgtobak og ”tax-free” ved en højere afgift. Med udgangen af 2008 udløber bl.a. rejsegodsrestriktionerne for Polen, hvilket be-

tyder, at en dansker kan hjembringe 800 stk. cigaretter til eget brug fra Polen. Denne effekt er ikke indregnet.

Som helhed taber det danske samfund ved en afgiftsforhøjelse ca. 157 mio. kr. Godt nok vinder den danske stat et provenu, men de danske borgere taber til gengæld på den højere afgift dels økonomisk, og dels fordi der sker en forbrugsforvridning. En højere afgift giver dog en gevinst i forhold til sundhedssomkostninger²⁶, når danskere ryger mindre, men det kan dog ikke opveje de danske borgeres tab, således at der for samfundet som helhed vil være tale om et tab.

Tabel 6.7: Tobaksmarkedet med ”ketchup-effekt”

	Cigaretter	Finskåren røgtobak	Groft skåret røgtobak
	Mio. stk.	Mio. gram	
Dansk salg med afgift	8.850	500	425
- salg til udlændinge	675	> 0	> 0
= Salg i Danmark til danskere	8.175	500	425
+ Grænsehandel i Tyskland	0	250	>0
+ Grænsehandel ”tax-free”, Syd- og Østeuropa	500	> 0	> 0
<i>Beregnet dansk forbrug</i>	<i>8.675</i>	<i>750</i>	<i>425</i>
- heraf pibetobak			275

Hvis den tyske og svenske ”ketchup-effekt” indregnes, vil det danske salg være ca. 375 mio. stk. højere end uden ”ketchup-effekten”, jf. tabel 6.7. Det vil ændre provenugevinsten ved en afgiftsforhøjelse samt effekten på samfundet.

²⁶ I en afhandling af Susanne Reindahl Rasmussen, Master of Public Health, Aarhus Universitet fra 11. juni 1998 opgøres de samfundsøkonomiske omkostninger ved tobaksrygning til ca. 7,5 mia. kr. i forbrugerpriser eller ca. 6 mia. kr. i faktorpriser. Ved et forbrug på ca. 10 mia. cigaretter svarer det til 60 øre pr. cigaret, der forbruges.

Tabel 6.8: Forventede virkninger af afgiftsændringer på tobak med "ketchup-effekt"

Pris Prince	Dansk forbrug	Udlændinges køb i Danmark	Dansk køb i Tyskland	Dansk køb Sydeuropa mv.	Dansk salg til danskere	Dansk salg		Nettoprovenu	Nettosamfund	Ændring i grænsehandel	Selvfinansierungsgrad
						Dansk salg	Dansk køb i Tyskland				
Kr. pr. 20 stk.	Mio. stk. cigaretter					Mio. gram røgtobak		Mio. kr.			Pct.
38	8.488	70	35	770	7.683	535	610	573	-1.374	672	79
37	8.519	110	0	725	7.794	600	550	488	-1.153	509	78
36	8.550	175	0	680	7.870	665	490	371	-953	407	79
35	8.581	240	0	635	7.946	730	430	236	-765	305	80
34	8.613	305	0	590	8.023	795	370	83	-590	204	90
33	8.644	490	0	545	8.099	860	310	57	-283	102	86
32	8.675	675	0	500	8.175	925	250	0	0	0	0
31	8.706	805	0	455	8.251	990	190	-146	+199	-102	65
30	8.738	935	0	410	8.328	1.055	130	-316	+379	-204	62
29	8.769	1.065	0	365	8.404	1.120	70	-512	+541	-305	59
28	8.800	1.195	0	320	8.480	1.185	10	-731	+683	-407	56

Hæves afgiften med 1 kr. pr. pakke inklusive moms, vil udlændinges grænsehandel falde med ca. 185 mio. cigaretter. Det vil betyde, at en højere afgift vil give et væsentligt mindre provenu sammenlignet med uden "ketchup-effekt". Nettoprovenuet uden "ketchup-effekt" er 182 mio. kr., men når "ketchup-effekten" indregnes, vil provenugevinsten kun være på 57 mio. kr. Godt nok får staten et større provenu både på tobaksafgift og moms ved en højere afgift, men da en højere pris vil få udlændinge til at reducere deres indkøb i Danmark, mistes der provenu både på tobaksafgift og moms. Da udlændinges grænsehandel er højere ved "ketchup-effekten", er provenutabet også større.

Det lavere provenu pga. udlændinges mindre køb i Danmark betyder også, at det samfundsøkonomiske tab ved en højere afgift er ca. 125 mio. kr. højere med "ketchup-effekten" end uden "ketchup-effekt". På nuværende tidspunkt er der indikationer af, at en tysk "ketchup-effekt" er i fremmarch, men billedet sløres af, at svenskerne med afgiftsforhøjelserne pr. 1. januar 2007 også har fået incitament til at grænsehandle cigaretter i Danmark. En afgiftsforskel på over 3 kr. pr. pakke mellem Danmark på den ene side og Tyskland og Sverige på den anden bør umiddelbart kunne igangsætte en "ketchup-effekt", men som nævnt er det endnu for tidligt at afgøre. Provenuet af afgiften er dog steget svarende til ca. 230 mio. stk. i de første 4 måneder af 2007 sammenlignet med samme periode 2006, hvilket kunne tyde på en stigende grænsehandel, jf. prisen på Prince er sat op med 50 øre pr. 20 stk. i februar. Det burde betyde et

lavere salg til danske forbrugere, og stigningen er derfor sandsynligvis udtryk for, at grænsehandlen til udlændinge er steget markant.

I tabel 6.6 og 6.8 er det antaget, at en forhøjelse af cigaretafgiften også følges af en tilsvarende forhøjelse af røgtobaksafgiften for at modvirke en stigning i hjemmerulning ved en højere afgift på fabriksfremstillede cigaretter. De seneste to afgiftsændringer på cigaretter har dog udelukkende være ændringer i cigaretafgiften. I tabel 6.9 fremgår, hvorledes en ændring af cigaretafgiften uden en tilsvarende ændring af afgiften på røgtobak vil påvirke provenu og samfundsøkonomi. Det er antaget, at hvis prisen på cigaretter går op med en krone pr. pakke, vil hjemmerulning stige med 75 mio. stk. I *Rapport om grænsehandel 2004*, blev det skønnet, at hjemmerulning kunne stige mellem 75 og 150 mio. stk. Der er derfor tale om en meget forsigtig antagelse.

Tabel 6.9: Forventede virkninger af afgiftsændringer på tobak uden røgtobak og uden "ketchup-effekt"

Pris Prince	Dansk for- brug	Ud- læn- dinges køb i Dan- mark	Dansk køb i Tysk- land	Dansk køb i Syd- euro- pa mv.	Dansk salg til dan- skere	Dansk salg	Dansk køb i Tysk- land	Netto- pro- venu	Netto sam- fund	Æn- dring i græn- sehan- del	Selv- finan- sierungs- grad
Kr. pr. 20 stk.	Mio. stk. cigaretter					Mio. gram røgtobak		Mio. kr.			Pct.
38	8.488	50	35	770	7.233	1.375	250	816	-920	331	60
37	8.519	60	0	725	7.419	1.300	250	718	-747	225	58
36	8.550	70	0	680	7.570	1.225	250	557	-627	180	59
35	8.581	105	0	635	7.721	1.150	250	416	-482	135	60
34	8.613	170	0	590	7.873	1.075	250	296	-309	90	57
33	8.644	235	0	545	8.024	1.000	250	157	-148	45	54
32	8.675	300	0	500	8.175	925	250	0	0	0	0
31	8.706	430	0	455	8.326	850	250	-104	208	-45	70
30	8.738	560	0	410	8.478	775	250	-233	396	-90	66
29	8.769	690	0	365	8.629	700	250	-387	565	-135	62
28	8.800	820	0	320	8.780	625	250	-566	716	-180	59

Provenugevinsten ved kun at hæve afgiften på cigaretter er ca. 25 mio. kr. mindre end ved en parallelførhøjelse, mens omkostningerne for samfundet er ca. 9 mio. kr. lavere. Hæves afgiften på cigaretter vil det give incitament til at hjemmerulle, og det danske salg af røgtobak stiger dermed med 75 mio. gram. Effekten på grænsehandlen er ligeledes mindre, da grænsehandlen med røgtobak er uændret sammenlignet med den situation, hvor afgiften på røgtobak følger en afgiftsforhøjelse på cigaretter. Til gengæld er effekten på sundheden mindre, når kun cigaretafgiften hæves, da hjemmerulning vil stige. En hjemmerullet cigaret og en fabriksfremstillet er lige sundhedsskadelige, hvorfor man ud fra et sundhedshensyn bør vælge en parallelførhøjelse, da effekten er

størst. Ud fra et statsfinansielt synspunkt er det også at foretrække at hæve røgtobakken svarende til en forhøjelse af cigaretafgiften. Omvendt vil en afgiftsnedsettelse isoleret på fabriksfremstillede cigaretter være at foretrække både ud fra et statsfinansielt synspunkt og et sundhedssynspunkt.

Som det fremgik af tabel 6.7 og 6.8, hvor afgiften på cigaretter og røgtobak følges ad, vil "ketchup-effekten" betyde en lavere provenuegevinst og et større samfundsøkonomisk tab. Det samme resultat ses for en isoleret forhøjelse af cigaretafgiften. En forhøjelse af cigaretafgiften vil således kun medføre en gevinst på 32 mio. kr., mens samfundet som helhed taber 273 mio. kr. jf. tabel 6.10 herunder.

Tabel 6.10: Forventede virkninger af afgiftsændringer på tobak uden røgtobak og med "ketchup-effekt"

Pris Prince	Dansk for- brug	Ud- læn- dinges køb i Dan- mark	Dansk køb i Tysk- land	Dansk køb Syd- euro- pa mv.	Dansk salg til dan- skere	Dansk salg	Dansk køb i Tysk- land	Netto- prove- nu	Netto sam- fund	Æn- dring i græn- sehan- del	Selv- finan- sie- rings- grad
38	8.488	70	35	770	7.233	1.375	250	414	-1.323	331	81
37	8.519	110	0	725	7.419	1.300	250	357	-1.109	225	80
36	8.550	175	0	680	7.570	1.225	250	268	-917	180	81
35	8.581	240	0	635	7.721	1.150	250	160	-738	135	85
34	8.613	305	0	590	7.873	1.075	250	33	-571	90	95
33	8.644	490	0	545	8.024	1.000	250	32	-273	45	91
32	8.675	675	0	500	8.175	925	250	0	0	0	0
31	8.706	805	0	455	8.326	850	250	-122	189	-45	66
30	8.738	935	0	410	8.478	775	250	-270	359	-90	63
29	8.769	1.065	0	365	8.629	700	250	-442	510	-135	59
28	8.800	1.195	0	320	8.780	625	250	-640	641	-180	56

3. Øl

Det er antaget, at prisen i Danmark på en kasse øl er 107 kr. Prisen er et væg-
tet gennemsnit af pilsnerøl og guldøl, hvor det er antaget, at ca. 15 pct. er
guldøl. Det er i forhold til *Status over grænsehandel, juni 2006* dermed anta-
get, at prisen i Danmark er steget fra 97 til 107 kr. I Tyskland er prisen faldet
til 62 kr. pr. kasse, mens fordelen for svenske ved indkøb i Danmark er
uændret på ca. 35 kr. pr. kasse.

Forudsætningerne om ølmarkedet fremgår af tabellen herunder.

Tabel 6.11: Forudsætninger om ølmarkedet

	I alt	- heraf pilsnerøl	- heraf guldøl
	Mio. liter		
Salg med afgift	476	405	71
Salg til svenskere	25	10	15
Salg til danskere med afgift	451	395	57
Dansk grænsehandel	105	65	40
Dansk forbrug	556	460	97
	Mio. liter ren alkohol		
Salg med afgift	22,90	18,61	4,28
Salg til svenskere	1,35	0,46	0,89
Salg til danskere med afgift	21,55	18,15	3,39
Dansk grænsehandel	5,39	2,99	2,40
Dansk forbrug	26,94	21,14	5,79
	Mio. liter pilsnerækvivalenter		
Salg med afgift	498	405	93
Salg til svenskere	29	10	19
Salg til danskere med afgift	468	395	74
Dansk grænsehandel	117	65	52
Dansk forbrug	586	460	126

Det er antaget, at ca. 15 pct. af salget i Danmark består af guldøl. For at kunne foretage beregningerne er salget af guldøl omregnet til øl i pilsnerstyrke (4,6 pct. vol.). Svenskeres indkøbsmønster er anderledes end danskeres. Det er forudsat i beregningerne ovenfor, at svenskere køber 60 pct. guldøl. Der er i den forbindelse taget højde for, at ca. 15 pct. er guldøl. Afgiftsforskellen i forhold til Sverige er antaget at være ca. 35 kr. pr. liter. Prisforskellen mellem Danmark og Sverige er dermed ikke øget efter den danske afgiftsnedsettelse i 2005. I *Rapport om grænsehandel 2004* blev prisforskellen således opgjort til ca. 35 kr. pr. kasse. I forhold til Tyskland er prisforskellen indsnævret svarende til, at en kasse øl koster ca. 62 kr. mod ca. 63 kr. i *Status over grænsehandel, juni 2006*. Fordelen ved at grænsehandle i Tyskland er i gennemsnit 15 kr. pr. kasse, så længe pantreglerne ikke håndhæves i Tyskland.

Det er ligesom i rapporten fra sidste år antaget, at forbruget af øl vil stige med 1,13 mio. liter ved et prisfald på ca. 1 kr. pr. liter, heraf vil 0,13 mio. liter være som følge af et mindre spiritussalg.

I tabel 3.2 er ulovlige indførsler inkluderet i danskeres grænsehandel.

Ud fra disse antagelser er effekten af afgiftsned sættelserne på øl beregnet.

Tabel 6.12: Samfundsøkonomiske virkninger af ændring af ølafgiften

Afgift	Dansk pris	Dansk forbrug	- heraf købt i DK	- heraf købt i udlandet	Svensk købt i Danmark	Netto-provenu-gevinst	Samfund netto	Danske borgere	Omkostninger for 3. part ved alkoholforbrug	Selvfinansieringsgrad
Kr. pr. liter ren alkohol	Kr. pr. kasse	Mio. liter pilsnerækvivalenter				Mio. kr.				Pct.
50,9	107,00	586	468	117	29	0	0	0	0	0
46,5	104,50	588	477	111	31	-69	+8	+96	-18	33
42,1	102,00	591	486	105	34	-142	+14	+193	-37	30
37,7	99,50	594	496	98	36	-220	+17	+292	-55	28
33,3	97,00	597	505	92	38	-303	+17	+393	-74	26
28,9	94,50	600	514	86	40	-390	+14	+496	-92	23
24,5	92,00	603	523	80	42	-483	+8	+601	-110	21
20,2	89,50	605	532	74	44	-580	-1	+707	-129	19
15,8	87,00	608	541	67	46	-681	-13	+816	-147	17
11,4	84,50	611	550	61	48	-788	-28	+926	-166	14

Nedsættes afgiften på øl med 5 kr. pr. kasse, øges forbruget ca. 5 mio. liter, mens svenskere vil købe ca. 5 mio. liter mere. Dertil kommer, at danskeres grænsehandel falder med ca. 12 mio. liter. Nedsættelse af afgiften vil medføre et tab for staten på ca. 142 mio. kr., og øgede omkostninger på ca. 37 mio. kr. som følge af alkoholskader ved større forbrug. Danskerne vinder ca. 193 mio. kr. som følge af lavere afgift og færre forvridninger af forbruget. Samfundet får set under ét en lille økonomisk gevinst på ca. 14 mio. kr.

Opgørelsen er usikker. Den seneste nedsættelse af ølafgiften med næsten 5 kr. pr. kasse har således ikke givet en synlig fremgang i salget. Det må desuden forventes, at en del af de svenskere, der i dag kører gennem Danmark og henter øl i Tyskland vil købe i Danmark i stedet, hvis den danske afgift falder. Hvis salget til svenskere stiger dobbelt så kraftigt, som der her er beregnet, ville det forbedre resultatet for staten med ca. 15 mio. kr. Det er således et robust resultat, at der vil komme et væsentligt provenutab ved en nedsættelse af ølafgiften, og det er helt urealistisk, at en nedsættelse kan være i nærheden af at være selvfinansierende.

4. Vin

Antagelserne om markedet for vin i Danmark fremgår af tabellen herunder. Danskeres forbrug af vin skønnes at være ca. 175 mio. liter, hvoraf ca. 20 mio. liter er købt i udlandet.

Tabel 6.13: Forudsætning om markedet for vin i Danmark

	Mio. liter
Salg af vin med dansk afgift	166
- Salg til udlændinge	10
= Vin solgt i Danmark til danskere	156
+ Vin købt i grænsehandlen	20
= Dansk forbrug	176

I de følgende beregninger er det antaget, at prisen på vin i Danmark er 30 kr. pr. flaske. I Tyskland købes vin til 17 kr. pr. flaske. Svenskere kan spare 9 kr. pr. flaske ved at købe i Danmark frem for i Sverige.

Det er endvidere antaget, at forbruget af vin stiger med 1,5 mio. liter for hver krone, prisen på vin falder i Danmark. Der er indregnet effekten på emballageafgift tillige med den almindelige punktafgift. Der henvises til *Rapport om grænsehandel 2004*.

Tabel 6.14: Priser i Danmark og udlandet

	Pr. flaske 75 cl bordvin
	Kr.
Pris i Danmark	30
Pris i Tyskland	17
Pris i Sverige	39

Under disse antagelser kan effekten af en afgiftsnedsættelse beregnes.

Tabel 6.15: Samfundsøkonomiske virkninger af ændring af vinafgiften

Dansk pris	Dansk forbrug	- heraf købt i DK	- heraf købt i udlandet	Svensk købt i Danmark	Nettoprovenu-gevinst	Samfund netto	Danske borgeres andel af samfundsøkonomisk gevinst	Om-kostninger for 3. part ved alkoholforbrug	Selvfinansieringsgrad
Kr. pr. 75 cl	Mio. liter				Mio. kr.				Pct.
30,00	175,5	155,5	20,0	10,0	0,0	0	0,0	0	0
29,50	176,3	157,2	19,1	10,6	-64,4	+5	+83,4	-14,4	28
29,00	177,0	158,8	18,2	11,1	-131,4	+7	+167,6	-28,8	27
28,50	177,8	160,5	17,3	11,7	-200,9	+9	+252,8	-43,2	25
28,00	178,5	162,1	16,4	12,2	-272,8	+8	+338,8	-57,6	24
27,50	179,3	163,8	15,5	12,8	-347,3	+6	+425,7	-72,0	22
27,00	180,0	165,5	14,5	13,3	-424,3	+3	+513,5	-86,4	21
26,50	180,8	167,1	13,6	13,9	-503,8	-2	+602,2	-100,8	20
26,00	181,5	168,8	12,7	14,4	-585,8	-9	+691,8	-115,2	18
25,50	182,3	170,4	11,8	15,0	-670,4	-18	+782,2	-129,6	17

Afgiften på øl og vin skal på grund af EU-reglerne følges ad. Hvis afgiften på øl nedsættes med 5 kr. pr. kasse, skal vinafgiften sænkes, svarende til 1 kr. pr. flaske. En afgifts-nedsættelse på 1 kr. pr. flaske vil medføre et merforbrug på ca. 1,5 mio. liter, og grænsehandlen vil falde med ca. 1,8 mio. liter, og det afgiftspligtige salg stiger med 3,3 mio. liter. Dertil kommer, at udlændinge vil øge grænsehandlen i Danmark med ca. 1,1 mio. liter. Efter adfærdseffekter vil det give staten et provenutab på ca. 131 mio. kr. Samfundsmæssigt vil der være en gevinst, da danske borgere vinder ca. 168 mio. kr., men der vil være ca. 29 mio. kr. i ekstra sundhedskostninger som følge af, at danskerne øger deres forbrug af alkohol efter afgifts-nedsættelsen. Netto for samfundet er gevinsten ca. 7 mio. kr.

5. Sodavand

Til brug for beregningerne vedrørende sodavand er følgende antaget:

Tabel 6.16: Markedet for sodavand

	Mio. liter
Afgiftspligtigt salg	470
Dansk købt af illegal sodavand	10
Dansk grænsehandel	95
<i>Dansk forbrug</i>	<i>575</i>

Danskeres forbrug består dels af et afgiftspligtigt salg på 470 mio. liter og selv om den illegale handel tilsyneladende er faldet, skønnes den fortsat at udgøre ca. 10 mio. liter. Dertil skal lægges en dansk grænsehandel på 95 mio. liter. Samlet kan danskernes forbrug af sodavand opgøres til ca. 575 mio. liter.

Tabel 6.17: Priser på sodavand

Fordel ved grænsehandel i Tyskland udgør for 1 liter mineralvand:	
- forskel i mineralvandsafgift og moms heraf	1,14 kr. pr. liter
- forskel i moms af tysk pris uden afgift	0,28 kr. pr. liter
- forskel i avance og moms heraf	-0,22 kr. pr. liter
Prisforskel i alt	1,20 kr. pr. liter
Fordel ved ikke håndhævet tysk pant	1,50 kr. pr. liter
Fordel i alt	2,70 kr. pr. liter
Dansk pris på sodavand	6,75 kr. pr. liter
Tysk pris	5,55 kr. pr. liter
Emballageafgift pr. liter	32 øre pr. liter

Det er antaget, at engangsemballage udgør 22 pct. af mineralvandsmarkedet, og at den tyske dåsepant ikke håndhæves.

Det er desuden antaget at ved en dansk pris på 3 kr. pr. liter, vil danskere købe sodavand i udlandet svarende til 4,7 mio. liter – uanset den udenlandske pris, og på ulovligt indført sodavand er det antaget, at der kan spares afgift plus forskellen i engrosprisen ved salg. Det antages desuden, at der kun betales moms af en tredjedel af den ulovligt solgte mængde. Det antages, at hvis prisen falder med 3,25 kr. pr. liter, vil den ulovlige indførsel af sodavand ophøre.

Den tyske momsforhøjelse er ikke indregnet i den tyske pris, da Pepsi har sat prisen ned i grænsehandlen. Der er derfor taget udgangspunkt i prisen på dåser i 2. halvår 2006. Der er heller ikke taget højde for afgiftsændringen pr. 8. januar 2007 i Danmark, da priserne i Danmark er steget på trods af, at afgiften er sat ned. Prisstigningen antages at udligne afgiftsnedsættelsen, og prisen for 2. halvår 2006 er derfor lagt til grund for beregningerne.

Tabel 6.18: Virkninger af afgiftsnedsettelse på sodavand, 2008-niveau

Afgift	Dansk pris	Dansk forbrug	- heraf købt i DK med dansk afgift	- heraf købt i Tyskland	Ulovlig indførsel til Danmark	Nettoprovenutab	Netto samfund	- heraf danske borgere	Selvfinansieringsgrad	
Kr. pr. liter		Mio. liter					Mio. kr.			
0,91	6,75	575,0	470,0	95,0	10,0	0	0	0	0	
0,71	6,50	581,4	483,2	89,0	9,2	-77	+ 19	+ 96	18	
0,51	6,25	587,8	496,4	83,0	8,5	-159	+ 34	+ 193	15	
0,31	6,00	594,2	509,5	76,9	7,7	-246	+ 47	+ 294	13	
0,11	5,75	600,6	522,7	70,9	6,9	-339	+ 58	+ 397	10	
0,00	5,61	604,1	530,0	67,6	6,5	-392	+ 63	+ 455	8	

Anm.: Der henvises til *Rapport om grænsehandel 2004* vedrørende metode.

Nedsættes afgiften på sodavand med 50 øre inklusive moms, stiger det indenlandske salg med 26,4 mio. liter, heraf vil 12 mio. liter være som følge af, at grænsehandlen i Tyskland falder, og at de ulovlige indførsler falder med 1,5 mio. liter, mens danskeres forbrug af sodavand vil stige med ca. 13 mio. liter. Afgiftsnedsettelsen vil medføre et provenutab for staten på ca. 159 mio. kr., men de danske borgere vinder derimod ca. 193 mio. kr. Det betyder, at samfundet som helhed vil vinde ca. 34 mio. kr. ved en afgiftsnedsettelse. Umiddelbart er der tale om en meget beskedent samfundsøkonomisk gevinst sammenlignet med et relativt stort provenutab. Selvfinansieringsgraden er derfor yderst beskedent på 15 pct. Det er uvist, hvor meget det koster samfundet i omkostninger til bekæmpelse af fedme i forbindelse med sodavandsforbrug, men dette burde modregnes i den samfundsøkonomiske gevinst.

6. Chokolade

På baggrund af analyserne i de forrige kapitler kan følgende skønnes om markedet for slik og chokolade.

Tabel 6.19: Markedet for slik og chokolade

	Mio. kg
Afgiftspligtigt salg	100,0
- heraf salg til udlændinge	2,0
Salg til danskere	98,0
Dansk køb af illegal chokolade	2,25
Dansk grænsehandel	5,75
<i>Dansk forbrug</i>	<i>106,0</i>

Markedet for chokolade og slik er næsten uændret i forhold til *Status over grænsehandel, juni 2006*, dog er den indenlandske salg lidt højere end i 2006, mens skønnet for grænsehandlen til gengæld er sat en smule ned i overensstemmelse med skønnet for 2006.

Tabel 6.20: Priser på chokolade i Danmark og Tyskland

Fordel ved grænsehandel i Tyskland udgør for 1 kg chokolade:	
- forskel i chokoladeafgift og moms heraf	17,75 kr. pr. kg
- forskel i moms af tysk pris uden afgift	9,59 kr. pr. kg
- forskel i pris uden afgift og moms heraf	5,66 kr. pr. kg
Prisforskel i alt	33,00 kr. pr. kg
Fordel ved køb af ulovligt slik og chokolade i Danmark	
- forskel i chokoladeafgift	9,50 kr. pr. kg
- forskel i moms	11,75 kr. pr. kg
- forskel i pris uden afgift og moms ²⁷	-2,25 kr. pr. kg
Prisforskel i alt	19,00 kr. pr. kg
Pris i Danmark	90 kr. pr. kg
Pris i udlandet	57 kr. pr. kg
Pris i ulovlig handel	70 kr. pr. kg

Det er antaget at ved en pris på eller under 57 kr. pr. kg i Danmark, vil danskere grænsehandle 2 mio. kg chokolade og slik i udlandet – uanset udenlandsk pris. Desuden vil udlændinges grænsehandel stige med 0,1 mio. kg, hver gang prisen i Danmark falder med 5 kr. pr. kg.

Det er antaget, at der betales moms af det ulovlige slik og chokolade hver tredje gang, ligesom det er blevet antaget i de forrige to rapporter.

²⁷ Det er antaget, at det ulovlige slik er købt i Tyskland til tysk pris inklusive tysk moms dvs. 57 kr. pr. kg, med en fortjeneste på 3 kr. pr. kg.

Det skal bemærkes, at der ikke er taget højde for den tyske afgiftsstigning, da forhøjelsen pr. 1. januar 2007 kun vedrørte den høje sats og ikke den lave fødevaremomssats, som chokolade er omfattet af.

Der er kun foretaget få ændringer i forhold til *Status over grænsehandel, juni 2006*. Prisforskellen mellem Danmark og Tyskland er større end i den forrige status, som følge af udviklingen i ConsumerScan-tallene. I 2006-rapporten var forskellen 29,25 kr. pr. kg, mens den nu er 33 kr. pr. kg. Tallene er ikke udtryk for, at der er sket i et større ændring i priserne i forhold til 2006-rapporten, men udelukkende at der blev anvendt et lidt for lavt prisniveau på 85 kr. pr. kg i 2006, det burde rettelig have været 89 kr.

Tabel 6.21: Virkninger af afgiftsned sættelser på slik og chokolade

Afgift	Dansk pris	Dansk forbrug	- heraf købt i DK	- heraf købt i udlandet	- heraf købt som ulovligt	Udenlandsk købt i Danmark	Nettoprovenuevinst	Nettosamfund	- her af danske borgere	Selvfinansieringsgrad	
Kr. pr. kg		Mio. kg						Mio. kr.			Pct.
14,2	90,00	106,0	98,0	5,8	2,3	2,0	0	0	0	0	
12,2	87,50	106,9	99,4	5,5	2,0	2,1	-178	+19	+197	11	
10,2	85,00	107,8	100,9	5,2	1,7	2,1	-362	+36	+398	10	
8,2	82,50	108,8	102,4	4,9	1,4	2,2	-552	+49	+601	9	
6,2	80,00	109,7	104,0	4,6	1,1	2,2	-748	+60	+808	7	
4,2	77,50	110,8	105,6	4,3	0,8	2,3	-950	+68	+1.018	6	
2,2	75,00	111,8	107,2	4,0	0,6	2,3	-1.159	+73	+1.231	4	
0,2	72,50	113,0	108,9	3,8	0,3	2,4	-1.374	+74	+1.448	2	
0,0	72,25	113,1	109,1	3,7	0,3	2,4	-1.396	+74	+1.470	2	

Tabel 6.21 viser, hvorledes en eventuel afgiftsned sættelse vil påvirke grænsehandel mv. Nedsættes afgiften svarende til en prisned sættelse på 5 kr. pr. kg, vil det danske forbrug stige med 1,8 mio. kg. Grænsehandlen falder med 0,6 mio. kg, mens udlændinges grænsehandel i Danmark vil stige med 0,1 mio. kg. I Danmark vil de danske forbrugere i højere grad fravælge det ulovlige slik, som falder med 0,6 mio. kg og i stedet købe slik med danske afgifter, hvor salget ifølge beregningerne stiger med 3,0 mio. kg.

Den lavere afgift betyder et provenutab på ca. 362 mio. kr., mens de danske borgere vinder 398 mio. kr. Samfundet som helhed vinder 36 mio. kr.

En samfundsøkonomisk gevinst på 36 mio. kr. er yderst beskedent, og selvfinansieringsgraden er da også kun 10 pct. ved en afgiftsned sættelse på 5 kr. inkl. moms. Sammenlignet med de andre grænsehandelsfølsomme varer har

en nedsættelse af chokoladeafgiften en meget lav selvfinansieringsgrad. Umiddelbart vil det derfor være mere hensigtsmæssigt at nedsætte afgiften på andre grænsehandelsfølsomme varer, før chokolade bør komme i betragtning. Desuden skal det bemærkes, at der ikke er indregnet sundhedsomkostninger i forbindelse med indtagelse af sukker og fedt. Dette vil mindske den samfundsøkonomiske gevinst ved en afgiftslettelse.

Det har fra Chokolade- og Konfekturindustrien været fremført, at den ulovlige handel med slik og chokolade udgør 5 mio. kg årligt. Der er ikke nogen andre kilder, som kan af- eller bekræfte en ulovlig handel af denne størrelse. Konklusionerne af Skatteministeriets beregninger er dog meget robuste, som det fremgår af tabellen herunder, hvor branchens skøn er indregnet.

Tabel 6.22: Virkninger af afgiftsned sættelser på slik og chokolade ved branchens skøn over illegal handel

Afgift	Dansk pris	Dansk forbrug	- heraf købt i DK	- heraf købt i udlandet	- heraf købt som ulovligt	Udenlandsk købt i Danmark	Nettoprove-nu-gevinst	Netto samfund	- heraf danske borgere	Selvfinansieringsgrad	
	Kr. pr. kg	Mio. kg					Mio. kr.				
14,2	90,00	108,8	98,0	5,8	5,0	2,0	0	0	0	0	
12,2	87,50	109,7	99,8	5,5	4,4	2,1	-173	+25	+198	14	
10,2	85,00	110,6	101,7	5,2	3,8	2,1	-354	+46	+399	12	
8,2	82,50	111,6	103,5	4,9	3,1	2,2	-541	+63	+605	10	
6,2	80,00	112,6	105,5	4,6	2,5	2,2	-736	+77	+814	8	
4,2	77,50	113,6	107,4	4,3	1,9	2,3	-939	+87	+1.027	7	
2,2	75,00	114,7	109,4	4,0	1,3	2,3	-1.150	+93	+1.245	5	
0,2	72,50	115,9	111,5	3,8	0,6	2,4	-1.370	+96	+1.467	3	
0,0	72,25	116,0	111,7	3,7	0,6	2,4	-1.392	+96	+1.489	2	

Sammenlignet med tabel 6.21 fremgår det, at sænkes afgiften med 4 kr. vil det koste statskassen 354 mio. kr., hvilket er ca. 8 mio. kr. mindre end ved den lavere ulovlige handel. De danske borgere vinder ca. 1 mio. kr. mere. Dermed vil det danske samfund vinde 10 mio. kr. mere ved at sænke afgiften, under forudsætning af at chokoladebranchens tal er korrekte. Selvfinansieringsgraden er fortsat meget beskeden på ca. 12 pct., hvilket er to procentpoint højere end ved Skatteministeriets skøn.

7. Dvd'er

Skatteministeriets skøn over danskeres grænsehandel med dvd'er er udelukkende baseret på GfK's interviewundersøgelse. På baggrund heraf vurderer

Skatteministeriet at gænseshandlen med dvd'er udgør ca. 6,5 mio. stk., mens der forventes et årligt salg i omegnen 4 mio. stk. i 2007.

Tabel 6.23: Dansk forbrug af dvd'er 2007 som forudsat i beregningerne

	Mio. stk.
Salg af dvd dansk afgift	4,0
+ dvd købt i grænsehandlen	6,5
= Dansk forbrug	10,5

Priserne på dvd'er i Tyskland og på internettet er faldet betragteligt i forhold til *Status over grænsehandel, juni 2005*. Der er i det følgende antaget, at prisforskellen mellem Danmark og Tyskland/internettet er på 6,92 kr. pr. dvd.

Tabel 6.24: Priser i Danmark og udlandet

	Kr. pr. stk.
Pris i Danmark	9,72
Pris i Tyskland	2,80
Pris på internettet	2,80

Effekten af en nedsættelse af den parafiskale afgift på dvd'er kan herefter beregnes.

Tabel 6.25: Virkninger af afgiftsreduktioner på dvd'er

Para-fiskal afgift	Dansk pris	Dansk forbrug	- heraf købt i DK med dansk afgift	- heraf købt i Tyskland	Netto-provenu-gevinst	- heraf moms-gevinst	Ge-vinst for sam-fundet	- heraf danske borgere	Fald i græn-sehand-del	Selvfi-nansie-rings-grad	
Kr. pr. stk.		Mio. stk.			Mio. kr.						Pct.
3,03	9,72	10,5	4,0	6,5	0,0	0,0	0	0	0	0	
2,03	8,47	11,2	5,6	5,6	-0,2	0,5	+6	+6	-5	1	
1,03	7,22	12,0	7,4	4,6	-3,5	1,1	+10	+14	-8	1	
0,03	5,97	13,0	9,4	3,7	-10,3	1,6	+12	+25	-3	0	
0,00	5,93	10,5	4,0	6,5	-11,5	0,6	+8	+22	-4	0	

Af tabel 6.25 fremgår, at hvis afgiften på dvd'er nedsættes, således at prisen falder fra 9,72 kr. pr. stk. til 7,72 kr. pr. stk., vil det danske forbrug af dvd'er stige med ca. 1,5 mio. stk. Grænsehandlen vil falde med ca. 1,9 mio. stk. Det vil efter adfærdsændringer betyde, at staten vil få et provenutab på ca. 3,5 mio. kr. Det er således forbundet med et provenutab fortsat at sænke afgiften. For samfundet som helhed er der tale om en gevinst på ca. 10 mio. kr., heraf

vinder de danske borgere ca. 14 mio. kr. ved lavere afgifter i Danmark og mindre grænsehandel i udlandet.

I *Rapport om grænsehandel 2004* fremgår de samfundsøkonomiske konsekvenser ved at ophæve afgiften og i stedet kompensere ophavsmændene via direkte tilskud. Det blev vist, at der vil være en samfundsøkonomisk gevinst ved at vælge dette scenarium. Det blev desuden vist, at hvis afgiften på alle blankbånd blev ophævet, ville den samfundsøkonomiske gevinst være endnu større. Der henvises til rapporten fra efteråret.

Litteraturliste

Berlingske Business 5. juni 2007, *Mere toldfri shopping på rejsen*,
www.business.dk

Brancheforeningen for Sæbe, Parfume og Teknisk/kemiske artikler (SPT)

Bryggeriforeningen, www.bryggeriforeningen.dk

Chokolade- og Konfekturindustrien

Danmarks Statistik, Statistikbanken www.dst.dk

Det norske finansdepartements hjemmeside www.regjeringen.no/nb/dep/fin

Diverse reklamer og tilbudsaviser fra københavnske supermarkeder og tyske grænsekøbmænd fra foråret 2007-06-12

EU-kommissionen, Excise Duty tables, January 2007

GfK's ConsumerScan

GfK's og IFKA's undersøgelser af grænsehandlen for VSOD (Vin og Spiritus Organisationen i Danmark)

GfK's undersøgelse for Skatteministeriet (telefoninterview) for 1., 2., 3. og 4. kvartal 2006

House of Prince

Kræftens bekæmpelse, www.cancer.dk

Kulturministeriet, oplysninger fra Copy-Dan Båndkopi

Københavns Lufthavne, Kastrups hjemmeside, passagerstatistik,
<http://cph.dk/CPH/DK/INVESTOR/Trafik/>

OLAF (European Anti-fraud Office) *Strategic Threat Assessment, Cigarettes*,
March 2007

Politiken 5. juni 2007, *Nu kan du lovligt shoppe mere i ferien*
www.politiken.dk

PriceWaterhouseCoopers, *Rapport vedrørende parallelimport af Coca-Cola og anden sodavand*, 28. juli 2006

Skandinavisk Tobakskompagni

SKAT Hovedcenter, *SKATs kontrolindsats mod den illegale handel med øl og mineralvand*, oktober 2006

SKAT, tobaksopgørelser

Skatteministeriet, *Rapport om grænsehandel 2000*, november 2000

Skatteministeriet, *Rapport om grænsehandel 2001*, marts 2002

Skatteministeriet, *Rapport om grænsehandel 2004*, oktober 2004

Skatteministeriet, *Status over grænsehandel, juni 2005*

Skatteministeriet, *Status over grænsehandel, juni 2006*

Skatteministeriets hjemmeside, www.skm.dk

SoRAD Centrum för socialvetenskaplig alkohol- og drogforskning
www.sorad.su.se

Statsregnskabet

Svenske priser fra www.ica.se

Det svenske skattevæsen, www.skatteverket.se

Tobaksindustrien

Vejdirektoratets hjemmeside, biltrafikstatistik,
<http://www.vejdirektoratet.dk/dokument.asp?page=document&objno=87465>

Øresundsbrons hjemmeside, statistik Øresundsregionen,
<http://www.oresundsbron.com/documents/document.php?obj=5050&previewcode=e8185445f5f8aa1d7f6566a7641f>